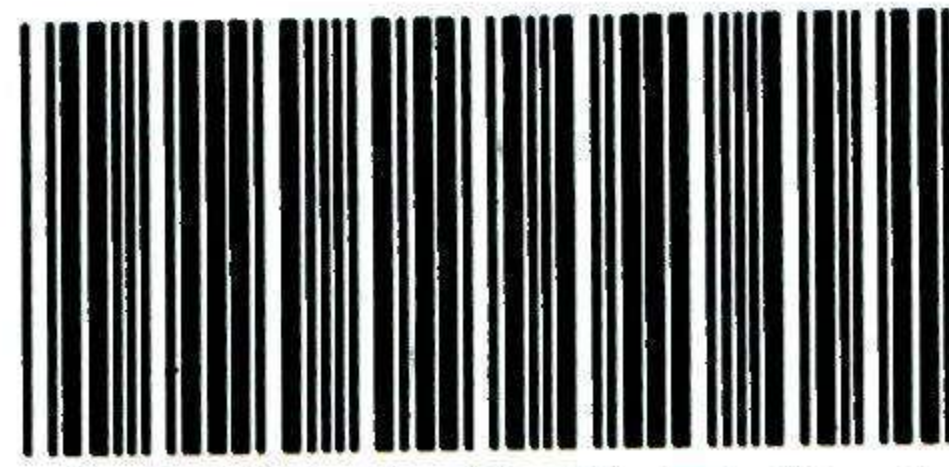

משרד הביטחון

ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

התחלת תיק

7548239

מספר משלוח/תיק : 106 - 383 / 1975

תאריך המסמך המוקדם : 01.01.1965

תאריך המסמך המאוחר : 31.01.1965

סימון התיק:

הפ" 3

המטה הכללי • עקד שריון

לחמת שריון

מס. 446

ש מ ו ר

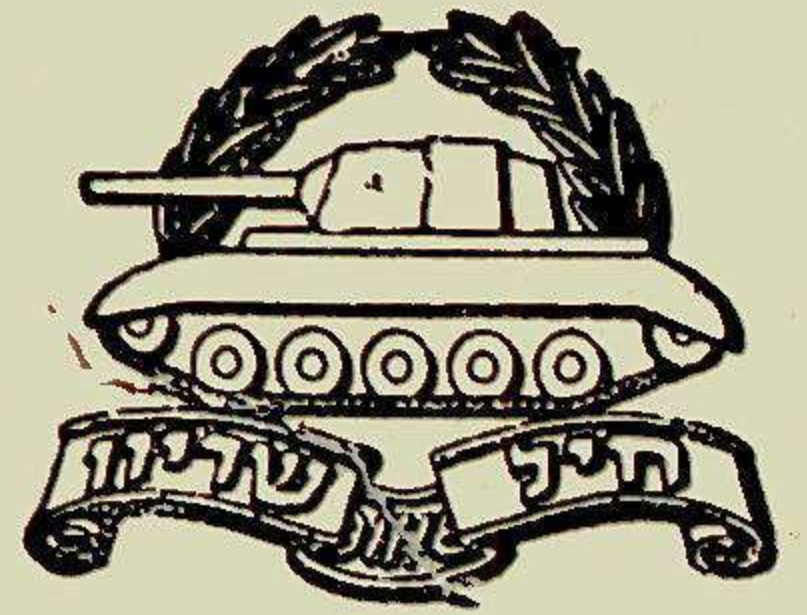
שבט - הנשכיה

ינואר - 1965

מספר קטלוגי אפסנאי
446 - 03 - 001

נופ, 1-3

המטה הכללי • עקד שריון

לחמת שריון

ש מ ר

כל המוסר תיכן מסמך זה, כולו או קצתו, לידיעת אנשים שאינם מוסמכים לכך — עובר על חוקי בסחון המדינה. כל המוצא מסמך זה נדרש למסרו לתחנה הקרובה של משטרת ישראל או המשטרה הצבאית.

שבט - תשכ"ה

ינואר - 1965

מספר קטלוגי אפסנאי
446 - 03 - 001

ספר זה מחייב את צה"ל בהתאם
להוראות הפיקוד העליון 1.0105

ספר זה מחייב את צה"ל בהתאם
להוראות הפיקוד העליון 1.0105

דף חיקונים

בקבלך ספר זה הכנס נא בו, בדיו, את החיקונים הבאים:-

צ"ל	כתוב	המקום	עמוד
... בחיפוי סנקים ובסיוע	... כחיפוי לסנקים, ובסיוע	סעיף 31, שורה 2 מלמטה	8
... ובטווחים גדולים הרחק	... ובאבטחות גדולות	סעיף 40 ד', שורה 2	11
שריון פיקודיים.	"שרמן" פיקודיים.	סעיף 5, שורה 2	20
... 3 פלוגות	... 3 זוגות	סעיף 11 א'	22
... על	... מעל	שורה 4 מלמטה	26
ד. תוחחי נ"ט	ד. תוחחי לא דחע/טלינ"ט**	סעיף 24 ד', שורה 1	27
... חותחי 90 מ"מ	חותחי 90 מ"מ וטילי נ"ט..	סעיף 24 ד', שורה 2	
בסל.	-	הערת השוליים **	
... לפלוגת-המפקדה (בגדודי ה-חרמ"ש - לפלוגה המסייעת). היא בנויה	... לפלוגת-המפקדה. היא בנויה	סעיף 27 א', שורה 2	28
במערכת הקבועה.	... במערכת הקבועה.	סעיף 33 א', שורה 6	30
לשחי פלגוח,	... לשחי פלוגות,	שורה 4	33
, כיחה או צוח	... או כיחה	סעיף 37 א', שורה 2	51
הוסף: נ"ט, מרגמות כבדות		סעיף 37 ב', שורה 2	
... (חחזוקה...)	... (הספקה...)	שורה 10	54
ו. קבוצת-הכנה*	ו. קבוצת-הכנה	שורה 9 מלמטה	
הוסף הערת-שוליים:- * יחולו שינויים בהרכב ובחפקידים של קבוצת-ההכנה. מפקדת גייסות השריון תפיץ חזכיר בנדון.		בסוף העמוד	
... יזמה ותושייה...	... יזמה וחחושה...	שורה 2	74
... שילוס לילה.	... סימון הצירים בפנסי-צנחנים.	שורה 10 מלמטה	84
בסימון לילה,	.. בפנסי-צנחנים, בעלי כיפות צבעוניות שונות,	שורות 1, 2 מלמטה	89
... של גדוד, שיכלול -	... של גדוד -	שורה 2	93
ציור 21 - שטח כינוס חטיבתי	ציור 21 - שטח-כינוס חטיבטי	ציור 21	111
נשק ה-נ"ט.	... נשק ה-נ"ט.	סעיף 43 ב'	112
... אורגנית	... אורגנות	סעיף 46, שורה 4	114
ג. פריסת הכוחות	ג. פריסת הכווח	סעיף 155 ג', שורה 1	174
הגוף העיקרי	עבודה	סכימה א	204
הגוף העיקרי	עבודה	סכימה ב	
... נוסף	... נוסף	סעיף 38 ג', שורה 1	220
... (א) הגבולות	... (א) חגבולות	שורה 11 מלמטה	237
... ממערכת	... ממערכת	שורה 4	258
... מהקומות הגבוהות	... מקומות כבוהות	סעיף 3 ו', שורה 1	282
בחבנית שדרה;	בחבנית שדה;	סעיף 15 ב', שורה 11	287

הזמון

פ ר ק א

כ ל ל י

<u>עמוד</u>		<u>פסקה</u>
1	1 ייעוד השריון..
1	2 תכונות השריון
5	3 השפעת התכונות על שדה-הקרב
6	4 אויבי השריון..
9	5 עקרונות-המלחמה ויישומם בשריון
12	6 כללים בהפעלת שריון

פ ר ק ב

יחידות-השריון וחלקן בקרב

17	1 כללי ..
20	2 יחידות טנקים, יחידות-חרמ"ש ויחידות-סיור בשריון
25	3 יחידות-סיוע בשריון
29	4 יחידות אפסנאות ושירותים בשריון
33	5 איגודי-כוחות ..

פ ר ק ג

פיקוד ושליטה

35	1 מפקדות בשריון
41	2 שליטה ..
50	3 דרגים בשריון ..
52	4 נוהל-קרב ..
59	5 הערכה-מצב למבצע ..
70	6 פקודות לקרב ..
75	7 דיווח בלחימה ..

פ ר ק ד

מבוא ללחימה

<u>עמוד</u>		<u>פסקה</u>
77	1 תנועות
97	2 חניונים
109	3 שטחי-הכנה
114	4 לחמת-לילה

פ ר ק ה

פעולות התקפיות

119	1 כללי
126	2 התקפה על יעדים קרקעיים
155	3 התחזוקה בהתקפה על יעדים קרקעיים
157	4 מארב
165	5 התקפה על בוחות-שריון
179	6 פשיטה

פ ר ק ו

התקדמות ורדיפה

189	1 כללי
190	2 התקדמות
197	3 רדיפה
199	4 הסיוע בהתקדמות ורדיפה
201	5 התחזוקה בהתקדמות ורדיפה

פ ר ק ז

הגנה

207	1 כללי
224	2 הגנה ניידת
241	3 הגנה קבועה
255	4 הגנה בלילה

פ ר ק ח

<u>עמוד</u>	<u>נסיגה והשהיה</u>								<u>פסקה</u>	
257	כללי	1
262	פעולות-השהיה	2
270	נסיגה תחת לחץ	3
280	נסיגה ללא לחץ	4

פ ר ק ט

לחמות מיוחדות

281	לחמת שטח בנוי	1
295	לחמת שטח הררי	2
305	חבירה	3
310	מעבר כוח דרך כוח	4
313	שיחוף פעולה חש"נ-חי"ר	5

נ ס פ ח י ס

317	א. פקודת-מבצע לחסיבה ממוכנת בהשהיה
318	ב. פקודת-מבצע לגדוד-חרמ"ש בהגנה
319	ג. פקודת-מבצע לחסיבה משוריינת בקרב שריון בשריון
320	ד. פקודת-מבצע לחסיבה ממוכנת בהתקפה
321	ה. פקודת-מבצע לחסיבה משוריינת בהגנה ניידת

הקדמה

בספר זה מובאים היסודות והכללים עליהם מושחתת לחמת-השריון של צה"ל. הספר עוסק ביישומם של כללים אלה ותפעולו של כוח-השריון בצורות-הקרב של צה"ל, לאור הייעוד ותורת-המלחמה של צה"ל ותוך ראיית תנאיה המיוחדים של זירת-המלחמה שלנו.

אין בספר זה פתרונות לשום בעיה מוגדרת, ואין הוא מתייחס לרמה טקטית או אופרטיבית מסוימת. ידיעת היסודות, השימוש בהם ויישומם הנכון בכל מצב הם חכמת-המלחמה לכל מפקד ובכל רמה.

ספר זה נועד לקציני-שריון בכל הרמות, והוא עשוי לשמש עזר לקציני חילות אחרים בלומדס את תורת השריון.

ספרות ההדרכה והספרות התורתית של כוחות-השריון ייכתבו על הבסיס התורתי של ספר זה.

המחשבה התורתית אינה דבר קבוע ומוגדר סופיח - היא נתונה להתפתחות תמידית, כפי שאמר סוקרטס: "משולים טכסיסי-צבא למיס... כשם שהמים אינם מקיימים צורתם בקביעות, כך במלחמה אין תנאים של קבע".

מפקד גייסות השריון

כללי

פ ס ק ה 1

י י ע ו ד ה ש ר י ו ן

1. תכונות השריון ויישומן למדיניות-הביטחון של מדינת-ישראל קבעו את ייעודו של חיל-השריון ב-צה"ל:-
 - א. השתלטות על יעדים מערכתיים או אסטרטגיים לשם השגת הכרעה במערכה או במלחמה.
 - ב. לחימה בשריון האויב והכרעתו.
2. ייעוד זה משמש בסיס לתכנון וקו מנחה בחפעול השריון בכל הרמות.
3. חיל-השריון, לפי זה, הוא כוח-ההכרעה בחילות-היבשה.

פ ס ק ה 2

ת כ ו נ ו ת ה ש ר י ו ן

כ ל ל י

4. כדי לחפעל את השריון בהצלחה יש לנצל את תכונותיו - עצמת-אש מוגנת-שריון, ניידות, פעולת-הלם - באופן נכון ונבון.

5. יחידות-השריון חמושות תותחי-טנקים, כלי-נשק ארטילריים ומקלעים, מוגנים על-ידי שריון.
6. הטנק הוא מרכז-הכובד של פעולת כל כוח משוריין. חימושו -- תותח ומקלעים בינוניים וכבדים, שהם מיועדים להעסקת מטרת אויב בקרב נייד. התותח, שהוא בעל מהירות-לוע גבוהה, משמש בעיקר נגד טנקי האויב או נגד מטרת המחיבות "פיצוח"; תודות לסוגי-התחמושת הרב-גוונים אפשר גם להפעילו לעמדות בלתי-מבוצרות, לעמדות-נ"ט ולמטרות-חי"ר. המקלעים משמשים להשמדה ולשיתוק של כוח-האדם של האויב, לטיפול במטרות "רכות" אחרות ולהגנה נ"מ.
- הטנקים מצוידים במדוכות-עשן, באמצעותן יכולים הטנקים למסך את עצמם ולהיחלץ בעת היתקלות בתנאים טקטיים נחותים.
7. ה-זחל"מ הוא כלי לחימה והובלה של יחידות-חרמ"ש. חימושו - מקלעים בינוניים וכבדים או תותח קל 20 מ"מ. שריונו נותן מחסה מאש נשק קל ומרסיסי פגזים ופצצות.
8. ה-חרמ"ש מוסע על-גבי זחל"מים, חמוש בכלי-הנשק הבסיסיים - מקלעים, רובים, חמ"קים, נשק-נ"ט קצר-טווח ומרגמות לסוגיהן - ומיועד לקרבות-מגע ניידים. בדרך-כלל יעדיף להילחם רכוב מעל-גבי ה-זחל"מים, ובמידת-הצורך יילחם גם רגלית.
9. הארטילריה המתנייעת (לרבות מרגמות) ויחידות-הסיוע האחרות מסייעות ליחידות הטנקים וה-חרמ"ש בלחימתן - על-ידי מתן אש מחפה, מיסוך בעשן, תאורה והשמדת האויב.
10. לדרג המסתער, לדרג המסייע ולדרג המפקד בעוצבות-השריון בכל הרמות ולחלק מן היסוד המשרת ברמת היחידה, כלי-רק"מ העומדים בפני מרבית כלי-הנשק-הקל של האויב ובפני רסיסים של פגזי-תותח ופצצות-מרגמה; יוצאים מן הכלל בנידון זה הם הטנקים, שלהם שריון רב יותר, העומד אף, במקרים מסוימים, בפני הפגזים של תותחי ה-נ"ט ותותחי הטנקים.
11. תודות לתכונות אלה יכולות עוצבות או יחידות שריון לתמרן באזור מוכה-אש ולרכז עצמת-אש גדולה יחסית בגזרה מצומצמת.

12. עוצבות או יחידות שריון הן ניידות על כל רמותיהן. כושר-
הניידות של כלי ה-רק"מ או הרכב מותאם לדרג ולרמה בה הם
מופעלים; בדרג המסתער קובע הטנק את קצב-ההתקדמות ויכולת-
התמרון, ושאר כלי-הרק"מ תואמים לו בנידון זה, ככל-האפשר.
מכאן, שבדרג זה הרכב הקרבי רובו זחלי או זחלי-למחצה,
ומיעוטו רכב בעל הינע קדמי.

בדרג המנהלתי מותאם כושר-הניידות של כלי ה-רק"מ או הרכב
לרמה אותה הם משרתים; ברמת היחידה נע היסוד המשרת עם
הדרג המסתער (כיתות-חימוש או חוליות חר"פ), נישא
ב-זחל"מים, והתספוקת לדרג זה נישאת על רכב בעל הינע
קדמי. ברמת העוצבה השאיפה היא להניע את כל הדרג המנהלתי
ברכב הינע קדמי.

13. תכונותיהם הטכניות של כלי ה-רק"מ או הרכב בשריון מקנות
לכוח-השריון כושר-תנועה וכושר-מעבר במרבית סוגי-השטחים.
חודות לכך מסוגל הוא לנוע מהר ממקום למקום - כלומר, הוא
בעל ניידות מבצעית ומערכתית גדולה. באופן מעשי מתבטאת
ניידות זו ביכולת לרכז שריון במהירות גדולה בגזרה מוגדרת,
ביכולת להפעילו בעומק רב ובאפשרות לשנות את כיוון המאמץ
או המאמצים שלו תוך זמן קצר.

ק ש ר

14. אמצעי-הקשר הרבים מקנים לשריון גמישות בהפעלה.

פ ע ו ל ז ת - ה ל ם

15. פעולת-הלם היא שילוב אפקטים של הרס פיסי ופסיכולוגי,
הנוצרים על-ידי פעולה חוקפנית של עצמת-אש רבה וניידות.

16. כוח-השריון, בשלבו עצמת-אש אדירה בניידות רבה ובביצוע
חוקפני ומהיר, יוצר פעולת-הלם קשה על האויב. ככל שירבה
מספר כלי-ה-רק"מ המוכנסים למגע, ובעיקר טנקים, כך תגדל
פעולת-הלם. התקפת-שריון המבוצעת כהלכה, ביום ובלילה,
תיצור פעולת-הלם בעלת השפעה הרסנית על מוראל האויב,
שעשויה לגרום להכרעת המערכה.

17. בתכונות הנ"ל טמונות גם מגבלות, שבעיקרן הן טכניות:-

א. משקל, ממדים גדולים

מחמת משקלם הרב של כלי ה-רק"מ, ובעיקר של הטנק, מוגבלים הם במעבר כבישים וגשרים. בגלל ממדיו הגדולים משמש כלי ה-רק"מ מטרה נוחה לאויב. הרעש של המנועים והזחלים, הקמת אבק ועשן בשעת חנועה והשארת עקבות זחלים במרבית סוגי הקרקע - אלה גורמים לגילוי השריון מרחוק.

ב. תצפית מוגבלת

כלי ה-רק"מ, מהיזום נעים על-הרוב סגורים, מגבילים את כושר התצפית ההיקפית של הצוות, וראות מוגבלת מקשה על תפעול השריון, ובעיקר בלילה.

ג. מגבלות בהפעלת כלי-הנשק

תוחח הטנק ומקלעיו מוגבלים בזוויות הגבהה והנמכה מסוימות, דבר שמגביל את שדה-האש.

ד. השפעות הקרקע והאקלים

ביצות, נחלים וחורשות עבותות מגבילות את תפעול השריון; בשטח מבוחר מאד, סלעי מאד ובעל שיפועים חלולים יואט קצב-ההחקדמות, ולעמים יהיה צורך בהכשרת מעברים. גשמי-זעף או סופות-חול עלולים להקשות על צליחת שטחים.

ה. בעיות-תחזוקה

פעולת ה-רק"מ מוחנית באחזקה יעילה, לרבות טיפולים תמידיים, ובהספקה שוטפת של חמושת, דלק וחלקי חילוף; מחסור באחד מאלה או טיפול גרוע יגרעו מכושר-הפעולה של השריון, ופעמים עלולים אפילו לשחק את פעולתו כליל.

ו. הובלת ה-רק"מ

רגישותו הטכנית של ה-רק"מ, ובעיקר של הטנק, מחייבת חיסכון בחפצולו לפני הקרב; לכן נשאף, כל-אימת שאפשר, להסיע את הטנק בקרונות-רכבת ובמובילים.

18. מרביחן של מגבלות אלה צומצמו עד-מינימום - על-ידי ארגון

מראש של עוצבות או יחידות השריון וצירופם האורגני של גורמי תחזוקה והנדסה, ועל-ידי החדרת חורח-לחימה שמביאה לניצול תכונות השריון באופן נבון.

השפעת התכונות על שדה-הקרבכ ל ל י

19. תודות לתכונות השריון אפשר לבצע כל משימה, שהשגחה קשורה בלחימה בזירת-היבשה, אך תכונות אלה ימוצו במלואן בזירת-לחימה בה אפשר לפעול בהתאם לארבעה עיקרים - עומק

- פעולה רצופה
- יצירת מרכזי-כובד
- גישה עקיפה

ע ו מ ק

20. תפעול השריון בעומק מושג בשתי דרכים:-

- א. בעומק רב, בפעולות נגד הריכוזים העורפיים ו/או גורמי התחזוקה של האויב ובהשתלטות על שטחים חיוניים בעורף מערכו - כדי לשבש את תכניותיו, לערער את רוח-הלחימה שלו ולמנוע בעדו מלהחיש אספקה ותגבורת לחזית, או אפילו כדי להכריע בכך את המערכה כולה.
- ב. בעומק מועט, בפעולות נגד המוצבים העורפיים של מערכי-האויב הקדמיים - כדי לפשוט על עתודותיו ועל עמדות-הארטילריה שלו ולמוטט את מערכיו בעורף. דרך זו אפשר שתינקט בשלבי פעולת-הבקעה של חי"ר.

פ ע ו ל ה ר צ ו פ ה

21. השריון מסוגל לקיים פעולה רצופה של 24 שעות ביממה; כלומר - החשכה אינה מונעת ממנו מלהמשיך ולבצע את המשימות בהן החל מבעוד-יום. ואין הכוונה לביצוע תנועות בלבד, אלא לכל צורות-הלחימה הנדרשות לאור המצב הקונקרטי בשדה-הקרב. רציפות זו אפשר לקיים תודות לאמצעי-התאורה האורגניים של השריון ותודות לאמצעי-התאורה של החילות או הזרועות האחרים. אמנם, פעולות הלילה מחייבות אימוך מכין ממושך ואמצעים רבים, וביצוען אטי יותר מאשר ביום.

22. איך להתעלם, כמובן, מן הצורך בביצוע פעולות תחזוקה ומעייפות הצוותים - גורמים שמחייבים הפסקת הלחימה לשעות-מספר; אולם הפסקה זו מותנית בהחלטת המפקד ואינה קשורה אך-ורק במצב התאורה הטבעית, השורר בזירת-הקרב.

יצירת מרכזי-כובד

23. תודות לניידותו של השריון, עצמת-אש הרבה ואמצעי-השליטה היעילים שלו אפשר להפעילו מהר, תוך ניצול גורם ההפתעה, מול נקודות-תורפה במערכי האויב, שנתגלו תוך לחימה, והפיכתם למרכזי-כובד בגזרה. שינויי-מאמץ אלה אפשריים ברמה המבצעית - בגזרה מצומצמת, או ברמה המערכתית - תוך העברתם המהירה של עוצבות או יחידות שריון בגזרה לגזרה.

גישה עקיפה

24. תודות לניידותם ושוויון פעולתם הגדול של עוצבות או יחידות השריון אפשר לתמרן את הכוחות לתקיפת כוחות האויב ומערכי האויב מעורפם ו/או מאגפם. עוצבות-השריון יעדיפו תמיד את הגישה העקיפה על הגישה הישירה, כי בזו אפשר למצות את תכונות השריון במידת-המקסימום.

פ ס ק ה 4

א ו י ב י ה ש ר י ו ן

כ ל ל י

25. ניצול תכונותיו התוקפניות של השריון והפיכתו לנשק-הכרעון אינם נחלת צה"ל בלבד. מאז מלחמת-העולם השנייה התפתח השריון, בכל צבאות-העולם, בצעדי-ענק והפך לנושא-המשימה העיקרי בחילות-היבשה. עם התפתחות הכוח המשוריין פותחו גם כלי-נשק נגד-שריון, שתכליתם לשבש את פעולות-השריון ולמנוע את השגת משימותיו.

26. הרגישות ללחמה נגד-שריון היא נחלתם של מרבית חילות-
היבשה, ולכן פותחו כלי-נשק נגד-שריון, התואמים את
צורכי הרמות, לרבות הרובאי הפרט.

אויבי השריון

להלן סוגי-הנשק העיקריים, המהווים את אויב השריון.

27. שריון האויב

שריון האויב, ובעיקר בעוצבות או ביחידות הטנקים, עומד
בראש רשימת אויבי-השריון, ויחסי-הכוחות האפשריים מחייבים
את צה"ל לראות בהשמדת שריון האויב את אחד מיעודיו
המוגדרים של כוחותיו המשוריינים.

28. אווירית האויב

אווירית האויב מסכנת את פעולת השריון במטוסיה, המופעלים
הן כנושאי נשק וטילים והן כסוכנויות-איסוף ארוכות-טווח.
מטוס-הקרב וחימושו (הבנוי גם לנשיאת מצלמה) הוא נשק
מסוכן לכוח-שריון לכל רמותיו. אפשר להגביל את ביצועיו:-
על-ידי תנועה ולחימה בלילה; ביום - על-ידי הסוואה, פריסה,
שימוש בעשן ופתיחה באש נ"מ מכל כלי-הנשק העומדים לרשות
הכוח.

29. מערכי-הגנה מבוצרים

מערכי-הגנה, המבוססים על מכשול, כלי נשק נ"ט וטנקים
המהווים מערך רצוף ומבוצר, כשהם ממוקמים על דרכי-גישה
אפשריים לשריון, עלולים לשמש גורם משהה ומעכב, להקטין
בכך את ניצול תכונות-השריון במלואן ולהקשות על השגת
יעדי-ההכרעה בעומק המערך.
כוח-השריון ישאף להימנע מלהילחם על יעדים מבוצרים, על-
ידי זה שיאגפם; ואם אין זה בר-ביצוע - יפרוץ דרך המערך
המבוצר בגזרה צרה ככל-האפשר, תוך ריכוז מקסימום עצמת-אש,
כדי לחסוך בזמן ובכוח וכדי לחזור ולהשיג מרחב-תמרון,
שיאפשר את מיצוי תכונותיו במלואן.

- א. כלי הנשק-נגד-שריון של חי"ר מתחלקים לשני סוגים עיקריים:-
 כלי-נשק קצרי-טווח, שהם נשק אישי ומחלקתי, נישאים בידי הרובאי; וכלי-נשק ארוכי-טווח, שהם נשק יחידתי או מרוכזים בעוצבה, נגררים על-ידי רכב או נישאים עליו.
- ב. כלי-הנשק קצרי-הטווח הם: מרנ"ט, ררנ"ט, רימונים חודרי-שריון ובקבוקי-אליוב; כלי-נשק אלה מופעלים מחוך מערך-הגנה קבוע, בשלב האחרון של ההסתערות ובלחימה על היעד, או בידי ציידים-טנקים, אורבים על דרכי-גישה אפשריים לכוח-שריון.
- ג. כלי-הנשק ארוכי-הטווח הם: תותחי-נ"ט נגררים, טילים מונחים ותותחי לא-רתע. כלי-נשק אלה מופעלים על-הרוב מחוך מערך-הגנה קבוע או משהה (חיתכן הפעלת תותחי לא-רתע וטילים על דרכי גישה לשריון, מחוך עמדות דפילדיות), והם מהווים את עיקר המנגנון-נ"ט הנייח. צבאות-ערב, שאימצו לעצמן דוקטרינות זרות, מפעילים כלי-נשק אלה בשיעור של סוללה ומעלה לגזרה מוגדרת.
- ד. חולשתם של כלי-נשק אלה היא בניידותם המוגבלת, בחוסר שריונם ובטווחם הקצר יחסית. לפיכך יופעלו על-הרוב במשולב עם יחידות או יחידות-משנה של טנקים ו/או משמידים-טנקים.
- ה. כוח-שריון בהיתקלו בכלי-נשק כנ"ל יאגפם, ואם המשימה מחייבת את השמדתם - יפעל נגדם בתנועה ואש תוך ניצול עדיפות כלי-נשקו.

31. מכשול

המכשול ההנדסי - מתעל, מגן או מאבטח - הבנוי מגדרות ו/או מיקוש, ממוקם על דרכי גישה לשריון, מאובטח על-ידי אמצעי אש ופטרול ומשולב במכשולים טבעיים - עלול לעכב שריון בהתקדמותו, לחעלו לשטחי-השמדה ואפילו להסב לו אבדות. כוח-השריון ישאף להימנע מלחדור דרך מכשול זה, על-ידי-זה שיאכנו ויאגפו. אם אין זה בר-ביצוע, או שהמשימה מחייבת את מעבר המכשול, יפרוץ בעזרת טנקים הנדסיים ומחלקות שדה חה"נ משוריינות או מחלקות-חבלה, או על-ידי אמצעים הנדסיים מיוחדים, שפותחו לכך כחיפוי לטנקים, ובסיוע ארטילריה.

(3) לוחמת שריון

כלי-הנשק והאמצעים שהוזכרו לעיל, שמרביחם פותחו במיוחד ללחימה נגד שריון, מסתייעים בארטילריה, המסוגלת להעסיק שריון בכינון ישיר. הכלים הארטילריים, המצוידים בסוגי-חמושת שונים, כגון: עשן, תאורה, נפיץ ו-ח"ש, אם ישולבו באופן נכון בחפעולם של כלי-נשק אחרים, עלולים לשמש נשק הרסני או לפגוע בכושר-התמרון וביעילות האש.

33. מבין אויבי-השריון רק שריון האויב מסוגל לפתח פעולה חוקפנית להכרעת כוחותינו המשוריינים; שאר אויבי השריון, על אף התפתחותם החמידית, איך בכוחם למנוע את השגת משימותיו של כוח משוריין, כשהוא מופעל באופן נכון; בידם רק לסייע ליצירת חנאים טקטיים נוחים, על-ידי השהיה, התשה, תיעול וכו'.

פ ס ק ה 5

עקרונות-המלחמה ויישומם בשריון

כ ל ל י

34. עקרונות-המלחמה הם תמצית יסודות המחשבה הצבאית, שהם חנאי לתכנון, לניחוח ולניהול כל מערכה; לפיכך ישקול המפקד כל תכנית המובילה להשגת משימתו. עקרונות אלה ישימים לכל הרמות, החל ברמה האסטרטגית, ברמות הגבוהות ביותר, וכלה ברמה הטקטית, ברמה הנמוכה. אולם ערכם היחסי של עקרונות-המלחמה אינו שווה בכל מצב ומצב; משקלו היחסי של עיקרון אחד לעומת משנהו משתנה בהתאם לאופי הקרב וסוג הכוחות הנוטלים בו חלק.

עקרונות-המלחמה

35. דבקות במטרה

א. פעולת כוח-השריון היא הבסיס להכרעה בזירת היבשה. מכאן, שיש חשיבות-יחר לדבקות במטרה של כוח-השריון, בו מותנים, במרבית שלבי-הלחימה, שאר הכוחות הפועלים.

ב. בגלל עומק הפעולה והאירועים הבלתי-צפויים מראש עומדת הדבקות במטרה בסימן תמידי של בחירת המשימות הנכונות, המשרתות את השגת המטרה המוגדרת. לכן על מפקד בשריון לתפעל את עוצבותיו, או יחידותיו, בהחלטה נחושה ודבקות עליונה במטרה תוך ראייה כוללת של הכוונה הסופית.

36. יזמה ותוקפנות

א. יזמה בשריון פירושה להכתיב לאויב את מהלכיו - על-ידי נטילת היזמה ממנו וקיומה בידי כוחותיו ועל-ידי ביצוע פעולות תוקפניות רצופות. בשריון, יותר מאשר בכל חיל-יבשה אחר, ישנן אפשרויות רבות לפיתוח יזמה בכל הרמות בגלל תכונותיו של השריון וחפעולו במרחבים גדולים.

ב. היזמה מושגת על-ידי התקפה מוצלחת על נקודות-חורפה במערכי האויב ונשמרת על-ידי מניעת התארגנותו מחדש של האויב ועל-ידי המשכת תנופת ההתקפה ברציפות.

ג. אין עיקרון היזמה והתוקפנות ישים לצורת-קרב אחת בלבד - ההתקפה - אלא לכל צורות-הקרב. מכאן, שפעולת-השריון היא תוקפנית בעיקרה בכל מצב שהוא.

37. הפתעה

א. ההפתעה מושגת על-ידי חקיפת האויב במועד, במקום, בשיטה ובעצמה בלתי-צפויים.

ב. להשגת ההפתעה מסייעים גורמים רבים - שמירה על סודיות, הסוואה והעלמה יעילות, ביצוע פעולות-הונאה, תנועות מהירות, מודיעין יעיל, ניצול הקרקע באזורים הנראים בלתי-עבירים, מחשבה מקורית וקור-רוח, ועוד. לעתים די בשינוי כיוון התנועה או המאמץ כדי ליצור הפתעה.

ג. גורם ההפתעה, בכל הרמות, משנה את שיקולי יחסי-הכוחות מקצה לקצה לטובת זה שמחזיק בו.

ד. בשריון ישנם גורמים (כגון - רעש מנועים ואבק) שמקשים על השגת ההפתעה הטקטית בעיקר. אפשר להתגבר עליהם על-ידי-זה שמבצעים את הפעולה במהירות, או שמנצלים גורמים אלה לצורכי הונאה.

לוחמת שריון (9)

38. ריכוז המאמץ

- א. ריכוז המאמץ פירושו יצירת עדיפות מקומית או זמנית בנקודת ההכרעה של אזור-הפעולה.
- ב. ריכוז המאמץ במהירות לנקודות-תורפה הוא בר-ביצוע תודות לניידות, עצמת-האש והקשר הענף של כוח-השריון ותודות להיערכות נבונה מראש.
- ג. כוח-השריון פועל בריכוזים גדולים כדי להגביר פעולת-ההלם, ובכך להחיש את השגת ההכרעה.

39. שיתוף-פעולה

- א. לחמת-שריון נבונה מותנית בצירוף נכון של כל האלמנטים החיליים, הביין-חיליים והביין-זרועיים. שיתוף-הפעולה הוא אפוא הכרח בתנאי הלחימה החדשה, והוא נועד להחיש את פעולת השריון ולהקטין את אבדותיו. מכאן, שעיקרון זה ישים לכל הרמות, החל בעוצבה וכלה ביחידה.
- ב. שיתוף-פעולה יעיל משיגים, כאשר האלמנטים המשתפים פעולה פועלים כאחד להשלמת משימה משותפת ומופעלים על-ידי מפקד אחד.

40. אבטחה

- א. בשריון מושגת האבטחה על-ידי ניצול עקרונות-המלחמה האחרים באופן נכון. ניצול עקרונות היזמה, ההפתעה, הריכוז ויישומם בביצוע תוקפני, משולב בהונאה מקסימלית, יעסיקו את האויב שלו כדי-כך, שישאיר לו אך כוח מועט להשגת מטרות אחרות, ובחוכן קיום היזמה ופיתוחה, המשמש גורם ראשון במניעת האבטחה.
- ב. ברמה הטקטית חושג האבטחה בעיקר על-ידי תוקפנות מהירה ופריסה רחבה - לרבות כוחות סיור ואבטחה לקיום מרחב-התראה, ניצול הקרקע לחנועה ואש וריכוז עצמת-אש.
- ג. על-אף האמור בסעיפי-משנה א' ו-ב' חלה תובת אבטחה על יחידות-השריון, בכל הרמות, בחנועה ובלחימה; כלומר - נקיטת חבנית-קרב נכונה, ניצול פני-הקרקע בחבונה, כוננות כלי-נשק וחצפית.
- ד. כדי לא להאיט פעולות-שריון בגלל אבטחה יש צורך בקיום מסכי סיור ואבטחה בחזית, בעורף ובאגפים, ובאבטחות גדולות מהכוחות העיקריים.

41. חיסכון בכוח

- א. חיסכון בכוח הוא אחד האמצעים להשגת ריכוז המאמץ - חיסכון מדוקדק בשריון לצורך ריכוזו המקסימלי להשגת הכרעה הנו היישום של עיקרון זה.
- ב. תודות לתכונות השריון (עצמת-האש, כושר-הניידות ואפשרויות-הקשר הנרחבות) יכול כוח-שריון קטן יחסית להיפרס ולשלוט על שטחים נרחבים - דבר שמאפשר חיסכון בכוח.
- ג. אפשר להפעיל כוח קטן של שריון בגזרה אחת ובכך לאפשר ריכוזי-שריון בגזרה אחרת.

42. פשטות וגמישות

- א. הצורך בפשטות וגמישות נובע מאופיה של לחמת-השריון - הפעלה בגזרות רחבות ועמוקות, החוסר בידיעות או קבלתן תוך מרחב-המראה קצר יחסית, ההכרח בקבלת החלטה וביצוע מהירים ושיחוף הפעולה עם אלמנטים רבים.
- ב. פשטות בתכנון אין פירושה העדר תכנון מפורט, ופשטות בביצוע אין משמעה ביצוע קל.
- ג. פשטות וגמישות משיגים בעיקר, על-ידי זה שקובעים משימות סופיות מוגדרות, מחלקים גזרות-אחריות ברורות, עושים איגוד-כוחות נכון (בלי להפריז ב"שבירת" מסגרות), ועל-ידי-זה שמשאירים זמנה בכל הרמות לפעול במסגרת משימותיהם המוגדרות וגזרות-הפעולה שלהם, לפי התפתחות הקרב.

פ ס ק ה 6

כללים בהפעלת שריון

43. כ ל ל י

תפעול נכון של כוח-שריון מותנה במידה רבה בכושרם של המפקדים וקציני-המטה. ראיה מראש, החלטה מהירה, דמיון והעזה אלה הם הקווים שמייחדים מפקדים אלה. לעתים קרובות יצארכו לקחת על עצמם בקור-רוח סיכון מחושב מראש.

44. שילוב התנועה והאש

א. היסוד בתפעול הטקטי של שריון הוא השילוב בין התנועה והאש, שפירושו - תנועה של אלמנט אחד בחיפוי האש של אלמנט או אלמנטים אחרים.

ב. כדי להשיג מקסימום ההלם הגנוז בשריון ישאף כוח-השריון לבצע תנועה, כאשר האש ניתנת על-ידי ארטילריה וסיוע אווירי. אש השריון (תוחחים ומקלעים) היא חלק אינטגרלי של התנועה, והיא ניתנת תוך תנועה או תוך עצירות קצרות במהלך התנועה.

על-אף האמור לעיל ייאלץ כוח-השריון, ובפרט בשלבי-הלחימה האחרונים, לחפות על תנועתו על-ידי ביצוע תנועה ואש ו/או על-ידי הקצאת כוחות-חיפוי, שיפעלו מעמדות-חיפוי משך זמן קצר ככל-האפשר.

ג. עצמת-האש כשלעצמה, או התנועה כשלעצמה, אינן בכוחן, בדרך-כלל, להביא הכרעה; אולם עצמת-אש מרוכזת, כשהיא מתמרנת ברציפות לעמדות יעילות יותר ובסופו-של-דבר שוטפת, תוך גרימת מלוא אפקט-ההלם, אט היעד עצמו, היא שתביא להשגת המשימה.

45. תפעול תוקפני ומהיר

א. הטנק הוא מרכז-הכובד בכל פעולה של כוח-שריון. בהיות הטנק נשק התקפי מובהק, הופכת ממילא כל פעולת כוח משוריין לפעולה תוקפנית. אי ניצול הטנק באורח תוקפני יגרום לבזבוזן של מיטב תכונות-השריון.

ב. תפעולה של עוצבת או יחידת שריון תהיה אפוא תוקפנית, אפילו המשימה הכוללת היא דפנסיבית מובהקת, כגון: הגנה או נסיגה; יתר-על-כן, בנסיבות כאלה תושג היזמה מחדש על-ידי פעולות תוקפניות של כוח-השריון על נקודות-התורפה של האויב.

ג. תוקפנות מלווה ביצוע מהיר מגבירה אט גורם ההפתעה ובכך מחזקת את פעולת-ההלם.

ד. תפעול תוקפני ומהיר מאפשר יצירת מרכזי-כובד אחדים בהפרשי-זמן קצרים ובמרחב גדול יחסית.

- א. בהיות התמרון אחד משני היסודות העיקריים בתפעול המבצעי והמערכת של השריון הופך ניצול הקרקע בתבונה לגורם ראשון-במעלה.
- ב. קרקע המאפשר מקסימום פריסה והפקת מלוא-המהירות מכלי ה-רק"מ, ובו צירי-רוחב רבים, יגביר את ניידותו המבצעית של כוח-השריון ואת פעולת-ההלם; לעומת-זאת - קרקע שעבירותו מפוקפקת תאיט אמנם את קצב-ההתקדמות ותגביל את הפריסה אך תגביר את גורם ההפתעה, כי האויב לא יצפה לנו מכיוון זה. ביחסי-הכוחות הקיימים במרחב חייב המפקד לשקול בקפידה שני ניגודים אלה ולהכריע בהתאם למצב הקונקרטי.
- ג. למבנה הקרקע של היעד ושל צירי הגישה אליו השפעה מכרעת על איגודי הכוחות והצוותים ועל שיטת-התחזוקה.
- ד. בקרב, לצורך ביצוע התנועה והאש, צריך שהקרקע יאפשר קיומן של עמדות-חיפוי ודרכי-גישה נוחות.

47. תכנון, שיקול מדוקדק וביצוע נועז

- א. פעולת-שריון מוצלחת מותנית בתכנון, בשיקול מדוקדק ובביצוע נועז; עם תחילת הפעולה - מידת התוקפנות וההעזה שבה תבוצע הפעולה תקבע, בדרך-כלל, את מידת הצלחתה.
- ב. מבצעי-שריון מחייבים תכנון של צירים במרחבים גדולים, עיתוי ותיאום מדויקים של כל הכוחות המשתפים פעולה ותכנון מפורט של כל גופי-התחזוקה למשך כל שלבי-המבצע.
- ג. כדי שהפעלת הכוחות תהיה תוקפנית ומהירה, בכל הרמות, צריך שכל רמות-הפיקוד ידעו את המטרה הסופית של הרמה הממונה, שבכך מאפשרים גם למפקד הרמה הנמוכה לנצל כל הצלחה מקומית למען השגת מטרה זו באופן מהיר יותר.
- ד. ככל שרמת-הפיקוד גבוהה יותר, כן גדלה חשיבותה של השיטה העקיפה בתפעול השריון; ישום השיטה העקיפה ברמה המערכתית תביא לחיסכון בכוח ולהשגת היעדים הסופיים באופן מהיר יותר.

48. קצב-התנועה של השריון

כדי שהשריון יפעל באופן מהיר ונמרץ יש לעשות פעולות אלה:-

- א. מנטליות של מפקדים, שמשלבת בתוכה - תכליתיות, תוקפנות, מהירות-החלטה וביצוע.
 - ב. נוהל-קרב קצר.
 - ג. תרגולות קבועות - בהכנות לתנועה, בתנועה, בשהיות ובחניות, בסיפולים ובתרגולות-קרב.
 - ד. מיקום המפקדים, בכל הרמות, בראש כוחותיהם או בנקודות-מוקד, לפי-הצורך.
 - ה. ניצול מקסימום צירים לתנועה, חד-זמנית.
 - ו. כושר ניווט והתמצאות מעולים של סגל הפיקוד.
- כלל פעולות אלה יקבעו את קצב-התנועה של השריון, אף-על-פי שגם לתכונות הטכניות של ה-רק"מ משקל רב בקצב-התנועה.

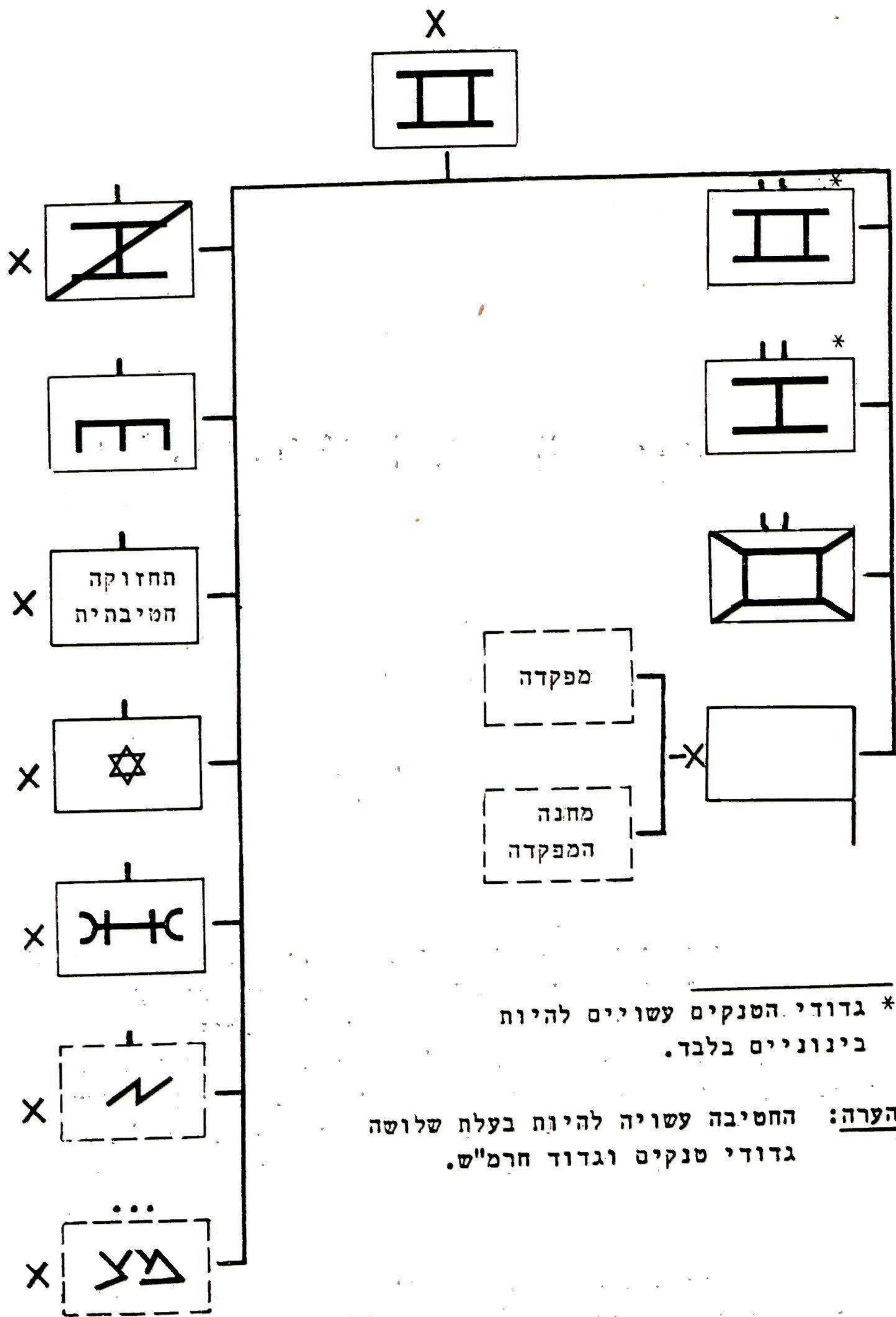
יחידות = השריון וחילוקן בקרב

פ ס ק ה 1

כ ל ל י

1. חיל-השריון מאורגן בעוצבות על-חיליות, בנויות מטנקים, חרמ"ש, ארטילריה מתנייעת, כוחות-הנדסה משוריינים ויחידות-סיור, מסתייעות באוויריה ומתוחזקות בעזרת אמצעים לוגיסטיים ניידים. תודות לרשת-קשר ענפה וגמישה, המאפשרת העברת פקודות, בכל הרמות, במהירות - אפשר לקיים את השליטה על כל מרכיבי השריון. ארגון כוחות-השריון הוא ביטוי עליון לאפשרויות הפעלה ניידת וגמישה, לפעולות-הלם ולעבודת-צוות.

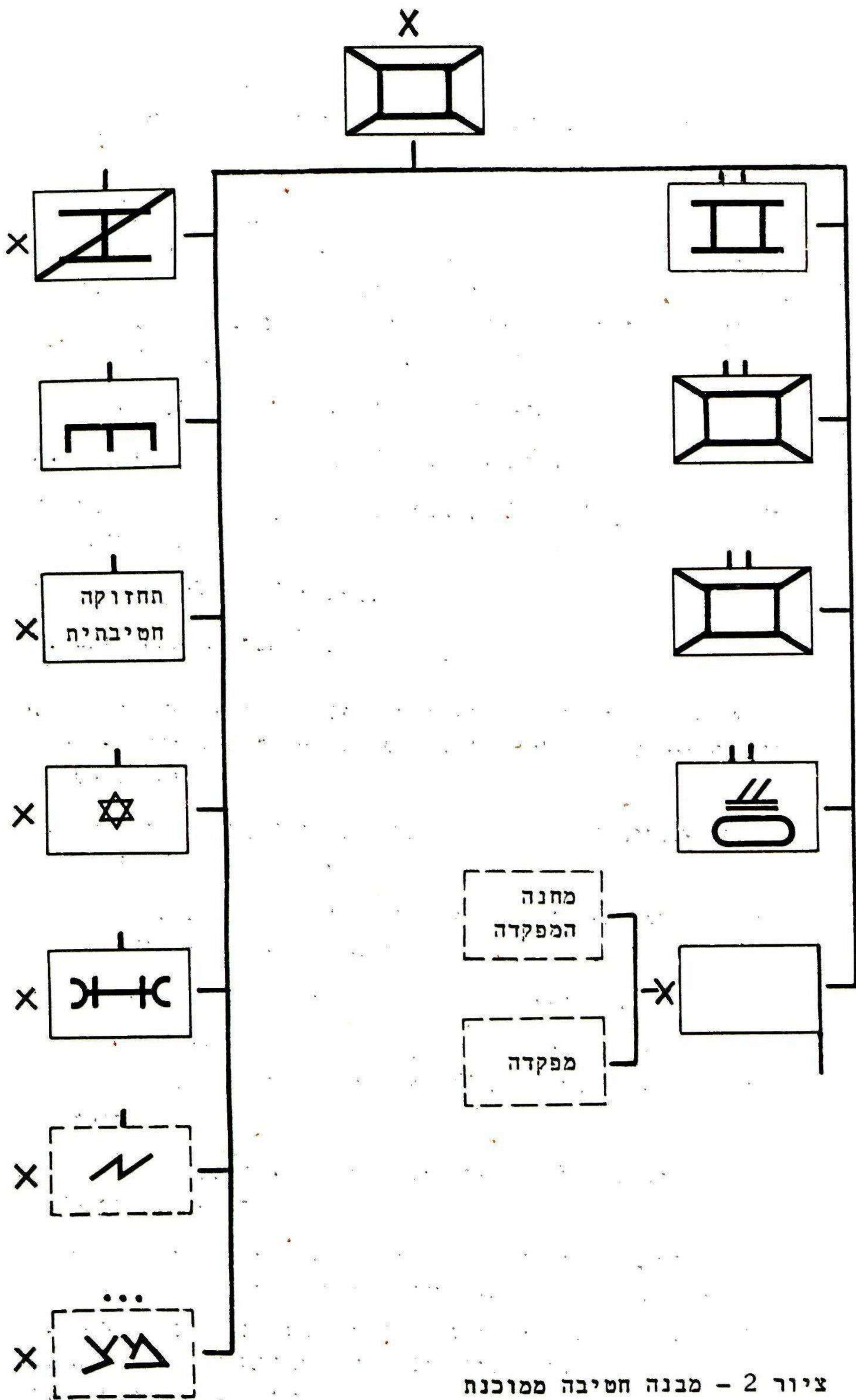
2. הטנקים וה-חרמ"ש מאורגנים ביחידות טקטיות בסיסיות - גדודים, שהם מרכיבי-היסוד של עוצבת-השריון; שאר המרכיבים מאורגנים במסגרת יחידות עצמאיות או יחידות-משנה, והם מוצאים ביטוי הן ברמת היחידה והן ברמת העוצבה; בכך הופכות שתי רמות אלה לעצמאיות, מבחינה מבצעית ומנהלית, למשך זמן מוגדר.

* גדודי הסנקים עשויים להיות בינוניים בלבד.

הערה: החטיבה עשויה להיות בעלת שלושה גדודי סנקים וגדוד חרמ"ש.

ציור 1 - מבנה חטיבה משורינת

ציור 2 - מבנה חטיבה ממוכנת

יחידות-טנקים, יחידות-חרמ"ש ויחידות-סיור בשריון

יחידות טנקים בינוניים

3. הטנקים הבינוניים, המצויים ב-צה"ל, הם מסוגים ודגמים שונים. על-אף השוני בתכונות המיוחדות של כל סוג או דגם, יש לתכונותיהם הבסיסיות מכנה משותף, המסווג אותם כטנקים בינוניים. ואלה הן התכונות הבסיסיות:-

- א. תוחח בעל מהירות-לוע גבוהה ומהיר-ירי.
- ב. שריון טוב (45 מ"מ עד 100 מ"מ עובי).
- ג. מהירות בינונית, עבירות טובה (כ-40 קמ"ש מהירות מקסימלית, בצירים).
- ד. טווח-פעולה גדול יחסית.
- ה. כמות-תחמושת רבה יחסית.

4. הטנקים הבינוניים, לפי תכונותיהם, הם עיקר כוח-המחץ של חיל-השריון. חפקידם, במסגרת הייעוד הכללי של חיל-השריון, רב-תכליתי:-

- א. לשמש כמאמץ העיקרי של עוצבות-השריון בכל צורות-הקרב, ובמיוחד להכרעת שריון האויב.
- ב. להשתלט, לכבוש או לפשוט על יעדים קרקעיים, באופן עצמאי או בשיתוף עם חרמ"ש וגופים אחרים.
- ג. מיועד לניצול הצלחה או ליצירת מרכזי-כובד.
- ד. לסייע ל-חרמ"ש או לחי"ר בכל צורות-הקרב - על-ידי ביצוע פעולות חוקפניות או על-ידי הנחתת אש רבת-עצמה בכינון ישיר.

5. הטנקים הבינוניים מאוגדים בגדודי טנקים בינוניים ובגדודי "שרמן" פיקודיים.

6. גדוד הטנקים הבינוניים וכן ה-גש"פ הם יחידות רישום-וחחזוקה עצמאיות, והם מורכבים מיחידות-משנה אלה:-

- א. 3-4 פלוגות טנקים בינוניים (ב-גש"פ מאוגדים גם מט"נים).
- ב. פלוגת-חרמ"ש (רק בגדוד טנקים בינוניים).
- ג. פלוגת מפקדה וסיוע.

לוחמת שריון (6)

תודות למבנה זה גדוד-הטנקים הבינוני הוא צוות-קרב טקטי בסיסי, המסוגל לפעול עצמאית. ה-גש"פ בנוי מראש לפיצול ליחידות-משנה, אף כי, במידת-הצורך, אפשר להפעילו בדומה לגדוד הבינוני.

יחידות טנקים קלים

7. תכונותיו הבסיסיות של הטנק הקל הן:-

- א. תוחח בעל מהירות-לוע גבוהה ומהיר-ירי.
- ב. שריון דק העומד בפני רסיסים וכדורי נשק קל בלבד (15 מ"מ עד 40 מ"מ עובי).
- ג. ניידות (לרבות מהירות חנועה) מעולה (למעלה מ-60 קמ"ש מהירות מקסימלית בצירים).
- ד. טווח-פעולה גדול יחסית.
- ה. כמות-תחמושת קטנה יחסית.
- ו. צלליה נמוכה.

8. בהשוואת תכונותיו הבסיסיות של הטנק הקל לאלה של הטנק הבינוני בולט יתרונו במהירות-חנועתו ובצלליה הנמוכה, המקנים לו זריזות רבה בשדה הקרב; לעומת-זאת נחות הוא מהטנק הבינוני בשריונו ובכמות-התחמושת הנישאת עמו. בשאר תכונותיהם הבסיסיות זהים שני סוגי טנקים אלה.

9. בקביעת תפקידיהם של הטנקים הקלים מובלטת מהירותם הרבה. בכל צורת-קרב ושיטת-לחימה השאיפה היא להחדיר את הטנקים הקלים עמוק ככל-האפשר ולהפעילם בעורף או באגף של מערכי האויב או כוחות האויב; אך יש להימנע ככל-האפשר מלהפעילם חזיתית מול כלי-נשק-נגד-שריון. ואלה הם תפקידיהם בתחום ייעודו הכללי של השריון:-

א. להשתלט על יעדים חיוניים ו/או להתחבר לכוחות אחרים עמוק בעורף האויב תוך ניצול מלוא גורם-ההפתעה (הנובע ממהירותם הרבה).

ב. לשחפס בלחימת שריון בשריון תוך הדגשת הפעלתם ככוחות-הלם באגפו ובעורפו של שריון האויב ועל מפקדותיו ודרכי-תחזוקתו.

ג. לשחפם בפעולות כיבוש יעדים קרקעיים או להפעילם עצמאית למשימות אלה ולבצע התקפות-נגד בכל צורות-קרב, תוך שאיפה להפעילם מול הנקודות "הרכות" ביותר, ואפילו יחייב הדבר איגוף עמוק.

ד. לבצע פעולות-פשיטה מכל הסוגים.

ה. לבצע פעולות סיור או אבטחה לרמה מערכתית.

ו. להפעילם כעתודה לניצול-הצלחה מהיר ו/או ליצור מחד מרכזי-כובד חדשים בשדה-הקרב.

10. על-אף הסייגים בתפעולם של הטנקים הקלים אפשר, בשעת-הצורך, להפעילם, בדומה לטנקים הבינוניים, עם כל הסיכון הכרוך בכך; ניצול תכונותיהם במלואן ושילובם בתפעול העוצבה בתבונה יוסיפו גמישות מבצעית ומערכתית רבה.

11. הטנקים הקלים מאוגדים בגדודי טנקים קלים, שהם יחידות-וישום-ותחזוקה עצמאיות. הגדוד מורכב מיחידות-משנה אלה:-

א. 3 זוגות טנקים קלים.

ב. פלוגת חרמ"ש.

ג. פלוגת מפקדה-וסיוע.

תודות למבנה זה גדוד הטנקים הקלים, כגדוד הטנקים הבינוניים, הוא צוות קרב טקטי, המסוגל לפעול באופן עצמאי.

יחידות-חרמ"ש

12. חיל-הרגלים המשוריין הוא היסוד הרגלי בפעולת הכוחות המשוריינים. הוא דומה לחיל-הרגלים בחימושו הבסיסי (פרט לחוספת מקלעים בינוניים וכבדים, מורכבים על ה-רק"מ) ובשיטת תפעולו בפעולה רגלית, אך נבדל ממנו באורח-לחימתו במרבית שלבי-הלחימה, בזכות כלי ה-רק"מ, המקנים לו ניידות ועצמה-גש מוגנת שריון - תכונות המגבירות בהרבה את עצמת-ההלם של ה-חרמ"ש מזו של ה-חי"ר.

13. ה-זחל"מ הוא גורם הניידות של ה-חרמ"ש, ובהיותו בעל שריון קל ובעל כושר-ניידות המתקרה לזה של הטנק, מאפשר הוא את תפעולם המשולב.

14. ה-חרמ"ש שואף לבצע את משימותיו כשהוא רכוב על-גבי זחל"מיו, שבכך מפיק הוא את מלוא עצמת-ההלם בקרב-מגע, בשלבו את ניידותו המשוריינת בהפעלת כל כלי-הנשק הנמצאים ב-זחל"מ. אולם כאשר אין זה בגדר האפשר, מסיבות קרקעיות או טקטיות, מבוצעת המשימה בפעולה רגלית ותוך מקסימום ניצול של ה-זחל"מים ונשקם הצמוד לחיפוי קרוב או צמוד.

15. ה-חרמ"ש, לפי תכונותיו, משלים את פעולת הטנקים, ובזה עיקר ייעודו. אפילו פעולת-חרמ"ש עצמאית נועדת, בסופו-של-דבר, לאפשר הפעלת המאמץ העיקרי של השריון, כלומר - הפעלת הטנקים. אולם בנסיבות מסוימות - בפרט בלחימה על יעדים מוצרים, שטחים סגורים, שטחים בנויים או הרריים - עלול ה-חרמ"ש לשאת במאמץ העיקרי של השריון, בעוד שהטנקים ישמשו גורם מחפה בלבד. תפקידיו העיקריים הם:-

א. לכבוש פיסית יעדים מוצרים ו/או לטהר שטחים.

ב. להחזיק בשטחים חיוניים.

ג. לאבטח את פעולת הטנקים על-ידי אבטחה צמודה ו/או אבטחה רחוקה.

ד. לבצע פעולות פשיטה ומארב, בעיקר בלילה, על דרגי-תחזוקה, על מפקדות ואפילו על שריון שנע בצירים מוגדרים.

16. לחימת חרמ"ש על יעדים מוצרים חיעשה, במידת-האפשר, כאשר חלק מהלוחמים לוחם מעל-גבי ה-זחל"מים, וחלקם לוחם רגלית בתוך החפרות. אם לא ניתן לפרוץ ליעדים ברכב, יילחמו רגלית. בשעת תכנון התקפה רכובה על יעד מוצר יש לתכנן אלטרנטיבה של פעולה רגלית.

17. ה-חרמ"ש מאורגן בפלוגות במסגרת גדודי-הטנקים ובגדודי-חרמ"ש. גדוד חרמ"ש הוא יחידת-רישום-ותחזוקה עצמאית, וזה הרכבו:-

א. 3 פלוגות-חרמ"ש.

ב. פלוגה מסייעת.

ג. פלוגת-מפקדה.

18. הגדוד, לצורך ביצוע משימותיו, יחוגבר בדרך-כלל בטנקים.

יחידות-סיור

19. יחידות-סיור הן הכרח לפעולה ברמה המבצעית והמערכתית, בהיותן הגורם העיקרי, העוסק באיסוף אינפורמציה קונקרטיה על קרקע ואויב ובמניעת ידיעות מן האויב. כדי לאפשר ביצוע משימתן בקצב תואם את צורכי השריון ניתן ליחידות אלה רכב-הינע-קדמי וברמת העוצבה גם רכב משוריין. כלי רכב או רק"מ אלה מצוידים במכשירי-קשר, שמאפשרים הזרמת ידיעות מהירה לכל הרמות.

20. ייעודן העיקרי של יחידות-הסיור ברמות השונות הוא איסוף אינפורמציה קונקרטיה על זירת-הפעולה. כדי שלא-אינפורמציה זו תהיה השפעה מקסימלית על החלטת המפקד, צריך ש"מרחב-ההתראה", מבחינת זמן ומרחב, יספיק לכך; לבן יפעלו יחידות-הסיור, בכל הרמות, בטווח מתאים לפני הגוף העיקרי. בנוסף למשימה זו אפשר להפעיל יחידות אלה, בגלל הכשרתן המיוחדת וניידותן הרבה, למשימות רב-גוונות ביותר:-

א. לבצע פעולות-סיור שונות תוך הדגשת שמירת המגע עם האויב בכל שעות-היממה (ביצוע סיור אלים או סיור-קרב להשגת ידיעות הוא אופייני ליחידות-סיור בשריון).

ב. לנווט כוחות בכל הרמות.

ג. לבצע פעולות-קישור.

ד. לבצע פעולות-אבטחה.

ה. יחידות-סיור, בעיקר ברמת-העוצבה, מסוגלת לשמש גרעין לצוות-קרב לוחם, המבוסס על מהירות פעולה והפתעה מקסימלית - לצורכי החברות עם כוחות אחרים בעומק רב של זירת הפעולה, לצורכי פשיטה וכו'.

21. ארגון הבסיסי של יחידות-הסיור ברמות השונות

א. בגדוד - מחלקת-סיור, במסגרת פלוגת המפקדה, רכובה על-גבי ג'יפים; אפשר להפעילה במרוכז או במפוצל - לכיחות ו/או לחוליות ג'יפים.

ב. בחטיבה - יחידת-סיור, שהיא יחידת רישום-ותחזוקה עצמאית. אפשר להפעילה במרוכז, או במפוצל, עד לשלושה צוותי-סיור בסיסיים. מרכיבי-הפלוגה הם הומוגניים ומחייבים ציוות לפי המשימות המוטלות. וזה המבנה:-

- (1) מפקדת-היחידה.
- (2) מחלקת-מפקדה.
- (3) מחלקת סיירים רכובה על ג'יפים.
- (4) מחלקת סיירים/חבלנים/חרמ"ש רכובה על זחל"מים.
- (5) מחלקת מרגמות 81 מ"מ דגם ג (שלושה כלים).

ג. על-הרוב תקבל יחידת-הסיור יחידת טנקים ת"פ.

פ ס ק ה 3

י ח י ד ו ת - ס י ו ע ב ש ר י ו ן

סיוע ארטילרי

22. הסיוע הארטילרי בשריון, בכל הרמות, נועד בראש-וראשונה לחפות על תמרון עוצבות או יחידות השריון, עד ליצירת מגע עם יעדיהן, ולהגביר את עצמת ההלם על-ידי הנחתת אש מרוכזת בשעת הלחימה. משום חשיבותו של גורם הסיוע הארטילרי בכל הרמות מאוגדים אלמנטים של יחידות סיוע מראש, בגדוד ובחטיבה. כן קיימות יחידות סיוע ארטילרי עצמאיות, שהן ניתנות לעוצבות או ליחידות תחת פיקוד או בסיוע, בהתאם למשימות ובהתאם לאפשרויות במצב הקונקרטי. יחידות-הסיוע מצוידות ברכב-הינע-קדמי שמרביתו משוריינת, המאפשר תנועה בקצב השריון, וכך מצוידות הן במכשירי-קשר, המאפשרים גמישות רבה באיגודי הכוחות ובניהול-אש ובקרת-אש יעילים.

23. גורמי-הסיוע בשריון נחלקים לשני סוגים עיקריים - תותחים מתנייעים ומרגמות מתנייעות. על-אף השוני בתכונות המיוחדות של התותחים והמרגמות המתנייעים זהים תפקידיהם הבסיסיים -

- א. לסייע באש מחפה לתמרון עוצבות או יחידות השריון.
- ב. להגביר את עצמת ההלם של הטנקים ושל ה-חרמ"ש.
- ג. לסייע בעשן או זרזן לצורכי מיסוך, סנוור או הטעיה.
- ד. לסייע בתאורה ללחימת-לילה.

24. הארגון הבסיסי של יחידות-הארטילריה בשריון

א. תותחים מתנייעים

התותחים המתנייעים מאורגנים במסגרת גדודים עצמאיים, כשכל גדוד הוא יחידת-רישום-ותחזוקה עצמאית. הרכבו - מפקדת-הגדוד, סוללת-מפקדה ושלוש סוללות תותחים מתנייעים. תכונותיהם האופייניות הן:-

(1) הוותח מורכב על מרכב של טנק, ובתוצאה מכך - ניידות מעולה.

(2) תפעול מהיר.

(3) גמישות רבה בהעסקת מטרות בגזרה רחבה תוך סיוע רצוף בחנאי אקלים ושטח שונים ותוך שינוי כפיפות האש.

(4) יכולת להעסיק מטרות במדרון תחורי.

(5) תחמושת רב-גוונית - פגזים נפיצים עם מרעומים שונים (רסיק-אוויר, עשן, זרזן, תאורה ו-ח"ש).

(6) מסוגל, בשעת הצורך, לפעול למטרות נ"ט.

ב. מרגמות כבדות מתנייעות

המרגמות הכבדות מאורגנות במחלקה, במסגרת הפלוגה המסייעת של גדוד השריון, ובגדוד במסגרת החטיבה הממוכנת. גדוד ה-מכ"ת הוא יחידת-רישום-ותחזוקה עצמאית. הרכבו - מפקדת-הגדוד, סוללת-מפקדה ושלוש סוללות מרגמות כבדות. התכונות האופייניות של המרגמות, בנוסף לאלה של תותחים מתנייעים, הן:-

(1) המרגמה מורכבת על זחל"מ ומופעלת מעליו.

(2) חודות למסלול-התעופה הגבוה אפשר להפעיל את המרגמה מעל כל מטרה, מפילו בשטח הררי גבוה.

(3) יורה פצצות כבדות יחסית; סוגי הפצצות - נפיץ, עשן, זרזן ותאורה.

ג. מרגמות בינוניות מתנייעות*

המרגמות הבינוניות מאורגנות בכיתה - במסגרת פלוגת ה-חרמ"ש של גדודי הטנקים, ובמחלקה - במסגרת הפלוגה המסייעת של גדודי ה-חרמ"ש ובפלוגות-הסיור. תכונותיהם דומות לאלה של המרגמה המתנייעת הכבדה פרט לטווח הקצר יחסית ולפצצה הקלה יותר.

ד. תותחי לא-רחע/טילי נ"ט**

תותחי 90 מ"מ וטילי נ"ט בשריון מאורגנים במחלקה, במסגרת הפלוגה המסייעת של גדוד ה-חרמ"ש. ייעודם העיקרי לחימה בשריון, אך אפשר להפעילם ביעילות נגד כל סוגי מטרות-קרקע.

25. מידת-יעילותן של יחידות-הארטילריה בשריון מותנית בניצול תכונותיהן בחבונה, בשיתוף-פעולה הדוק עם עוצבות או יחידות השריון, בריכוזן המקסימלי ובהפעלתן בעצמה.

סיוע הנדסי

26. ייעודו העיקרי של הסיוע ההנדסי בשריון הוא "להחליק" את צירי התנועה של העוצבות או היחידות אל היעד ועל היעד, ובכך להגביר את כושר-תמרון ומהירות-תמרון. בהיות התמרון גורם-יסוד בתפעול השריון מאוגדים אלמנטים של סיוע הנדסי מראש בגדוד ובחטיבה, וכן קיימת יחידה עצמאית, הניתנת תחת פיקוד, או בסיוע לעוצבה או יחידה, בהתאם למצב הקונקרטי. ציודם של גורמי הסיוע ההנדסי מותאם לרמה אותם הם משרתים, מאפשר ניידות התואמת את צורכי השריון ומחושב לביצוע מהיר של משימותיהם.

* אמנם לא נהוג לכנות את המרגמות הבינוניות ככלי-ארטילריה, אך בשל חיוניותן כגוף מסייע ברמה הטקטית הכללנו אותן, לצורך הבהרה, במונח הכולל - יחידות סיוע ארטילרי.

** טילי-נ"ט אינם כלולים במונח ארטילריה, אך בשל חיוניותן הודגשו בטעף זה.

27. הגורם ההנדסי בגדוד השריון

א. מחלקת החבלה

המחלקה כפופה, מבחינה ארגונית, לפלוגת-המפקדה. היא בנויה משלוש כיתות, ואפשר להפעילה במרוכז או לפצלה לכיתות או חוליות. תפקידה העיקרי - פינוי מכשולים, סיוע בהקמת מכשולים והתבצרות וביצוע הריסות. בשעת-הצורך אפשר להפעילה כמחלקת-חרמ"ש.

ב. בהכשרתם של חיילי גדוד השריון, ובעיקר של חיילי ה-חרמ"ש, נכלל גם אימון בסיסי בחבלה. לפיכך מסוגלים הם לבצע בכוחות עצמם עבודות-הנדסה בסיסיות, וכן אפשר להפעילם כגורם מסייע ליחידות-הנדסה ייעודיות.

28. פלוגת-שדה חטיבתית חה"נ

א. הפלוגה היא יחידת-רישום-ותחזוקה עצמאית. היא נועדה לביצוע משימות חטיבתיות ו/או לפעול תחת פיקוד או בסיוע ליחידות-החטיבה.

ב. תפקידי הפלוגה

(1) לפרוץ צירים או דרכים תוך התגברות על מכשולים, טבעיים ומלאכותיים, ולגשר מעברים.

(2) לסייר ולסמן צירים (תוך שימת לב לבדיקת כושר-העבירות), גשרים, מכשולים וחבלות.

(3) ליצור מכשולים וחבלות, לרבות שדות-מוקשים.

(4) להכשיר שדות-נחיתה למטוסים קלים.

(5) לסייע בהתבצרות.

(6) להקים ולהפעיל נקודות לטיהור מים ותאורה.

(7) בשעת-הצורך אפשר להפעיל את הפלוגה כפלוגת-חרמ"ש.

ג. הפלוגה בנויה ממפקדת-פלוגה, מחלקת-מפקדה, שלוש מחלקות-שדה ומחלקת רכב ו-צמ"ה.

ד. אפשר להפעיל את הפלוגה במרוכז או במפוצל. המחלקה היא צוות-העבודה הבסיסי.

29. פלוגת סער חה"נ

א. פלוגת-הסער היא יחידה עצמאית, שעיקר ייעודה להתגבר מהר על מכשולים חתת אש. כדי לאפשר את ביצוע משימותיה מורכב ציודה הייעודי על-גבי טנקים בינוניים, והם נקראים טנקים הנדסיים.

ב. תפקידים

- 1) להתגבר על מכשולים קרקעיים ולטהר צירים.
 - 2) לפרוץ שדות-מוקשים.
 - 3) בשעת-הצורך אפשר להפעיל את הטנקים ההנדסיים כטנקים רגילים.
- ג. הפלוגה בנויה ממפקדת-פלוגה, מחלקת-מפקדה, מחלקת-חימוש, שלוש מחלקות טנקי-דחפור ושלוש מחלקות טנקי-מורג.
- ד. הפלוגה מופעלת, בדרך-כלל, במפוצל - במחלקות. כדי ליעל את עבודת הטנקים ההנדסיים מן-הרצוי לצוותם במחלקות שדה חה"נ ולאבטח את אזור פעולתם בעזרת טנקים או חרמ"ש.

פ ס ה 4

יחידות אפסנאות ושירותים בשריון

כ ל ל י

30. מערך-התחזוקה בשריון צריך שיספק את הדרישות של הספקה, אחזקה, חילוף ופינוי, כשהן מבוצעות בקצב-ההתקדמות של כוח-השריון, בשטחים בעלי עבירות מוגבלת ולעתים חתת אש. קצב ההתקדמות והתנאים המבצעיים בשדה-הקרב מחייבים עצמאות לזמן מוגדר בנושאי התחזוקה, מרמת הפלוגה.
31. גורמי-התחזוקה ברמות השונות הם ניידים כולם ונשענים על מערך-התחזוקה של הרמה הפוקדת.

הארגון הבסיסי של התחזוקה בשריון

32. גורמי התחזוקה בפלוגה ובגדוד

א. מרמת-הפלוגה ישנם בשריון אמצעי-תחזוקה אורגניים, המשרתים ישירות את הדרג הלוחם. אמצעים אלה בפלוגה הם כיתת-החימוש, חולית-הפינוי הרפואית וחלק מכיתת-המפקדה; כיתת-החימוש מסייעת באחזקת ה-רק"מ ומסוגלת לבצע תיקונים מיידיים תוך לחימה; חולית-הפינוי הרפואית עוסקת בטיפול ראשוני ובפינוי תוך לחימה. אמצעי-התחזוקה של כיתת-המפקדה (דרג א) מרוכזים, בדרך-כלל, במסגרת הגדוד, אך בנויים מראש לפיצול לפלוגות.

ב. התחזוקה בגדוד-השריון

1) מחלקת האפסנאות והשירותים עוסקת בפעולות איסוף, החסנה, חלוקה ופינוי של אפסניה כללית וכן במתן שירותים אפסנאיים לפרט ובפינוי נפגעים.

2) מחלקת-החימוש עוסקת בחילוץ, בפינוי ובתיקון של רק"מ או רכב, נשק וציוד אופטי וכן בהספקת חלקי-חילוף.

3) מחלקת-הקשר עוסקת בהספקה ובאחזקה של ציוד-קשר.

4) מחלקת-הרפואה עוסקת בפינוי רפואי ובהספקת אפסניה-חר"פ.

5) מחלקת-הרכב עוסקת בהובלה ובביצוע טיפול מונע ברכב ב.

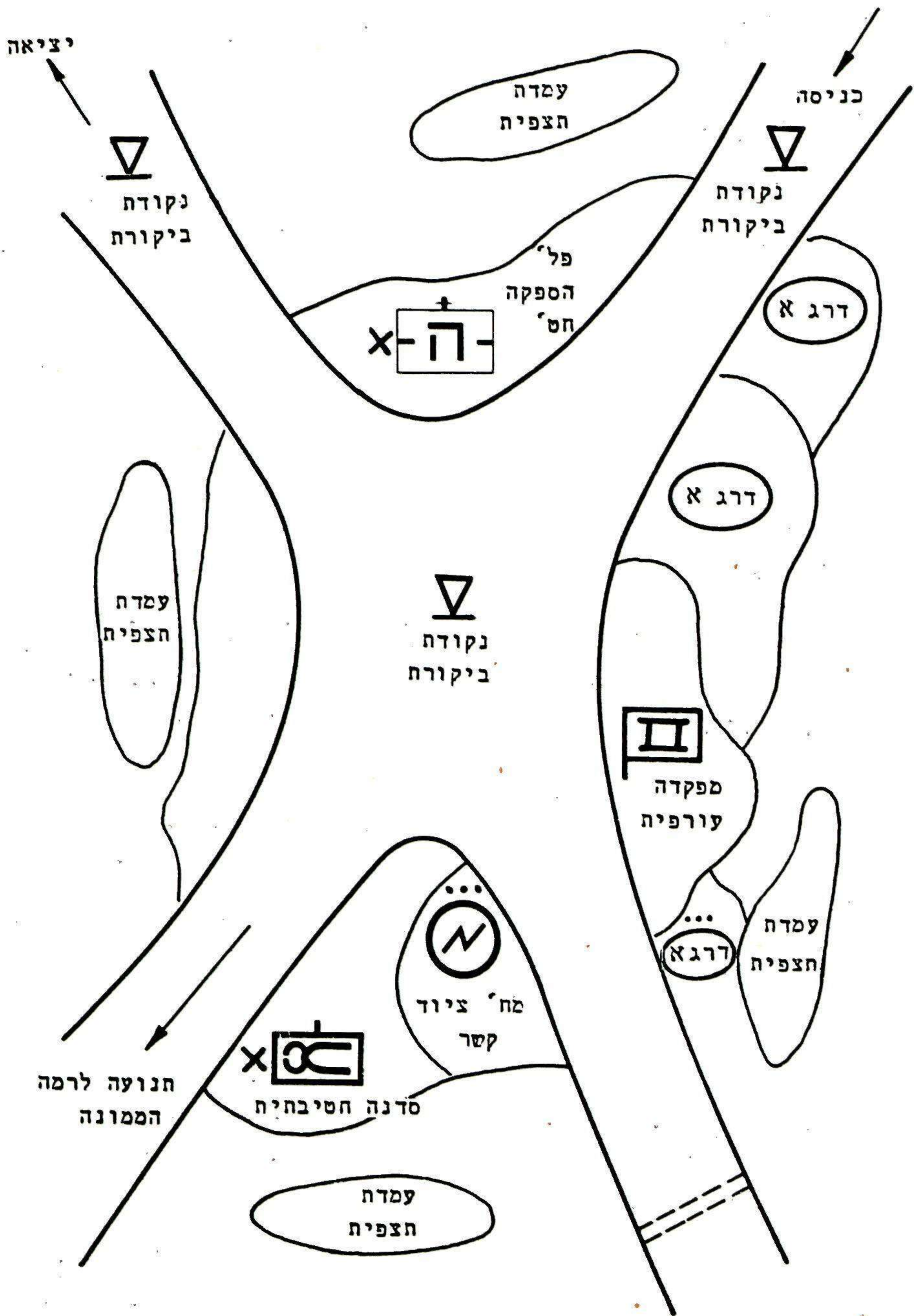
ג. בעת לחימה אין מחלקות אלה פועלות באופן הומוגני, אלא מתפצלות לדרג הלוחם ולדרג המנהלתי של הגדוד (פרט למחלקת האפסנאות והשירותים - זו נשארת כולה בדרג המנהלתי).

33. מערך-התחזוקה בחטיבת-השריון

א. מערך-התחזוקה הקבוע של חטיבת-השריון מורכב מפלוגת-סדנה, פלוגת-הספקה, פלוגת-חר"פ ופלוגת-קשר, שהן, פרט לפלוגת-הקשר, יחידות-רישום-ותחזוקה עצמאיות. לעתים, לפי המשימה והמצב בזירת-הקרב, תהוגבר החטיבה ביחידות אפסנאות ושירותים של הפיקוד או האוגדה, כשהן משתלבות במערכה הקבועה.

ב. מרכז-תחזוקה חטיבתי

מרכז-תחזוקה חטיבתי הוא ריכוז (לאו-דווקא ריכוז בשטח) של כל היחידות האפסנאיות של החטיבה למסגרת אחת, שנועד ליעל את השליטה לגבי מתן שירותים ליחידות וכן לצורך אבטחה ודילוגים.

ציור 3 - פריסת מרכז-חזוקה חטיבתי (סכימה)

ג. פלוגת-סדנה חטיבתית

1) תפקידי הפלוגה

- א) אחזקת רק"מ או רכב, נשק ומכשירים מדויקים של החטיבה.
- ב) ביצוע הפינוי של רק"מ או רכב, ברמת החטיבה, ומתן סיוע ליחידות לביצוע הפינוי ברמה שלהן.
- ג) פריסת רשת-חילוץ חטיבתית.
- ד) הספקת חלקי-חילוץ.

2) מבנה הפלוגה

- א) הפלוגה בנויה על בסיס של כיתות-חימוש שונות (לפי סוגי ה-רק"מ והרכב), מאוגדות בשתי מחלקות עיקריות - מחלקת-רק"מ ומחלקת-רכב - ובראשן מפקדת-פלוגה ומחלקת-מפקדה.
- ב) מבנה על בסיס של כיתות מאפשר, ללא כל קשר עם המבנה הקיים במחלקות, לאגד את הכיתות מחדש, לפי הצרכים המבצעיים, במסגרת פלוגות שאפשר להפעילן על צירי-החטיבה העיקריים.

ג) פלוגת-הספקה חטיבתית

- 1) הפלוגה נועדה לספק ליחידות החטיבה, בהתאם לצרכים: דלק, שמנים, תחמושת, מזון, מים וציוד-תעבורה הנדסי.

2) מבנה הפלוגה

- א) הפלוגה בנויה ממפקדת-פלוגה, מחלקת-הובלה, מחלקת-מפקדה ומחלקת-תספוקת.
- ב) מחלקת-התספוקת מבצעת את תפקידי הייעודי של הפלוגה, ובה ארבע כיתות - כיתת מזון ומים, כיתת-דלק, כיתת-תחמושת וכיתת ציוד הנדסי.
- 3) פלוגת-ההספקה נפרסת לפעולה, כאשר הפער במרחב ובזמן, בין הדרג הלוחם של החטיבה לבין מחקני האוגדה או הפיקוד, מחייב זאת; כל-עוד המצב המבצעי מאפשר, עדיף שלא לפרוס ולהפעיל את הפלוגה ולשמור על המלאי שבה כעל עתודה חטיבתית.

ד. פלוגת חר"פ חטיבתית

1) תפקידי הפלוגה

- א) איסוף נפגעי החטיבה, מיונם והגשת טיפול רפואי.
- ב) השלמת הטיפול והחזרת החיילים ליחידתם ו/או הכנתם להמשך הפינוי לעורף.

(2) מבנה הפלוגה

הפלוגה מורכבת ממפקדת-פלוגה, מחלקת אפסנאות ושירותים ושתי מחלקות-מיון.

(3) אפשר לפצל את הפלוגה לשתי פלוגות, המסוגלות לפעול בשני צירים נפרדים, או בדילוגים.

ה. פלוגת-קשר חטיבתית

(1) עיקר ייעודה של פלוגת-הקשר לשמש אמצעי שליטה של ה-מח"ט על יחידותיו; אולם, לנושאי חחזוקת-קשר קיימת, במסגרת הפלוגה, מחלקת-ציווד-קשר, שייעודה - הספקה, אחזקה ופינוי של ציווד-חי"ק.

(2) המחלקה מופעלת במרכז-החחזוקה החטיבתית, על-הרוב צמוד לפלוגת-הסדנה.

פ ס ק ה 5

א י ג ו ד י - כ ו ח ו ת

כ ל ל י

34. עוצבות או יחידות השריון עשויות, בתנאים מסוימים, לפעול במבנה התקני הבסיסי שלהן (שהוא מספיק לביצוע פעולות עצמאיות) בלי להזדקק לציוות עם יחידות-שריון אחרות. אולם על-הרוב יהיה הכרח באיגודי כוחות כדי לבצע את המשימה. ציוות של יחידות סיוע ארטילרי או הנדסי הוא שכיח ביותר.

35. איגוד הכוחות אינו נוקשה - תודות לתכונותיו של השריון אפשר, בכל הרמות, לבצע באופן מהיר וגמיש ביותר איגודי כוחות; יתר-על-כן - על-הרוב ייעשו השינויים באיגודי הכוחות תוך תנועה.

36. בכלל, יש לשאוף לשמור על שלמות המבנה של עוצבות או יחידות השריון ככל-שאפשר ולהפעילן כגוף שלם.

סוגי צוות-קרב בסיסיים

37. אפשרויות-היסוד, ברמות היחידה והעוצבה, בציוות הצוותים
הן:-
- א. צוות-קרב בעדיפות טנקים - יחידות-המשנה שלו הן ברובן יחידות-טנקים.
 - ב. צוות-קרב בעדיפות חרמ"ש - יחידות-המשנה שלו הן ברובן יחידות-חרמ"ש.
 - ג. צוות-קרב מאוזן - מספר יחידות-הטנקים שווה למספר יחידות ה-חרמ"ש.
38. ההגדרה של צוות-הקרב (בעדיפות טנקים או חרמ"ש) מצביעה על אופיו של הצוות, הנובע מתכונות הגרעין המרכזי שבו, ובו לפחות שני מרכיבים עיקריים - טנקים ו-חרמ"ש. אולם על-הרוב יצוותו בצוות-הקרב מרכיבים נוספים של שריון, כגון: יחידות סיוע, סיור זכו, בהתאם לאופי המשימה והנתונים הקונקרטיים בזירת-הקרב. ההגדרה של צוות-הקרב אינה קובעת את מספרי יחידות-המשנה המצוותות בו.
39. הרמה הנמוכה ביותר לציוות היא פלוגה או יחידת שריון, פרט לנסיבות של לחימה בשטחים סגורים, בהם אפשר שהציוות ייעשה גם ברמות נמוכות יותר.
40. הפיקוד על צוות-הקרב יימצא בידי המפקד שעל בסיס יחידתו נעשה הציוות.
41. צוותי-קרב אלה יבצעו את התפקידים, כפי שהוגדרו לסוגי היחידות הבסיסיות (הגדודים); השוני במבנה, כתוצאה מהציוות, תכליתו להתאים את היחידה למשימתה המוגדרת.

פיקוד ושליטה

פ ס ק ה 1

מ פ ק ד ו ת ב ש ר י ו ן

כ ל ל י

1. המונח "מפקדה" הוא שם כולל למסגרת הארגונית, העומדת לרשות המפקד לצורכי שליטה בגייסותיו. מסגרת זו כוללת גופים אלה: -

א. המטה (בעוצבה - קציני המטה המתאם וקציני המטה המקצועי, בגדוד - קציני-המטה למיניהם).

ב. מפקדים מקצועיים, הפוקדים גם על יחידות.

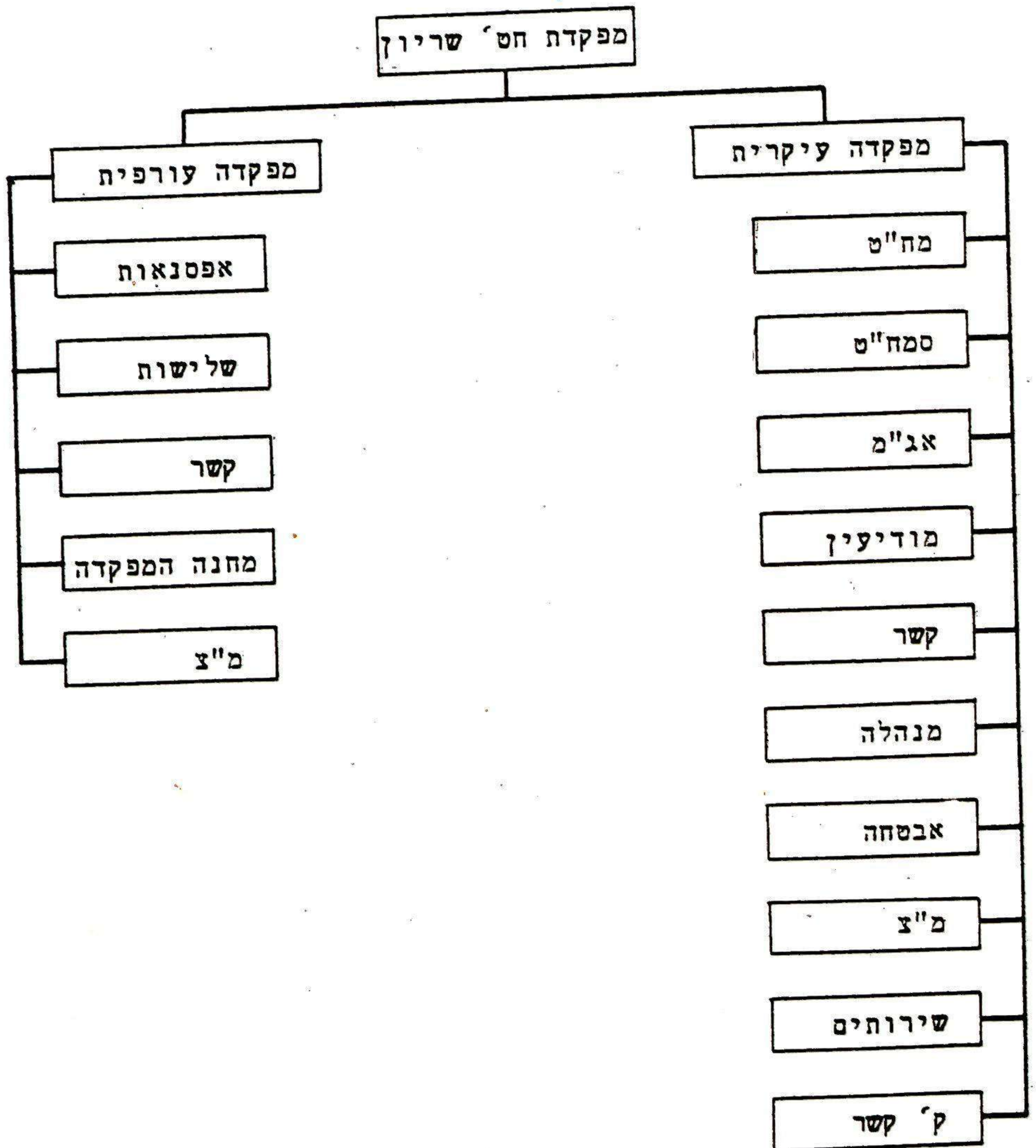
ג. יחידות-מחנה (שירותים).

ד. יחידת-קשר.

ה. יחידת-אבטחה (מורכבת בדרך-כלל מיחידת שוטרים צבאיים או שוטרים גדודיים, או מיחידות-אבטחה נוספות לפי-הצורך).

2. המפקדה בשריון בנויה בצמצום רב. היא בעלת כושר-ניידות גבוה, וחלק מרכבה משוריין, למען תוכל להימצא בקרבת היחידות הלוחמות ולהדביק את קצב-התקדמותן. סרבול המפקדה בעודף כוח-אדם ואמצעים יכביד על ניידותה ויפגע בכושרה. אף-על-פי-כן מהווה המפקדה גוף "מנופח" למדי, בהיותה עמוסה ציוד טכני רב לצורכי קשר, הוצאת פקודות וכו' ובהיותה מאוישת כדי לאפשר עבודת-מטה. רצופה של 24 שעות, למשך ארוך ובאורח מפוצל.

3. המפקדה, ברמת העוצבה וברמת היחידה (להוציא את רמת הפלוגה; בפלוגה מורכבת המפקדה מ-מ"פ, סגנו, החוגרים העוזרים לידם ורכב הפיקוד), בנויה מראש לפיצול לשניים: - למפקדה עיקרית - מופקדת על ניהול הקרב - ולמפקדה עורפית - מופקדת על תחזוקת הכוחות. המפקדה תיטיב אמנם לפעול כשהיא אחודה, שכן זה מקל על סדרי-התיאום וחוסך אמצעים, אך מחמת ניידותם של מבצעי-השריון אין זה, בדרך-כלל, בר-ביצוע. מפקדה אחודה אפשר לקיים בתנוחה - בשטח ריכוז או כינוס; אולם גם כאן, לעתים בתנאי שטח חשוף, יהיה הכרח להפרידה בגלל הקושי בהסוואתו היעילה של גוף גדול.

ציור 4 - מפקדת החטיבה

מפקדה עיקרית

4. ייעודה העיקרי של המפקדה העיקרית הוא, כאמור, ניהול הקרב; בנוסף לכך מנחה היא את עבודת המפקדה העורפית.

5. המפקדה העיקרית, ברמת הגדוד וברמת החטיבה, מאוישת בממלאי-תפקידים אלה:-

א. מפקד.

ב. סגן.

ג. אג"מ (בגדוד - מבצעים).

ד. מודיעין.

ה. קציני מטה מקצועי, מפעילי-סיוע (ארטילריה, הנדסה).

ו. נציגות אגפי האפסנאות והשלישות.

ז. יחידת-קשר.

ח. יחידת שירותים ואבטחה.

6. המפקדה העיקרית נפרסת לפעולה נייחת למשכים קצרים יחסית, וגם אז חדלג באופן חדיר. לעתים קרובות תפעל המפקדה חוץ תנועה. הגורמים העיקריים המשפיעים על מיקומה, הן בתנועה והן בתנוחה, הם:-

א. מקסימום שליטה על יחידות כפופות (ברמת הגדוד - שליטה בתצפית).

ב. תנאי-קשר טובים עם המפקדה הממונה.

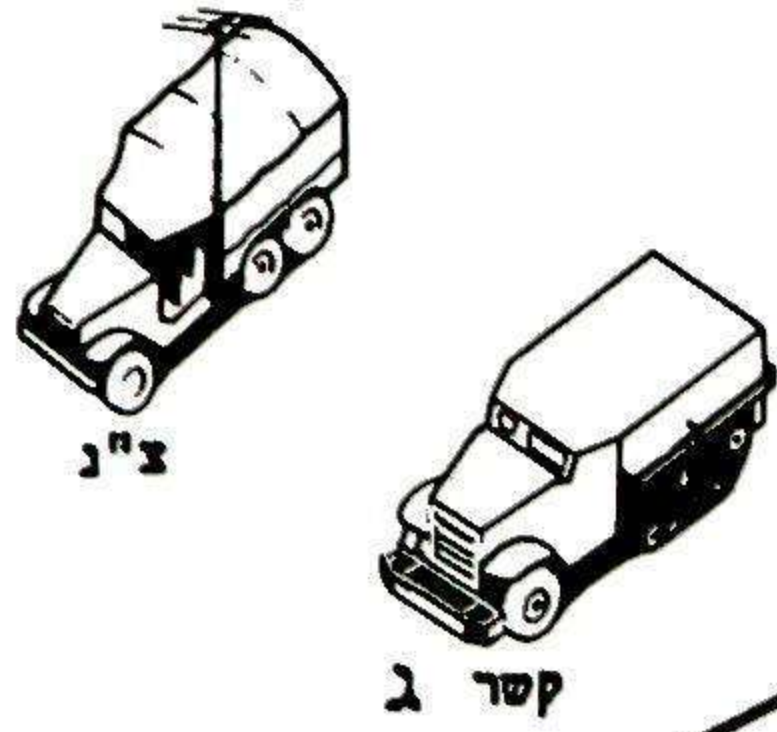
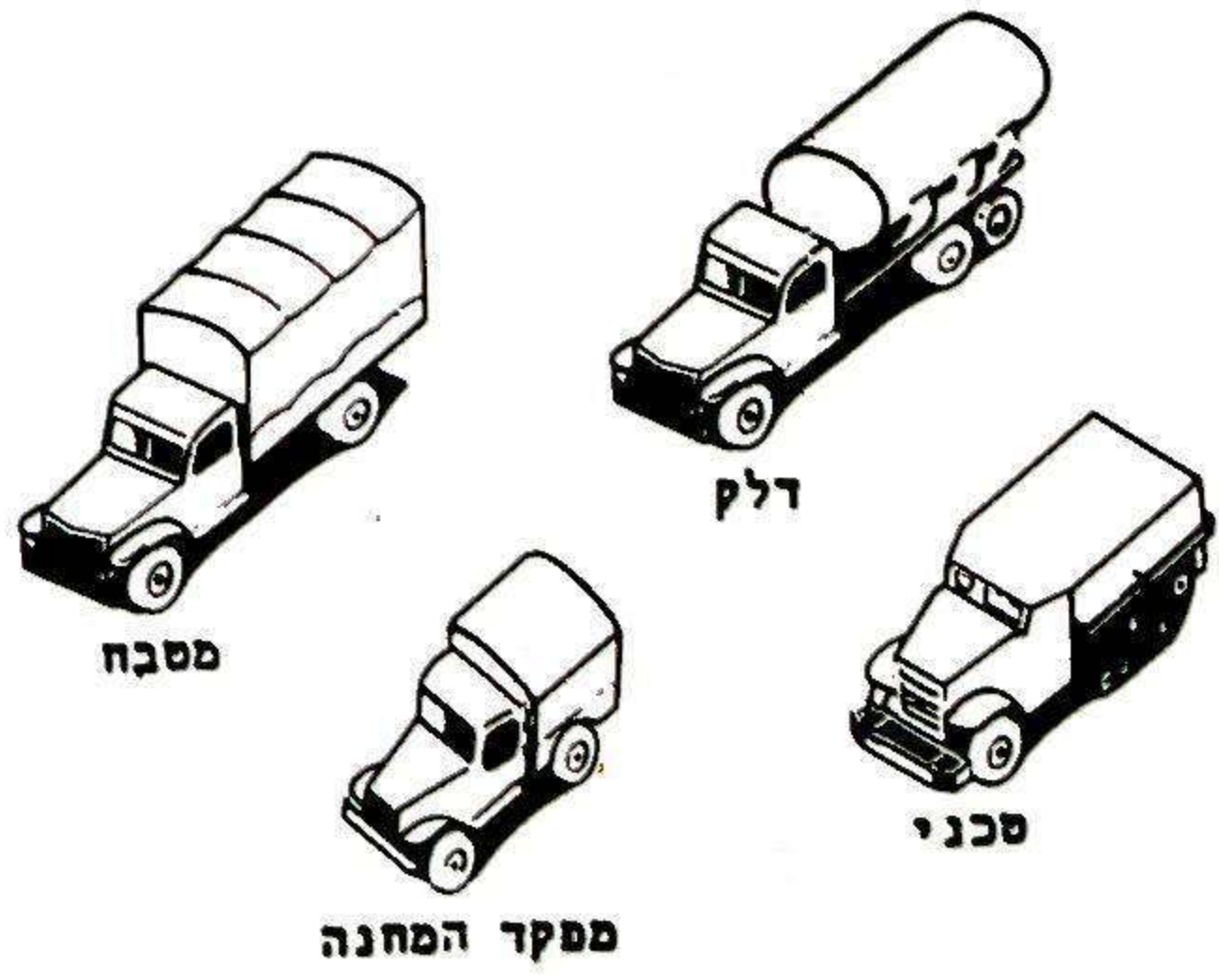
ג. קיום ציר-תנועה.

ד. הסתר ומקסימום של מחסה ואבטחה, כל-עוד אין הדבר פוגע בגורם השליטה.

ה. תנאי-עבודה סבירים.

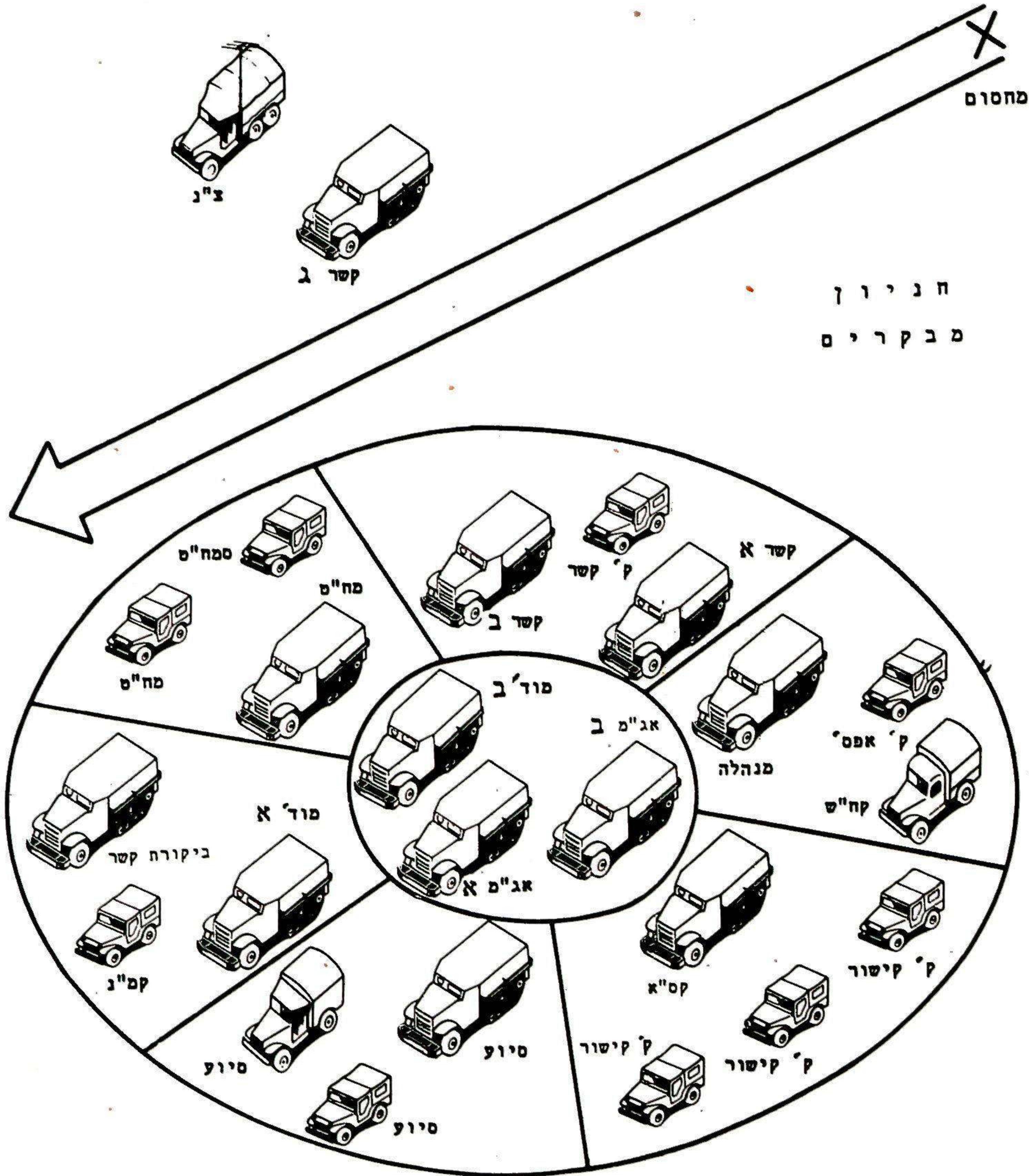
הסבר

חלוקה לאזור-מפקדה ולאזור-מחנה.
 המפקדה מחולקת לאזורי-משנה:
 מודיעין, קשר, מנהלה וכו' -
 מסביב לגרעין אג"מ.
 רכב ה-חפ"ק מרוכז ככל-האפשר.
 כלי-הרכב מופנים לכיוון היציאה.

מחסום

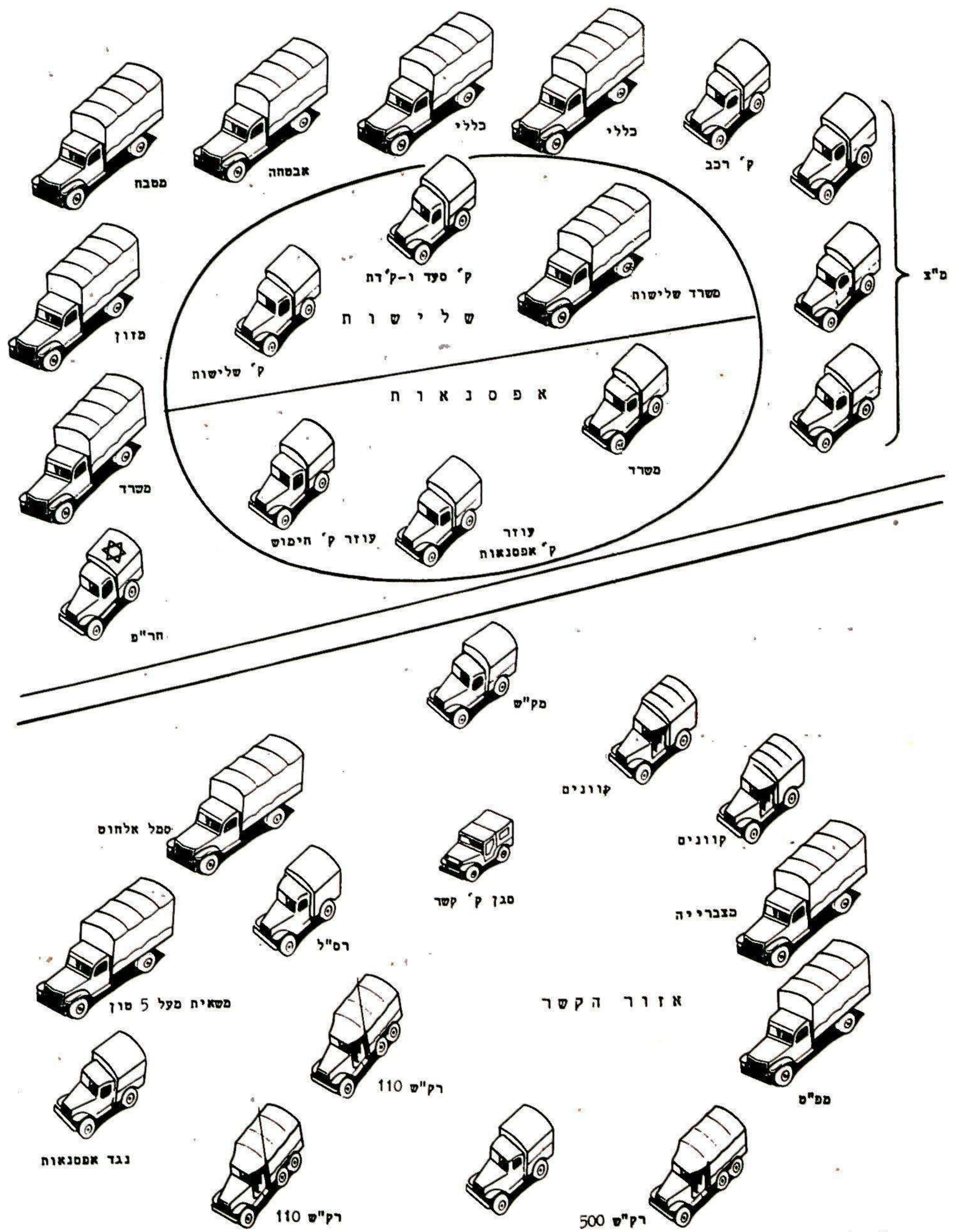
חניון
מבקררים

ציור 5 - פריסת המפקדה העיקרית

מפקדה עורפית

7. המפקדה העורפית מופקדת על תחזוקת הכוחות, ולשם כך מאוישת היא בממלאי-תפקידים אלה:-
- א. אגפי האפסנאוח והשלישות (בגדוד - מ"פ מפקדה, סגנו ומשרדו, הפקיד הראשי ומשרדו).
 - ב. קציני-מטה מקצועיים, להפעלת מערך או מחלקות התחזוקה.
 - ג. אמצעי-קשר לצורך קיום קשר עם המפקדה העיקרית, המפקדה הממונה והדרגים המנהלתיים.
 - ד. יחידת שירותים ואבטחה.
8. המפקדה העורפית תיפרס, בדרך-כלל, במסגרת מרחב התחזוקה החטיבתי או דרג א גדודי, והיא תדלג פחות מאשר המפקדה העיקרית. הגורמים העיקריים המשפיעים על מיקומה הם:-
- א. קיום קשר עם המפקדה העיקרית ועם המפקדה העורפית של הרמה הפוקדת.
 - ב. קיום קשר עם יחידות אפסנאיות של העוצבה או היחידה ועם מחקני-התחזוקה של הרמה הפוקדת.
 - ג. קיום ציר תנועה, מן-הרצוי ציר-קשר.
 - ד. מקסימום של הסתר, מחסה ואבטחה.
 - ה. תנאי-עבודה סבירים.

הסבר

חלוקה לאזוריים: - מפקדה, מחנה, קשר, מ"צ.
 חלוקת אזור-המפקדה לאזורי-מסנה - שליטוח, אפסנאות.
 המקום בשטח ייקבע בהתחשב בהסתר והסוואה, אבטחה,
 דרכים, טופוגרפיה.

ציור 6 - פריסת המפקדה העורפית

ליהודים שיהיה (10)

9. כל-אימת שמפקד יעזוב את מפקדתו לצורכי-ניהול קרב ועדכון עצמו, יקח עמו חבורת-קצינים ואמצעי-קשר - כדי לאפשר לו, מצד אחד סיוע בקבלת נתונים, ומצד שני - אמצעי-קשר להעברת פקודות. הרכב, בו ישמשו המפקד ועוזריו, יהיה רכב משוריין מתוך המפקדה העיקרית. בגדודי-הטנקים ישנם, במפקדה העיקרית, במיוחד לצרכים אלה, טנקי-פיקוד. ברמת העוצבה יסתייע המפקד, לעתים, במסוק. חבורה זו נקראת חבורת-פיקוד קדמית (חפ"ק). אף-על-פי שהרכבה אינו קבוע, יימצאו בה, בדרך-כלל, בנוסף למפקד, בעלי-תפקידים אלה: - נציג אג"מ, נציג קמ"נ 2 ומפקדי או נציגי הסיוע.

10. למעשה יימצא ה-חפ"ק מחוץ למפקדה משך מרבית זמן-הלחימה, ויחזור אליה רק בשלבי ההתארגנות להמשך הלחימה. בהימצא ה-חפ"ק מחוץ למפקדה העיקרית ובהיותו צמוד, בדרך-כלל, למאמץ העיקרי, תשלים המפקדה העיקרית את ה-חפ"ק בשליטה על כל הכוחות הפועלים, בהשלמת פקודות ובעדכון כל הרמות; ועוד - בהיפגע ה-חפ"ק או באבדו את כושר-השליטה מסיבות אחרות תמשיך המפקדה העיקרית לשלוט על ניהול-הקרב, בהיותה מעודכנת בנעשה ובהימצא בה בעלי-התפקידים והאמצעים הדרושים לכך.

פ ס ק ה 2

ש ל י ט ה

שליטת המפקד

11. לצורכי ניהול קרב יכול המפקד להימצא במפקדתו, בשטח-תצפית או במפקדה כפופה.

12. בהימצאו במפקדתו יוכל אמנם המפקד להיעזר בעבודת-מטה, מלאה ומקיפה, אך אם לא יהיו תנאי-תצפית טובים יהיה חסר את התחושה לנעשה בשטח, וכן לא יוכל להשפיע ישירות על מהלך-הקרב.

13. בגלל מהירות הפעולה של השריון, מחמת השינויים החדירים בעצמתם ובכיוונם של המאמצים, יעדיף מפקד בשריון, על-הרוב, לפקד על עוצבותיו או יחידותיו מחוץ למפקדתו, בהיותו סמוך ככל-האפשר לנקודת-הכובד של שדה-הקרב; יתר-על-כן - ברמת היחידה יימצא המפקד, בדרך-כלל, אישיח עם המאמץ העיקרי.

14. השליטה באמצעי-הפיקוד

הקשר בשריון הוא שעושה את המפקד לשליט בכוחותיו, ובוה הוא נבדל משאר הגורמים (הכול נע, הכול יורה, ורק המפקד מדבר באלחוט).

בשריון נמצא מכשיר-הקשר ברמה הנמוכה ביותר (הטנק או ה-זחל"מ). בשריון נחון מכשיר-הקשר בידי המפקד ומופעל על-ידי המפקד. בשריון צמוד הקשר לבעל-התפקיד ואינו משמש אלא אותו. בשריון רשתות-הקשר הן צמודות ומשימתיות.

כל זה - משום שבשריון פועלים בכלי-רכב, בניידות גדולה ובמהירות רבה - וזה מחייב קיום קשר ישיר בין מפקדים.

סמכויות מפקדי-המשנה

15. מידת עצמאות-ההחלטה של מפקדי-המשנה

כדי שניהול הקרב לא יהיה מוחנה רק באמצעי-השליטה הרגילים, יש הכרח לטפח עצמאות של החלטה אצל מפקדי-המשנה; וכדי שעצמאות-ההחלטה של מפקדי-המשנה לא תביא אנרלמוסיה בשעח ניהול-הקרב על מפקד-הכוח לנקוט צעדים אלה:-

א. להבהיר את הכוונה הכללית שלו, את חכנית-הקרב שלו ואח המשימות המוטלות על כל כוח-משנה.

ב. לתת אפשרות לכל מפקד-משנה להכיר את התכניות של כוחות-המשנה השכנים.

ג. לאפשר את התכניות של מפקדי-המשנה ולחאם ביניהם עוד לפני תחילת הקרב.

ד. להטיל הגבלות על מפקדי-המשנה בשינוי התכניות שלהם.

ה. לקבוע אלטרנטיבות לפעולה במקרה שחשבש התכנית המקורית.

טכניקות של שליטה

16. מגע ישיר

האמצעי הבדוק והבטוח ביותר לקיום השליטה הוא המגע הישיר של המפקד עם מפקדי-המשנה שלו. בשריון קטן הסיכוי למגע ישיר בין המפקד למפקדי-המשנה שלו בשעת ניהול הקרב; ולפיכך חייבים המפקדים לנצל כל אפשרות ולקיים מגע ישיר עם המפקדים הכפופים להם - כדי להבהיר להם את הכוונה הכללית ואת המשימות הקונקרטיות וכדי להאציל מרוחם על הכפופים להם. את המגע הישיר יש לקיים באופן זה:-

- א. בשעת תכנון הקרב - על-ידי פגישות מפקדים בקבוצות-הפקודות, בחדריכים ובשעת אישור תכניות.
- ב. בשעת ניהול הקרב - על-ידי הפעלת חבורת-פיקוד קדמית (חפ"ק), שחיצא במגע ישיר עם מפקד או מפקד(י) המשנה, הפועל(ים) בגזרה העיקרית של הקרב בזמן הנתון.

17. השימוש באמצעי-הקשר

א. אמצעי-הקשר העומדים לרשות המפקד בשריון הם:-

- 1 קשר-אלחוט.
- 2 קשר קווי (במיוחד בתנועה לכינוס ולהיערכות).
- 3 קשר-רצים (רצים ממונעים).
- 4 קשר-עין - על-ידי סימנים מוסכמים ואותות-שדה.

ב. הדבר המיחד את הקרב החדיש הוא, שאמצעי-הקשר האלחוטיים הם אמצעי-הקשר העיקריים, ואילו שאר האמצעים הפכו לאמצעי-קשר משניים; יתר-על-כן, אפשר אפילו לקבוע, שבלי קשר-האלחוט אי-אפשר לנצל את אמצעי-הלחימה החדשים במלואם. השימוש בקשר-האלחוט, על אף יתרונותיו הרבים, כרוך בשתי מגבלות:-

- 1 הוא עלול לגלות את כוונותינו ואת תכניותינו לאויב שיאזין לרשתות-האלחוט שלנו.
- 2 האויב יכול לשחק את קשר-האלחוט או לשבשו באמצעי-לחימה אלקטרוניים.

18. קציני-קישור

ברמה של עוצבה יש להפעיל קציני-קישור כדי לסייע למפקד לשלוט על כוחותיו תוך ניהול הקרב. קציני-הקישור יפעלו על-הרוב, כשהם משתמשים ברכב ממונע ונושאים אתם מכשירי-קשר. ואלה הם תפקידיהם:-

א. להעביר פקודות מהמפקד הממונה אל מפקד-המשנה ולהבהירן. קצין-הקישור יעשה פעולה זו תוך קיום מגע אישי עם מפקד-המשנה.

ב. לדווח באופן שוטף ומהיר על האירועים בגזרות-הפעולה השונות כדי לספק בזמן נתונים למפקד הממונה לשם גיבוש החלטות חדשות.

ג. לבצע פעולות-תיאום עם כוחות שכנים ולהעביר אינפורמציה הדדית מהם ואליהם.

19. דיווח

כאמור, המגע הישיר עם מפקדי-המשנה הוא אמצעי-השליטה הטוב ביותר. מגע ישיר זה מאפשר למפקד להתרשם מהאירועים באופן ישיר, על-ידי שיחה עם מפקד-המשנה ועל-ידי התרשמות ממראה-עיניים ישיר של האירועים המתרחשים בקרב. בהרבה מקרים לא ניתן להגיע לידי מגע ישיר, ואז מותנות החלטותיו של המפקד הממונה רק בדיווח, שיבוא ממפקד-המשנה, על האירועים שבגזרתו. לכן נודעת חשיבות רבה לדיווח שוטף ושיטתי בשעת הקרב, דיווח שיאפשר למפקדים להדביק את קצב-האירועים ולהחליט החלטות חדשות מבעוד-מועד. ואלה הם סוגי הדיווח:-

א. דיווח מלמטה למעלה - דיווח שנועד לספק נתונים למפקד מהגייסות הלוחמים שתחת פיקודו כדי להגיע להחלטות נכונות במשך ניהול הקרב ולעתים אף במהלך-תכנונו.

ב. דיווח מלמעלה למטה - דיווח שנועד לספק נתונים למפקדים הכפופים כדי להגיע להחלטות בניהול הקרב ובתכנונו וכדי לתאם את פעולותיהם עם הכוחות האחרים שבסביבה.

ג. דיווח לכוחות שכנים - דיווח שנועד לספק נתונים בעיקר כדי לתאם את פעולותיהם של כוחות שכנים וגם כדי להגיע להחלטות בניהול הקרב ובתכנונו.

20. גזרות-פעולה

לכל כוח יבשתי שנועד למלא משימה תיקבע גזרת-פעולה ברורה ומוגדרת, והיא תצוין במפה, או בתצלום-אוויר. גזרת-הפעולה תיקבע כתוצאה משיקולי-היסוד הבאים, לפי סדר-חשיבותם:-

א. משימת הכוח.

ב. אופי השטח (אפשרויות התנועה, השטחים השולטים).

ג. הצורך בתיאום בין הכוחות השונים הפועלים באותו מרחב, בכל משך מהלך הקרב.

בנוסף למילוי משימתו אחראי כל כוח, אחריות מלאה, לפעילות הקרבית, של כוחותינו ושל כוחות האויב, המתרחשת בגזרתו. כינויה של כל גזרה יהיה זהה לכינויו של הכוח האחראי לה.

21. תחום הגבולות של גזרות-הפעולה

יש שלושה סוגים של גבול-גזרה:-

א. גבול-גזרה בין כוחות מבצעיים הפועלים במרחב.

ב. גבול-גזרה עורפי בין הכוחות המבצעיים "ובין" המרחב שבו נעשית עיקר פעילות התחזוקה.

ג. תחום-אחריות קדמי לפני הכוחות המבצעיים.

22. גבולות-גזרה בין כוחות מבצעיים

גבולות-הגזרה בין הכוחות המבצעיים נועדו לסייע בתיאום הפעולה בין הכוחות הלוחמים. כל כוח אחראי, אחריות מלאה, לכל פעילות, של כוחותינו ושל כוחות האויב, בגזרת פעולתו. אין לכוח מבצעי סמכות לפעול בגזרת הכוחות השכנים אלא באישורה של הרמה הגבוהה, או לאחר תיאום עם הכוח השכן; וכדי שהתיאומים ייעשו בתבונה יש לקיים קשר עם הכוחות המבצעיים בגזרות השכנות, באמצעי-התקשורת המקובלים. אם לא ניתנה פקודה מפורשת מיוחדת בעניין זה על-ידי הרמה הפוקדת, הרי שכל כוח מבצעי אחראי להקמה ולקיום קשר עם הכוח השכן שמימינו.

23. גבולות-גזרה עורפיים בין הכוחות המבצעיים לביין מרחב-התחזוקה

תפקידו העיקרי של הכוח המבצעי הוא ניהול הקרב עם האויב. יש הכרח אפוא לשחררו, במידת-האפשר, מאחריות למרחבי-תחזוקה הנמצאים הרחק בעורפו. לכן ייקבע, בדרך-כלל, גבול עורפי לכל כוח מבצעי.

האחריות לגזרות עורפיות תוטל, בדרך-כלל, על הרמה הפוקדת הגבוהה, או על כוחות מיוחדים שיוקצו לכך (לעתים תוטל האחריות לגזרות העורפיות על היחידות האפסנאיות הפרוסות במרחב-התחזוקה).

24. תחומי-אחריות קדמיים

אחריותו של כוח מבצעי לנעשה קדימה תגיע, בדרך-כלל, למרחקים העולים בהרבה על הטווחים היעילים של כלי-הנשק שברשות הכוח. על-הרוב אי-אפשר לקבוע גבולות מוגדרים וחותכים לאחריותו המלאה של כוח מבצעי קדימה אל תוך מרחבו של האויב. לכך נקבעים תחומי-אחריות ותחומי-תיאום לפי נושאי-הלחימה השונים, כגון:-

- א. תחום אחריות למודיעין (איסוף, עיבוד, הפצה).
- ב. תחום אחריות מבצעי לפטרולים.
- ג. התחום הסופי לביצוע משימה התקפית (התקפה או התקדמות ורדיפה) - תחום זה יהיה מוגדר ממש כגבול-גזרה.
- ד. תחומי-ביניים בקרב התקדמות-ורדיפה.
- ה. קווי-הפצצה שנועדו לתחום את הפעולה בין המרחב שבו יכול ח"א לפעול באופן חופשי ובין המרחב שבו צריך ח"א לתאם את פעולותיו עם כוחות-היבשה.

25. שינויי גבולות-גזרה ותחומים

אין לראות בגבולות הגזרות תחומים קבועים ועומדים שאינם ניתנים לשינוי. בהתאם להחפתחות הקרב ובהתאם להחלטות המפקד יחולו, לעתים קרובות, שינויים בתכניות-הקרב של הכוח ושל כוחות-משנה שלו תוך מהלך הקרב. שינויים אלה יביאו בהכרח לכך, שגבולות-הגזרות ותחומי-האחריות הקדמיים ישונו במהלך-הקרב ואפילו פעמים-מספר. יש להקפיד, כי בכל-עת-תמיד יהיו גבולות-גזרה ברורים ומוגדרים בין הכוחות הפועלים - כדי לוודא שליטה בכוחות וכדי למנוע חוסר-תיאום בניהול הקרב.

26. מפות-קוד

כדי להקל על השליטה יש להשתמש במפות-קוד ולהעביר אינפורמציה, דיווחים ופקודות באופן קצר, בהיר ומהיר, מהמפקד הגבוה למפקדי-המשנה ולהיפך. מפות-קוד "מארגנות את השטח", על-ידי זה שהן מקנות שפה משותפת בתחומים אלה:-

- א. קביעת כינויים משותפים לכל מערכת הצירים והנתיבים.
- ב. קביעת כינויי-מספרים ושמות-קוד לכל פרטי-הנוף החשובים על הצירים והנתיבים, בהדגשת צמתים ומצלבי-צירים.
- ג. קביעת כינויי מספרים לפרטי-נוף שולטים בשטח, שאינם נמצאים על הצירים או על הנתיבים.
- ד. קביעת כינויי-אותיות לריבועים העיקריים של רשת-הקואורדינטות.

27. השלמת ארגון השטח בנוסף למפות-הקוד

מפות-הקוד מאורגנות ומודפסות מראש על-ידי הרמות הגבוהות ביותר ב-צה"ל. לכן יצטרך כל מפקד להשלים את ארגון השטח בגזרת-פעולתו בנוסף לארגון השטח שנעשה בשבילו במפת-הקוד. השלמה זו תיעשה במרשם- הקרב של הכוח, והיא תכלול, בנוסף למפת-הקוד, פרטים אלה:-

- א. ארגון היעדים והמוצבים הנוגעים לכוח וכינויים בשמות-קוד (לפי הקצאת קבוצות-הקוד שיינתנו לכוח על-ידי הרמה הגבוהה).
- ב. קביעה ורישום של מטרות-הנחתה ושל מטרות-מוצא בשביל סיוע האש ולצורכי הידוק התיאום בין הכוחות.
- ג. קביעה ורישום של מערכת קווי-הדיווח לסיוע בשליטה על הכוח. תוך ניהול הקרב.

סימון ושילוט

28. בחנאים המתפתחים של קרב-התנועה הממוכן, שהוא עלול להתנהל ביום ובלילה ברציפות, יש הכרח ליעל את השליטה ולא להשתתק על צינורות-הפיקוד בלבד. יש צורך לכוון את האירועים ולשלוט עליהם גם בדרך של פעולות ארגוניות, שיסייעו ליחידות הנמוכות ביותר להתמצא בסבך האירועים של הלחימה ולהביא לכלל מיצוי את עצמתם במקום ובזמן הדרושים. האמצעים הפשוטים ביותר לכך הם:-

א. סימון ושילוט בשטח.

ב. סימון הגייסות לצורכי זיהוי.

29. סימון ושילוט בשטח

הסימון והשילוט בשטח ייעשו על-ידי יחידות קטנות (יחידות-סיור, יחידות-חלוץ או קבוצות-הכנה), כשהן פועלות באזור-הקרב לפני כניסת עיקר הכוח. פעולת הסימון והשילוט בשטח תוודא, שכל היחידות הפועלות (המבצעיות והתחזוקתיות) יגיעו בנתיבים הנכונים אל אזור הקרבות במהירות הרבה ביותר ויוכלו להיפרס ולהיכנס לפעולה בלי לבזבז זמן על התמצאות והתארגנות בשטח. הסימון והשילוט בשטח הם:-

א. שילוט נתיבי תנועה (בשילוט יום ובשילוט לילה)

שילוט זה נועד לכוון את כל היחידות אל שטחי הפריסה והלחימה.

ב. סימון ושילוט של היערכות ופריסה

סימון זה נועד לסייע בשליטה על פריסת היחידות וכניסתן לקרב. בקרבות החקפה והתקדמות-ורדיפה יסתיים הסימון, בדרך-כלל, בשטחי-ההיערכות של הכוחות המסתערים והמסייעים. בקרבות הגנה, השהיה ונסיגה יש לשאוף להגיע אפילו עד לסימון עמדות-הירייה בשביל כל כלי-נשק, אם יש פנאי לכך.

30. סימון גייסות לצורכי זיהוי

ישנן כמה אפשרויות לסימון גייסות לצורכי זיהוי. יש שני סוגי-סימון:-

א. סימונים שנקבעים על-ידי ה-מטכ"ל ומחייבים את כל הגייסות (סימון מטוסים, כלי-רכב, סימונים לשיחוף אוויר-קרקע וכו').

סימונים אלה מאפשרים להבחין בין גייסותינו לגייסות האויב, ועל-ידי-כך מסייעים הם לכל מפקד לקיים שליטה ראשונית על כוחותיו בשלבים המשתנים של הקרב.

ב. סימונים שנקבעים על-ידי מפקדי-כוחות בשטח ומאפשרים להגביר את השליטה של המפקד על כוחו שלו; כגון:-
סימון תד"לים לפי היחידות, סימון אפסניה מוצנחת לפי היחידות.

שליטה תוך דממת-אלחוט

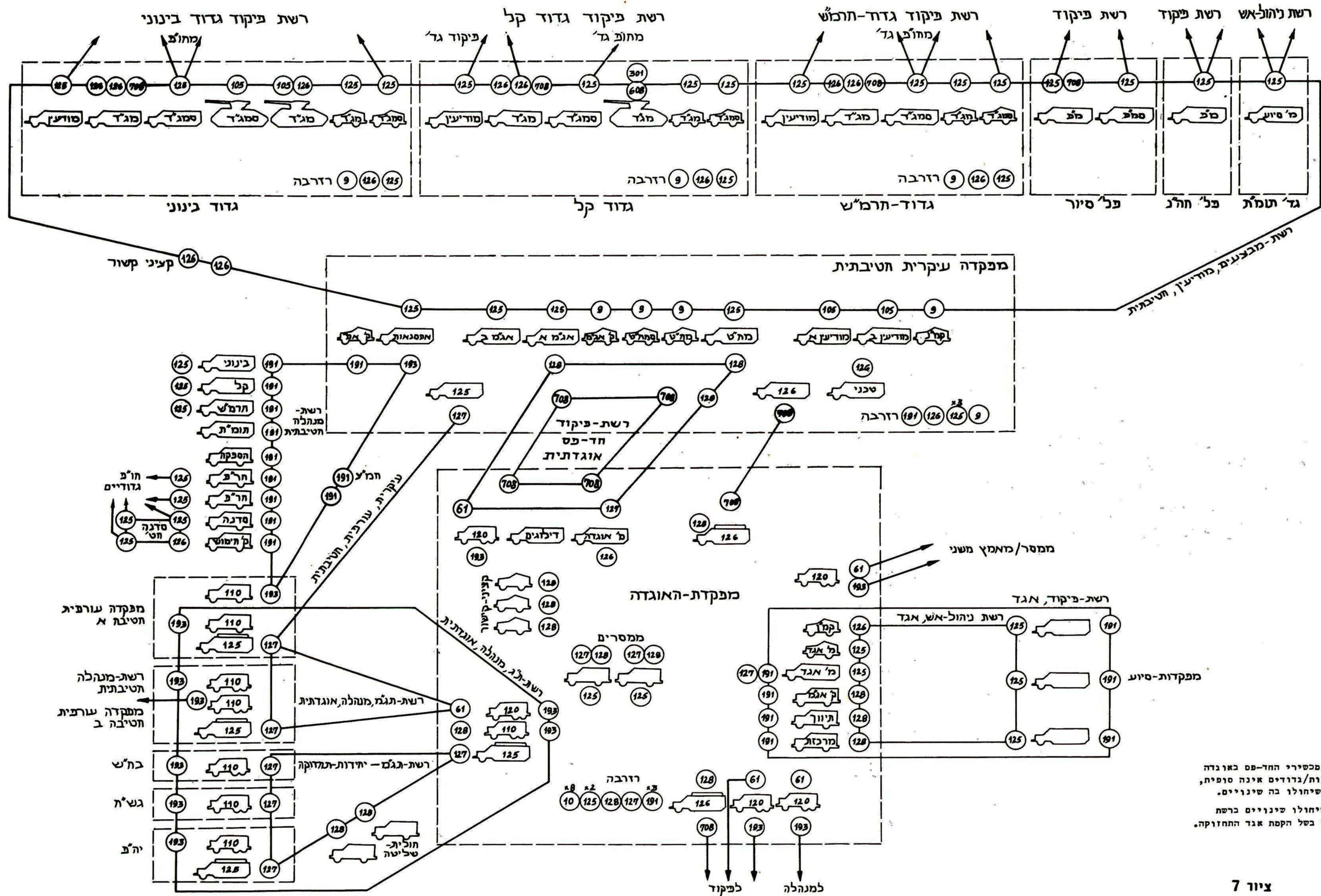
31. באמצעות האמצעים האלקטרוניים הקיימים אפשר לאכז את מקומו המדויק של כל כוח המפעיל מכשיר-אלחוט; ואם מופעלות רשתות-אלחוט, אפשר גם להסיק מה גודל הכוח.

32. כוחות-השריון ישמרו על דממת-אלחוט עד ליצירת מגע עם אויב, ויפעילו את רשתות-הקשר רק בשעת-הלחימה.

33. הטכניקה של השליטה תוך דממת-אלחוט

- א. מתן פקודות ברורות וחדריך לכל הכוחות.
- ב. שילוט יעיל של צירי-החנועה.
- ג. קביעת נקודות-פיקוח לאורך צירי-החנועה (הקשר בין ה-נפ"קים קו טלפוני ולעתיים צ"נ; מן-הרצוי להימנע מהשימוש ב-צ"נ).
- ד. פיקוח - קישור על-ידי רצים מוסעים בג'יפים.
- ה. פיקוח - קישור והכוונה בעזרת מסוקים.

מרשם-אלחוט - אוגדה, חטיבת-הש"נ, יחידות-תחזוקה

- ה ע ר ה
- (1) חלוקת מכשירי החד-פס באוגדה ובחטיבות/גדודים אינה סופית, ואפשר שיחולו בה שינויים.
 - (2) אפשר שיחולו שינויים ברשת המנהלה בשל הקמת אגד התחזוקה.

ד ר ג י ם ב ש ר י ן

כ ל ל י

34. החלוקה לדרגים קובעת, בחלוקה תפקודית, את אופן ארגוניה של עוצבת או יחידת שריון לקראת הקרב ובקרב. חלוקה ארגונית זו מגדירה ברורות את מרכיבי העוצבה או היחידה הלוחמים חלק פעיל בלחימה עצמה, ואת אלה המופקדים על מתן השירותים המנהלתיים הדרושים לביצוע הלחימה.

35. מבחינה תפקודית מחלקים את מרכיביה של עוצבת או יחידת שריון לארבעה יסודות:-

- א. יסוד מפקד - מורכב מן המפקדה או מחלק ממנה, ותפקידו לפקד ולשלוט על העוצבה או היחידה.
- ב. יסוד מסתער - מורכב מיחידות טנקים או חרמ"ש, סיור והנדסה, ותפקידו - לבצע פיסית את הלחימה.
- ג. יסוד מסייע - מורכב מיחידות ארטילריה או מרגמות והנדסה (יחידות-הנדסה שאינן מאורגנות ביסוד המסתער ושמבצעות פעולות הנדסיות שאינן קשורות במגע פיסית עם האויב), ותפקידו לסייע ליסוד המסתער לשם השגת המשימה.
- ד. יסוד משרת - מורכב מיחידות אפסנאיות ויחידות-שירותים, ותפקידו לתחזק את העוצבה או היחידה.

החלוקה לדרגים

36. ארבעה יסודות אלה מאוגדים בעת מלחמה, בכל הרמות, בשני דרגים:-

א. דרג לוחם

1. חלק מהיסוד המפקד - המפקדה העיקרית.
2. היסוד המסתער.
3. היסוד המסייע.

ב. דרג מנהלתי

1. חלק מהיסוד המפקד - המפקדה העורפית.
2. היסוד המשרת.

37. החלוקה לדרגים, בחסך הרמות, היא כוללת, וביטוייה המעשי
הוא כלהלן:-

א. בפלוגת-שריון

(1) דרג לוחם - מפקדת-הפלוגה ומחלקות-השריון או כיתת
מרגמות בינוניות.

(2) דרג מנהלתי - כיתות או חוליות תחזוקה אורגניות של
הפלוגה.

ב. בגדוד-שריון

(1) דרג לוחם - מפקדה עיקרית, פלוגות-השריון, מחלקת-החבלה
ומחלקת-הסיור.

(2) דרג מנהלתי - מפקדה עורפית, מחלקות אפסנאות ושירותים
אורגניות.

ג. בחטיבת-שריון

(1) דרג לוחם - מפקדה עיקרית, גדודי-השריון, יחידות-הסיור,
יחידת-הסיור.

(2) דרג מנהלתי - מפקדה עורפית ויחידות אפסנאות ושירותים
אורגניות.

38. הדרג המנהלתי, בכל הרמות, מחלק, בדרך-כלל, לשניים - חלק
אחד, שבו גורמי-תחזוקה שחיוניותם להמשך הלחימה היא מיידית,
כגון - אמצעי פינוי רפואי, אמצעי חילוץ, פינוי ותיקון
רק"מ או חלק ממשאיות-התספוקת, שיימצאו קרוב ככל-האפשר
לדרג הלוחם; וחלק אחר, שבו גורמי-תחזוקה שחיוניותם אינה
מיידית להמשך הלחימה, כגון - עתודה של תספוקת ואפסניה
כללית, מטבחים וכו', שיימצאו מרוחק יותר מן הדרג הלוחם.
ברמת-היחידה מוצאת חלוקה זו את ביטוייה בדרג א, שלוחתו
או וקידום אמצעי פינוי וחילוץ; ברמת העוצבה - המחקנים
והיחידות האפסנאיות ושלוחותיהן הקדמיות.

נ ו ה ל - ק ר ב

כ ל ל י

39. נוהל-הקרוב מושחח על מערכת של פעולות המבוצעות בשיטת התרגולת, שמגמתן להכין עוצבה או יחידה לקראת ביצוע משימה מוגדרת במינימום זמן. נוהל-הקרוב מתחיל עם קבלת המשימה, או פקודת-האתראה, מהרמה הפוקדת, או עם קבלת החלטה של המפקד המבצע על שינוי משימה לאור המצב הטקטי בזירה, ומסתיים בעת יציאת הכוחות משטחי הכינוס.

40. ככל שיקטן פרק-הזמן מקבלת המשימה לתחילת ביצועה, כן יגדל פרק-הזמן היחסי שיינחן להכנות לרמות כפופות, על-חשבון הזמן של הרמה הפוקדת, וכך תצומצם מערכת הפעולות במגמה לחסוך פגישות ודיונים ולהסתפק בפקודות קצרות ומהירות. הזמן שיעמוד לרשות המפקד בשריון, מקבלת האתראה לביצוע המשימה, יהיה בדרך-כלל קצר ביותר.

יסודות נוהל-הקרוב

41. כדי לוודא נוהל-קרוב מהיר ותכליתי יש לארגנו על יסודות קבועים, מוגדרים בפקודות-הקבע של העוצבה, או היחידה, כלהלן:-

- א. ארגון העוצבה או היחידה לקבוצות, באופן שהפעלתן במקביל תוודא מיצוי כל יכולתה של העוצבה או היחידה בהכנות למבצע תוך פרק-זמן קצר.
- ב. קביעת סדר-עבודה למפקד ולמטה, עבודה במקביל והכנות נאותות ברמות הכפופות.
- ג. קביעת טכניקה של מתן פקודות בזמן.

42. הארגון בקבוצות

א. לצורכי נוהל-קרוב תאורגן העוצבה או היחידה בקבוצות אלה:-

- (1) קבוצת-סיור.
- (2) קבוצת-פקודות.
- (3) קבוצות פקודות ותדריכים אצל הקצינים המקצועיים.
- (4) קבוצת חלוץ והכנה.
- (5) קבוצת-לחימה.
- (6) קבוצת-מנהלה.

ב. קבוצת-הסיוור

- 1) תכליתה לסייע למפקד בגיבוש התכנית המבצעית ולעבדה לפקודה. בחנאי-זמן מצומצמים, ובפרט ברמת היחידה, יעבד המפקד, על-הרוב, את התכנית לפקודה בעצמו.
- 2) המונח "קבוצת-סיוור" בא לבטא את דרך עבודתם של המפקד וקציני-מטהו, שהיא נעשית על-ידי לימוד מפות ו-חצ"א ובמידת-האפשר על-ידי סיוור בשטח.
- 3) לפי ייעודה תכלול קבוצת-הסיוור את המפקד וקציני-המטה העיקריים, המסייעים בגיבוש תכנית מבצעית. אלה יהיו על-הרוב קצין-אג"מ וקצין-אפסנאות (ברמת היחידה קמב"צ ו-מ"פ מפקדה), קצין-המודיעין, מפקדי-סיוע (ארטילריה, אוויר, הנדסה) וקצין-הקשר, ובמידת-האפשר גם הסגן.
- 4) אפשר להוסיף או לגרוע קציני-מטה מקבוצת-הסיוור בהתאם לאופי המשימה, אולם הרכבה הבסיסי, ברמות השונות, נוהלי העבודה וארגונה לקראת יציאה לשטח, צריך שיקבעו בפקודות-הקבע.

ג. קבוצת-פקודות

- 1) תכליתה לוודא:-
 - א) מתן פקודות, באורח מסודר ובהיר, להפעלת הגייסות בזמן.
 - ב) אם הזמן אינו דוחק - בדיקה שיטתית של תכניות הרמות הכפופות.
- ג) הכנסת כל רמות-הפיקוד ל"תמונה הכללית" של הפעלת העוצבה או היחידה ושיטת ניהול-הקרב.
- 2) לפי ייעודה תכלול קבוצת-הפקודות בכל רמה את:-
 - א) קבוצת-הסיוור של אותה רמה.
 - ב) מפקדי עוצבות או יחידות כפופות וקצין-אג"מ.
- 3) קציני-מטה עיקריים ברמות הכפופות, שהכנסתם המיידית לתמונה לצורך ביצוע משימתם מחייבת נתונים מקצועיים [כמו קצין-אפסנאות ו/או מ"פ מפקדה (ברמת היחידה), קצין-המודיעין, קצין-הקשר ומפקדי-הסיוע] יתעדכנו במקביל לקבוצת-הפקודות, או עם סיומה, אצל קציני-המטה המתאימים.

4) קבוצת-הפקודות תיערך בשטח, או במרכז-המכצעים, באשר איך אפשרות של תצפית בשטח.

5) בפקודות-הקבע של כל רמה יש לקבוע:-

- א) את הרכבה של קבוצת-הפקודות.
- ב) העזרים הטכניים שבהם יסתייעו למתן הפקודות.
- ג) אמצעי-הקשר שיועמדו לרשות מפקדים וקציני-מטה, כדי שיוכלו להזרים אינפורמציה מיידית למפקדותיהם.

ד. קבוצת-פקודות מקצועית

- 1) תכליתה ל"כסות", לרמות הכפופות, את התכנית המבצעית בתכנית מקצועית (הספקה, קשר, מודיעין).
- 2) קבוצת-התחזוקה חקוים במקביל לקבוצת-הפקודות, על-ידי עוזר-קצין-אפסנאות, ותושלם, במידת-האפשר, בגמר קבוצת-הפקודות, על-ידי קצין-האפסנאות עצמו.
- 3) קבוצת-התחזוקה תכלול את קציני האפסנאות או מ"פ מפקדה של העוצבות או היחידות הכפופות.

ה. קבוצת-חלוץ

- 1) תכליתה לבחור ולסמן את שטחי הכינוס והחניונים ליחידות הכפופות וכן לסייע במיקום הכוחות בהם.
- 2) לפי ייעודה תכלול קבוצת-החלוץ את סגן-המפקד (סגן או קמב"צ ברמת היחידה), נציגי יחידות כפופות (בדרך-כלל נציגים של שתי רמות כפופות) ויחידות סימוך ואבטחה.
- 3) הרכבה וארגונה של קבוצה זו ייקבעו בפקודות-הקבע של הרמות השונות.

ו. קבוצת-הכנה

- 1) קבוצה זו מפעילים בעת ביצוע חדירות עמוקות בלילה.
- 2) תכליתה לשלט את ציר-החדירה, לנווט את הכוחות עד לשטחי-היערכות וכן לבדוק את התכנית הבסיסית, שהוכנה בעזרת מפות ו-תצ"א בשטח, ולהתאימה לתנאים המציאותיים, כפי שיחגלו במקום.
- 3) הרכבה - כוח מסייע ומנווט, נציגי יחידות כפופות (לסימוך שטחי-היערכות ולהכנסת הכוחות אליהם) ויחידות-אבטחה לפי-הצורך. על קבוצת-ההכנה יפקד תמיד סגן-המפקד.

4) קבוצת-ההכנה כולה תבצע את החדירה ברכב, בציר הגוף העיקרי, או במפוצל - כאשר הכוח המסייר והמנווט יחדור בציר הגוף העיקרי, וסגן-המפקד ונציגי היחידות הכפופות יוטסו במטוק לאזור שטח-היערכות.

ז. קבוצת-לחימה

- 1) קבוצת-הלחימה כוללת את היסוד המסתער ואת היסוד המסייע בכל רמה. הכללתם, לצורכי נוהל-קרב, במסגרת קבוצה אחת באה לוודא את ריכוזם בקדימה ראשונה לקראת המבצע.
- 2) תכנית המפקד תגדיר את איגודה של קבוצת-הלחימה בכל רמה ואת שיטת-הפעלתה. בהתבסס על תכנית זו יכינו קצין האפסנאות/מ"פ מפקדה/קצין השליחות/השליש את התכניות המנהלתיו הקשורות במבצע ובהפעלת היחידות שבקבוצות-המנהלה.

ח. קבוצת-מנהלה

- 1) קבוצת-המנהלה כוללת את היסוד המשרת של היחידה או העוצבה.
- 2) קבוצה זו תפרוס את מערך התחזוקה בשביל העוצבה או היחידה.

43. סדר-העבודה של המפקד ושל המטה לפי נוהל-הקרב

א. סדר העבודה של המפקד ושל המטה לפי נוהל-הקרב הוא:-

- 1) לימוד המשימה.
- 2) מתן פקודת-אתראה.
- 3) גיבוש התכנית (לרבות קביעת שטחי כינוס ו/או היערכות).
- 4) מתן פקודות.
- 5) פיקוח על מהלך ההכנות למבצע.

ב. סדר העבודה של המפקד ומטהו משתלבים בסך-הכול הפעולות הנעשות במקביל על-ידי הקבוצות השונות.

44. טכניקה למתן פקודות

א. כאשר לרשות הגייסות זמן מספיק ויש צורך בכך, יקוימו, בדרך-כלל, שתי קבוצות פקודות (נכון לגבי החטיבה והגדוד; ברמת-הפלוגה מסתפקים בקבוצת-פקודות אחת):-

- 1) קבוצת-פקודות ראשונה - קבוצת פקודות מקדימות, בה תימסר תכנית-המבצע בשלמותה, בדרך-כלל בפירוט של רמה אחת כפופה.

2) קבוצת-פקודות שנייה - קבוצת פקודות סופיות שחוקדש:-

- א) להשלמת נתונים לידיעות ולשינויי חכנית.
 - ב) להצגת התכנית של כל אחת מן הרמות הכפופות.
 - ג) להשלמת המשימות ואיגודי הכוחות כתוצאה מהשלמת התכנית לאחר בדיקת-התכניות של הרמות הכפופות.
- ב. כאשר לרשות הגייסות זמן קצר יחסית, תקוים קבוצת-פקודות אחת בלבד, ולאחריה יאשר המפקד, במידת-הצורך, את תכניות הרמות הכפופות ויתאם אותן תוך ביקור בשטח. אם הזמן ו/או המצב הטקטי אינם מאפשרים ביקור בשטח, ייעשו התיאומים ההכרחיים ברשת-האלחוט.

ג. יש שמרחב-הזמן אינו מאפשר אפילו קיומה של קבוצת-פקודות אחת, בפרט בנסיבות של שינוי משימה תוך תנועה; ובנסיבות אלה יועברו הפקודות, קצרות ביותר, ברשת-הפיקוד.

45. תדריך

התדריך יינתן תמיד לאחר קבוצת-הפקודות הראשונה, ולעתים לאחר שתי קבוצות הפקודות. התדריך יינתן על-ידי המפקד עצמו. המפקד יביע את מחשבותיו על אפשרויות התפתחות הקרב וייעץ ייעוץ מקצועי - פרי ניסיונו האישי.

46. סוגים של נוהל-קרב

לפי משך-הזמן העומד לרשות הגייסות להכנות מבחינים שלושה נוהלי-קרב. היסוד המשותף לנהלים אלה הוא ביצוע הפעולות השונות במקביל; בעת תכנון המבצע ומתן הפקודות מתארגנת קבוצת-הלחימה ונעה לשטחי-הכינוס, וקבוצת-המנהלה מכינה ומארגנת את ענייני התחזוקה.

47. נוהל-קרב ארוך

א. הפעולות בנוהל-קרב זה הן:-

- 1) ביצוע הערכת-המצב וגיבוש התכנית.
- 2) מתן פקודות מוקדמות.
- 3) בדיקת התכניות של הרמות הכפופות.
- 4) מתן פקודות סופיות.
- 5) תנועת הכוחות לשטחי-הכינוס.

48. נוהל-קרב רגיל

הפעולות בנוהל-קרב זה הן:-

- א. מתן פקודת-אתראה.
- ב. ביצוע הערכת-המצב וגיבוש התכנית.
- ג. תנועת הגייסות לשטחי-הכינוס.
- ד. מתן הפקודה.
- ה. אישור התכניות ותיאומן (אם התנאים הטקטיים מאפשרים זאת, ואם יש צורך בכך).
- ו. תדרוך הגייסות (בדרך-כלל, על-ידי מפקדי-משנה).
- ז. פיקוח על ההכנות.

49. נוהל-קרב חפוז

א. נוהל-קרב זה יינקט בקרב-היתקלות, כאשר הגייסות צריכים להיכנס ללחימה תוך תנועה. בנוהל-קרב זה מותרים על פעולות אחדות ומסתמכים על פקודות מקדימות. הימצאם של מפקדים לפנים ככל-האפשר, לעתים עם קבוצות-הפקודות שלהם, מזרז ומייעל נוהל-קרב זה.

ב. הפעולות בנוהל-קרב זה הן:-

- 1) תכנון מהיר ביותר (ברמת היחידה - נעשה, בדרך-כלל, על-ידי המפקד בלבד).
- 2) מתן פקודות קצרות, על-הרוב באלחוט (תיתכן קבוצת פקודות קצרות בנקודת-תצפית, תוך תנועת קבוצת-הלחימה במקביל לשטחי כינוס ו/או היערכות).
- 3) תנועת קבוצת-הלחימה לשטחי כינוס ו/או היערכות.

50. תוך לחימה יבוצע, בדרך-כלל, נוהל-קרב חפוז; אולם לקראת פעולות סדורות, אם הזמן אינו דוחק, יבוצע נוהל-קרב רגיל.

51. בטבלה הבאה מתואר אופן-שילובן של פעולות הקבוצות השונות בנוהל-קרב רגיל.

מס' סד'	המפקד	קבוצת סיור רמה פוקדת	קבוצת פקודות	קבוצת חלוץ	קבוצת סיור רמות כפופות	קבוצת לחימה/מנהלה	הערות
	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז
1	לימוד המשימה	הוצאת פקודת-אתראה והכנת נתונים					
2	גיבוש התכנית	מתן נתונים להערכת-מצב		קביעת שטחי-הכינוס וסימונם	לימוד פקודת-האתראה והוצאת פקודת-אתראה ליחידות-המשנה	הכנות לקראת המבצע	
3	מתן פקודה	עיבוד הקבוצות והשתתפות בקבוצת-הפקודות	קבלת פקודה	קביעת שטחי-הכינוס וסימונם	בקבוצת פקודות ותדריכים, אצל הקצינים המקצועיים של הרמה הפוקדת	תנועה לכינוס	
4	אישור תכניות הרמות הכפופות בשטח ותיאומן	השתתפות בסיור המפקד			סיורים, גיבוש התכנית ומתן פקודה	הכנות לקראת המבצע	אישור התכנית ע"י הרמה הפוקדת אינו מחייב עיכוב פקודות ברמות הכפופות.
5	פיקוח על ההכנות למבצע	הפצת פקודת-מבצע ופיקוח על מהלך ההכנות			אישור תכניות יחידות-המשנה ותיאומן, ותדרוך לגייסות	הכנות לקראת המבצע	הפצת פקודת מבצע בכח (בעיקר ברמת היחידה), אם הזמן אינו דוחק.

ה ע ר כ ת - מ צ ב ל מ ב צ ע

52. מהות הערכת-המצב ושיטתה

א. כל תכנית להפעלת גייסות - הן בתחום המבצעי והן בתחום הארגוני - מותנית בשיקולים מוקדמים, בהם ייבחנו כל הגורמים העשויים להשפיע על קביעתה. "הערכת-מצב" היא מונח כולל לשיקולים הקשורים בקביעת תכנית מבצעית.

ב. השיקולים לקביעת תכנית ייעשו תמיד לפי תהליך החשיבה המפורט להלן - שהוא סדר הגיוני של בדיקת נתונים, בחינת דרכי-הפעולה האפשריות וביסוס אחת מהן או יותר כתכנית; וזהו התהליך:-

- (1) לימוד המשימה.
 - (2) הגדרת המטרה, שחשמם בסיס לשיקולים.
 - (3) בחינת כל הנתונים הקשורים במטרה וסיכום המסקנות הנובעות מהן.
 - (4) גיבוש דרכי-פעולה אפשריות ובחינתן לאור יתרונות ומגבלות.
 - (5) בחירת דרך-פעולה אפשרית אחת, או יותר, ועיבודה כתכנית-פעולה.
- ג. הדבר המייחד את השיקולים הקשורים בקביעת תכנית מבצעית - "הערכת מצב" - הוא, שהם מתבססים על בחינת כמה גורמים קבועים, המשפיעים על כל מבצע; ואלה הם:-
- (1) יחסי-כוחות (אויב - כוחותינו).
 - (2) קרקע.
 - (3) זמן ומרחב.
 - (4) גורמים אחרים, כגון - מזג-אוויר, אוכלוסיה וכיו"ב.
- ד. גורמים אלה, מהיחסם קבועים, מאפשרים יצירת מסגרת קבועה להערכת המצב, וזו שמאפשרת לעושה-ההערכות להגיע בדרך הגיונית לתכנית מגובשת.

ה. השיטה להערכת-מצב היא:-

- (1) המטרה (הגדרת המטרה והבהרתה).
- (2) הגורמים המשפיעים (ניתוח הגורמים המשפיעים על השגת המטרה):-
 - (א) יחסי-כוחות.
 - (ב) קרקע.
 - (ג) זמן ומרחב.
 - (ד) גורמים אחרים.
- (3) דרכי-פעולה אפשריות (גיבוש דרכי-הפעולה האפשריות וניתוחן):-
 - (א) דרכי-פעולה אפשריות של האויב.
 - (ב) דרכי-פעולה אפשריות של כוחותינו.
 - (ג) ניתוח יתרונות ומגבלות של דרכי-הפעולה האפשריות לכוחותינו.
 - (ד) סיכום דרך-פעולה נבחרת.
- (4) התכנית (סיכום התכנית בצורה דומה לפקודת-מבצע בסעיפיה הראשיים: הכוונה, שיטה, מנהלה, שליטה).

53. הגדרת המטרה

- א. בתחילת תהליך-החשיבה יש להבהיר ברור מה רוצים להשיג במבצע שלגביו נעשית הערכת-המצב, ולשם-מה.
- ב. מכאן נובעת החשיבות שבהגדרת המטרה. הגדרה בלתי-נכונה תשבש את המסקנות שיוסקו מניתוח הגורמים הנבחנים לאור אותה מטרה. על-כן, ייתכן, שהמסקנות המסתכמות, ואולי אף דרכי-הפעולה האפשריות, לא יוליכו נכונה למילוי המשימה, כפי שהוטלה על-ידי הרמה הגבוהה.
- ג. המטרה בהכרח שתכיל את עיקרי המשימה, כפי שהוגדרו על-ידי הרמה הממונה; ואלה יהיו על-הרוב:-
 - (1) מה לבצע (לחקוף, להגן והיכן).
 - (2) הגבלה בזמן (עד מתי, ממתי, במשך כמה זמן וכו').
 - (3) סייגים אחרים לגבי אופן-ביצועה של המשימה.
 - (4) לשם-מה (התכלית).
- ד. אין להעתיק את המשימה, כפי שהוטלה על-ידי הרמה הממונה, ולהופכה למטרה, אלא יש לנסחה לאחר בחינת הכוונה של הרמה הממונה, חוץ ניתוח הפקודה כולה. בדרך-כלל יהיה צורך ללקט את הנתונים להגדרת המטרה מפקודת-המבצע של הרמה הגבוהה כלהלך:-

- (1) תמצית המשימה - תילקח מהסעיף הדן ב"כוחות ומשימות".
- (2) ההגבלה בזמן - תילקח מן הסעיפים - "לוח-זמנים" ו"הכוונה".

שיטת הנושאים המשולבים

השיטה המקיפה

ציור 8 - שיטת הערכת-המצב

לוחמה לסיור (52)

- (3) הגבלה בשימוש בגייסות - ייתכן שתילקח מ"הכוונה" או מהשיטה של הרמה הגבוהה, או מתדריך בכתב או בעל-פה.
- (4) סייגים לגבי אופן ביצוע המשימה - ייתכן שיינתנו בסעיף "כוחות ומשימות" וייתכן שיינתנו גם כן בתדריך.
- (5) התכלית (לשם מה) תילקח מהכוונה של הרמה הגבוהה, מהגדרת המשימה או מהתדריך.

ה. ככל שהמשימה תוגדר יותר, תדמה יותר המטרה למשימה. לדוגמה, אם הוגדרה המשימה - "חטיבה 50 תנתק את האויב בגזרה X על-ידי חדירה ותפיסת מערך הגנה" - יתבטא הדבר בהגדרת המטרה כך: "לחדור ולנתק את האויב בגזרה X על-ידי תפיסת מערך הגנה".

ו. להלן דוגמה להשתלשלות ניסוח המשימה עד לניסוחה כמטרה.

(1) קטעים מפקודת-המבצע של הרמה המטילה את המשימה:-
 א) הכוונה - האוגדה תיערך להגנה בגזרות א-ב - כדי למנוע פריצת כוחות אויב צפונה, מיום 5 ינו' שעה 0600, במשך 7 ימים.

ב) לוח-זמנים - גמר בניין המערך: עד שעה 050600.

ג) כוחות ומשימות - חטיבה 50 תיערך להגנה למניעת אפשרויות פריצה בגזרה ב.

(2) המטרה (כפי שהגדיר אותה מח"ט 50)
 "להיערך להגנה בגזרה ב, כדי למנוע פריצת אויב צפונה - מיום 5 ינו' שעה 0600, במשך 7 ימים".

54. סדר הגורמים בהערכת מצב

- א. המונח "גורם" פירושו שורה של עובדות משפיעות (ובהכנון מבצעי - גם הנחות) המביאות להסקת מסקנה בנושא מסוים.
- ב. הגורמים הקבועים בהערכת מצב הם, כאמור:-

- (1) יחסי כוחות.
- (2) קרקע.
- (3) זמן ומרחב.

ג. הגורמים האחרים, בהתאם להיקף הערכת המצב, יכולים להיות:-

- (1) מזג-אוויר.
- (2) שמש, ירח.

ד. סדר הגורמים אינו קבוע. לראשונה יישקל הגורם בעל ההשפעה המכרעת.

55. שיטת הסקת המסקנות

- א. לאחר עריכת הגורמים בסדר הגיוני יהיה השלב הבא - בחינתם לאור המטרה והסקת מסקנות מהם. יש לשאוף להסיק מסקנות מקבוצה של עובדות, העשויות להשפיע על המטרה ושעניינן משותף. לעתים כאשר יש מחסור בידיעות מדויקות לגבי חלק מהגורמים המשפיעים, יהיה צורך להניח הנחות, שיכסו את הפער שבידיעת העובדות. מהנחות אלה יוסקו מסקנות לפי השיטה שתוארה כבר, שעה שדובר בעובדות.
- ב. קבוצות עובדות (הנחות) אלו תהיינה בדרך-כלל בנושאים הבאים:-
- 1) בגורם "יחסי כוחות" - יחסי-כוחות כלליים של האויב ושל כוחותינו, כוחות-בעין של האויב ושלנו (בגזרת היעד), כוחות אפשריים נוספים לאויב ולכוחותינו (תגבורת, סיוע אווירי).
 - 2) בגורם "קרקע" - ניתוח כללי של הקרקע, צירי-תנועה ושטחים השולטים עליהם, יעדים ודרכי-גישה אליהם (בהתקפה).
 - 3) בגורם "זמן ומרחב" - זמן להגעת תגבורת אויב וזמן להתקפות-נגד; זמן לכוחותינו להשגת יעדיהם.
- ג. בקביעת המסקנות לגבי כל אחת מהקבוצות הנ"ל יש להסיק מסקנה מכללן ולא מכל עובדה לחוד. לדוגמה - לגבי דרכי-גישה מסיקים את המסקנה מכל דרכי-הגישה כולן ולא מכל דרך-גישה כשלעצמה.
- ד. בחינתה של קבוצת-עובדות אחת צריכה להוביל באורח הגיוני לקבוצה השנייה, והמסקנות המוסקות בזו אחר זו צריכות להיות נצברות. הצטברות מסקנות פירושה הוצאת מסקנה חדשה לא רק מתוך בחינת הגורם הנדון, אלא גם על-סמך מסקנות קודמות שנתקבלו בבחינתם של גורמים קודמים. בדרך זו מתגבשות והולכות דרכי-פעולה אפשריות. כן יופסק גם ניתוח דרך-הפעולה האפשרית בתחילה או תוך התגבשותה, לאור מסקנה הפוסלת אותה.
- ה. את תהליך-ההצטברות (דוגמת הערכת-מצב להתקפה) אפשר לתאר כך:-

הצטברות מסקנות לגבי	הגורמים וקבוצות העובדות (הנחות בהכנון מבצעי)
ראייה כוללת של איגודי כוחות	כ ל י י
חלוקה לכוחות-משנה	כוחות בעין
ראיית סדר-קדימות בכיבוש יעדים, והפעלת כוחות לבידוד שדה-הקרב מתגבורות אויב	כוחות אפשריים של האויב כוחות אפשריים שלנו
ראייה כוללת של האפשרויות מבחינת צירים ויעדים	כ ל י י
אפשרויות בצירים	צירי-תנועה ושטחים שולטים
אפשרויות בצירים וביעדים	יעדים ודרכי-גישה
	תגבורות אויב והתקפות-נגד
אפשרויות בזמן - שלבים, יום או לילה, שעה ע.	כיבוש יעדים

ו. סיכום המסקנות עד-כאן - אמצעי-עזר לגיבוש מסקנות

- (1) לאחר שנבחן כל גורם, יהיה נוח לעתים לסכם את המסקנות ולבחון את ערכן היחסי של מסקנות נוגדות כדי להגיע להחלטות שקולות. זה אפשר שיעשה בכל שלב שיימצא מתאים תוך הערכת המצב כדי להקל על גיבוש דרכי-פעולה אפשריות.
- (2) "סיכום מסקנות עד-כאן" אפשר שיעשה בגמר ניתוח כל אחד מהגורמים (יחסי-כוחות, קרקע, זמן ומרחב) וכן לאחר ניתוח שני גורמים, כאשר כבר נלקחו בחשבון גם המסקנות מהגורם הקודם. לדוגמה - "סיכום מסקנות עד-כאן" מגורמי "יחסי-כוחות" ו"קרקע" יאפשר ראיית אפשרויות - בהתקפה - באיגודי כוחות, צירים ויעדים; בהגנה - באיגודי כוחות ועריכתם על שטחים חיוניים.
- (3) הניתוח בסיכום מסקנות זה מחייב לבחון את איגודי-הכוחות ומשימותיהם לאור ראיית שתי רמות למטה, כדי לוודא שהמשימות שתוטלנה תהיינה בנות-ביצוע (ראיית פלוגת-הרובאים בהערכת מצב, ברמה של חטיבה).

(4) האפשרויות לאיגודי-כוחות ייבדקו לאור:-

- (א) המסקנות לגבי חשיבות השטחים והצירים.
- (ב) המסקנות מיחסי-הכוחות.
- (ג) האפשרויות של הסתייעות הדדית בין הכוחות.
- (ד) יכולת-הקיבול של השטח.

ז. ניתוח הגורמים המשפיעים על השגת המטרה - בשיטת הנושאים המשולבים

החלוקה הפנימית לנושאי-משנה קבועים (יחסי-כוחות, קרקע, זמן ומרחב) נראית לעתים מלאכותית - שכן חלק ניכר של הגורמים המשפיעים יסודותיהם משולבים והם מורכבים מיחסי-כוחות, קרקע, זמן ומרחב. דבר זה ניתן להמחשה בשתי דוגמות מובהקות:-

(1) כל מערך-הגנה הוא שילוב של עצמת הכוח הצבאי המגן במערך הביצורים שלו.

(2) כל עתודה (הן של האויב והן של כוחותינו) היא שילוב של עצמה, צירי-תנועה, זמן ומרחב.

קציני-השריון, בהתחשב במרחבי-פעולתם וקצב-פעולתם, יעדיפו לנתח את הגורמים המשפיעים בשיטה זו:-

(1) עריכת סקירה ראשונית על כל הגורמים המשפיעים וקביעת נושאי-מפתח, שניתוחם יכריע בהערכת-המצב. נושאי-מפתח אלה יהיו בחלקם משולבים (יסודות מעורבים של יחסי כוחות, קרקע, זמן ומרחב) ובחלקם לא-משולבים.

(2) ניתוח נושאי-המפתח לפי סדר חשיבותם היחסית והוצאת קבוצת מסקנות מכל נושא ונושא. סדר החשיבות ייקבע לפי הבעיה המבצעת הממשית.

אין כל אפשרות לקבוע נושאי-משנה קבועים בשיטת-ניתוח זו.

ח. ניתוח הגורמים המשפיעים לפי נושאי-המשנה הקבועים היא שיטת-לימוד שבה ניתן ללמד ולפתח בקרב המפקדים את דרך החשיבה השיטתית. לאחר רכישת ידע ונסיון יעדיפו מרבית המפקדים את שיטת הנושאים המשולבים.

56. גיבוש דרכי-פעולה אפשריות

א. כללי

(1) כתוצאה מניתוח הגורמים יש להגיע לדרכי-פעולה אפשריות להפעלת העוצבה. דרכי-פעולה אפשריות אלה ייבחנו לאור דרכי-הפעולה האפשריות של האויב, ואחת מהן תיקבע כתכנית.

(2) דרך-פעולה אפשרית היא תמצית של תכנית לביצוע משימה, והיא תכלול, בדרך-כלל, יסודות אלה:-

- (א) צורת-הקרבת (הגנה, התקפה וכו').
- (ב) כיוונים ויעדים (הגדרת המיקום על הקרקע).
- (ג) עצמה כוללת וחלוקה לכוחות-משנה.
- (ד) הזמן (שלבים ולוח-זמנים).

(3) דרכי-הפעולה האפשריות לכוחותינו מתגבשות במשך זמן הערכת-המצב על-ידי צבירת המסקנות הנובעות מהגורמים השונים.

(4) הערכת-מצב אינה כוללת מסקנות לגבי האויב, כי מטרחו אינה ידועה. אך מן המשמעויות הנובעות מניתוחם של הגורמים בהערכת המצב אפשר לגבש את דרכי-הפעולה האפשריות של האויב.

(5) סיכום דרכי-הפעולה האפשריות של האויב יבוא אפוא משני מקורות, ועל-ידי-כך תיחכן השוואה ובחינה שיקלו על המסקנות הסופיות. מקורות אלה הם:-

(א) הערכת-המצב.

(ב) נתוני ה-קמ"נ.

נתונים אלה, שהם סיכום מודיעין לקראת המבצע, לאור מטרתו, כוללים את סיכום מצב האויב והקרקע ואת דרכי-הפעולה האפשריות של האויב.

(6) גם לגבי בחינת דרכי-הפעולה האפשריות של כוחותינו קיים אותו תהליך של בחינה והשוואה, בהתבסס על-כך שנתוני קצין ה-אג"מ כוללים דרכי-פעולה אפשריות להפעלת כוחותינו.

ב. השיטה לניתוח דרכי-הפעולה האפשריות

(1) ניתוח דרכי-הפעולה האפשריות ייעשה בסדר זה:-

(א) דרכי-פעולה אפשריות של האויב.

(ב) דרכי-פעולה אפשריות של כוחותינו.

(ג) ניתוח היתרונות והמגבלות של דרכי-הפעולה האפשריות של כוחותינו.

(ד) קביעת דרך-הפעולה הנבחרת.

(2) השפעת דרכי-הפעולה של האויב

(א) דרכי-הפעולה האפשריות של האויב, כפי שהוצגו על-ידי ה-קמ"נ, משפיעות למעשה על גיבוש דרכי-הפעולה האפשריות שלנו במשך כל זמן עשיית הערכת-המצב.

(ב) דרכי-הפעולה האפשריות של האויב קובעות את יתרונותיה ואת מגבלותיה היחסיים של כל אחת מדרכי-הפעולה האפשריות של כוחותינו.

לדוגמה - אם בדרך-פעולה אפשרית א חוקפים בציר שניתן לחסימה פיסיית על-ידי האויב, ולעומת-זאת בדרך ב ההפרעה מצד האויב עלולה להיות רק על-ידי הטרדה באש ארטילרית - ברור, שיש לשקול את כל דרכי-הפעולה האפשריות של האויב לפני ניתוח דרכי-הפעולה האפשריות של כוחותינו, על כל יתרונותיהן ומגבלותיהן.

ג) היחרונות והמגבלות של דרכי-הפעולה האפשריות של כוחותינו אינם מוחלטים אלא יחסיים: כלומר, הם נקבעים תוך השוואת דרכי-הפעולה של כוחותינו בינן לבין עצמן. יש אפוא לגבש קודם-כול את כל דרכי-הפעולה האפשריות של כוחותינו ורק לאחר-מכן לקבוע את היחרונות והמגבלות של כל דרך.

57. התכנית

א. התכנית היא תוצאה הגיונית של בחינת דרכי-הפעולה האפשריות ושקילת כל הגורמים המשפיעים.

ב. התכנית צריך שחינתן בפירוט מספיק, כדי שקציני-המטה יוכלו להסתמך עליה בהכנת הפקודות הדרושות לביצועה ובהכנת תכניות המנהלה והסיוע.

ג. התכנית צריכה להכיל יסודות אלה:-

(1) הכוונה.

(2) השיטה:-

(א) שיטה כללית.

(ב) כוחות ומשימות.

(3) מנהלה (רק פרטים חיוניים).

(4) שליטה (רק פרטים חיוניים).

ד. אין להכליל פרטים על עניינים ארגוניים, גבולות בין יחידות וכו'. עניינים אלה אפשר להותיר לטיפולו של קצין-המטה, אשר יכין את הפקודה המפורטת.

ה. הבהרת סעיפי התכנית

(1) הכוונה

(א) הכוונה תגדיר את פעולת הרמה הפוקדת, ואם יש צורך - תגדיר גם לשם-מה נעשית הפעולה. הגדרת הפעולה תכיל את תוכן-הפעולה, את ההגבלה בזמן שלה ואת השטח בו חבוצע.

(ב) הכוונה הנובעת מהערכת-המצב תהיה שונה מן המטרה שלאורה נעשתה הערכת-המצב בזה, שגיבוש התכנית יאפשר לקבוע במדויק את השטחים שבהם יתנהל המבצע ואת הזמן לביצועו.

ג) להלך דוגמה של השתלשלות מ"המטרה" ועד ל"כוונה".

(1) המטרה - להיערך להגנה בגזרה ג עד 5 ינו' שעה 0600, כדי למנוע פריצת אויב צפונה.

(2) הכוונה - חטיבה 50 תיערך עד 5 ינו' שעה 0600 להגנה במחחס חטיבתי, בצומת ה, ותמנע פריצת כוחות אויב צפונה.

ד) הכוונה תגדיר בכל-עת -

מה ייעשה,

מתי ייעשה,

היכן ייעשה,

לשם-מה ייעשה.

ה) הכוונה תנוסח בזמן עתיד, בהיר וקצר. נושא המשפט יהיה העוצבה, שהמפקדה שלה מוציאה את הפקודה.

(2) השיטה - בסעיפי השיטה יינתן ה"איך" לביצוע המשימה. חלק זה יכלול את הסעיפים - כללי, שלבים (או לוח-זמנים), כוחות ומשימות.

א) בסעיף "כללי" יצוין הרעיון המרכזי של החכנית.

ב) בסעיף "שלבים" (או לוח-זמנים) יצוינו שלבי-המבצע לפי לוח-זמנים.

ג) הסעיף "כוחות ומשימות" יפרט את הרכב הכוחות למבצע ויקבע את משימותיהם הכלליות ואת פירוט פעולותיהם בכל שלב ושלב. הכוחות שיופיעו, בשלב זה, בחכנית יהיו כוחות הדרג המסחער, שכן בשלב זה טרם גובשו חכניות הסיוע והמנהלה; לאחר שיגובשו, יפורטו בפקודת-המבצע.

ו. התכנית ניחנה כשהיא ערוכה במבנה המשמש שלד עיקרי לעריכת פקודת-מבצע, ובכך מקילה היא על עבודת-מטה מהירה בעיבוד פקודת-המבצע, שסעיפיה הנוספים הם:-

סעיפי התכנית	סעיפי פקודת-המבצע
1. <u>הכוונה</u>	1. ידיעות (כוחותינו, קרקע, אויב)
2. <u>השיטה</u>	2. <u>הכוונה</u>
א. <u>כללי</u>	3. <u>השיטה</u>
ב. <u>שלבים</u>	א. <u>כללי</u>
ג. <u>כוחות ומשימות</u>	ב. <u>שלבים</u>
	ג. <u>כוחות ומשימות</u>
	ד. <u>גבולות-הגזרה</u>
	ה. <u>סיוע</u>
	(1) <u>ארטילריה</u>
	(2) <u>אוויר</u>
3. <u>מנהלה</u> (רק פרטים חיוניים)	4. <u>מנהלה</u> (הסעיף במלואו)
4. <u>שליטה</u> (רק פרטים חיוניים)	5. <u>שליטה</u> (הסעיף במלואו)

58. הצגת התכנית והערכת המצב

בחהליך עבודת-המטה ונוהל-הקרב, לעתים קרובות יצטרך קצין-מטה להציג תכנית או הצעת-תכנית למפקדו או למטהו. אח התכנית אפשר להציג בשתי דרכים עיקריות:-

א. להתחיל בהצגת התכנית הסופית ולאחר-מכן לנמקה על-ידי הבאת השיקולים העיקריים מתוך "ניחוח הגורמים המשפיעים", ואולי גם על-ידי הצגת דרכי-הפעולה האפשריות.

ב. להתחיל בהבאת השיקולים העיקריים מתוך "ניחוח הגורמים המשפיעים", ולאחר-מכן להציג את דרכי-הפעולה האפשריות ולסיים בהצגת התכנית הסופית.

רק לעתים נדירות יהיה טעם להציג את כל הערכת-המצב שקדמה לתכנית. השיקולים העיקריים יפרטו את נושאי-המפתח מתוך "ניחוח הגורמים המשפיעים". נושאי-מפתח אלה חלקם יורכבו מגורם אחד (יחסי כוחות, קרקע או זמן ומרחב) וחלקם ישולבו מכמה גורמים.

פ ק ו ד ו ת ל ק ר ב

כ ל ל י

59. מפקד יסכס את החלטותיו למבצע, בעצמו או בעזרת המטה, בצורת פקודות. פקודות אלה יכללו, בכל-עח, את כוונת הרמה הפוקדת ואת משימת הרמה המבצעת.

60. מידת-הפירוט של פקודות הקשורות למבצע מותנית במשך-הזמן העומד לרשות המפקד והמטה מקבלת ההחלטה, או מהטלת המשימה, על-ידי רמה פוקדת, עד תחילת הביצוע, וכך בכמות ובסוג של נתונים שניתן לרכז ולעבד במשך זמן זה. הדבר המיוחד את כוחות-השריון הוא, שהפקודות הניתנות תהיינה קצרות ויושלמו תוך ניהול הקרב.

61. סוגי הפקודות לקרב הן:-

- א. פקודת-אתראה.
- ב. פקודת-מבצע.
- ג. פקודות-קבע-לקרב.

פקודת-אתראה

62. תכליתה של פקודת-האתראה:-

- א. להעביר לגייסות ידיעות-רקע רבות ככל-האפשר, כדי שיוכלו להכיר מוקדם את משימותיהם ולהתכונן לקראתן.
- ב. לבסס את נוהל-הקרב לפי לוח-זמנים.

63. אם מפיצים את פקודת-האתראה באופן מהיר, נותר זמן רב יותר להכנות לקראת המבצע; לכן חועבר פקודה זו לרמות הכפופות באמצעות סלפון, אלחוט או רץ מיוחד. אפשר שיוורדו כמה פקודות-אתראה למבצע אחד, שמשלימות זו את זו, בגלל הצטברות נתונים או ידיעות או בגלל שינויים בתכנית המקורית.

64. המבנה של פקודת-אתראה מושחת על המבנה של פקודת-מבצע, והיא תכלול, ככל-האפשר, נושאים אלה:-

א. ידיעות

1. כוונת הרמה הגבוהה.
2. נתונים כלליים על האויב - בעיקר שריון ואוויריה.
3. נתונים כלליים על קרקע.
4. כוחות באגפים.

ב. כוונת הרמה המוציאה את הפקודה.

ג. השיטה

1. הרעיון המרכזי.
2. כוחות ומשימות - בהתאם לפירוט הידוע.

ד. לוח-זמנים לנוהל-קרב

1. קבוצת-סיוור.
2. קבוצת-פקודות.
3. השלמת ריכוז או כינוס של כוחות.
4. גמר הכנות.

ה. סעיפי המנהלה והשליטה ימצאו ביטוי, אם כבר קיימות בשלב זה הוראות מיוחדות בנדון.

ו. לעתים, אם לא תוצא פקודה נפרדת, יתווספו בפקודת-האתראה הוראות לכינוס כוחות בשטחי-כינוס או חניונים והוראות היסעים.

65. פקודת-האתראה בנוהל קרב חפוז היא קצרה ביותר ותתבטא, בדרך-כלל, בתשדורת אלחוטית - "שינוי משימה" או "היכוך ל-", לעתים בתוספת ציון אזור כינוס או היערכות ומפגש לקבוצת פקודות קצרות.

פקודת-מבצע

66. תכליתה של פקודת-המבצע:-

א. להגדיר את כוונת הרמה הפוקדת ובמידת האפשר גם את השיטה לביצועה, וכך להגדיר את משימותיהם של כוחות הדרג המנהלתי, הלוקחים חלק בביצוע הכוונה.

ב. להעביר למפקדות הכפופות ידיעות-רקע מעודכנות ככל-האפשר, כדי שיוכלו להסתייע בהן לתכנון משימותיהן.

67. סעיפי פקודת-המבצע קבועים ומפורטים להלן. מידת הפירוט בפקודה מותנית ברמה המוציאה את הפקודה הקונקרטית ובאמצעים ובזמן העומדים לרשות מוציא הפקודה. סדר הסעיפים, המובא להלן, אינו משמש מסגרת לרישום פקודת-מבצע, אלא רק סדר הגיוני לפיו תימסר הפקודה בעל-פה ובעזרתו ניתן להיעזר בשלב רישום הפקודה. השיטה לרישום פקודה תפורט בהמשך.

הכחות של חלקי-הפקודה	ה נו שא ים	ה ע ר ו ת
הרקע	<p><u>ידיעות</u></p> <p>1. כוחחינו:- א. כוונת הרמה הגבוהה. ב. משימת העוצבה או היחידה. ג. כוחות שכנים. ד. גבול גזרות.</p> <p>2. קרקע. 3. אויב:- א. סיכום מצב האויב. ב. דרכי-פעולה אפשריות.</p>	<p>מנקודה ראוה של אפשרויות חמרון ופריסה, חוך הדגשת שריון ואווירייה.</p>
הכניה המפקד	<p><u>הכוונה</u></p> <p>4.</p> <p><u>השיטה</u></p> <p>5. כללי:- א. (הרעיון המרכזי). ב. שלבים. ג. יום "ע" ושעה "ש".</p> <p>6. כוחות ומשימות. 7. סדר המסע. 8. גבול הגזרות.</p>	<p>לעתים אין צורך להגדיר שלבים בנפרד ואפשר לבטאם ברעיון המרכזי.</p>
תכניה הסיוע	<p>9. ארטילריה. 10. סיוע-אוויר.</p>	
תכניה המנהלה	<p><u>מנהלה</u></p> <p>11. מיקום מתקנים/דרג א. 12. שיטת התחזוקה. 13. הקצאת צירים. 14. הקצבות. 15. הפניה לנספח "מנהלה" (אם ישנו).</p>	<p>רק ברמת העוצבה. רק ברמת העוצבה. רק ברמת העוצבה.</p>
תכניה השליטה	<p><u>שליטה</u></p> <p>16. הפניה לנספח "קשר" (אם ישנו). 17. מיקום המפקדות. 18. ריכוז קווי-דיווח ושמות-קוד. 19. הקצאת קבוצה-קוד. 20. סדרי-קישור. 21. ביטחון-קשר. 22. סיסמה.</p>	<p>רק ברמת העוצבה.</p>

68. סוגי פקודת-מבצע

בשריון מבחינים בשני סוגים של פקודת-מבצע: - פקודת-מבצע מלאה; פקודות מקוטעות.

א. פקודת-מבצע מלאה

(1) הדבר המיוחד פקודת-מבצע מלאה הוא פירוט סעיף "השיטה". בסעיף זה יובהרו שלבי-המבצע ומשימות הכוחות בשלבים השונים.

(2) דבר זה הוא בגדר האפשר רק כאשר היעדים מוגדרים מאוד, כשהלחימה אינה נעשית בעומק רב של המערך, וכאשר דרוש תיאום מדוקדק בין הכוחות הלוחמים.

ב. פקודות מקוטעות

(1) פקודת-מבצע מקוטעת

א) פקודות מקוטעות יינתנו בנסיבות של דוחק בזמן, או במצב שנכפה על-ידי אויב, או מסיבה של חוסר נתונים לתכנון מקיף.

ב) במצבים אלה תימסר הפקודה חלקים חלקים, כשכל חלק מתייחס רק לשלב מסוים של המבצע כולו, או כשכל חלק מתייחס לתפקידיו של כל כוח בנפרד.

ג) פקודות אלה יינתנו בקיצור, אולם בלי לפגוע בבהירות של אותם חלקי-פקודה שניתנו, או בידיעות בסיסיות חיוניות.

ד) לעתים תושלם הפקודה המקוטעת תוך ניהול הקרב, ואם אין דוחק בזמן, תימסר בהזדמנות ראשונה פקודת-מבצע מלאה. אפשר להשלים את הפקודה בעל-פה בעזרת טלפרינטר או בדרך אחרת.

ה) הפקודה המקוטעת אפשר שתושלם על-ידי המפקד עצמו ואפשר שתושלם על-ידי מטהו, כגון - פקודה מקוטעת, שניתנה מן ה-חפ"ק, תושלם על-ידי המפקדה העיקרית. במקרה זה יוקפד, שתוך השלמת הפקודה לא תשובש כוונת המפקד.

(2) פקודה המגדירה משימה בלבד

א) פקודה זו מגדירה את משימותיהם הכלליות של הכוחות, במסגרת גזרות-פעולה מוקצות, בלי לפרט ולקבוע מראש את שיטת הפעולה בשלבים השונים. היא תינתן במקוטע, או כפקודה שלמה, לפי המצב הקונקרטי.

(58) שריון לוחמת טלפרינטר

ב) דרך זו של מתן פקודות משאירה מרחב-פעולה רב, לכוחות הכפופים, לפיתוח יזמה ותחושה ולניצול מקסימלי של תכונות השריון ויישומן למצב המסוים, שנוצר בגזרת הפעולה של כל אחד מן הכוחות.

ג) פקודה זו אופיינית לכוחות-השריון, משום היוחה קצרה וניתנת במינימום של זמן ובגלל אופיים המיוחד של מבצעי השריון - החדירה לעומק וההתפתחויות הבלתי-צפויות הכרוכות בכך אינן מאפשרות תכנון ותיאום מפורט ומראש של פעולת הכוחות בשלבי המבצע.

69. השיטה למתן פקודות-מבצע בכוחות-השריון ולרישומן

א. פקודות-מבצע בכוחות-השריון יימסרו בעל-פה - בקבוצות-פקודות - ויופצו לאחר-מכן, אם הזמן אינו דוחק, כפקודות-בכתב, או יועברו, בפרט בנוהל-קרב חפוז, באמצעות האלחוט. מתן פקודות, בעל-פה או בכתב, מתבסס על ארגון השטח מראש - מתן קודים לצירים ונקודות-מוצא: ארגון השטח חוסך זמן, דיבורים וניידות.

ב. לפני קבלת פקודה בקבוצת-פקודות יארגנו מקבלי-הפקודה את מפותיהם ויעתיקו את מרשם-הקרב (פרט לכך שאפשר לתת מראש את מרשם-הקרב למקבלי הפקודה) - כדי שיוכלו לעקוב מקרוב, במפותיהם, אחר מתן הפקודה.

ג. רישום הפקודה במרשם

פקודות-מבצע בשריון, בכל הרמות, נרשמות על-גבי שקף או חשקיף, בו מפורט באופן גרפי כל שניתן בצורת מרשם-קרב (היערכות, מכשול, יעדים, צירים, גזרות, קטעי-דיווח, סימון שלבים וכו'), המלווה בשוליו בהסבר מילולי הכרחי לפי סדר-הסעיפים. דוגמה לרישום פקודה - ר' נספחים א-ה.

ד. תדריך

פקודת-מבצע שתימסר בקבוצת-פקודות, חסוכם, בדרך-כלל, בתדריך שתכליתו:-

(1) להבהיר את ראיית ניהול הקרב תוך הצבעה על אלטרנטיבות אפשריות.

(2) לתת ייעוץ מקצועי - מניסיונו האישי של המפקד.

70. פקודות-קבע-לקרב

א. פקודות-קבע-לקרב הן פקודות הקובעות נוהל סטנדרדי, ועל-ידי-כך הן מונעות מתן פקודות החוזרות על עצמן בקביעות. כן הן מפרטות את ה-פק"ל של הרמה הגבוהה ומתאימות אותן לצרכים של הרמה הכפופה.

ב. פקודות-קבע-לקרב עניינן בנוהלי ארגון לקרב, של עוצבה או יחידה, בנוהל הכנסתה לקרב ובנוהל-העבודה בעת ניהול הקרב עצמו. תכליתן של פקודות-הקבע-לקרב היא:-

1) לאפשר הוצאת פקודות-מבצע פשוטות וקצרות.

2) להביא לידי הבנה בין המפקד לבין מטהו והגייסות, לטפח עבודה-צוות ולהקל על-ידי-כך על ניהול הקרב.

ג. פקודות-הקבע-לקרב אינן באות לפטור את המפקד ואת מטהו ממחשבה, ואסור שיהיה בהן כדי להביא את המפקד לידי קשיחות בהפעלת הגייסות. ה-פק"ל משתנה בהתאם לצרכים - לעתים גורעים ממנו ולעתים מוסיפים עליו - הכול כדי שיהיה הולם את התנאים המשחנים, או למען שיפורם של הנהלים והשיטות הנהוגים.

פ ס ק ה 7

ד י ו ו ח ז ל ח י מ ה

כ ל ל י

71. הדיווח תכליתו להעמיד את המפקדה על הנעשה ביחידות הכפופות לה ועל הנעשה בגזרה בה הן פועלות. הדיווח מאפשר למפקדה:-

א. לפקח על ביצוען של פקודות.

ב. לרכז ידיעות.

ג. לתכנן לעתיד.

72. יש להבחין שני סוגים של דוחות:-

א. דוחות שהגשתם קבועה בפקודות-הקבע-לקרב והם מהווים מערכת-דיווח קבועה.

ב. דוחות שהגשתם היא חד-פעמית, לפי-הצורך, ותיעשה לפי דרישה מיוחדת.

73. חיוניותה של מערכת-הדיווח בכוחות-השריון גדולה במיוחד בגלל קצב-האירועים והפריסה הרחבה. דיווח לא-מדויק, או פיגור בדיווח, עלולים ליצור במפקדה תמונה מסולפת ולהביא החלטות מוטעות.

שיטת הדיווח

74. כדי שהדיווח ימלא את הדרישות של מהירות, פשטות וסודיות, וכדי שאפשר יהיה להעביר דוחות בכל אמצעי-הקשר, מבוסס הדיווח על כמה אמצעי-עזר:-

א. ארגון מוקדם של השטח באמצעות מפות-קוד.

ב. שימוש במערכת-קודים פשוטה, לרבות המלקוד.

75. לצורכי לחימה תופעל מערכת-הדיווח הבאה:-

מס' סד'	אחריות המטה	מהות הדיווח	שם הדוח	הערות
	א	ב	ג	ד
1	קצין אג"מ/ מבצעים	הפצת ידיעות בזמן על פעולות כוחותינו הפצת ידיעות מסכמות של יום-פעילות סיכום מבצע	דפ"ע (דוח-פעילות) דמ"ע (דוח-מבצעים עתי) דוח"מ (דוח מבצעים מסכם)	
2	קצין-מודיעין	הפצת ידיעות בזמן על האויב הפצת ידיעות מסכמות של יום-לחימה סיכום מצב האויב	דפ"ע דמ"י (דוח-מודיעין יומי) סיכום מודיעין	
3	קצין אפסנאוח/ מ"פ מפקדה	סיכום מצב אמצעי-לחימה	שצ"ל	לרבות תספוקת
4	קצין שלישות/ שליש	סיכום מצב נפגעים/שבויים	דוח מנ"ש	

76. ברמת היחידה מאורגנת מערכת-דיווח זו (פרט ל-דפ"ע המועבר מיידית) בצורת טבלה, המאפשרת ריכוז הדיווח מיחידות-המשנה והעברתו לרמה הגבוהה. הטבלה בנויה בשיטת הקואורדינטות, וניתן אפוא להעביר את הדוחות באורח מוסתר, במהירות, באמצעות האלחוט.

77. זמני-הדיווח בכוחות-השריון, פרט ל-דפ"ע שהוא מיידית, בנויים כך, שיציגו תמונה ברורה על מצב העוצבות או יחידות במועד שיאפשר הכנת העוצבה או היחידה ללחימה לקראת שחר. זמנים מפורטים - שעת הדיווח האחידה היא "נכון לשעה 1900".

מבוא ללוחמה

פ ס ק ה 1

ח נ ו ע ו ת

כ ל ל י

1. המונח "תנועות" מקיף בשריון את כל הפעולות הכרוכות בהנעת רק"מ או רכב, כוח-אדם ואפסניה ממקום למקום. לאור תכלית התנועות והתנאים השוררים בזירה בה הן מבוצעות מבחינים בין תנועה מנהלתית לביין תנועה מבצעית.
2. תכליתה של התנועה המנהלתית, בעת מלחמה, היא להניע גייסות אל שטחי ריכוז או כינוס, באזורים בהם לא צפויה היחלרות בכוחות קרקע של האויב, או לקדם אפסניה וכוח-אדם אל הגייסות בעת התארגנותם.
3. תכליתה של התנועה המבצעית, לעומת-זאת, היא להניע גייסות לשם יצירת מגע עם כוחות אויב, או להניע גייסות בשטחים בהם צפויה היחלרות של האויב.
4. ביצוען של תנועות כרוך בשהיות קצרות או ממושכות יותר, לצורך ביצוע פעולות תחזוקה, או מסיבות אחרות.

תנועה מנהלתית

5. תנועה מנהלתית נעשית בשתי שיטות:-

א. תנועה בשדרות - מבוססת על הנעת שדרות או אורחות רכב לפי לוח-זמנים מדויק ותוך שמירה על רווחים ומהירות קצובים. בשיטה זו מנוצלים הצירים, אמצעי-החובלה והזמן במלואם, אולם ריכוז כלי רכב או רק"מ בצירים מהווה מטרה אווירית טובה וכך מגלה היא את כוונת הכוח.

ב. תנועה בהסתננות - מבוססת על הזרמת קבוצות-רכב קטנות (4 - 6 כלי-רכב בקבוצה) בהפרשי-זמן גדולים יחסית ביניהן. שיטה זו ישימה להנעת כוחות קטנים ביחס, שתנועתן תימשך זמן רב; לעומת-זאת - תאפשר מקסימום הפתעה ובטיחות רבה.

6. השאיפה היא לבצע תנועה מנהלתית בשעות-החשכה ובשיטת התנועה הרצופה בשדרות; אולם כשהמצב יחייב הנעת גייסות ביום וישנה פעילות אווירית של האויב, תבוצע התנועה, אם הזמן אינו דוחק, בשיטת ההסתננות, או בשילוב שתי השיטות.

7. אמצעי-החובלה לביצוע תנועה מנהלתית

א. הדרך הפשוטה ביותר להניע כוחות-שריון היא לבצע את התנועה באמצעות הרכב או ה-רק"מ האורגני, וכך, לכאורה, לחסוך אמצעים ואפילו זמן. אולם הנעת רכב משוריין, ובפרט טנקים ותותחים מתנייעים "על זחליהם", גורמת בלאי מכני מיותר.

ב. כדי למנוע בלאי מכני מיותר, מוסעים הטנקים או התותחים המתנייעים, באמצעות הרכבת ו/או מובילי טנקים, עד לקרב המעדה הסופית של התנועה המנהלתית. טנקים או תותחים מתנייעים ינועו, בתנועה מנהלתית, "על זחליהם", רק כאשר שיקולי זמן, אמצעים או תנאי-קרקע יחייבו זאת.

ג. מובילי-הטנקים

(1) מוביל-הטנקים מורכב מגורר וגרור, וכושר-העמסתו מספיק לצורכי הובלת כל סוגי הטנקים הנמצאים ברשות צה"ל.

(2) מגבלתו של המוביל, שניידותו מוגבלת (מהירות-תנועה עד 20 קמ"ש) והוא מסוגל לנוע על כבישים או דרכי-עפר מוצקות בלבד.

(3) מצאי המובילים הוא מוגבל, ולכן יידרש זמן ממושך להובלתם של מספר טנקים רב.

ד. השימוש ברכבת

(1) הרכבת היא אמצעי-תובלה זול ומהיר, ואפשר להסיע באמצעותה כל סוגי כלי ה-רק"מ הנמצאים ב-צה"ל.

(2) רכבת-משא אחת מסוגלת לשאת על קרונותיה כמה עשרות של כלי-רק"מ.

(3) בהיות הרכבת צמודה לרשת מסילת-ברזל קיימת, נוצרות כמה מגבלות:-

(א) הרכבת היא מטרה נוחה לאוויריית האויב ולפעולות-חבלה.

(ב) נקודות-ההעמסה תהיינה, בדרך-כלל, מרוחקות מבסיסי-היציאה, ונקודות הפריקה תהיינה רחוקות מן המועדה הסופית של התנועה המנהלתית.

ה. הסעתם המנהלתית של טנקים או תוחכים מתנייעים, תהיה כרוכה, בדרך-כלל, בניצולם המשולב של אמצעים אלה.

8. ארגון התנועה המנהלתית

א. שיטת ההיסע המנהלתי מחבססת, כאמור, על תנועה בשדרות-רכב, כל-עוד אין התנועה בשדרות, בקטעי-דרך ו/או משכי-זמן מסוימים, מסכנת את בטיחות הגייסות או את סודיות התנועה. כדי להקטין סיכון זה מבוצע ההיסע בעיקר בשעות-החשכה, וכך עלולים להיקבע, בקטעי-דרך או משכי-זמן מסוכנים במיוחד, סידורים לפיצול השדרות לקבוצות קטנות ולהמשכת התנועה בהסתננות.

ב. ארגון העוצבה או היחידה לתנועה

עוצבה או יחידה תאורגן לתנועה מנהלתית בשלוש קבוצות, כמפורט להלן:-

(1) קבוצת "חלוץ" - קבוצה קטנה מן העוצבה או היחידה, נעה לפני הכוח העיקרי. משימותיה הן:-

(א) לוודא מסע בלתי-מופרע ומהיר של הכוח העיקרי (שדרות/קבוצות הרכב/ה-רק"מ) - על-ידי הכשרה הנדסית של קטעי-ציר, שילוט הציר והצבת נקודות-ביקורת, הקמת נקודות-חילוץ, נקודות מילוי-מים, סידורים לפינוי נפגעים, ארגון שטחי-חניה, אבטחת מעברים וכו'.

(ב) לבצע במקום המועד של העוצבה או היחידה את כל הפעולות הדרושות לכניסתה המהירה לשטח ולקליטתה בו.

(2) קבוצת-מסע - הגוף העיקרי של העוצבה או היחידה המוסע.

בתנועה מנהלתית תהיה קבוצת-המסע מאוגדת בשדרות-רכב (במקרים מעטים מבוצע התנועה בהסתננות) ותבצע את מסעה בהתאם לתכנון של הרמה הפוקדת.

3) קבוצת-עורף - קבוצה קטנה מן העוצבה או היחידה, שתנוע אחרי קבוצת-המסע ומשימתה לטפל בכל אותן פעולות, שהטיפול בהן על-ידי קבוצת-המסע עלול היה להשהות את מסעה של קבוצת-המסע; כגון - איסוף השלטים והחיילים בנקודות-הביקורת, פינוי רכב ונפגעים, פירוק מתקנים שהוקמו בצירים וכו'.

ג. ארגון השדרות בקבוצת-המסע

1) גודלן של שדרות-הרכב והרכבן אינם קבועים, אולם בעת הרכבת השדרות יש לשאוף לשלמותן של יחידות אורגניות מצד אחד, ולהימנע מערבוב רכב אטי ברכב מהיר (כגון - ערבוב של טנקים בינוניים עם רכב הינע קדמי "רך"); עוצבת או יחידת שריון תורכב אפוא, בכל-עת, משתי שדרות נפרדות: - האחת תכלול את הרכב המהיר (רכב הינע קדמי "רך" ו-זחל"מים), והשנייה - את הרכב האטי (טנקים, תותחים מתנייעים, עם או ללא מובילי-טנקים).

2) שדרה של עוצבה, או חלק ממנה, תחולק, בדרך-כלל, לשדרות-משנה, מורכבות מן היחידות האורגניות שלה (בחטיבה - גדודים ויחידות חטיבתיות).

3) שדרת-משנה עוצבתית, או שדרה יחידתית, תחולק לאורחות. אורחת-רכב היא יחידת-המשנה היסודית של שדרה או שדרת-משנה, והיא כוללת 20 - 40 כלי רכב או רק"מ. בדרך-כלל זהה החלוקה לאורחות לחלוקה ליחידות-משנה ביחידה (פלוגה במסגרת גדוד בהיסע היא אורחה).

4) על כל שדרה, שדרת-משנה ואורחה ימונה מפקד.

ד. הקצאת צירים וקביעת קדימה

1) הקצאת הצירים וקביעת הקדימה לתנועה בהם נעשית על-ידי הרמה הפוקדת (מרכז-תנועות פיקודי או עוצבתי) לאור שיקולים מבצעיים וסוג הרכב או ה-רק"מ. הדרישות המבצעיות הן שתקבענה איזה מן העוצבות או היחידות ינועו ראשונות ובאילו צירים; סוג הרכב או ה-רק"מ, ובפרט מהירות-תנועתו וכושר-עבירותו, יהיה גורם נוסף לקביעת סוג הצירים (כבישים, דרכי-עפר, פרטי-נוף) שיש להקצות ולכמה זמן - וזאת כדי לוודא תנועה רצופה ושוטפת של השדרות והקבוצות למיניהן.

2) הקצאת ציר או צירים לעוצבה או ליחידה תכלול:-

א) ציר או צירי תנועה מוגדרים לתנועה.

ב) נקודת-התחלה מיגדרת - נקודה בה מתחילה התנועה על ציר בשליטת מרכז-התנועות.

ג) נקודת פיזור מוגדרת - נקודה בה מסתיימת התנועה בשליטת מרכז-התנועות.

ד) קביעת משך-הזמן שבו מוקצה ציר-התנועה לתנועת השדרות או האורחות.

ה. ארגון פיקוח ההיסעים

1) עוצבה או יחידה בבצעה תנועות מנהלתיות חייבת לפקח על ביצוען - כדי:-

א) לוודא שהתנועות יבוצעו בהתאם למתוכנן.

ב) לאפשר העברת פקודות ו/או ידיעות לגופים הנעים תוך תנועתם.

ג) לקיים שליטה של העוצבות או היחידות על הגופים הנעים - על-ידי הזרמת ידיעות שוטפות למפקדות אלה.

2) יש שתי שיטות לפיקוח על היסעים:- פיקוח-היסעים נייה ופיקוח-היסעים נייד. מרמת העוצבה ומעלה ייעשה הפיקוח בשתי השיטות, כאשר השליטה תימצא בידי "מרכז-תנועות", שהוא כפוף מבחינת אחריות-מטה, לאגף האפסנאות; ברמת היחידה, בתנועה מנהלתית עצמאית, יופעל, בדרך-כלל, פיקוח-היסעים נייד בלבד, והשליטה תימצא בידי המפקד, הסגן או אחד מקציני-המטה (בהתאם לקביעה).

3) פיקוח היסעים נייה הוא פיקוח שנעשה על-ידי הצבת סגל מפקח קבוע בנקודות-התורפה של מערכת-צירי-התנועה; מערכת פיקוח נייה פרוסה מורכבת מאלמנטים אלה:-

א) מפקחי-קטעים, המפקחים על קטע של ציר, או על קבוצה של צירים.

ב) נקודות-פיקוח הכפופות למפקח-הקטעים (הן ממוקמות בצמתים או בנקודות-תורפה אחרות).

ג) חוליות-סיוור, הנשלחות לבדוק את הצירים ולקשר בין נקודות-הפיקוח.

ד) מכוונים.

4) פיקוח-היסעים נייד הוא פיקוח המלווה את ההיסע בתנועתו ומסתיים עם גמר ההיסע. הפיקוח הנייד נעשה על-ידי חוליות ניידות (מך-הרצוי אופנוע או ג'יפים), שמלוות את שדרות או אורחות הרכב לאורך צירי-התנועה ומדלגות קדימה כדי לסמן את הציר, להפנות הצדה תנועה מכיוון נוגד, או כדי להציב נקודות-פיקוח ארעיות על הציר.

ו. ארגון האבטחה

- 1) ההיסע המנהלתי עלול להיפגע על-ידי אוויריית האויב, על-ידי הפגזה ארטילרית או על-ידי כוחות-פשיטה, שמטרתם לפגוע בשדרות עצמן או בצירי-התנועה.
- 2) אבטחת השדרות או האורחות בתנועתן חושג על-ידי:-
 - א) ביצוע התנועה, ככל-שאפשר, בשעות החשכה ובאורות מואפלים.
 - ב) קיום רמת-כוננות גבוהה של כל כלי-הנשק הנמצאים בשדרה, והפעלתם במרוכז עם היחקלות בכוחות קרקע או אוויר.
 - ג) פיזור כלי הרכב או ה-רק"מ בשדרה באופן נכון, לאור תכונותיהם, ושמירה על רווחים נאותים בין השדרות או האורחות.
 - ד) הצמדת כוחות-אבטחה ניידים לשדרות ו/או אבטחה של "מעברים הכרחיים" (יבוצע, בשעת-הצורך, על-ידי ניצול יחידות אורגניות, כגון: יחידות סיור או חרמ"ש).
 - ה) מתן פקודות מקדימות וקיום שליטה מרכזית.

תנועה מבצעית

9. תנועה מבצעית תבוצע באזורים קדמיים בהם צפויה פעילות-קרקע מצד האויב. המצבים הטקטיים האופייניים לתנועה מבצעית הם:-
 - א. בתנועה ליצירת מגע עם אויב בהתקפה.
 - ב. בהתקדמות ורדיפה אחר אויב.
 - ג. בתנועה מאובטחת לאחור.
10. התנועה המבצעית איננה מטרה בפני עצמה, אלא שלב מוקדם בביצוע המשימה הסופית. לכן יתבטא ייעודה בהנעת כוחות השריון אל יעדיהם במהירות ובמקסימום אבטחה כדי להפעילם לביצוע משימותיהם במלוא עצמתם; ייעוד זה יושג על-ידי:-
 - א. הכנות מוקדמות.
 - ב. פריסת כוחות, תואמת את הנחונים הטקטיים.
 - ג. תנועה מהירה ושוטפת.

כדי לחסוך זמן בעת הכנסת העוצבה או היחידה לפעולה - לקראת ביצוע המשימה או בשעת היחלוקת - יש לשאוף לפרוס את הכוח לרוחב ובכך להקטין ככל-האפשר "זנבות" הנוצרים מפריסה צרה.

11. הכנות מוקדמות

א. ההכנות המוקדמות כוללות איסוף ידיעות רבות ככל-האפשר על הזירה, ביצוע איגודי-כוחות לקראת התנועה, מתן פקודות והכנת הצירים.

ב. איסוף ידיעות יבוצע בעזרת כל הסוכנויות העומדות לרשות העוצבה או היחידה לפני ותוך ביצוע התנועה, בהדגשת הדברים הבאים:-

(1) קרקע

א) בחינת הצירים האפשריים לאור המשימה (לרבות תנאי שטח) מבחינת קיבול, אפשרויות-פריסה, שהייה וחניה, ומהירות התנועה בהם.

ב) בדיקת צירי-רוחב אפשריים לשם שינוי מהיר של איגודי כוחות ו/או מאמצים בצירי-האורך.

ג) בחינת הצירים לאור קרבתם לשטחים שולטים, שיקנו עדיפות קרקעית עם ההיחלוקת בכוחות אויב.

ד) בדיקת מכשולים טבעיים ומלאכותיים ואפשרויות איגופם.

ה) בדיקה כללית של השטח, מבחינת תכסית וחבליט, לשם הסקת מסקנות בנוגע לסוג יחידות-השריון, שינועו בצירים האפשריים ואיגודי-הכוחות הנחוצים.

(2) אויב

א) הימצאות כוחות-שריון ואפשרויות הגעתם לזירה הקונקרטיית.

ב) פעילות אווירית צפויה.

ג) מערכים ניידים קיימים ואפשרויות איגופם.

ג. ביצוע איגודי כוחות

1) איגודי הכוחות לקראת התנועה המבצעית מושפעים משני גורמים עיקריים:-

א) מתן עצמאות טקטית מקסימלית ליחידות או ליחידות-המשנה, הנעות בצירים עצמאיים או המובילות בצירים.

ב) קביעה מראש של איגודי-כוחות, שיחאימו לביצוע המשימה הסופית, תוך ביצוע שינויים מינימליים בשעת התנועה עצמה.

(2) שני גורמים אלה נוגדים זה את זה לעתים, והמפקד יכריע, כשהוא שוקל את סה"כ הנתונים במצב הקונקרטי.

(3) איגודי-הכוחות השכיחים ברמת העוצבה או היחידה הם ציוות של הגדודים ויחידות-הסיור בטנקים ו/או חרמ"ש ובגורמי-סיוע; אולם, בפרט בתנועות מבצעיות ממושכות או בתנאי-קרקע מוגבלים, יש שהצוות יכלול חלק מדרגי א יחידתיים, שינועו בתוך הדרג הלוחם.

ד. פקודות

(1) פקודת-המבצע לתנועה מבצעת והתדריך הנלווה אליה צריך שיכללו את האפשרויות הצפויות להיתקלויות באויב ואת הנוהג במקרים אלה; דבר זה בא למנוע פקודות ממושכות תוך תנועה ולבסס את ניהול הקרב תוך תנועה על פקודות קצרות בלבד.

(2) לכך יהיו ידיעות-הרקע רבות ומעודכנות ככל-האפשר, יודגש סדר-המסע והנוהג לגבי האויב, וייבחנו, בעת התדריך, כל האלטרנטיבות האפשריות. כך ייעשה ארגון שטח מראש.

ה. הכנת צירים

תנועה ממושכת לעומק מערך האויב מחייבת סימון צירים וניווט כוחות:-

- (1) סימון הצירים ייעשה על-ידי כוח מסיגה - ביום בעזרת שילוט טקטי (אם זה בר-ביצוע מבחינה ביטחונית) ובעזרת מכוונים, ובלילה - על-ידי סימון הצירים בפנסים-צנחנים.
- (2) ניווט הכוחות, בפרט בלילה, ייעשה על-ידי כוח מנווט.
- (3) שני כוחות אלה יורכבו מתוך מחלקת או פלוגת הסיור, לעתים - בתוספת אמצעים של הרמה המבצעת.

12. פריסת הכוח

א. כללי

(1) פריסתה של עוצבת אן יחידת שריון בתנועה מבצעת מושפעת משלושה שיקולים עיקריים:-

א) לבצע את התנועה במהירות ולאפשר הכנסה מהירה של מקסימום הכוח לקרב.

(44) לוחמת שריון

(ב) לנוע תוך מקסימום אבטחה (מינימום היפגעות ואפשרויות של מקסימום ייצור-אש).

(ג) לקיים מקסימום שליטה.

(2) המהירות תושג על-ידי תנועה בכמה צירים, בתנאי-קרע נוחים ועל-ידי תנועה בשדרות. ככל שתגדל חשיבותו של הגורם "הכנסת הכוח במהירות לקרב", כך תודגש יותר פריסת הכוח לרוחב על-ידי תנועה במקסימום צירים מקבילים ובשדרות.

(3) האבטחה תושג על-ידי פריסה רחבה, תנועה בשטחים שולטים, קיום כוונות מיידית להפעלת כל כלי-הנשק וה-רק"מ ומקסימום ייצור-אש.

(4) השליטה תושג על-ידי פריסה מינימלית, קידום מפקדים והקמת מערכת-קשר שממלאה את הדרישות של כל האפשרויות הצפויות.

(5) בחינתם של שלושת שיקולים אלה תוליך לנקיטת יותר משתי שיטות-היסוד המפורטות להלן או לנקיטת שילוב ביניהן:-

(א) תנועה בחבניות-קרב (פרט לשדרה) - מוודא מקסימום אבטחה, אך אטית ומקשה על השליטה.

(ב) תנועה עם משמרות - מאפשרת הנעה מהירה של הגוף העיקרי (נע ב"שדרה") ושליטה נוחה. חסרונה, שהכוחות בתפקידי-המשמר, ובפרט המשמר הקדמי (גדוד), עמוסים בתפקידיהם, ובמקרה של היחלקות אינם מסוגלים, מיידית, להצטרף לכוחות ההלם של העוצבה, וכך פגיעים יותר אגפי הגוף העיקרי.

ב. חבניות-יסוד בתנועה מבצעית

חבניות-היסוד ישימות לכל הרמות, והן מגדירות את מקומן של היחידות או יחידות-המשנה בפריסה הכללית של העוצבה או היחידה. ברמות העוצבה והגדוד אין החבנית מצביעה על שיטת הפריסה בתוך היחידה או יחידת-המשנה, אולם ברמת הפלוגה קובעת החבנית את שיטת-הפריסה של המחלקות. להלן פירוט חבניות היסוד.

1) שדרה

א) צורת התבנית - היחידות או יחידות-המשנה נעות על ציר אחד, זו בעקבות זו.

ב) ייעוד התבנית - חנועה מהירה, מעבר שטחים קשים או מכשולים.

יחידת
שריון

מפקדה

יחידת
שריון

יחידת
שריון

מנהלה

ציור 9 - שדרה

2) אחת לפניים

(א) צורת התבנית - יחידה או יחידת-משנה אחת לפניים, השאר פרוסות תחום טקטי מאחור.

(ב) ייעוד התבנית - תנועה למגע, כשאיך ידיעות מפורטות על היערכות האויב ופעילותו. פריסת יחידה או יחידת-משנה אחת לפניים מוודאת, בשעת היחקלות, את שלמותו וחופש-פעולתו של עיקר הכוח, הנמצא מאחור.

יחידה
שריון

מפקדה

יחידה
שריון

יחידה
שריון

מנהלה

ציור 10 - אחת לפניים

3) שתיים לפנים

א) צורת התבנית - שתי יחידות או יחידות משנה פרוסות לפנים
(בדרך-כלל בשני צירים נפרדים), שאר הכוח - תחום טקטי מאחור.

ב) ייעוד התבנית - תנועה למגע כשישנן ידיעות מעודכנות על
היערכות האויב ופעילותו. תבנית זו מאפשרת הפעלה חד-זמנית
של מקסימום הכוח עם יצירת המגע הפיסי.

יחידת
שריון

יחידת
שריון

מפקדה

יחידת
שריון

מנהלה

ציור 11 - שתיים לפנים

(א) צורת התבנית - היחידות או יחידות המשנה פרוסות לרוחב הגזרה.

(ב) ייעוד התבנית - הכנסת כל הכוח במהירות לביצוע המשימה על-ידי יצירת חזית מהירה או צליחה מהירה של שטח.

יחידת
שריון

יחידת
שריון

יחידת
שריון

מפקדה

מנהלה

ציור 12 - קו

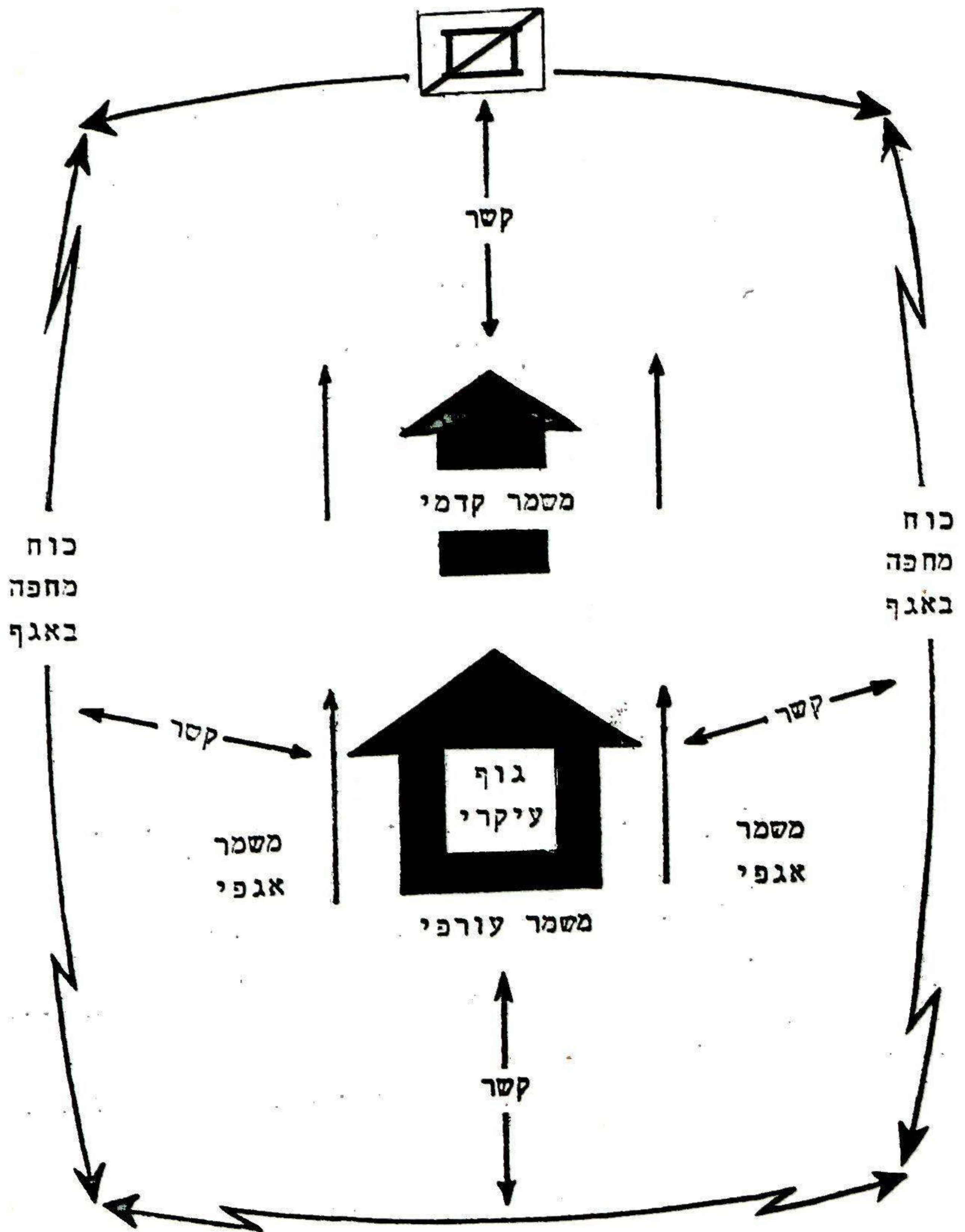
(5) ברמות השונות אפשר שחופיע תבנית נוספת (3 לפניים).

(6) תבניות-היסוד לתנועת לילה זהות בעיקרן לנ"ל, אלא שהן מכונסות יותר. התבנית השכיחה לתנועה מבצעית בלילה של הרמות הכפופות היא השדרה - תודות לשליטה הנוחה ומהירות התנועה הגדולה יחסית. כדי להקל על השליטה ועל תבנית-התנועה בלילה יסומנו כלי-ה-רק"מ בפנסים-צנחנים, בעלי כיפות צבעוניות שונות, לפי סימנים מוסכמים קבועים מראש.

ג. תנועה עם משמרות

1) עוצבה או יחידת שריון תנקוט את שיטת התנועה עם משמרות, כשאינן ידיעות מספיקות על אויב ו/או כדי לוודא תנועה מהירה. תפקידם של המשמרות הוא לאפשר לגוף העיקרי תנועה רצופה על-ידי התגברות על כוחות-אויב קטנים, או לקיים מרחב-התראה, עם היחלשות בכוחות אויב גדולים ביחס, כדי לוודא את ארגון הגוף העיקרי לקראת לחימה.

כוח-סיוור קדמי

כוח-חיפוי עורפי

ציור 13 - תנועה עם משמרות

(2) כוח משוריין, מאובטח על-ידי משמרות, יאוגד כך:-

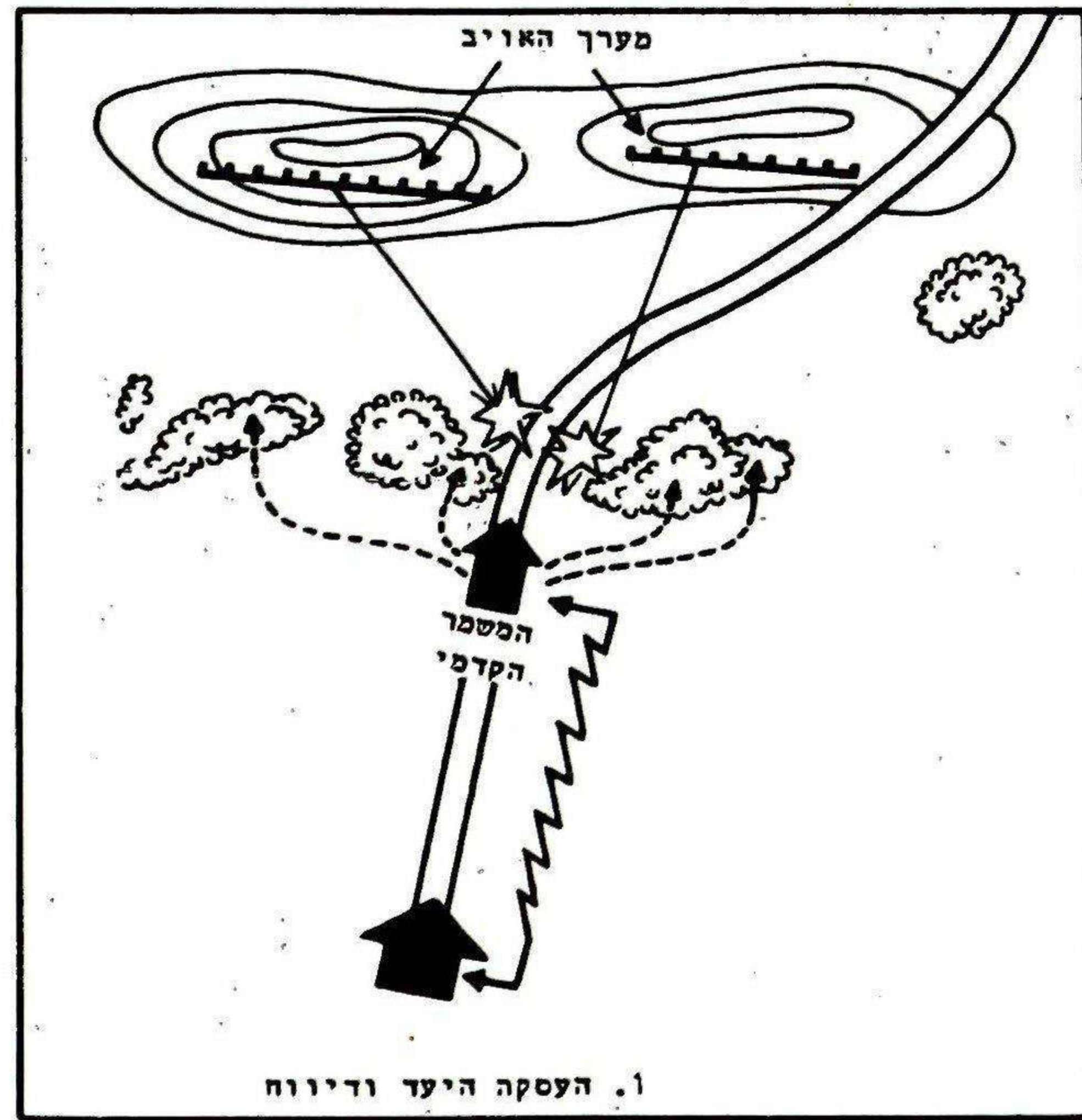
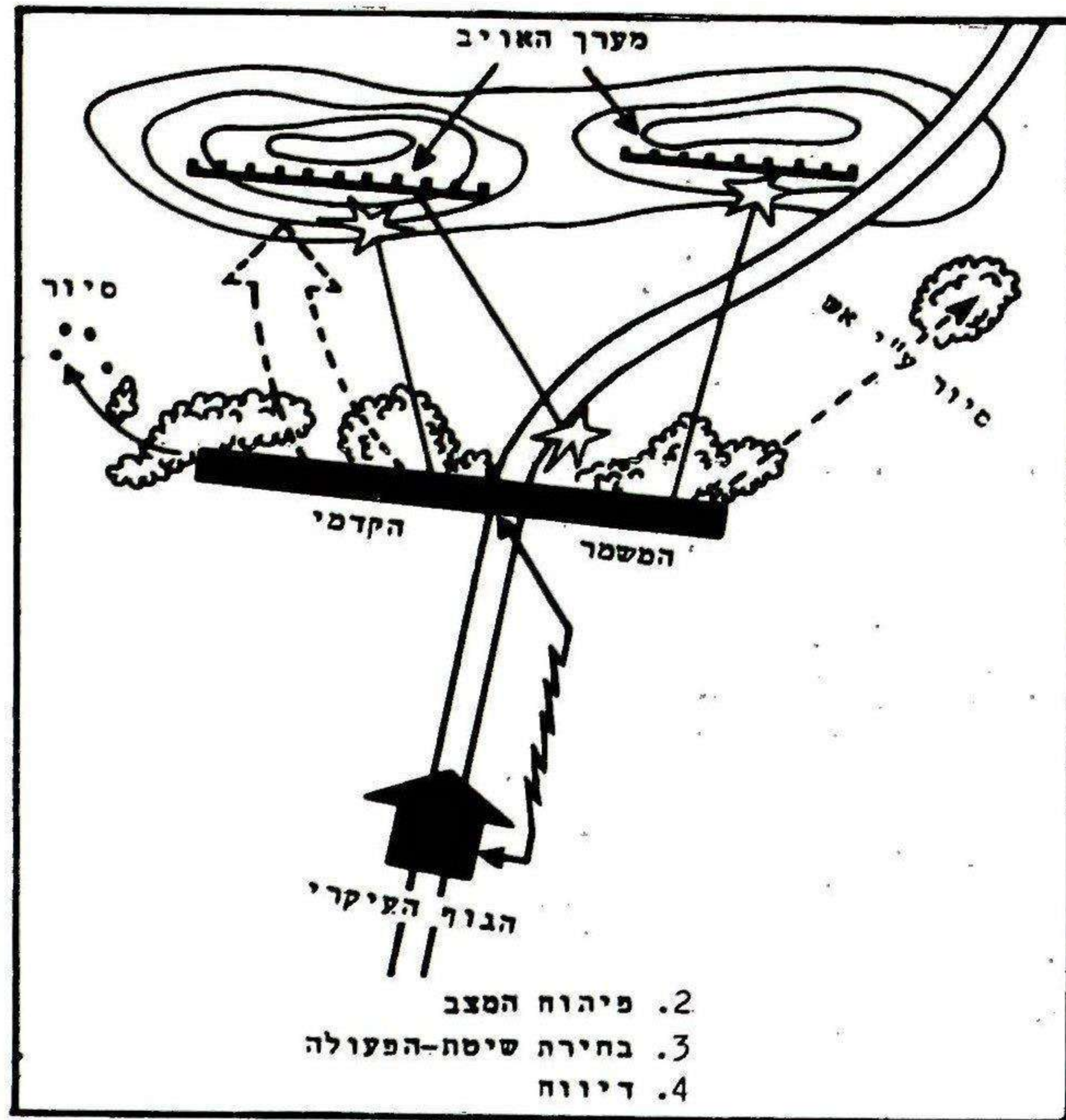
- (א) מסך סיור (קיים בכל-עת - גם בחנועה בשיטת התבניות).
- (ב) משמר קדמי.
- (ג) גוף עיקרי.
- (ד) משמרות אגפיים.
- (ה) משמר עורפי.

(3) מסך-סיור

- (א) חפקידו העיקרי של מסך-הסיור הוא השגת ידיעות והזרמתן במהירות למפקדת-הכוח. תוך פעולה יימנע מסך-הסיור, ככל-האפשר, מלהיכנס לקרב עם האויב, אם כי לעתים ייאלץ לעשות זאת; מסיבה זו ובגלל ריחוקו מהגוף העיקרי יתוגבר לעתים בטנקים.
- (ב) מסך-הסיור יהיה תמיד כפוף למפקד הגוף העיקרי. צריך שייקבעו סידורי-קישור בין מסך-הסיור לבין המשמר הקדמי, הנע אחריו.
- (ג) אם אי-אפשר לפרוס את מסך-הסיור לפני, מסיבות קרקע או אוויר, ישמש כמשמר אגפי, או ינוע בין המשמר הקדמי לגוף העיקרי, עד שאפשר יהיה לקדמו. בחנועה בשטח הררי, למשל, שהוא מוגבל באפשרויות תמרון, אם ינוע מסך-הסיור לפני, עלול הוא להסתכן בלחימה ולהקשות על הכנסת המשמר הקדמי לקרב.
- (ד) יש לשלב במסך-הסיורים מטוסיים קלים ו/או מסוקים לצורך חציית זסיוע בבחירת צירי-התנועה.

(4) משמר קדמי

- (א) המשמר הקדמי הוא כוח הנע לפני הגוף העיקרי כדי:-
 - לוודא התקדמות מהירה ובלתי-מופרעת של הגוף העיקרי.
 - לאבטח את הגוף העיקרי בפני הפתעה.
 - לחפות על פריסת כוחות הגוף העיקרי.
- (ב) המשמר הקדמי יפעל במהירות כדי להתגבר על המצב שנוצר עם ההיתקלות ולהשיג מצב-יתרון על האויב. הוא ינצל כל אמצעי שבידיו כדי לאכז את מקומו, פריסתו והרכבו של האויב וכדי להתגבר עליו. אם אין הדבר ביכולתו - ישמור מגע, יאפשר את כניסת הגוף העיקרי לקרב ויצטרף אליו בלחימתו.
- (ג) המשמר הקדמי צריך שיימצא מרוחק מספיק לפני הגוף העיקרי כדי לוודא מקסימום חופש-פעולה למפקד הכוח בהפעלת הגוף העיקרי, אך לא רחוק כדי השמדה על-ידי התקפת אויב לפני הגעת הגוף העיקרי. בלילה או בשטחים סגורים יקטנו המרחקים.

ציור 14 - המשמר הקדמי במגע

ד) המשמר הקדמי צריך שיהיה בנוי כך, שיהיה עצמאי בניהול הקרב. לפיכך ייבנה על בסיס של גדוד - טנקים, חרמ"ש, יחידת-הנדסה ויחידת-סיוע תחת פיקוד או סיוע ישיר. קציני-קישור של אוויר וארטילריה יוודאו קבלת סיוע נוסף, מהיר ויעיל.

ה) אבטחת המשמר הקדמי תבסס על "חלוץ" ומשמרות אגפיים או על חבניח-קרב.

ו) אם יוציא המשמר הקדמי "חלוץ" - ייקרא הגוף העיקרי שלו "משמר ראשי". תפקיד ה"חלוץ" לגבי המשמר הראשי כחפקיד המשמר הקדמי לגבי הגוף העיקרי.

5) גוף עיקרי

א) גוף זה יכלול את מפקדת הכוח, יחידות טנקים ו-חרמ"ש, יחידות-סיוע, ולעתים חלק מהדרגים (דרג א1).

ב) יחידות-הסיוע ינועו לפנים בגוף העיקרי כדי לאפשר מתן סיוע למשמר הקדמי ופריסה מהירה ומתן אש לגוף העיקרי בכניסה לקרב.

6) משמר אגפי

א) המשמרות האגפיים תפקידם לאבטח את אגפי הגוף העיקרי. האבטחה היא מתצפית-קרקע, מאש ישירה ומהתקפת הפתעה על הגוף העיקרי.

ב) המשמר האגפי אפשר שיהיה מורכב מטנקים, חרמ"ש או ג'יפים. לעתים יוטל תפקיד זה על חלק מפלוגת-הסיוע בחטיבה, או מחלקת-הסיוע בגדוד.

ג) קצב-החנועה של המשמר האגפי תלוי בקצב-החנועה של הגוף העיקרי. המשמר האגפי צריך שיהיה מרוחק מהגוף המאובטח כדי-כך, שיינתנו בידי המפקד זמן ומרחב מספיקים להגיב על הידיעות שמספק המשמר או על פעולות האויב; המרחק ישחנה בהתאם לאויב ובהתאם לשטח.

ד) המשמר האגפי צריך שיהיה קטן ככל-האפשר, אחרת יבוזבז חלק גדול מהגוף העיקרי על משמרות אגפיים. על-הרוב יספיק המשמר האגפי למחן אחראה לכוח העיקרי, אך לא יהיה חזק מספיק כדי ניהול קרב.

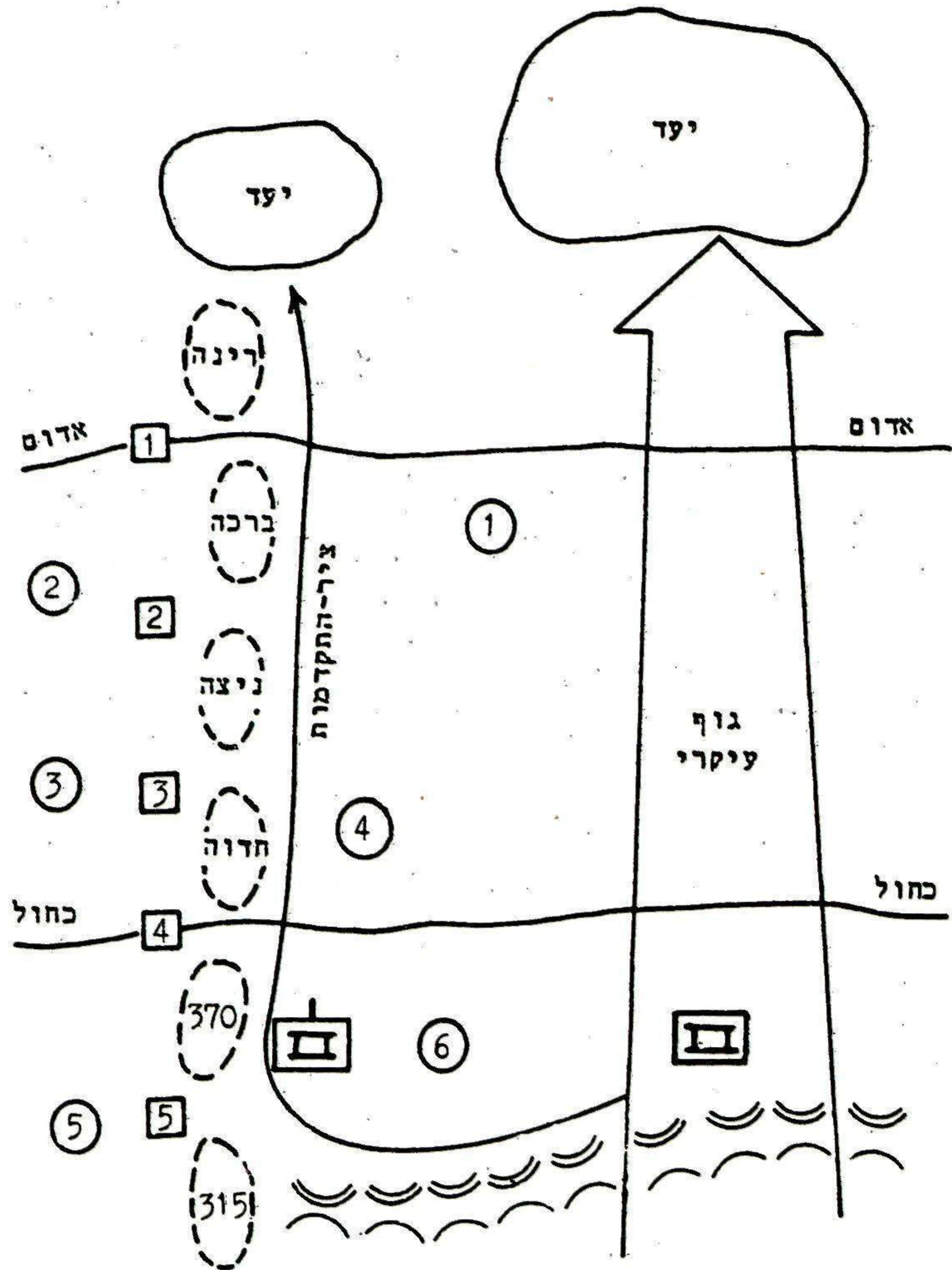
ה) המשמר האגפי יהיה אחראי, בדרך-כלל, לאגפים מקצהו האחורי של המשמר הקדמי ועד קצה הגוף העיקרי; אבטחת אגפי המשמר הקדמי והעורפי תהיה באחריותן של יחידות אלה.

ו) המשמר האגפי ינוע לאורך שטחים שולטים באגפי הגוף העיקרי; תנועתו אפשר שתהיה:-

(1) תנועה רצופה.

(2) בדילוגים, כשהוא תופס מראש שטחים שולטים, צמחים או מעברים באגף.

ז) המשמר האגפי יהיה אחראי לאבטחתו ההיקפית.

- נקודה-מוצא
- נקודה-מפגש
- עמדה-חיפוי מתוכננת

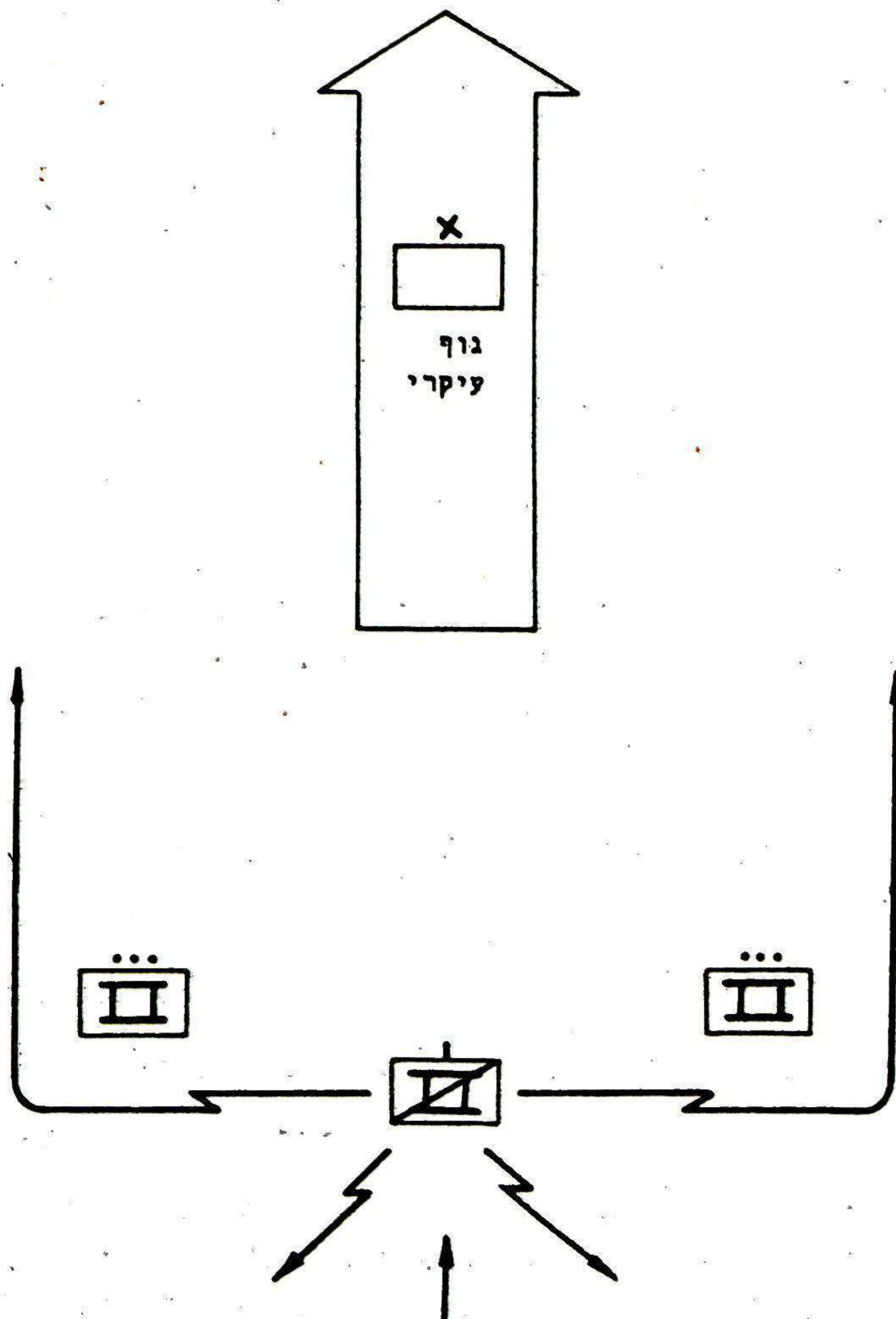
ציור 15 - תכנון פעולת המשמר האגפי

לוחמת שריון (47)

משמר עורפי (7)

א) המשמר העורפי תפקידו לאבטח את עורפו של הגוף העיקרי וכך את הדרג המנהלתי, שנע בסוף הגוף העיקרי, בפני פשיטות והתקפות אויב.

ב) המשמר העורפי ינוע בציר הגוף העיקרי, יהיה קטן ככל-האפשר ויורכב מטנקים, חרמ"ש וכוחות-סיור.

כיוון ההתקדמות של האויב

ציור 16 - משמר עורפי

13. תנועה מהירה ושוטפת

- א. כדי שהתנועה תהיה שוטפת ומהירה יש לקיים את תנופת התנועה ולפרוס מסכי-סיור.
- ב. אם נתקלה יחידה או יחידת-משנה מובילה באויב שעלול להפריע להמשך התנועה, יטיל מפקד העוצבה או היחידה על הכוח שנתקל, עם תגבור או בלי תגבור, להשמיד את האויב או לאבטח את אזור, הפעולה, יקדם במקביל יחידה או יחידת-משנה אחרת וימשיך בתנועתו תוך איגוף אזור-ההיתקלות. רק אם המשימה מחייבת זאת, או שכוח האויב מונע את המשך התנועה, תיערך העוצבה/ היחידה להשמדת האויב בו נתקלה.
- ג. פריסת מסכי-סיור לפני ככל-האפשר, באגפים ולעתים אף בעורף, חבטיח למפקד "מרחב-אתראה" והזרמת נתונים מעודכנים על מצב האויב והקרע. בעזרת נתונים אלה יוכל מפקד העוצבה או היחידה לשנות את צירי-התנועה בעוד-מועד ולהתאימם למצב הזירה, או להיערך לקרב בנתונים טקטיים עדיפים.

שהיות

14. שהייה פירושה היעצרות הכוחות לזמן מוגבל לשם ביקורת ה-רק"מ ו/או לצורך ביצוע פעולות-תחזוקה הכרחיות, או מסיבות טקטיות. הדבר המיחד את השהייה, שאיך היחידות או יחידות-המשנה משנות את פריסתן בשטח, אלא "קופאות" במקומן, פרוסות כבתנועה המבצעית.
15. עוצבה או יחידה בעוברה למצב של שהייה על ציר מוגדר, תפנה את הציר.
16. כדי לאבטח את השהייה יש לעשות את הפעולות הבאות:-
- א. לקיים מסכי סיור בחזית, באגפים ולעתים אף בעורף.
- ב. להציב חצפיות באזור-השהייה.
- ג. לקיים כוננות להפעלת כלי-הנשק בגזרות המוקצות ולהגנת נ"מ (לעתים יחייב הדבר הצבת מקלעים על הקרקע ו/או הצבת כלי-רק"מ יחידים בעמדות, באגפים ובחזית הצירים).
- ד. לקיים את השליטה על-ידי המשכת הפעלת מערכות-הקשר.

פ ס ק ה 2

ח נ י ו נ י ם

כ ל ל י

17. התארגנות כוחות-שריון בחניון פירושה, שהכוחות נעצרים לזמן ממושך, בשעות היום ו/או הלילה, לשם התארגנות, הצטיידות, מנוחה, או מכל סיבה אחרת - לרבות סיבות טקטיות.

18. החניונים המקובלים הם יחידתיים. חטיבה מתארגנת, בדרך-כלל, בחניונים גדודיים, כאשר המפקדה העיקרית ויחידותיה העצמאיות הכלולות בדרג הלוחם מצטרפות לעתים לאחד או לכמה מהחניונים הגדודיים.

19. אזורי-החניונים ייקבעו, בדרך-כלל, על-ידי המפקדה הממונה, פרט לכוחות הפועלים באופן עצמאי, בהתחשב בשיקולים הנוגעים להמשך ביצוע המשימה או המשימות הצפויות. החניון מבחינת מיקומו צריך:-

- א. שיימצא בקרבת צירי-הפעולה הצפויים.
- ב. יימצא, ככל-האפשר, מחוץ לטווח הארטילריה של האויב.
- ג. שיאפשר מקסימום הסתר ואבטחה כלפי כוחות קרקע ואוויר של האויב.

20. יש שני סוגים של חניונים:-

- א. חניון-יום.
- ב. חניון-לילה.

21. אבטחת החניון

כדי שאפשר יהיה לאבטח את החניון צריך להיערך בשטח שנותן מצד אחד מקסימום הסתר, ומצד אחר אפשרויות להתגוננות פעילה ופריצה מהירה מתוכו. לכן ייראה חניון-יום כשטח מוגן היקפי, בו ערוכים כלי ה-רק"מ בגזרותיהם, בעמדות-המתנה, לרגלי עמדות-האש המוקצות להם; ואלה הן פעולות-האבטחה לסוגיהן, המבוצעות בחניון:-

א. פעולות אבטחה סבילה

- 1) פיזור כלי הרכב או ה-רק"מ והסוואתם.
- 2) מחיקת סימני-לוואי אופייניים, או הוספת סימני-לוואי מטעים (עקבות כלי-רכב).
- 3) הימנעות, ככל-שאפשר, מביצוע תנועות בחניון ובקרבתו.
- 4) הצבת תצפיות ומסך סיור להתראה בפני כוחות קרקע ואוויר של האויב.

ב. פעולות אבטחה פעילה

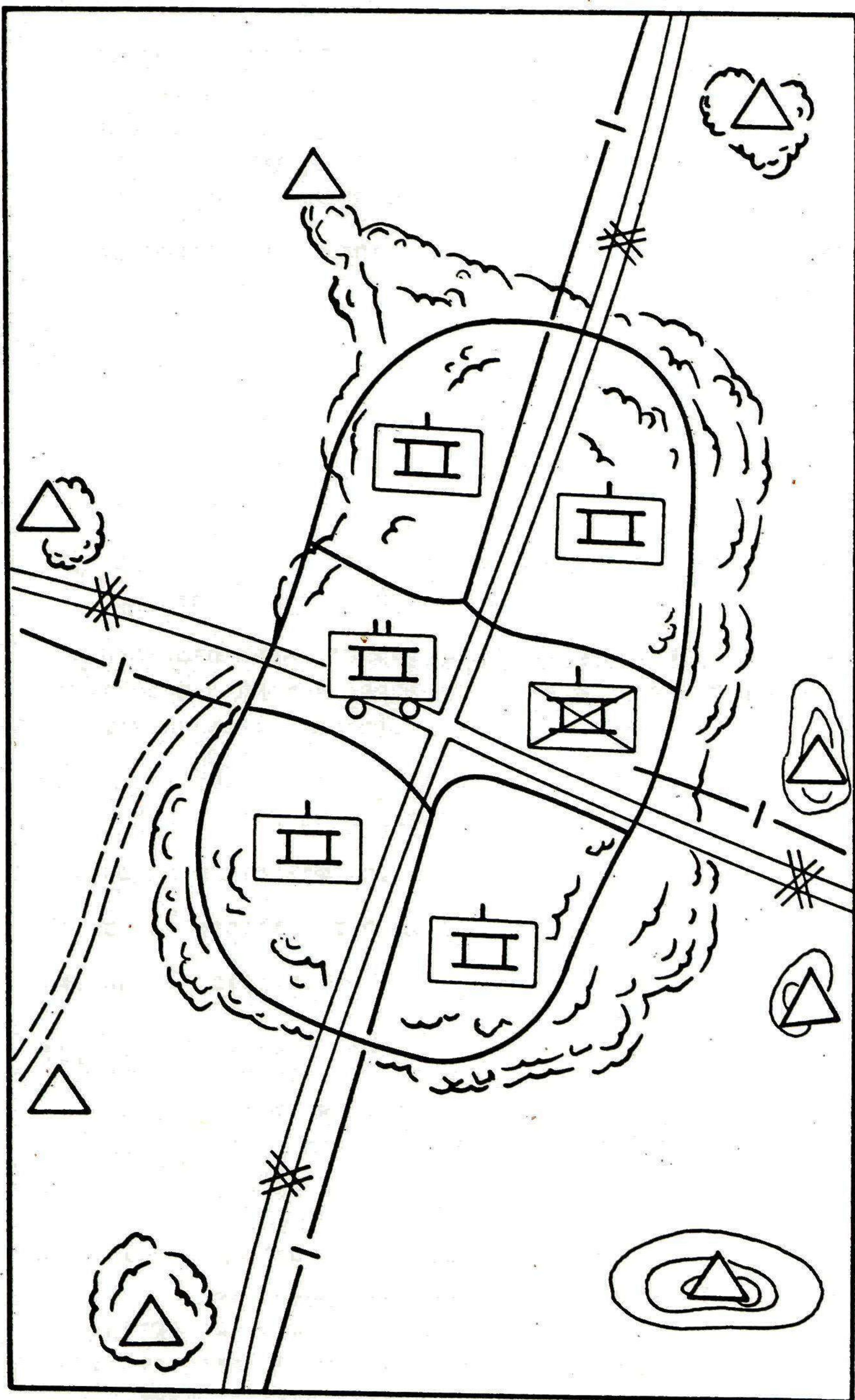
- 1) קביעת גזרות-אש לכל יחידת-משנה וקביעת עמדות לכל רק"מ.
- 2) קביעת רמת-כוננות נדרשת לפעולות-קרקע ואיוש מקלע נ"מ בכל רק"מ לפעולה מיידית (לרבות הוראות בנוגע להקמת רשתות-אלחוט).
- 3) פריסת מסך מאבטח על צירי-גזרה אפשריים לחניון.
- 4) מתן פקודות מקדימות בנוגע לאפשרויות פריצה מתוך החניון, לכשיוחקף, ובנוגע לביצוע החקפות-נגד.

22. הכניסה לחניון

הכניסה לחניון תיעשה בשיטה סדורה, כאשר הזמן אינו דוחק, או בשיטה חפוזה, כאשר הזמן דוחק.

א. שיטה סדורה

- בשיטה זו יוציא מפקד היחידה או יחידת-המשנה את קבוצת-החלוץ (הרכבה פורט בפסקה "נוהל-קרב"), ינחה אותה בנוגע לאזור הכללי בו ייערך החניון ויקבע נקודה-מפגש ממנה תוביל קבוצת-החלוץ את יחידות-המשנה למקומותיהן בחניון. מפקד קבוצת-החלוץ יעשה פעולות אלה:-
- 1) יקבע את האזור המדויק לחניון.
 - 2) יקצה גזרות ליחידות-המשנה.
 - 3) יקבע צירי כניסה או יציאה אל החניון ומהחניון.
 - 4) ידאג לשילוט הציר והחניון.
 - 5) ירכז את נציגי-יחידות-המשנה בנקודת-מפגש, כדי שיובילו את הכוחות למקומותיהם בחניון.

ציור 17 - חניון-יום - חלוקה לגזרות ומיקום האבטחות

ב. שיטה חפוזת

בשיטה זו אין עושים הכנות מראש. מפקד היחידה או יחידת-המשנה, או סגנו, יקבע את מקום-החניון ואת חלוקת הגזרות בו בעזרת מפה וסיור מהיר. הובלת הכוחות לגזרותיהם תיעשה באמצעות מתן פקודות באלחוט על-ידי המפקד או הסגן, כשהוא ניצב בנקודת-תצפית מרכזית ומפקח משם על ההתארגנות הראשונית.

ג. הכניסה לחניון, בשתי השיטות ובכל הרמות, צריך שתיעשה ברציפות וללא היעצרות.

23. סדר הפעולות בעת ההתארגנות בחניון

ההתארגנות בחניון נעשית בשיטת התרגולת, לפי סדר-פעולות זה:-

א. הובלת יחידות-המשנה לגזרותיהן בחניון, ובמקביל - פריסת מסך-סיור.

ב. הצבת ה-רק"מ או הרכב בעמדותיו והסוואתו, ובמקביל - פריסת רשת-תצפיות צמודה לחניון ואיוש מקלעי ה-נ"מ.

ג. התייצבות מפקדי-יחידות-המשנה במפקדת היחידה למסירת דוח ולקבלת הוראות (מפקדי-יחידות-המשנה ילוו ברץ מיחידותיהם, שישאר צמוד למפקדה).

ד. טשטוש עקבות ה-רק"מ וסימני-לוואי אחרים, ובמקביל - פריסת קשר קווי (רק ברמת הגדוד).

ה. חפירת שוחות אישיות.

ו. ביצוע טיפולים ושאר פעולות-תחזוקה.

ז. תרגולי כוננות.

24. השגרה בחניון

השגרה בחניון באה לוודא רמת-כוננות נאותה תוך מתן מקסימום מנוחה לחיילי היחידה. פירוט פעולות השגרה:-

א. כוננות

מגמר הטיפולים תימצא, למעשה, היחידה בכוננות לתנועה מיידית:-
ה-רק"מ או הרכב מוכן לתנועה, האפסניה הכללית עמוסה, הציוד האישי קשור למקומו, והחיילים מרוכזים מחתת לרשחות; אם המצב יחייב זאת, ייעשו הטיפולים בדירוג - יחידת-משנה אחת או יותר נמצאות בכוננות מיידית, בשעה ששאר היחידות עושות את הטיפולים.

ב. חקוים ברציפות רשת תצפיות לאבטחה נ"מ, באחריות מפקדי-יחידות-המשנה.

ציור 18 - הפריסה בחניון

ג. נוהג כללי

- 1) החיים בחניון יתנהלו מתחת לרשתות - לרבות אכילה, מנוחה, טיפולים, מתן פקודות וכו'.
- 2) נשקם האישי של מפקדים וחיילים יהיה צמוד אליהם בכל-עת.
- 3) התנועה בתוך החניון תצומצם למינימום; תנועות הכרחיות, פרט לרכב-אספקה ורכב-חילוץ, יבוצעו רגלית.
- 4) המזון יוכן ויחולק בתוך יחידות-המשנה.
- 5) כל-אימת שאפשר יש לנצל את השהייה בחניון למנוחה.

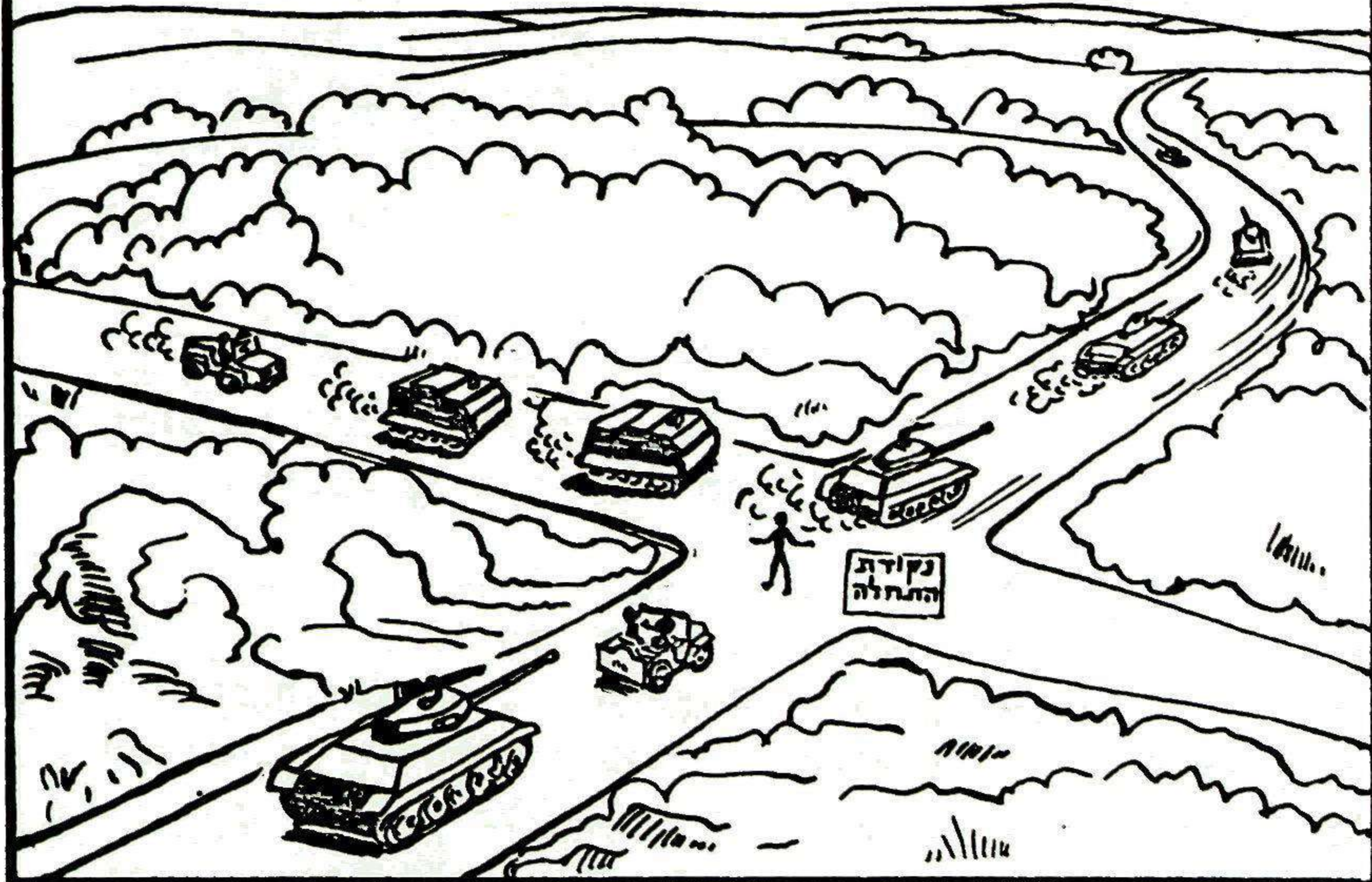
25. יציאה מחניון-יום

- א. צירי היציאה מהחניון מתוכננים מראש ומובאים לידיעת מפקדי-יחידות-המשנה עוד בראשית שלבי ההתארגנות.
- ב. היציאה מהחניון אפשר שתיעשה באורח סדור, בהתאם למתוכנן, ואפשר שתיעשה באורח חפוז - מפאת לחץ אויב או דוחק בזמן.
- ג. ביציאה הסדורה תינתן ליחידות-המשנה אתראה, ולאחר-מכן תינתן פקודה שתפרט, בין השאר, את כיוון התנועה ואת סדר התנועה. מאחור יישאר מאסף. הוא יסרוק את שטח החניון, יאסוף את השלטים, ולאחר-מכן יצטרף לכוח.
- ד. ביציאה החפוזת תינתן אתראה קצרה ביותר בהסתמך על פקודות מקדימות ותרגולים מוקדמים. אם היציאה נעשית תחת לחץ אויב, יוטל על יחידת-משנה אחת או יותר לחפות על תנועת שאר הכוח, שינוע לאחור או יתארגן להתקפת נגד. הכוח המחפה יצטרף לגוף העיקרי בהתאם לפקודת המפקד.
- ה. היציאה מהחניון, בכל-עת, תיעשה באופן רצוף ושוטף.

26. מעבר מיום ללילה

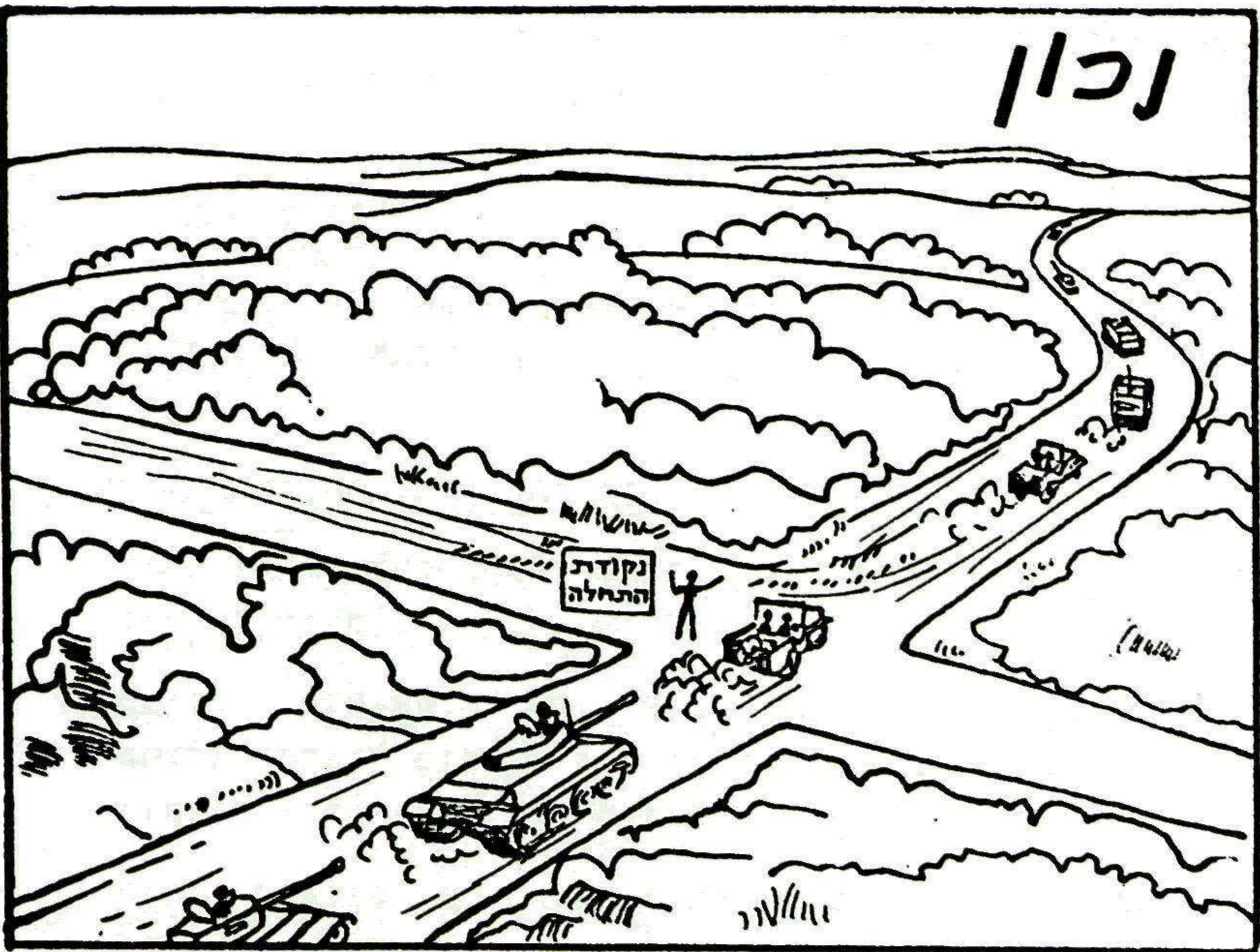
- שהייה בחניון, הנמשכת גם בשעות-החשכה, מחייבת החלפת מקום-החניון ושיטת ההיערכות. פירוט שיטת ההיערכות בחניון-לילה - מוסבר להלן. התנועה מחניון-יום לחניון-לילה תבוצע לאחר רדת החשכה. ייעשו הכנות למעבר לחניון-לילה.

לא נכון

אל תצא מהחניון מוקדם מדי - שמא תפוס הציר.

נכון

צא מהחניון כך, שחגיע לנקודת-ההתחלה בזמן.

ציור 19 - יציאה מחניון

חניון-לילה

27. השטח לחניון-לילה צריך שיהיה בקרקע שטוחה ככל-האפשר - כדי להקשות על גישה בהסתר של אויב וכדי לתת שדה-אש נרחב לכלי ה-רק"מ המוצבים בחניון. תכנון חניון-הלילה וההכנות לכניסה אליו טוב שיעשו בשעות בין-הערביים. יש שתי צורות-יסוד להיערכות בחניון-לילה:-

א. חניון עגול - בו נערכים כלי ה-רק"מ במעגל, ברווחים של 5-15 מ' זה מזה (מוחנה במצב-הראות), וכלי-נשקס מופנים ממרכז-המעגל. המפקדות ורכב-התחזוקה מתמקמים בתוך המעגל. חניון זה ישים לרמת הפלוגה או היחידה החטיבתית.

ב. חניון-שדרות - בו נערכים כלי ה-רק"מ בשדרות פלוגתיות מקבילות, ברווחים של 5-15 מטר בין כלי ה-רק"מ בשדרה, ושל 10-20 מטר בין שדרה לשדרה. במידת-האפשר ייערכו הטנקים בהיקף החיצוני של המלבן, ה-זחל"מים בשדרות פנימיות יותר, והמפקדות ורכב-התחזוקה במרכז; כלי-הנשק של ה-רק"מ, בהיקף החיצוני של המלבן, יהיו מופנים כלפי חוץ. חניון זה ישים לרמת הגדוד.

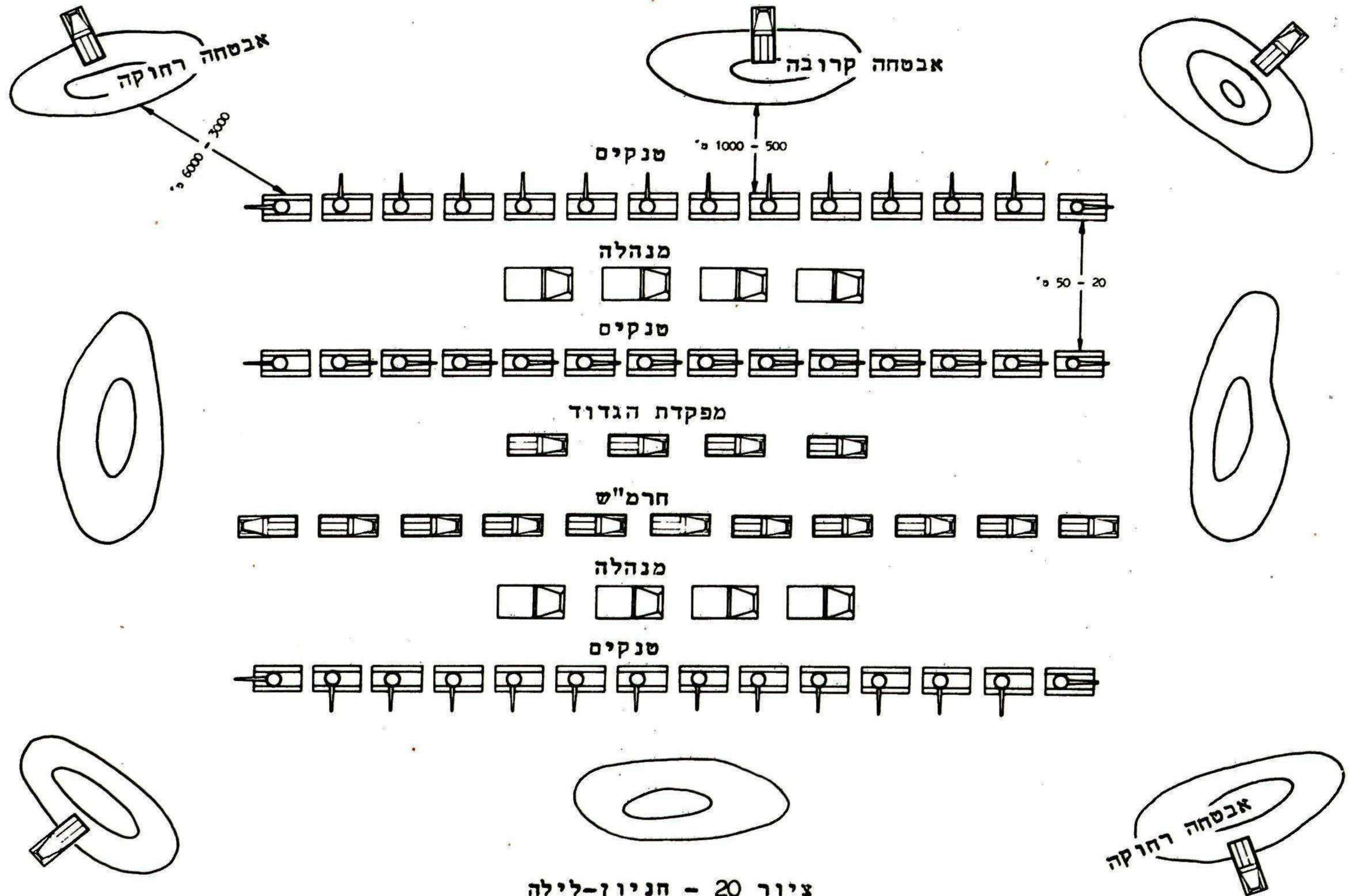
הפעולות הנעשות בתוך החניון ושיטות-האבטחה זהות בשתי צורות אלה. חפקידי לוחמי ה-חרמ"ש בחניון-הלילה הם לאפשר לטנקאים לטפל ב-רק"מ, על-ידי ביצוע מרבית חפקידי-האבטחה, וכן לסייע בתדלוק ה-רק"מ וחימושו.

28. אבטחת החניון

כדי לאבטח את החניון יש לבצע פעולות אבטחה בתוך החניון, להציב כוחות אבטחה קרובים ולפרוס כוח מאבטח רחוק, כמפורט להלן.

א. פעולות אבטחה בתוך החניון

- (1) הימנעות מוחלטת מרעש, מאורות ומתנועה מיותרים (לרבות כיבוי פנסי אנטנות).
- (2) קביעת גזרות-אש - נעשית אוטומטית בהתאם למקום יחידות-המשנה; בחניון העגול מוקצית לכל רק"מ גזרת-אש, ובחניון-השדרות מוקצות גזרות-אש ל-רק"מ בהיקף חיצוני בלבד.
- (3) תוחחי הטנקים, או התותחים המתנייעים, מצודדים בניצב למשיק המעגל או להיקף החיצוני של המלבן, מכוונים בטווח 100-200 מטר (בהתאם למצב הראות) לפנים וטעונים פגז נפיץ.

ציור 20 - חניון-לילה

- 4) מקלעי ה-זחל"מים (רק בהיקף החיצוני של המלבן) - בנקודה-ירי על דופן ה-זחל"מ וטעונים סרט.
- 5) מקלעי התובה או המקלעים-נ"מ בטנקים ומקלעון מכל זחל"מ - מוצבים בהיקף החיצוני של המעגל או המלבן וטעונים.
- 6) המרגמות מוצבות ומוכנות ליריית פצצות-תאורה - כדי להאיר את אזור פעילות האויב.
- 7) קביעת מצב-כוננות בהתאם לנדרש (יפורט להלן).

ב. אבטחה קרובה

- 1) האבטחה הקרובה נעשית על-ידי הוצאת חשמועים, בטווח 50-300 מ' (בהתאם למצב הכוננות והראות) מההיקף החיצוני של החניון.
- 2) החשמועים תפקידם להתריע על התקרבות אויב ולחזור ולהצטרף לכוח בחניון בדרך מתואמת מראש.
- 3) בדרך-כלל יוצב חשמוע בכל גזרה מחלקתית, אולם מיקום החשמועים וכמותם מושפעים מאוד מפני-השטח ומצב האויב.
- 4) במידת-האפשר יופעלו החשמועים על-ידי חיילי חרמ"ש כדי לשחרר את צוותי הטנקים.

ג. אבטחה רחוקה

- 1) האבטחה הרחוקה נעשית על-ידי הוצאת כוחות, בגודל של מחלקה או יותר, לטווחים 800 מ' - 2,000 מטר מהחניון, ועל שטחים שולטים על דרכי-גישה אפשריים אליו; בדרך-כלל יורכבו כוחות אלה מחיילי חרמ"ש או סיור וטנקים.
- 2) כוחות אלה תפקידם להתריע מרחוק על התקרבות אויב, לשבש ואפילו למנוע, על-ידי לחימה, פגיעה בחניון.
- 3) מקום הכוח ועצמתו ייקבעו לפי השטח ומצב האויב.
- 4) הכוח יתודרך בנוגע לסדרי הקשר, הנוהג באויב ושיטת ההצטרפות של הכוח ליחידה.

29. מצבי-כוננות בחניון

א. יחידת-שריון בחניון-לילה עשויה להימצא במצבים שונים, שיכתיבו את מידת-כוננותה:-

- 1) "היחידה בעבודות" - מילוי דלק, תחמושת, ביצוע טיפולים ותיקונים.
- 2) "היחידה במנוחה" - גמר עבודות, הכוח נח לקראת המשך הלחימה.
- 3) "היחידה בכוננות" - כוננות גבוהה ביותר לקראת שחר על-סמך ידיעות על פעילות אויב.

ב. "היחידה בעבודות"

- 1) הדבר המיוחד מצב זה של החניון (בו תימצא היחידה לאחר היערכותה הראשונית) הוא - הרעש, התנועות והאור, שהם תוצאה של פעולות-התחזוקה הנעשות.
- 2) סימני-לוואי אלה, שאינן למונעם כליל, עלולים לגלות את החניון, גורמים מרמת-הכוננות ועושים את החניון בכך. לפגיע.
- 3) כדי למנוע פגיעה בחניון בשלב זה מושחתים אבטחתו וכוננותו על יסודות אלה:-
 - א) מקסימום כוננות של כוחות האבטחה הרחוקה ואף תגבורה.
 - ב) הרחקת החשמועים לטווח עד 300 מטר, כדי שלא יופרעו על-ידי רעש הפעולות הנעשות בחניון.
 - ג) הטיפול ב-רק"מ ייעשה בדירוג בתוך יחידות-המשנה:- בכל מחלקה יימצא כלי-רק"מ אחד בכוננות מלאה (מבחינת מצב הנשק), בשני כלי-ה-רק"מ האחרים ייעשו הטיפולים; ובגמר הטיפול באלה ייעשה הטיפול בכלי-הרק"מ שהיה בכוננות.

ג. "היחידה במנוחה"

- 1) בתום פעולות התחזוקה, חעבור, על-הרוב, היחידה למצב של "יחידה במנוחה".
- 2) מצב זה בא לאפשר מקסימום מנוחה לחיילי היחידה תוך שמירת כוננות נאותה.
- 3) כוננות החניון ואבטחתו יושגו על-ידי:-
 - א) מניעת כל רעש ואור בתוך החניון ובקרבתו.
 - ב) כוננות כוחות האבטחה הרחוקה.
 - ג) הצבת החשמועים בטווח של כ-50 מטר מן ההיקף החיצוני של החניון - כדי להקל על הצטרפותם לחניון במקרה של היתקלות.
 - ד) הצבת כלי-הנשק והכנתם לירייה, כפי שפורט.
 - ה) איוש המקלעים או המקלעונים המוצבים על הקרקע; שאר חיילי היחידה - במנוחה בתוך ה-רק"מ ובקרבתו ומסוגלים לפעולה מהירה עם מתן אזהרה (בדרך-כלל לפי פתיחה באש), לפי חרגולת קבועה.
- ו) קביעת תורנויות מפקדים.

ד. "היחידה בכוננות"

- 1) החניון יעבור למצב "היחידה בכוננות" על-סמך פעולת-אויב צפויה, או לקראת תנועה.
- 2) כוננות היחידה תחבטא בזה:-
 - א) כוחות האבטחה הקרובה וכוחות האבטחה הרחוקה - בערנות מלאה.
 - ב) הטנקים מאוישים, פרט למפעיל מקלע-הקרע, ובכוננות מלאה.
 - ג) חיילי ה-חרמ"ש, פרט למפקד, הנהג והמקלען (שימצאו ב-זחל"מ) - בכוננות מלאה בעמדותיהם על הקרע.
 - ד) כל שאר חיילי היחידה - בכוננות בכלי הרכב או ה-רק"מ שלהם.
 - ה) איסוף חיילים מעמדות-הקרע ייעשה לפי החלטת המפקד.

30. פתיחה באש בחניון

- א. הפתיחה באש אפשר שתהיה סדורה, אם כי במקרים נדירים, על-סמך קבלת אתראה מוקדמת מכוחות האבטחה הרחוקה, ואפשר שתהיה בלתי-סדורה כתוצאה מהיתקלות התשמועים או כוחות החניון עצמו.
- ב. פתיחה-באש בלתי-סדורה

- 1) תשמוע, או תורן מקלע-קרע, בגלותו אויב יפתח באש מקלעים ללא קבלת אישור לכך; הפתיחה באש תזעיק את החניון ותעבירו מייד למצב "היחידה בכוננות".
- 2) פרט לכך אסור לפתוח באש אלא בפקודת מפקדי-הגזרות.
- 3) פתיחה באש בגזרות החניון תלווה בדרך-כלל בתאורת זרקורים לחיפוש האויב ולעתים אף בפתיחת אורות ה-רק"מ עצמו.
- 4) פצצות-תאורה יופעלו רק בפקודת מפקדת החניון.
- ג. כדי למנוע בזבוז תחמושת נקבעה מנת-אש ראשונה, אותה רשאים מפקדי גזרות-המשנה להפעיל על-דעת עצמם.

31. כניסה ויציאה מחניון

- א. שיטות הכניסה לחניון והיציאה ממנו ופעולות-ההכנה דומות לאלה של חניון-יום, פרט לשינויים הבאים:-
 - 1) לפני הכניסה לחניון ייפרס מסך-סיור כדי למנוע מכוחות אויב - בפרט יחידות-סיור - מלהזדנב ולעקוב אחר תנועת היחידה.

(56) שריון לוחמת

2) קבוצת החלוצים, אם תופעל כזאת, תסמן את שטח החניון בסימני אורות, לפי תרגולת קבועה, ותמתיך לגוף העיקרי במקום החניון (פרט לכוח הניווט שעלול להישלח לקראתו).

3) איך עושים חלוקת גזרות, כי זו קבועה בתרגולת.

ב. הכניסה לחניון נעשית בשיטת התרגולת, ואפשר לבצעה במהירות, ולעתים אף ללא הכנות מראש.

ג. לעתים, ביציאה תחת לחץ אויב, יעזבו יחידות-המשנה את החניון בגזרותיהן וייפגשו בנקודת-המפגש שנקבעה מראש.

32. סדר הפעולות בעת ההתארגנות בחניון

סדר הפעולות בעת ההתארגנות בחניון הוא:-

א. מיקום היחידה בחניון, ובמקביל - פריסת האבטחה הקרובה והאבטחה הרחוקה.

ב. הצבת כלי-הנשק בחניון, ובמקביל - הצבת החשמועים.

ג. התייצבות מפקדי-יחידות-המשנה במפקדת החניון - למסירת דוח ולקבלת הוראות (המפקדים ילוו ברצים, שיישארו במפקדה).

ד. ביצוע הפעולות כמפורט במצב "היחידה בעבודות".

ה. קביעת מצב-כוננות בהתאם להחלטת המפקד.

33. מעבר מלילה ליום

חניון-הלילה ייעזב בכל-עת - אם לקראת ביצוע משימה ואם לצורך פריסה בחניון יום - לפני הדמדומים הראשונים.

פ ס ק ה 3

ש ט ח י - ה כ נ ה

כ ל ל י

34. המונח "שטחי-הכנה" מקיף שטחי ריכוז, כינוס והיערכות, בהם נעשות פעולות-ההכנה של עוצבה או יחידה לקראת לחימה. פעולות אלה נעשות בדירוג, כשמערכת-פעולה אחת משלימה את זו שקדמה לה. בשטח-הריכוז נעשה הארגון הבסיסי של העוצבה או היחידה.

בשטח-הכינוס נעשות ההכנות לקראת ביצוע המשימה הקונקרטיה, ובשטח-ההיערכות נפרסת העוצבה או היחידה פריסה טקטית לקראת הלחימה על יעדיה. השאיפה היא לשהות בשטחי כינוס והיערכות מינימום זמן.

שטח-ריכוז

35. שטח-ריכוז הוא אזור, על-הרוב בעורף כוחותינו, בו מתארגנות סופית מסגרות כוח-האדם ומבוצעים שלבי-ההצטיידות האזורונים. בדרך-כלל תרוכז עוצבה או יחידה בשטח-ריכוז לקראת מבצע מסוים, אולם בטרם הוטלה עליה משימה קונקרטיה.
36. שטח-הריכוז ייקבע על-ידי המפקדה הממונה. שטח זה צריך שימלא דרישות אלה:-

- א. מקום שמאפשר ביצוע פעולות ארגוניות בתנאים נוחים.
- ב. מקום שנותן מקסימום הסתר בפני פעילות אווירית.
- ג. מחוץ לטווח הארטילריה וכוחות-הקרקע האחרים של האויב.

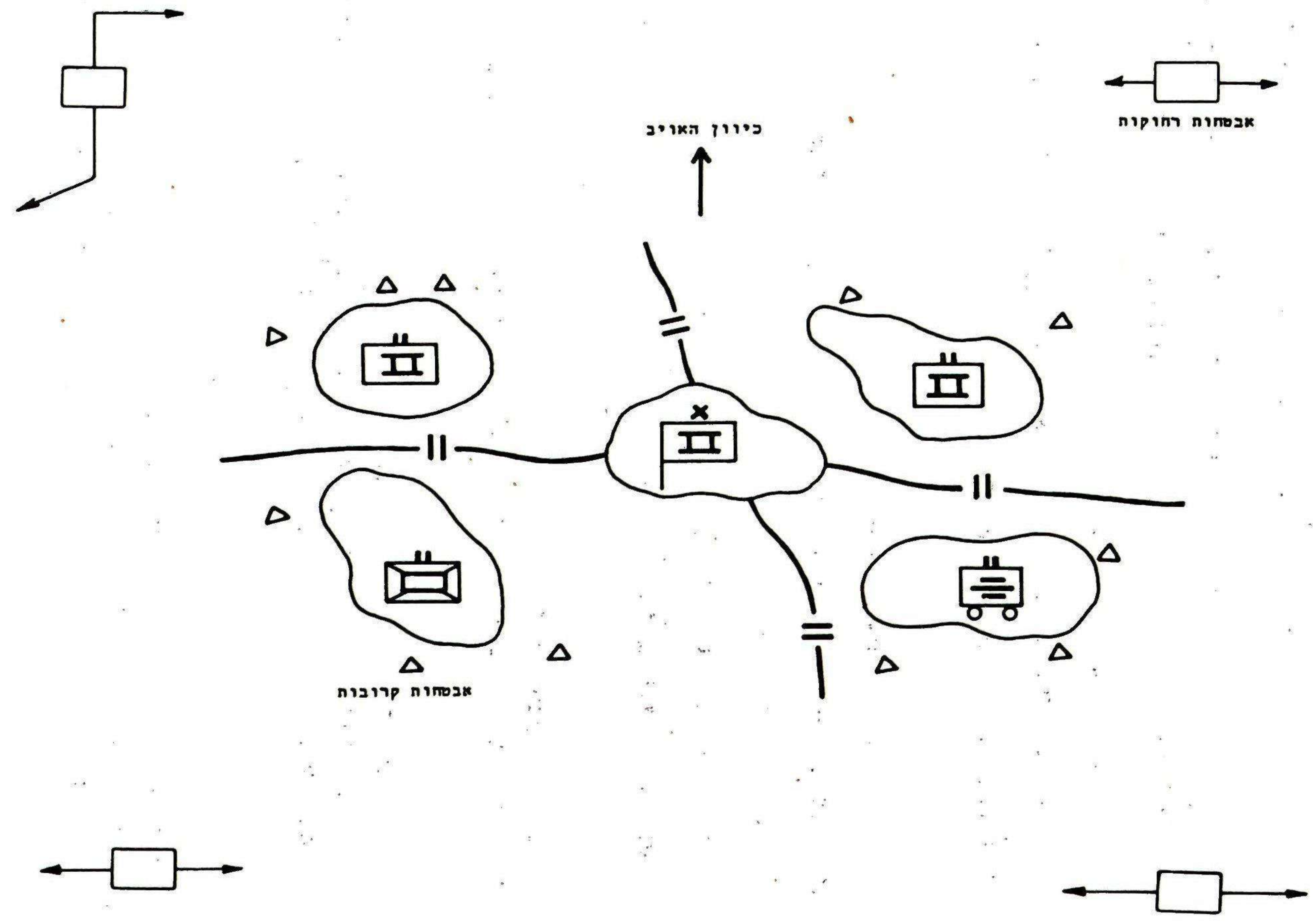
37. בשטח-הריכוז יבוצעו אימונים ותקוים שגרה במשטר קרבי (לעתים אפשר ששטח-הריכוז יהיה גם שטח-הכינוס).

שטח-כינוס

38. שטח-כינוס הוא אזור בו מתכנסת עוצבה או יחידה לקראת ביצוע משימה מוגדרת. פעולות ההכנה הנעשות בו הן:-
- א. חכנון, מתן פקודות ותדרוך.
 - ב. איגודי כוחות.
 - ג. פעולות תחזוקה.
 - ד. בנסיבות מסוימות - תרגולים מכינים, בפרט בכל הקשור לשיחופי-פעולה או פעולות-לילה.
 - ה. מנוחה.

39. שיטת ההיערכות בשטח-כינוס, פעולות השגרה והכוננות דומים לאלה של חניון-יום, פרט להבדלים אלה:-

- א. שטח-הכינוס ימצא מרוחק יותר מקווי-האויב הקדמיים, והשהייה בו תהיה, בדרך-כלל, ממושכת יותר; לכן - יושם דגש בפעולות-ההסוואה למיניהן, ותקוים דממת-אלחוט (הקשר יקוים בעזרת קשר קווי).
- ב. שטח-הכינוס ימוקם בקרבת ציר-הספקה מוגדר.

ציור 21 - שטח-כינורס חטיבטי

שטח-היערכות

40. שטח-היערכות הוא האזור בו נפרסת העוצבה או היחידה בתבנית-הלחימה שלה, ובו יבוצעו לעתים איגודי-כוחות סופיים ומתן הוראות אחרונות. בדרך-כלל ייקבעו לעוצבה, ולעתים אף ליחידה, כמה שטחי-היערכות, בהתאם לתכנון הצירים לביצוע המשימה.

41. גבול שטח-ההיערכות, הקרוב לכוחות האויב, נקרא "קו-התחלה". קו זה משמש אמצעי תיאום בין כוחות הפועלים בפעולה מתואמת. מן-הרצוי שיהיה פרט-נוף נוח לזיהוי בשטח.

42. כוחות-שריון ישאפו להיערך תוך תנועה, ויימנעו ככל-האפשר משהייה בשטח-ההיערכות.

43. הדרישות משטח-היערכות

שטח-היערכות צריך שימלא דרישות אלה:-

- א. מאפשר מרחב-פריסה.
- ב. קרוב ככל-האפשר לכוחות האויב, אך מחוץ לטווח נשק ה-נ"מ.
- ג. נותן מקסימום הסתר ומחסה.

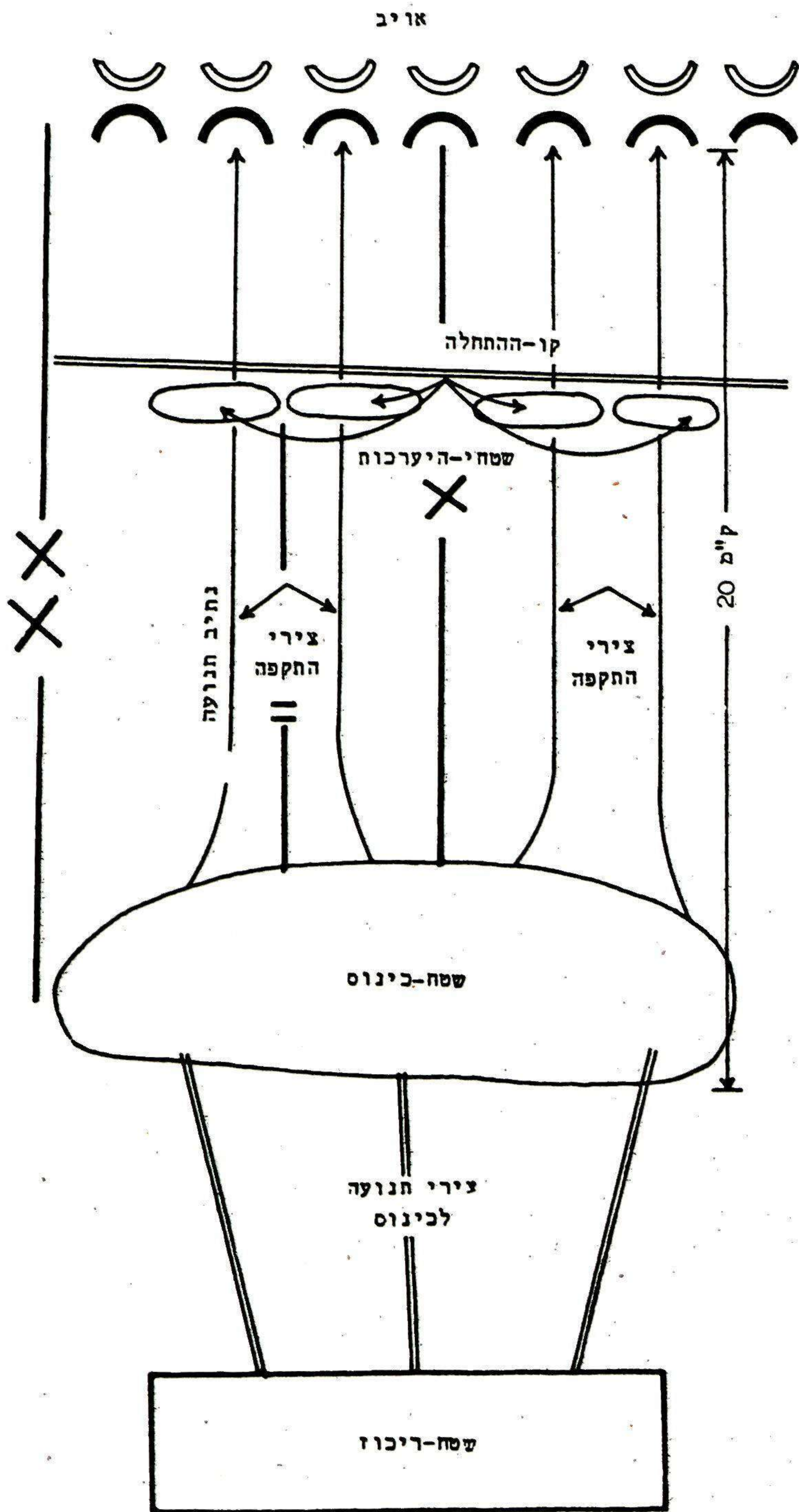
44. פעולות הכנה לקראת היערכות

א. היערכות הכוחות צריך שתהיה מאובטחת. האבטחה תושג על-ידי:-

- (1) חיפוי של אש ארטילרית.
- (2) אבטחת אזור-ההיערכות על-ידי יחידות-משנה.
- (3) מקסימום כווננות של כלי ה-רק"מ לפעולות-קרקע ולפעולות-נ"מ.

ב. היערכות לילה מחייבת סימון הציר ושטח-ההיערכות לפי תרגולת קבועה. הסימון ייעשה על-ידי קבוצת חלוץ.

ג. לעתים בפרט בלילה, יהיה צורך לנווט את הכוחות לשטחי-ההיערכות.

ציור 22 - חנועה משטח-ריכוז להתקפה

ל ח מ ת - ל י ל ה

45. כללי
הדבר המייחד את לחמת-הלילה הוא ניצול גורם ההפתעה במלואו, דבר שמביא לערעור מורל האויב ויכולתו להגיב נכונה על פעולות כוחותינו. לעומת-זאת, בשעות החשכה, נחקלים הכוחות, היוזמים פעילות, בקשיים רבים, מחמת הראות המוגבלת.
46. בכוחות השריון, יותר מאשר בכל חיל יבשתי אחר, יש לראות השפעה מכרעת על פיתוח מלוא תכונותיו; לכן, וכדי להתגבר ככל-האפשר על קשיי הראייה בלילה, פותחו אמצעים מיוחדים (מרביתם נמצאים אורגנות בעוצבת-השריון), המאפשרים תאורה חלקית, או כמעט מלאה, של שדה-המערכה - בהתאם למצב הטקטי הקונקרטי; אולם, אין בכוחם של אמצעים אלה לפתור בעיותיה של לחמת-הלילה, אלא רק במרחב מצומצם יחסית.
47. מכאן, שלחמת-לילה בשריון חקנה יתרונות רק במצבים טקטיים מסוימים, או שתהיה הכרח המציאות בתנאים מסוימים, כמפורט להלן:-
- א. ניצול הצלחה - ניצול ההצלחה שהושגה ביום להמשך פיתוח מאמצים מידידים, חוך שאיפה לעבור, הקדם ככל-האפשר, להתקדמות או אף לרדיפה; וייתכן אף במעבר רצוף מלחימת-יום ללחימת-לילה.
- ב. לחימה על יעדים מבוזרים או על מגנני נ"ט - ניצול שעות-החשכה למסע-החקרבות, חוך שמירה על מלוא-גורם-ההפתעה, וביצוע לחימה קצרה יחסית לשם מקסימום חיסכון בכוח.
- ג. ביצוע פשיטות/מארבים/הטרדות - פעולות המבוצעות על-ידי כוחות קטנים יחסית, בחסגת גורם ההפתעה ובהעזה, עשויות לפגוע קשות באויב בשלבי-התארגנותו.
- ד. לחימה בתנאי-זמן מוגדרים - עלולה להכתיב את ביצוע המשימה בשעות-החשכה כדי לקיים את רציפות הפעולה.
- ה. אוויריית האויב - פעילות אווירית מוגברת של אויב בשעות-היום עלולה לסכן את שלמות הכוח; זו תכתיב לחימת-לילה לשם חיסכון בכוח.

48. כאמור, אין בכוחם של האמצעים שפותחו לפתור את כל בעיות הלחימה, ונותרו קשיים שהם מגבלות, כמפורט להלן:-
- א. קושי בשליטה - על ה-רק"מ עצמו, בפיקוד על היחידה ובתיאום בין היחידות.
- ב. גמישות טקטית מוגבלת - משום הקושי בשליטה.
- ג. אי ניצול מלוא-גורם-הניידות - משום הצורך לנוע בצירים ברורים ומוגדרים ובמהירות אטית יחסית.
- ד. ירידה בפעילות האש - משום הקושי בבקרת האש.
- ה. רמת-אבטחה נמוכה - בגלל התנועה האטית והירידה ביעילות האש.
- ו. צריכה גדולה יותר של דלק ותחמושת - בגלל מגבלות התנועה והאש.
- ז. חלוח באמצעים מיוחדים - זרקורים, פצצות-תאורה, אמצעי שילוט וניוט.
- ח. הקושי בהתמצאות.

49. השימוש באורות ה-רק"מ

לעחים, בהתחשב בשיקולים מבצעיים המחייבים תנועה מהירה, ננוע בלילה באורות מלאים.

50. מצבי הלחימה בלילה

השיטה המעשית של לחימת שריון בלילה מסתכמת במצבים המפורטים להלן:-

א. התקפה בעומק מערך האויב - זו התקפה סדורה על מערך או כוח שאינו נצפה מאזור כוחותינו, ואשר ההגעה אליו מחייבת תנועה מבצעית בשטח אויב.

ב. התקפה באזור כוחותינו - זו התקפה סדורה על מערך או כוח שניתן לתצפית מאזור כוחותינו, וכן אפשר לעתים למקם נגדו מראש עמדות אש בכינון ישיר באזור כוחותינו.

ג. היתקלות בלילה - מצב לא-סדור, הנוצר כתוצאה מהיתקלות בלחי-צפויה באויב נייד או ניח.

ד. פעילות הגנתית - זו פעילות של שריון ניח, מוצב על שטח-השמדה מתוכננים מראש (כל פעילות תוקפנית דינה כהתקפה באזור כוחותינו).

האמצעים המיוחדים לחימה

51. האמצעים המיוחדים, הנדרשים לשריון לצורכי לחימה בלילה, נחלקים לפי תפקידם, לאמצעים הנדרשים לצורכי תנועה, שליטה והתמצאות ולאמצעים הנדרשים לצורכי ירייה.

52. האמצעים לתנועה, לשליטה ולהתמצאות הם:-

א. ציר-תנועה

ציר-התנועה ישולט בעזרת עמודי-שילוט בעלי שרוול, המכוון את האור לכיוון התקרבות ה-רק"מ; הפנס יוצב משמאל לציר, כך שה-רק"מ יעבור כצמוד לימינו; פנסי-האיכוך הם בעלי כפות צבעוניות שונות, המצביעות על מהות הציר, לפי סימנים מוסכמים מראש (הוראות חש"נ).

ב. נקודת-פיצול

כל פיצול מציר מרכזי ישולט בפנסי-איכוך בעלי כפות בגווני שונים - בהתאם לגוון היחידה או יחידת המשנה או לפי סימנים מוסכמים מראש. מלבד-זאת יימצאו בנקודת-הפיצול מכוונים (ברמת העוצבה חשמש המשטרה הצבאית בחפקיד של מכוונים).

ג. סימון רק"מ

רק"מ של בעלי תפקידים מרכזיים (מפקדי-מחלקות, מפקדי-פלוגות וכו' - פק"ל) יסומן, לצורכי שליטה, בפנסי-איכוך בעלי גווני שונים - לפי הרמות - קבועים באנטנה של מכשיר-הקשר.

ד. אמצעים להתמצאות

(1) אמצעי א.א. - במידה שישנם ברשות הכוח - יקלו על מהירות התנועה ובטיחותה.

(2) רצ"ר (אודוגרף) - מקל על ההתמצאות ועל ניווט הכוחות.

(3) זרקורים לביצוע חתכים לאחור, או לסימון פרטי-נוף בחאודה ישירה.

(4) ארטילריה - לסימון פרטי-נוף על-ידי הנחתת אש.

53. האמצעים לצורכי ירייה בלילה נחלקים לשלושה סוגים עיקריים - זרקורים, פצצות-תאורה ונורים. להלן פירוטם:-

א. זרקורים

(1) זרקור 60" - משמש להארת יעדים מטווח ארוך (עד 14 ק"מ); מאיר גזרה צרה יחסית ומסייע בעיקר לירי של כוחות-שריון מחפים; מופעל בפלגות ובעזרת קת"ק; אפשר להעתיק את אלומת-האור במהירות.

(2) זרקור 45 ס"מ - מורכב על-גבי טנק ומתואם עם הטלסקופ; מאיר לטווח עד 1,200 מ' ומשמש להארת מטרות-נקודה לכוחות שריון מחפים או מסתערים.

ב. פצצות-תאורה

(1) פצצות-תאורה של מרגמות 120 מ"מ ו-81 מ"מ ארטילריה - מאירות מטרות-שטח ומשמשות בעיקר לשלבי היערכות ולטיווח, ללחימה על היעד ולהתארגנות, או להארת שטחי-השמדה בהגנה.

(2) פצצות-תאורה של מרגמה 52 מ"מ - מאירות מטרות-שטח בטווח והיקף מוגבלים; משמשות בעיקר לתאורה בשלב הלחימה על היעד.

ג. נורים - מופעלים ממטוסים ומאירים כמעט באור-יום שטח נרחב; משמשים לסיוע החקפי קרוב ולאמנעה קרובה וכך להאמת אזור-לחימה שמתכוונים להמשיך ולהילחם בו בתנאי לחימת-יום.

ד. אמצעים אלה מופעלים ביחידות, או במשולב, לפי הצרכים הטקטיים הקונקרטיים.

פעולות התקפיות

פ ס ק ה 1

כ ל ל י

מטרה, משימות ויעדים

1. מטרת הפעולה ההתקפית היא להשמיד כוחות אויב ו/או לכבוש שטחים חיוניים להכרעה.

2. משימות

משימות השריון הן למוטט את מערך האויב ולפורצו, במשולב עם חי"ר או בכוחות עצמו, ולנצל את פריצת מערך האויב לשם:-

א. כיבוש יעדים חיוניים להכרעה בגזרה ושליטה בהם.

ב. פיצול כוחות האויב, כיחורם והשמדתם.

3. יעדים

היעדים להתקפת כוחות-שריון עשויים להיות:-

א. יעדים קרקעיים.

ב. כוח-שריון.

ג. כוחות אחרים.

4. יעדים קרקעיים

א. יעדים קרקעיים עלולים להיות מוחזקים, באורח סדור או חפוז, על-ידי כוחות-חי"ר המסתייעים בשריון או על-ידי כוחות-שריון עצמאיים, שמשימתם החזקת קרקע. כוח-שריון זה יהיה מורכב, בדרך-כלל, בעיקר מ-חרמ"ש מסתייע בטנקים.

ב. יעדים אלה עלולים להיות מבוזרים, או חפוזים, כשהם ערוכים בשיטח:-

(1) מערך המחייב הבקעה בכוח כדי לפורצו.

(2) מערך המאפשר הסתננות לאגפיו ולעורפו.

ג. מערך מבוזר אינו יעד אופייני לשריון, אך לעתים תיאלץ עוצבת או יחידת שריון להבקיע מערך כזה באופן עצמאי. התקפה על מערך מבוזר תהיה התקפה סדורה, ותבוצע על-ידי צוותי-קרב משוריינים בעדיפות של חרמ"ש. ה-חרמ"ש אפשר שיפעל רגליח.

ד. ההתקפה על מערך-הגנה חפוז תהיה, בדרך-כלל, התקפה חפוז, ממזב של תנועה או תוך היתקלות.

5. כוח-שריון

כוח-שריון כיעד להתקפה אפשר שיימצא בתנועה רצופה ואפשר שיחמרן תוך החזקת יעדים שולטים. הדבר המיוחד כוח זה, שאינו מרוחק לקרקע.

6. כוחות אחרים

כוחות נוספים, העשויים לשמש יעדים להתקפת שריון, הם חי"ר בתנועה (מנהלית או מבצעית) או בתנוחה בשטחי-כינוס, וכך מפקדות גדרגי-תחזוקה, הן בתנועה והן בתנוחה.

7. משימות השריון

א. כוח-השריון שואף להשיג חופש-פעולה ותמרון, על-ידי חדירה מהירה לעומק מערך האויב, כדי להשתלט על יעדי-הכרעה ולמוטטם על-ידי השמדת כוחות, מפקדות, מרכזי-תחזוקה ושיבוש אמצעי-השליטה שלו. כוח-השריון יימנע ככל-האפשר מלהתכחש על מערכי-הגנה קרקעיים. הבקעת מערכי האויב חבוצע, על-הרוב, על-ידי חי"ר, כשכוח-השריון מפריש יחידות-טנקים לסיוע. הדבר ייעשה בתנאי שמשימה זו היא משנית לגביהן ולא תפגע בכוננות לפריצה לעומק.

- ב. עוצבות-שריון עשויות לשמש עבודה לביצוע משימות עוצבות ה-חי"ר בהבקעה, או עשויות לבצען עצמאית בהיחלקן במערך שיש להבקיעו, כשאינן חי"ר בנמצא.
- ג. בד-בבד עם קרב ההתקפה של עוצבות ה-חי"ר עשויות חלק מעוצבות-השריון לפרוץ בכוחות עצמן דרך מערך אויב דליל ולהתקדם לעומק מערכיו כדי לכתר את הכוחות הערוכים בגזרת ההתקפה, או לכבוש יעדים מערכתיים בעומק.

סוגי ההתקפה

8. מבחינים שני סוגי-התקפה עיקריים:-

א. התקפה סדורה.

ב. התקפה חפוזה.

9. התקפה סדורה

התקפה סדורה היא התקפה הנערכת בתנאי-זמן המאפשרים הכנות מלאות. היא תונחת, בדרך-כלל, על מערכי-הגנה קרקעיים מאורגנים היטב.

10. התקפה חפוזה

התקפה חפוזה היא התקפה הנערכת בתחום זמן קצר להכנות והיא נכפית על החוקף, או שהחוקף בחר בה מרצונו כדי לנצל את חוסר ההכנה ואי-השלמת ההכנות במערך האויב, או מטעמי יתרונות של רוח בזמן.

א. המהירות היא תנאי יסודי לכל התקפה חפוזה. לשם-כך יש להפעיל נוהל-קרב מהיר ולהכין תכנית מבצעית פשוטה ככל-האפשר.

ב. מחמת הדוחק בזמן ניתנת ליחידות וליחידות-המשנה עצמאות רבה יותר בתכנון ובביצוע.

ג. בשל תכונותיו ואופיו של כוח-השריון יתקוף על-הרוב בשיטת ההתקפה החפוזה.

יסודות בהתקפה

11. מודיעין

תכנון ההתקפה וניהולה צריך שיהיו מבוססים על ידיעה מפורטת של היערכות האויב, הקרוב והרחוק, מכשולים ופרטי-נוף. הידיעות הנחוצות לשריון הן עבירות הקרקע, מערכי נ"ט ושריון של האויב בגזרה. בקרב-השריון הנייד ישתנה מערך האויב בתכיפות, ולכן יצטרך כוח-השריון להשיג ידיעות תוך ניהול הקרב. המקורות הטובים ביותר להשגת ידיעות אלו יהיו היחידות שנמצאות במגע עם האויב.

12. בחירת יעדים

בחירת-יעדים נכונה עשויה לקבוע מראש את הצלחת ההתקפה. משימת עוצבות או יחידות השריון תהיה על-הרוב השמדת האויב וכיבוש שטחים (ולא החזקת שטחים). כוח-השריון ישתדל לתקוף חלקים רבים של המערך, לחדור ולהשתלט על יעדים שכיבושם יאלץ את האויב לזנוח את מערכיו, להימצא בסכנת השמדה או להיכנס לקרב, כשהתוקף נמצא בעמדות-יתרון. כוח-השריון ישאף להגיע ליעדים החיוניים דרך מינימום יעדי-ביניים, שיאיטו את קצב-ההתקדמות.

13. עדיפות

הכוח התוקף חייב להגיע למצב של עדיפות לגבי המגן בגזרו-התקיפה. העדיפות תושג על-ידי ריכוז כמותי של יחידות-תמרון ועצמת-אש בנקודות-הכרעה אחרות. בידוד שדה-הקרב, על-ידי חסימות ומארבים, יפצל את מאמץ האויב ויאפשר השגת עדיפות מקומית או זמנית, בהעדר עדיפות כללית במרחב-הפעולה.

14. הונאה

שימוש נבון בהונאות והטעיות בגזרות אחרות, הן ברמה המערכתית והן ברמה הטקטית, יביא להשגת הונאה ויקל על השגת העדיפות בנקודת-ההכרעה.

15. שמירת התנועה

משהונחתה ההתקפה, אין להניח לאויב להתאושש. יש להמשיך בהתקפה עד להתמוטטותו. חנופת ההתקפה תישמר על-ידי קיומ עתודה, התקפה לעומק, תבנית בעלת עומק וחוף תמרון בלתי-פוסק של הכוח המסתער והכוח המהפה.

תיאום ושליטה

16. כללי

א. השליטה היא חיונית לפעולה מתואמת ויעילה. המפקד בשריון חייב להיות מסוגל לנהל את התמרון של היחידות הכפופות ולרכז את עצמת-האש שלהן כרצונו. משאבדה השליטה, קשה מאד להשיגה מחדש.

כדי לקיים את השליטה יש צורך בתכנון ובפקודות ברורות. קיום השליטה מותנה בשימוש יעיל בכל האמצעים והעוזרים הקיימים לשמירה על כיוון ההתקפה ותנופתה. בשריון משמש הקשר האלחוטי כאמצעי העיקרי לשליטה. נוסף על-כך יכול המפקד להשתמש בקציני-קישור, קציני-מטה, רצים, מטוסים קלים וכו'.

ב. האמצעים הבאים (ישמשו בפקודות, במרשמי-קרב ובמפות-קוד) יקלו על השליטה והתיאום:-

- 1) קו-התחלה.
- 2) שעה "ש".
- 3) ציר-התקדמות.
- 4) נחיב-התקדמות.
- 5) גזרת-פעולה.
- 6) גבולות-גזרה.
- 7) נקודות-מוצא.
- 8) שמות-קוד לפרטי-נוף מוגדרים לתנועה.
- 9) קו-דיווח.
- 10) קו-הפצה.

ג. המפקד חייב לפעול לפי אמצעי-התיאום, שהורדו מהמפקדה הממונה, ולהוסיף אמצעי תיאום, במידת-הצורך, ליחידות הכפופות. יש לקבוע מינימום של אמצעי-התיאום ההכרחיים לביצוע הפעולה.

17. קו-התחלה

זהו קו-תיאום אחרון להכנסת כוחות להתקפה. התכונות הנדרשות מקו זה הן:-

- א. מן-הרצוי שיהיה על פרט-הנוף האחרון שאפשר להגיע אליו בלי להיחשף לתצפית ולאש שטוחת-מסלול של האויב.
- ב. קל לזיהוי.
- ג. ניצב (בקירוב) לציר-ההתקפה.

אם אי-אפשר להגדיר את קו-ההתחלה על פרט-נוף מוגדר, מובלט לזיהוי, יהיה קו ההתחלה קו כוחותינו הנוכחי הקדמי.

18. השעה "ש"

קביעת השעה "ש" תכליחה לוודא תנועה מחזאמת במעבר קו-ההתחלה של היחידות השונות. בפעולות שיש בהן תנועה ארוכה משמשת השעה "ש" לתיאום בלבד. השעה "ש" תינתן בפקודת המפקד, ובדרך-כלל תורד מהמפקדה הממונה. לעתים מותנית ההתקפה של יחידה מסוימת בתנועתה או הצלחתה של יחידה אחרת - במקרה זה תהיה ההוראה "לפי פקודה". על היחידה להיות ערוכה ומוכנה כך, שעם מתן הפקודה תנוע מייד לביצוע המשימה.

19. ציר-התקדמות

המונח "ציר-התקדמות" בא לציין את כיוון-התנועה הכללי של עוצבה או יחידה. עוצבות או יחידות, כשהן נעות בציר-התקדמות, רשאיות לאגוף כוחות אויב או מכשולים שאינם מפריעים למילוי המשימה, בתנאי שידווחו על-כך למפקדה הממונה. הסטייה מציר-התקדמות אסור שתפריע להתקדמות של עוצבה או יחידה אחרת. התקפה לאורך ציר-התקדמות מאפשרת תופש-תמרון רב יותר מאשר לאורך נתיב-התקדמות, ויש להשתמש בו במידת-האפשר. לעתים יצוין ציר-התקדמות על-ידי אסימות בלבד.

20. נתיב-התקדמות

נתיב-התקדמות הוא קו מוגדר, שהיחידה חייבת לנוע עליו בהתקפה. נתיב-תנועה עשוי להיות כביש, דרך, שביל, ואדי, או שילוב של כל אלו. יחידת שקיבלה הוראה לנוע בנתיב-התקדמות מסוים אסור לה לסטות ממנו אלא לצורך תמרון קצר, לשם השמדת אויב הנמצא על הנתיב.

21. גזרת-פעולה

גזרת-פעולה היא שטח טקטי מוגבל על-ידי שני גבולות בגזרה. גזרת-פעולה רחבה חתן למפקד חופש-תמרון, וכתוצאה מכך חופש-פעולה להשגת משימתו. ליחידות-משנה יוקצו צירי-תנועה או נתיבי-תנועה בחוף גזרת-הפעולה, פרט לכך שיש לטהר את כל הגזרה. כאשר יחידה פועלת בגזרת פעולה, אין היא רשאית לתמרן או לפתוח באש לגזרות שכנות בלא אישור ותיאום. אפשר לקבל סיוע מארטילריה בגזרה שכנה, דרך מפקד הארטילריה.

22. גבולות-גזרה

גבולות-גזרה משמשים לקביעת גבולות בין כוחות הפועלים בשטח. גבולות-הגזרה יש לקבוע כך, שקל יהיה לזהותם.

23. נקודות-מוצא

נקודת-מוצא היא נקודה בשטח המשמשת כנקודת-ציון לדיווח על הימצאות כוחותינו ו/או לציון מטרות ארטילריות. אפשר לצייין נקודות אלו בגלוי, באלחוט.

24. שמות-קוד לפרטי-נוף מוגדרים לתנועה

פרטי-נוף מוגדרים לתנועת-דרכים, שבילים או ואדי מסויים, הקיימים בזירה, ייקראו בשמות כדי להקל על דיווח מקום-ההימצא.

25. קו-דיווח

זהו קו בשטח, ניצב לכיוון ההתקדמות, המשמש לתיאום ושליטה. צריך שיהיה נוח לזיהוי, כגון: פרט-נוף טבעי או מלאכותי. עוצבות או עתודות ידווחו בהגיען לקו זה, אך לא ייעצרו אלא-אם-כך נצטוו לכך.

26. קו-הפצצה

זהו קו שייקבע על-ידי כוחות-היבשה, שמעבר לו יכול חיל-האוויר לפעול חופשי בלי לסכן את כוחותינו ובלי לקבל אישור מוקדם מכוחות-הקרקע. קו זה ייקבע על-ידי ה-מ"מ ויובא לידיעת כל העוצבות או היחידות.

סיוע התקפי יכול להינתן ליחידות עד לקו-הפצצה - לפי דרישתם ולאחר תיאום מוקדם.

27. מקומם של המפקד והמפקדה בהתקפה

המפקדה צריך שתימצא במקום ממנו תוכל לשלוט באופן הטוב ביותר ביחידות ולנהל את הקרב. מקומה ייקבע לפי תנאי האפשרויות להשגת קשר. בקרב-השריון הנייד תצטרך המפקדה לדלג לעתים תכופות.

המפקד בשריון חייב להימצא במקום בו נמצא המאמץ העיקרי ובו נערך הקרב המכריע. בדרך-כלל חוץ קרב ההתקפה יימצא המפקד קדימה ככל-האפשר, עם ה-חפ"ק או אישית (במסוק או במטוס קל), כדי שיוכל לקרוא את הקרב ולהשפיע אישית על מהלך-ההתקפה.

התקפה על יעדים קרקעיים

כ ל ל י

28. פסקה זו דנה בהתקפה על מערכי-הגנה המוחזקים על-ידי חי"ר מסתייע בשריון. הנושא התקפה על כוח משוריין המחזיק בקרקע יידון בפסקה 5 - "התקפה על כוחות שריון".

כוח משוריין יתקוף יעדים קרקעיים, חפוזים ומבוצרים. ההתקפה עשויה ללבוש צורות אלה:-

א. תנועה בציר או בגזרה רצופים מערכי-הגנה, שיחייבו הנחתת התקפה אחרי התקפה.

ב. התקפה על יעד או על יעדים, שכיבושם יביא להשגת חופש פעולה ומעבר לניצול ההצלחה על-ידי התקדמות ורדיפה.

כוחות בהתקפה

29. כוח משוריין בהתקפה יתחלק לכוחות בהתאם לחפקידיהם:-

א. כוח מסתער.

ב. כוח מחפה.

ג. כוח מסייע.

ד. כוחות לחפקירים נוספים:-

(1) עחודה.

(2) הטעיה.

(3) חסימה.

(4) אבטחה.

30. כוח מסתער

תפקידו להסתער על האויב ולהשמידו. הכוח המסתער יכול את מרבית הכוח, ויהיה מורכב מטנקים, חרמ"ש ולעתים יחידות-הנדסה בכמויות משחנות בהתאם למשימה ובהתאם לאויב. בלחימה על יעדים מבוצרים ישמש ה-חרמ"ש ככוח העיקרי.

31. כוח מחפה

תפקידו לחפות על חנועת הכוח המסתער על-ידי מחן אש בכינון ישיר כהשלמה לאש הארטילרית. האש תינתן בעיקר להצמדת טנקי אויב, תותחי נ"ט, עמדות-אש ומצדיות על היעד. כוח זה יפעל תוך חנועה ואש, ויהיה מסוגל להחליף את הכוח המסתער ו/או להצטרף אליו בהסתערות ו/או לנצל את הצלחתו. כוח זה יכול בעיקר טנקים, ולעתים יתווספו אליו תותחי נ"ט מתנייעים ותותחי 20 מ"מ מיחידות ה-חרמ"ש.

32. כוח מסייע

תפקידו לרתק את האויב לעמדותיו ולשתקו כדי לאפשר לכוח המסתער להגיע אל היעד. אחד מתפקידיו העיקריים הוא לחפות על חנועת הכוחות המחפים והמסתערים עד הגיעם לטווח-אש יעיל של כלי-נשקם. הסיוע צריך שיחאזם את שלבי התמרון של כוחות אלו. הכוח המסייע יכול תותחים ומרגמות (81 מ"מ - 120 מ"מ) מתנייעים ומטוסים.

33. כוחות לתפקידים נוספים

א. עתודה

העתודה נועדה לשמור על חנופת ההתקפה, לנצל את הצלחת הכוחות המסתערים והמחפים או להחליפם בעת-הצורך. העתודה לא תהיה כוח נפרד, שנועד לתפקיד זה בלבד. תפקיד העתודה יוטל, בדרך-כלל, כתפקיד נוסף על אחד הכוחות האחרים - מטעמים אלה:-

(1) השאיפה לנצל בקרב את מקסימום הכוח.

(2) חודות לניידותו, מהירותו ואמצעי-השליטה הגמישים של השריון אפשר להניע כוחות במהירות לנקודות-הכרעה.

ב. הטעיה

תפקידה להטעות את האויב בנוגע לכיוון ההתקפה, מועד ההתקפה ועצמתה. יש ערך להטעיה רק אם היא מצליחה לעורר אצל האויב רושם של איום ממשי. יש לנצל כל אמצעי שבנמצא כדי להגביר רושם זה - כגון: ניצול זחל"מים לביום כוח-טנקים על-ידי הקמת אבק רב, ניצול רכב "רך" לביום חנועה גדולה, הנחתות אש ארטילרית ועשן, וכו'.

ג. חסימה

תפקידה לבודד את זירת הקרב, למנוע תגבורות אויב או לחסום דרכי-נסיגה. כוח זה ינקוט על-הרוב את שיטת המארב. לעתים יוטל תפקיד זה על הכוח המחפה כתפקיד נוסף.

ד. אבטחה

תפקידה לאבטח את הכוחות השונים מפני התערבות בלתי-צפויה של האויב. תפקיד זה יבוצע על-הרוב על-ידי יחידות-סיור, בעיקר לשם מתן אתראה, אבל לעתים יוטל על הכוח המחפה תפקיד נוסף.

34. הכוח התוקף עשוי לפעול במאמץ אחד או יותר. במקרה של יותר ממאמץ אחד עשויים הכוחות להיות מאוגדים במאמץ עיקרי ומשני/משניים או במאמצים מאוזנים.

הדבר אמור בעיקר לגבי הכוח המסתער והמחפה, כאשר הכוחות מסייעים ו/או מתגברים מאמץ זה או אחר.

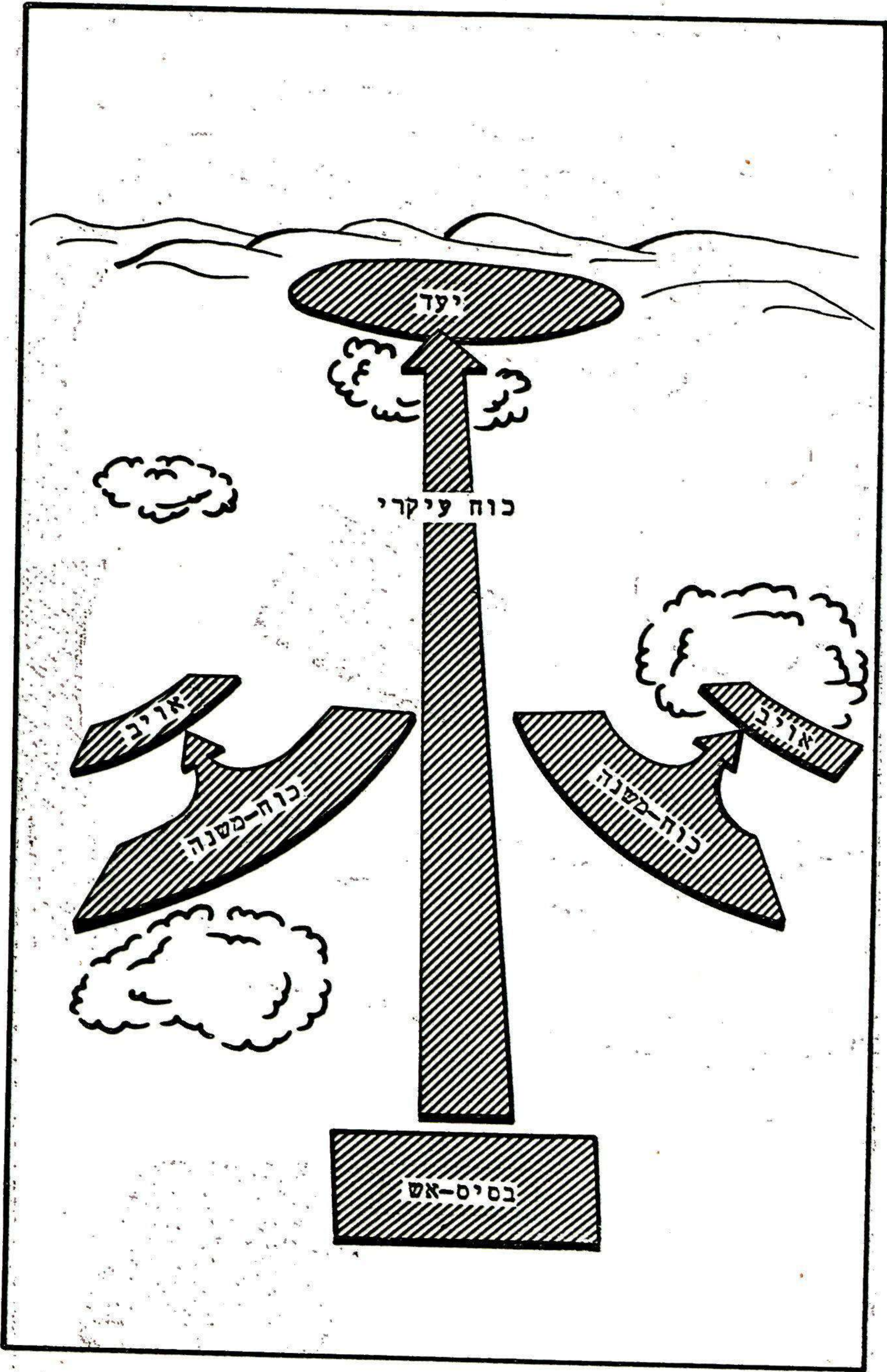
שיטות התמרון

35. מבחינים שלוש שיטות-תמרון בהתקפה:-

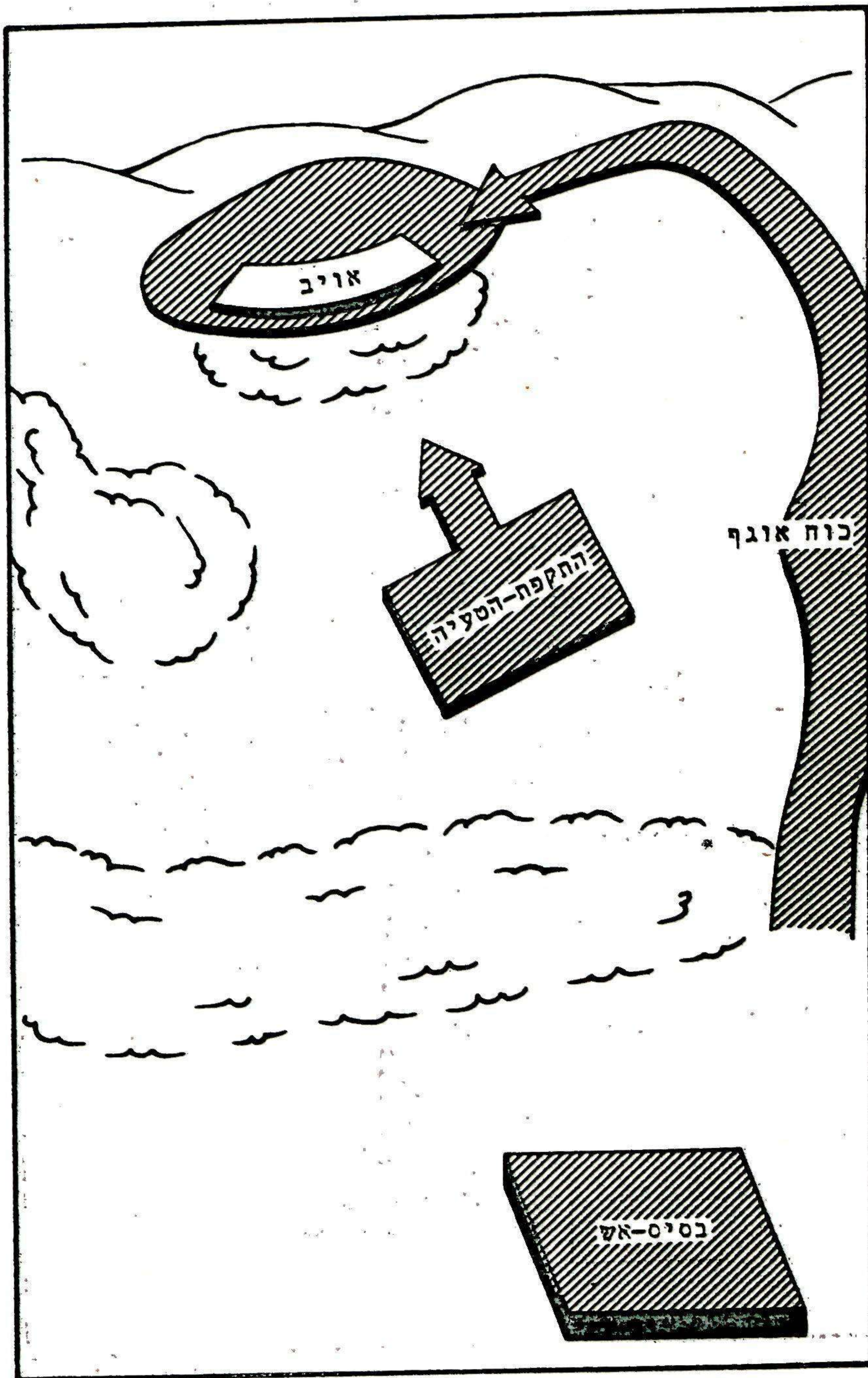
א. התקפת חזיתית.

ב. התקפת-איגוף.

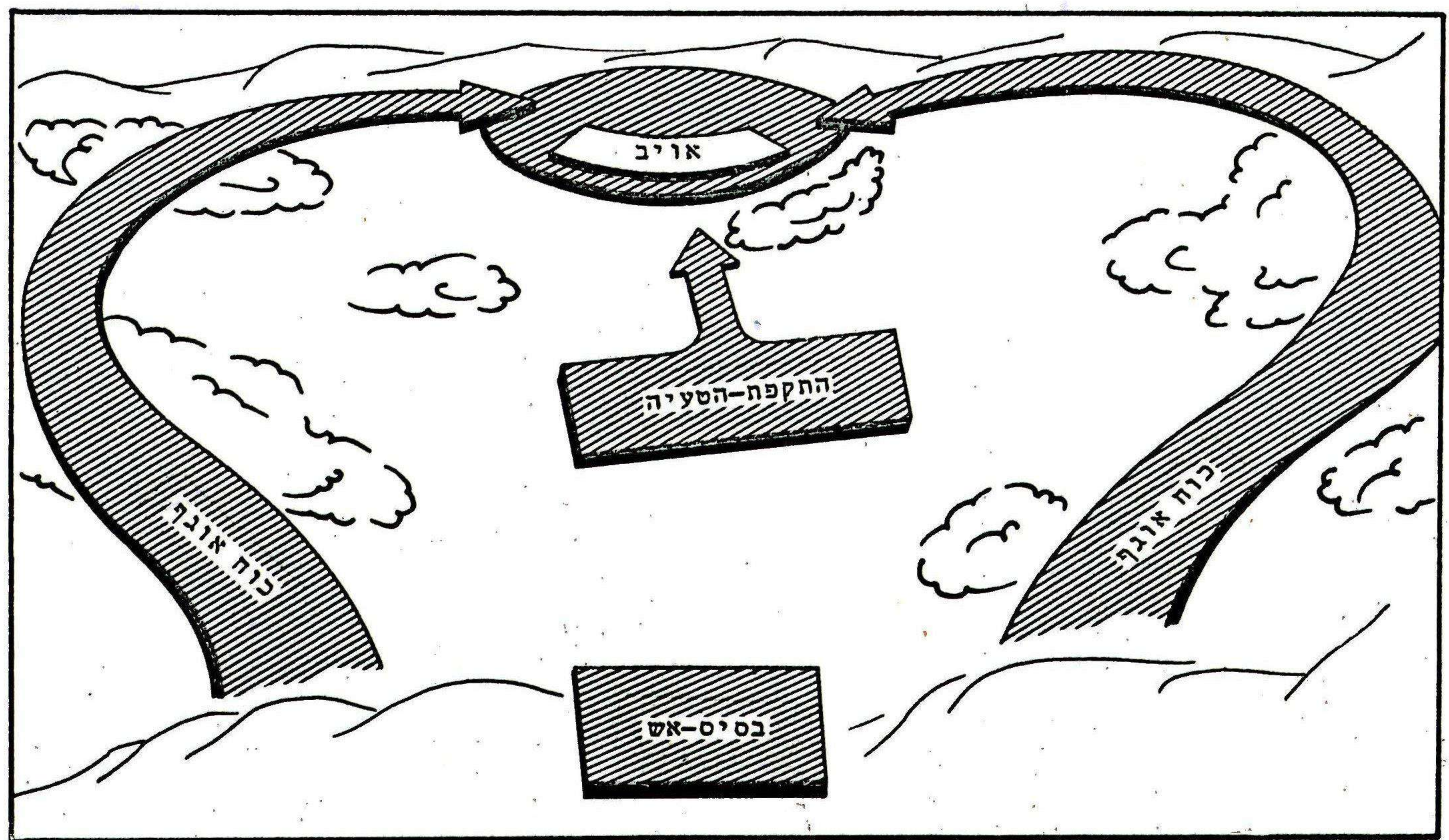
ג. התקפת-לפיתה.

ציור 23 - התקפה חזיתית

ציור 24 - התקפת-איגוף

ציור 25 - התקפת-לפיתה

36. יתרונות ומגבלות

- א. התכנון, השליטה והביצוע בהתקפה חזיתית הם פשוטים ומהירים; לעומת-זאת חסרונה העיקרי, שהיא מבוצעת מכיוון צפוי כלפי החלק המוכן ביותר של היעד.
- ב. בהתקפת-איגוף יש סיכוי טוב להשגת הפתעה על-ידי חקיפה מכיוון בלתי-צפוי לחלק המוכן פחות של המערך; לעומת-זאת התכנון והשליטה מסובכים יותר והביצוע יארך זמן רב יותר.
- ג. להתקפת-הלפיתה יתרון נוסף של פיצול האויב, אלא שמבחינת הביצוע והשליטה היא מסובכת יותר מהתקפת-האיגוף.
- ד. בחירת שיטת-התמרון מותנית בקרקע, בהיערכות האויב ואופיו ובזמן שניתן להשלמת המשימה. לעתים תשולב התקפה חזיתית בהתקפת-איגוף.
- ה. על-אף יתרונות ההפתעה והכיוון הבלתי-צפוי של התקפות האיגוף והלפיתה, הרי לעתים, ובעיקר כשגורם המהירות קובע, יעדיף השריון את ההתקפה החזיתית בנצלו את הגנת השריון ומלוא עצמת-האש לשם הכרעה מהירה. הדבר נכון בעיקר בקרב-ההיתקלות.

שלבים בהתקפה

37. שלבי ההתקפה הם:-

- א. שלב ההכנה.
- ב. שלב התנועה להיערכות וההיערכות.
- ג. שלב הלחימה אל היעד.
- ד. שלב הלחימה על היעד.
- ה. שלב ההתארגנות וניצול ההצלחה.

שלב ההכנה

38. שלב זה כולל את ההכנות המבצעיות והמנהלתיות לקראת הקרב. הכנות אלו ייעשו בשטחי ריכוז וכינוס (ר' פרק ד פסקה 3 "שטחי-הכנה").

39. שלב זה מתחיל מקבלת פקודת-אתראה מהרמה הפוקדת. בדרך-כלל יהיו כמה פקודות-אתראה. פקודות אלו יש להוריד מהר ככל-האפשר ליחידות וליחידות-המשנה.

40. בפקודת-האתראה ייכלל לוח-זמנים להכנות. יש לוודא השארת זמן להכנות של הרמות הנמוכות.

41. הכנות מבצעיות

א. ההכנות המבצעיות כוללות איסוף ידיעות, תכנון ההתקפה, ריכוז, איגוד כוחות, מתן פקודות ותדריכים וחזרות על מודלים, או אימונים מיוחדים, וכן עבודות הכנה על-ידי יחידות-הסיוע.

ב. מודיעין

בגלל קוצר-הזמן מקבלת המשימה עד הפעלת קבוצות-הסיוע יתבסס התכנון, על-הרוב, על נתוני מודיעין, שיורדו מהמפקדה הממונה. איסוף הידיעות בשלב זה ייעשה בעיקר לשם השלמת ידיעות, אימותן ומעקב אחרי שינויים במערך האויב.

ג. סיוע ותכנון

(1) הדבר המייחד את כוחות-השריון הוא, שהתכנון ייעשה על-הרוב מעל-גבי מפות ו-תצ"א בגלל הימצאות היעדים בעומק מערך האויב וחוסר האפשרות לסייר בשטח. במקרים יוצאים מהכלל תינתן האפשרות לערוך סיור בשטח. משום-כך עלול תכנון זה לא להיות מושלם בשלב זה, והשלמתו תיעשה תוך התנועה להיערכות וההיערכות.

(2) בתכנון ההתקפה על יעד מבוצר יפורט התכנון על תצ"א כדי לקבוע מקומן של עמדות טנקים נ"ט וכיוון החפרות. התכנון ירד לפירוט של איגוד כוחות ללחימה על כל עמדה מחפה. הפקודות והתדריכים גם הם יהיו שלמים ומפורטים יותר.

ד. פקודות ותדריכים

גם הפקודות יינתנו על-הרוב על-גבי מפות ו-תצ"א, לעתים לא מושלמות או מקוטעות, כשהשלמה להן תינתן תוך תנועה ו/או בשטחי-ההיערכות, עם השגת תצפית טובה יותר על השטח והיעד. מאחר שהפקודות ניתנות על מפות ו-תצ"א, מן-הרצוי לערוך חזרות על מוצבים במידת-האפשר. ברמת-היחידה תוצא פקודה בכתב רק לעתים רחוקות ביותר; פירוט - ר' פרק ג פסקה 6 "פקודות לקרב". בסוף תוסבר כוונת המפקד לגבי התפתחויות אפשריות של הקרב. בהתקפה סדורה יש להשתדל למצוא זמן לתדרוך כל חיילי היחידה.

42. הכנות מנהלתיות

ההכנות המנהלתיות כוללות טיפולים ותיקונים, הכנת ציוד ורכב, ארגון דרגים ויחידות תחזוקה, התאמת תחמושת לקרב הצפוי ומילוי "בטנים", וכן הכנת מצבורים בעמדות הנשק המסייע.

תנועה להיערכות והיערכות

43. יחידות-שריון ישאפו להיערך תוך תנועה בלי להיעצר. על-אף-זאת לעתים ייאלץ הכוח להיעצר ולשהות בשטח-ההיערכות לצורכי תיאום ו/או מתן פקודות אחרונות לפני ההסתערות.

44. בשל-כך וכן בגלל המרחב הדרוש לכוח משורייני להיפרס לתבנית ההסתערות ללחימה אל היעד ועל היעד יהיה שטח-ההיערכות מרוחק מהיעד ולעולם לא קרוב יותר מגבול טווח האש-ג"ט של היעד.

45. המפקדים ינועו לשטח-ההיערכות במהירות ולפני הכוחות כדי לתת זמן לתצפית, לתכנון סופי מהיר ולמתן פקודות.

46. התנועה להיערכות היא תנועה מבצעית. תוך תנועה זו ייאלץ הכוח לעתים להתגבר ולכבוש מוצבי-חוץ שיימצאו בדרכו. התנועה להיערכות וכן ההיערכות יאובטחו על-ידי ארטילריה ו/או יחידות מיוחדות שיוקצו לכך. חשיבות האבטחה גדלה, אם ההיערכות מחייבת עצירה בקו-התחלה (התנועה להיערכות מן-הרצוי שתבוצע בדממת-אלחוט).

47. כוחות הסיוע בשלב זה צריכים להיות מוצבים, כשהם בכוננות לפתיחה באש או כשהם מחפים על היערכות הכוחות האחרים. לעתים, ובעיקר בהתקפה חפוזה, לא יספיקו יחידות-הסיוע להתמקם לפני התחלת התנועה ולבצע את כל ההכנות, לכן יש לתת להם את הפקודות לראשונה ולוודא קדימה בתנועה עד לשטח-הפריסה.

48. הלחימה אל היעד

- א. הלחימה אל היעד מתחילה עם מעבר קו-ההתחלה. היא תבוצע תוך תנועה ואש של הכוח המסתער והמחפה בסיוע הכוח המסייע.
- ב. עם מעבר קו-ההתחלה חייב הכוח המסתער לנוע בשטף. בשלב זה יש לבנות את ההסתערות על מהירות ועצמת-אש. אם ישנם מכשולים בדרך אל היעד, יש לחשב את התנועה ועבודת פינויים

כך, שהכוח המסתער לא יתעכב לפני המכשולים אלא ישהה שם מינימום זמן. מכשולים אלו ייפרצו על-ידי כוח הנדסי, שיהיה חלק מהכוח המסתער, או על-ידי ה-חרמ"ש עצמו. כל כוח ישאף לפתוח לעצמו מקסימום מעברים במכשולים, שוהיה לו אלטרנטיבה מספיקה, במקרה שחלק מהם לא יפתח.

ג. חבניות-הלחימה אל היעד צריך שתהיה בעלת עומק, כאשר הטנקים חמיד מובילים וה-חרמ"ש נע אחריהם. בשיטה זו אפשר לפתח אש מקסימלית של הטנקים וכן לחפות על ה-זחל"מים. לעתים, כאשר השטח מבוחר, ינועו זחל"מים גם בין הטנקים, לשם אבטחה ולפתירת בעיות מיידיות, המחייבות הפעלת ה-חרמ"ש.

ד. הכוח המחפה יתפוס עמדות-חיפוי וישמיד קני נ"ט וטנקים כדי לאפשר לכוח המסתער לנוע בשטף. לשם-כך יצטרך הכוח המחפה להילחם על עמדות-חיפוי, שעלולות להיות תפוסות על-ידי האויב. יש לזכור, שהכוח המסתער והכוח המחפה עשויים להתחלף בחפקידים תוך קרב.

ה. כוח מסייע

(1) ארטילריה

(א) משימות הסיוע בשלב זה הן:-

(1) שיחוק נשק נ"ט.

(2) שיחוק יעדים כדי למנוע תנועה חפשיה על היעדים ולהשמיד כוחות אויב.

(3) בידוד שדה-הקרב על-ידי:-

(א) מיסוך-עשן והעסקת יעדים שכנים לבידוד היעד ולחיפוי על תנועות כוחותינו.

(ב) מחן אש נ"ט.

(ב) האש תלולת-המסלול של הכוח המסייע והאש של הכוח המחפה צריך שישלימו זו את זו. יש לקחת בחשבון, שהאבק והעשן הנוצרים על היעד, כתוצאה מאש ארטילרית, עלולים להפריע לאש המדויקת של הטנקים, ולעתים כאשר העסקה חד-זמנית היא חיונית, תעסיק הארטילריה ב"רסיק-אוויר" או תעביר את אשה למדרונות האחוריים.

ו. סיוע הנדסי

יחידות-הנדסה, שהן חלק מהכוח המסתער, ינועו לפניו כדי לפנות מכשולים ולפרוץ שדות-מוקשים. מן-הרצוי שדבר זה ייעשה בחיפוי הכוח המסתער והכוח המחפה. ככל שהמכשול יהיה עמוק יותר ומכוסה באש, כן יצריך הדבר יותר זמן, ומן-הרצוי שיעשה בחסות החשכה.

ז. סיוע אווירי

הסיוע האווירי בשלב זה יתרכז באמנעה קרובה על עתודות שריון או תגבורות וכן על טנקים ותותחי נ"ט על היעד. יש קושי רב בתיאום הזמנים עם חיל-האוויר. מטוס-הסילון מסוגל לשהות רגעים-מספר מעל היעד, לעומת-זאת ישנו הכרח לפתח את ההתקפה ללא היעצרות. הואיל ואין חשיבות רבה לריחוק האויב לקרקע ולמתן הסיוע ההתקפי צמוד להסתערות, יועדפו השמדה מוקדמת יותר של טנקים נ"ט ונטרול ארטילריית האויב. הסיוע ההתקפי על היעד יינתן עם תחילת ההסתערות, לפני שהכוח המסתער יגיע לטווח היעיל של טנקי האויב על היעד.

49. לחימה על היעד

א. הלחימה על היעד מתחילה עם גמר פריצת המכשולים, שדות-המוקשים והגדרות הצמודות ליעד. שיטת הלחימה, התבניות ואיגוד הכוחות תלויים באגפי היעד ומבנהו ובאויב שעליו.

בסעיף זה נעסוק בלחימה על יעדים חפוזים ומבוצרים, אך לא במערכים מבוצרים דוגמת המערך המבוצר הסובייטי; אלה יידונו בסעיף מיוחד.

ב. פריצת המכשול תיעשה על-ידי כוח מיוחד, שיורכב מחבלנים, מכוח ה-חרמ"ש או הטנקים, או על-ידי כוח הנדסי, שייעזר בטנקי-סער ובאמצעים אחרים. פריצת המכשול תיעשה בחיפוי מקסימלי של הכוח המסייע והכוח המחפה - טנקים ו/או זחל"מים בעלי תוחת 20 מ"מ, שיחפו מקרוב על הפריצה. בעת פריצת שדה-המוקשים יש לבודד את מקומות-הפריצה כדי לחפות על הכוחות והכלים הפועלים בשדה.

ג. שיטת הלחימה של הכוח המסתער

- (1) הכוח המסתער ישאף לפרוץ ליעד ולשטוף אותו עד לקצהו, ובעקבותיו ייעשה הטיהור של היעד כולו.
- (2) הטנקים יהיו המובילים - הן ביחידה בעלת עדיפות טנקים והן ביחידה בעלת עדיפות חרמ"ש.
- (3) הלחימה תבוצע בגלים, כאשר הגל הראשון ולעתיים גם השני מורכבים מטנקים, שתפקידם בגל הראשון, לדרוס את האויב ולכסותו במקסימום אש, גם אם לא מדויק ביותר, ולשטוף עד קצה-היעד. עם הגיעם לקצהו של היעד יתפסו חלקם עמדות כדי להמשיך לסייע לגל השני של הטנקים. הטנקים המסתערים יירו לטווח הקרוב ביותר האפשרי בתותחיהם ובמקלעיהם המקבילים והקדמיים.

(4) ה-חרמ"ש ינוע אחרי הטנקים, כשהשאיפה היא שיילחם רכוב על ה-זחל"מים. ביעד מבוצר ירדו מה-זחל"מים חלק מחיילי ה-חרמ"ש כדי להילחם בחפרות-הקשר.

(5) אם, מחמת אופי היעד ושטחו המצומצם, אי-אפשר יהיה להכניס ליעד את כל הטנקים שבכוח המסתער, יישארו חלק מהטנקים מחוץ ליעד, כשהם מחפים מקרוב על שאר הכוח שחדר פנימה, חוץ לפיתח היעד מאגפיו. הדבר נכון בעיקר בלחימה על יעד מבוצר - מחמת המכשולים לפני היעד ועל היעד וכן מחמת חפרות-הקשר הרבות אי-אפשר להכניס טנקים רבים לחוץ היעד.

(6) הימצאותו של שדה-מוקשים נ"ט לפני היעד המבוצר וסביבו חשפיע על הלחימה על היעד באופן זה:-

(א) פריצת שדה-המוקשים תהיה שלב בפני עצמו, שיחייב תכנון מדוקדק והקצאת זמן וכוח לפריצתו ולחיפוי על הפריצה.

(ב) החדירה ליעד תהיה צרה, כרוחב הפריצה, ותחייב פריסה מחדש לאחר מעבר שדה-המוקשים ובחוף היעד.

(7) בלחימה על יעד מבוצר יורכב הכוח המסתער, בדרך-כלל, בעדיפות חרמ"ש, כשחלקו נלחם רגלית בחפרות-הקשר. ה-זחל"מים חלקם יישארו מחוץ ליעד וחלקם ינועו עם הרגלים ויסייעו במקלעי-הסיפון ללחימה בחפרות-הקשר, כשהם נעים ביניהן; חלק מהחיילים יישארו ב-זחל"מים, כשהם נלחמים מהם ומסייעים ללחימה בחפרות-הקשר. כוחות-המשנה ללחימה על היעד יורכבו מקבוצות מעורבות של טנקים ו-חרמ"ש, כשלכל אחד מהם משימה מוגדרת על היעד. יש להימנע ממעבר כוח דרך כוח, ומן-הרצוי לחלק גזרות-לחימה על יעד כך, שכל כוח יילחם בגזרתו עד קצה היעד.

(8) אם המכשולים לא ייפרצו למעבר רק"מ, יופעל ה-חרמ"ש רגלית.

ג. כוח מחפה

(1) הכוח המחפה יהיה מורכב בעיקר בטנקים. עיקר תפקידו לחת אש מדויקת קרובה לכוח המסתער במגמה להשמיד מקסימום טנקים אויבים ותותחים נ"ט על היעד.

(2) כאשר הכוח המחפה אינו מטוגל יותר לחפות ביעילות, בגלל תנועתו של הכוח המסתער על היעד, יעשה אחת מהפעולות הבאות (לפי תכנון מראש או לפי פקודה):-

(א) יצטרף לכוח המסתער.

(ב) יעבור לעמדות-חיפוי חדשות, בקרבת היעד או באגפיו.

(ג) ינצל את ההצלחה ברדיפה אחרי האויב או בכיבוש יעדים נוספים.

(ד) ישאר במקומו לאבטחת אזור הפעולה.

(3) בלחימה על יעד חפוז יהיה הכוח המחפה קטן מהכוח המסתער, בדרך-כלל לא יותר משליש הכוח.

(4) בלחימה על יעד מבוצר יהיה הכוח המחפה גדול יותר - מטעמים אלה:-

(א) ריבוי העמדות ומטרות אחרות שיש לפצח על היעד.

(ב) חוטר האפשרות להכניס טנקים רבים על היעד. הכוח המחפה, כולו או חלקו, ישמש גם עתודה לכוח המסתער.

(5) זמן-החיפוי בלחימה על יעד מבוצר יהיה, בדרך-כלל, ארוך יותר מאשר בלחימה על יעד חפוז, וצפויה סכנה של הוצאת חמושת רבה. ניהול האש צריך שיהיה מדוקדק ביותר כדי להימנע מבזבז חמושת. בגלל ריבוי הטנקים המחפים חלקם יירו וחלקם יימצאו בעמדות-המתנה מאחור, כשהם מתחלפים ביניהם.

ד. כוח מסייע

(1) הכוח המסייע יסייע ללחימה על היעד על-ידי:-

(א) הנחתת אש בתחמושת נפיצה ועשן על היעד - לחיפוי פריצת המכשול.

(ב) הנחתת אש בתחמושת "רסיק-אוויר" - לסיוע ללחימה, בעיקר לטנקים.

(ג) העסקת יעדים שכנים או העתקת אש לעומק היעדים.

(ד) שיבוש התקפות-נגד של האויב.

(ה) הנחתת אש נ"ס.

(2) חלק מהכוח המסייע ייכוון לדילוג, עם גמר הלחימה על היעד, כדי להיות מוכן לתנועה בשלב ניצול ההצלחה.

(3) בלחימה על יעד מבוצר תידרש כמות-תחמושת גדולה, הן נפיצה והן עשן, ולכן יוכנו על-הרוב מצבורי-תחמושת ליד עמדות-הארטילריה.

ה. סיוע אווירי

הסיוע האווירי יופעל נגד יעדים בעומק או במשימות אמנעה נגד שריון נסוג או חוקף-נגד.

שלב ההתארגנות וניצול ההצלחה

50. עם כיבוש היעד על הכוח להתארגן מהר ולהיות מוכן:-

א. להדוף התקפות-נגד.

ב. לנצל את ההצלחה להתקדמות נוספת או לרדיפה.

51. התארגנות מחדש

א. תכנון ההתארגנות מחדש הוא חלק מתכנית ההתקפה בכללה. על-הרוב יחולו שינויים בתכנית ההתארגנות-מחדש לאור שינויים ושיבושים תוך מהלך הקרב. כוח משוריין ישאף להתארגן מחוץ ליעד שנכבש. ההתארגנות צריכה להיות קצרה ביותר, כשהכוח נערך באבטחה היקפית ופניו מכוונים לכיוון ההתקדמות, לפחות חום טקטי אחד מעבר ליעד שנכבש.

ב. על-אף האמור לעיל עלול המצב (או המשימה) לחייב החזקה ביעד שנכבש. במקרה זה ינצל ה-חרמ"ש את החפרות הקיימות. הטנקים ייערכו לבלימת התקפות-נגד. מחוץ ליעד יצטרפו ה-זחל"מים לטנקים, או ינועו לאחור לעמדות-המשנה.

52. ניצול ההצלחה

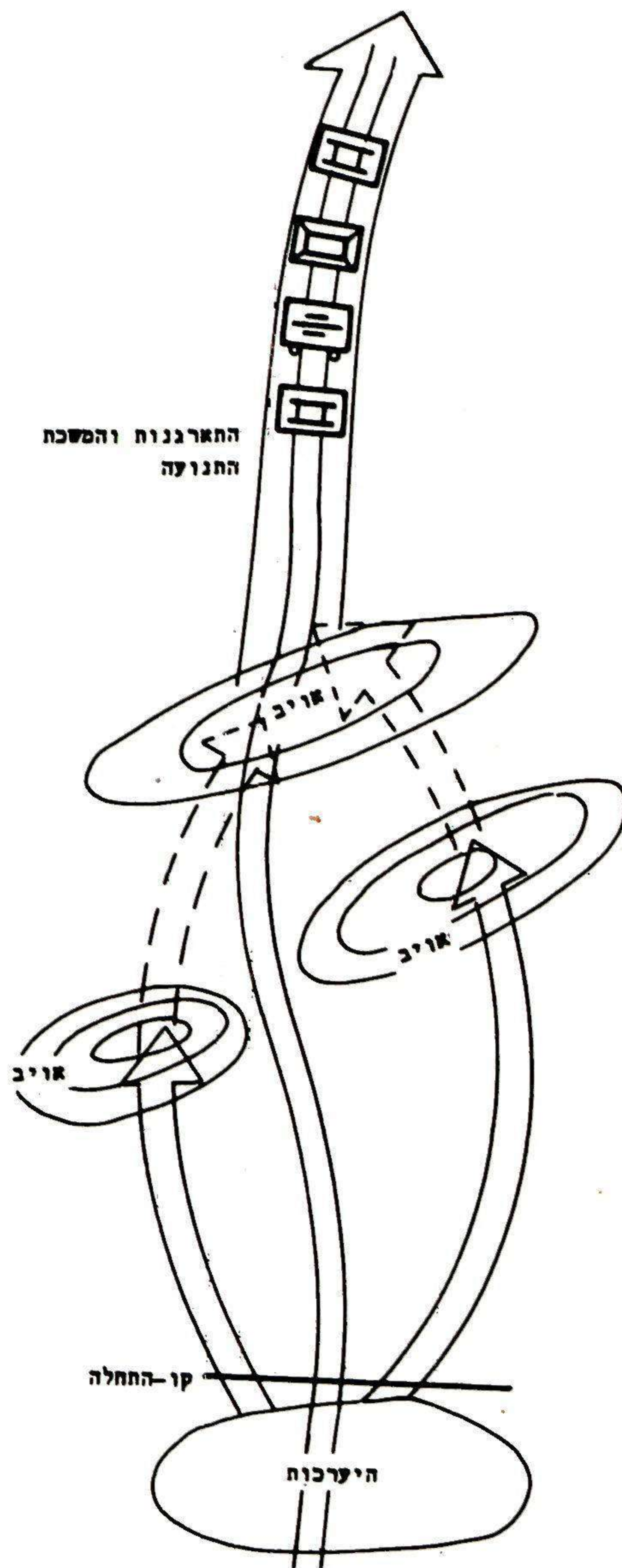
ניצול ההצלחה יתבטא באחת הדרכים הבאות או בכולן:-

א. רדיפה באש אחרי אויב נסוג.

ב. רדיפה פיסית אחרי האויב כדי להשמידו.

ג. התקפה על יעדים נוספים בעומק.

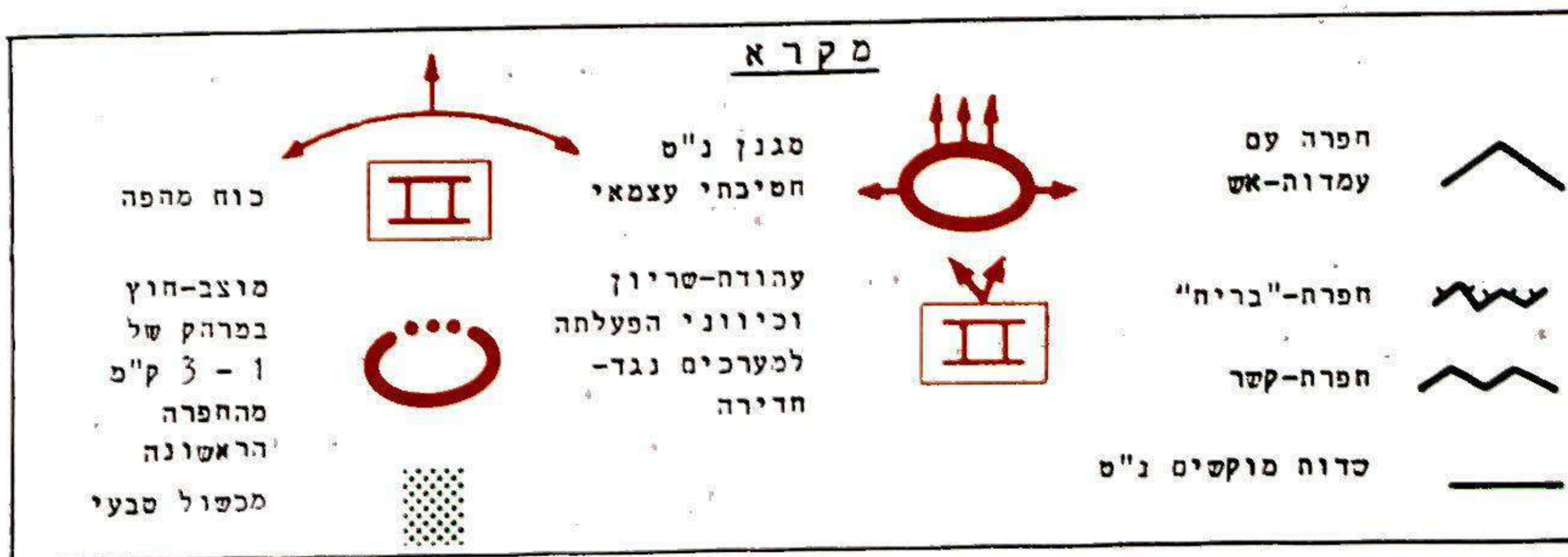
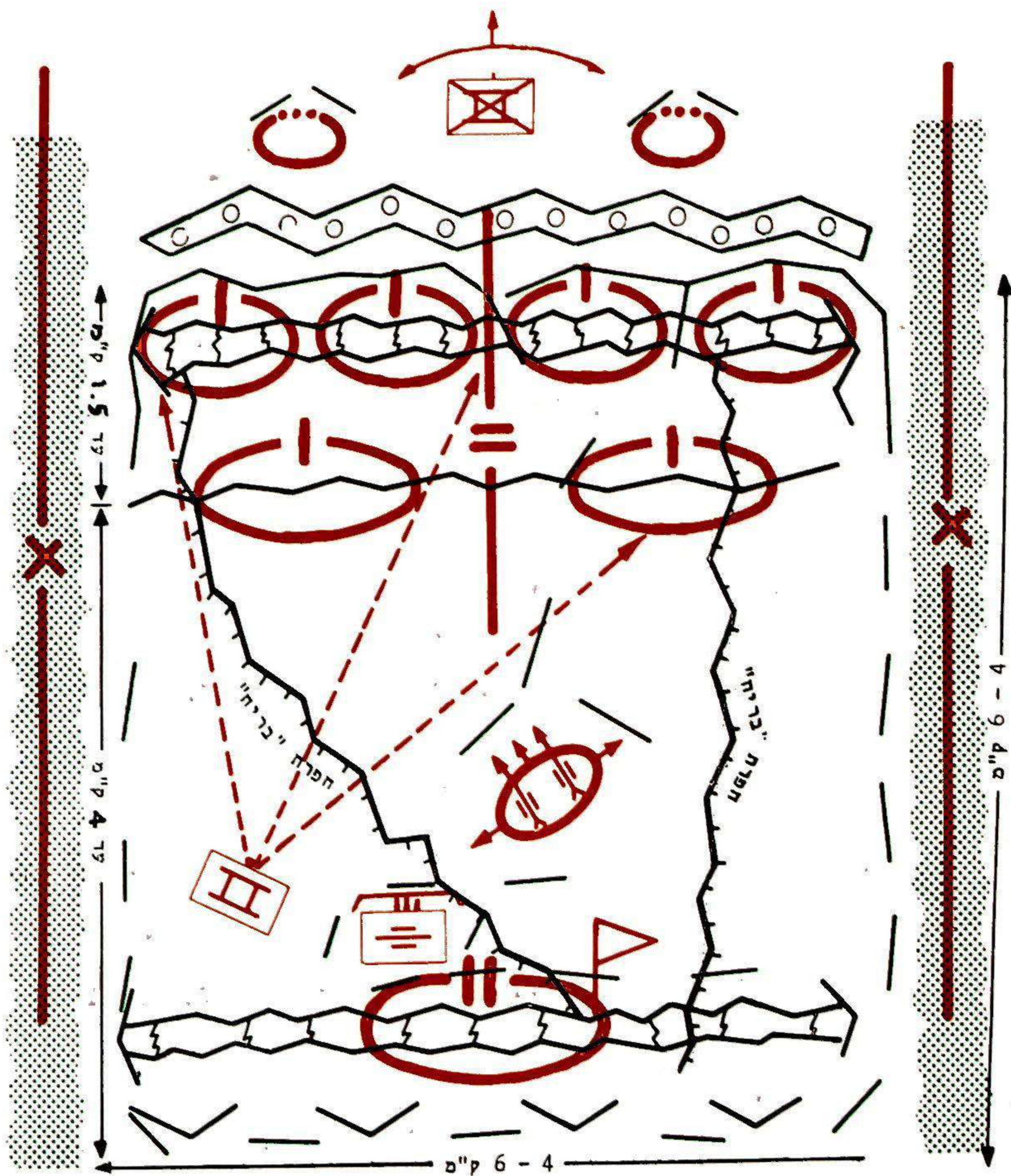
ד. תנועה לעבר יעדים חיוניים בעומק מערך האויב.

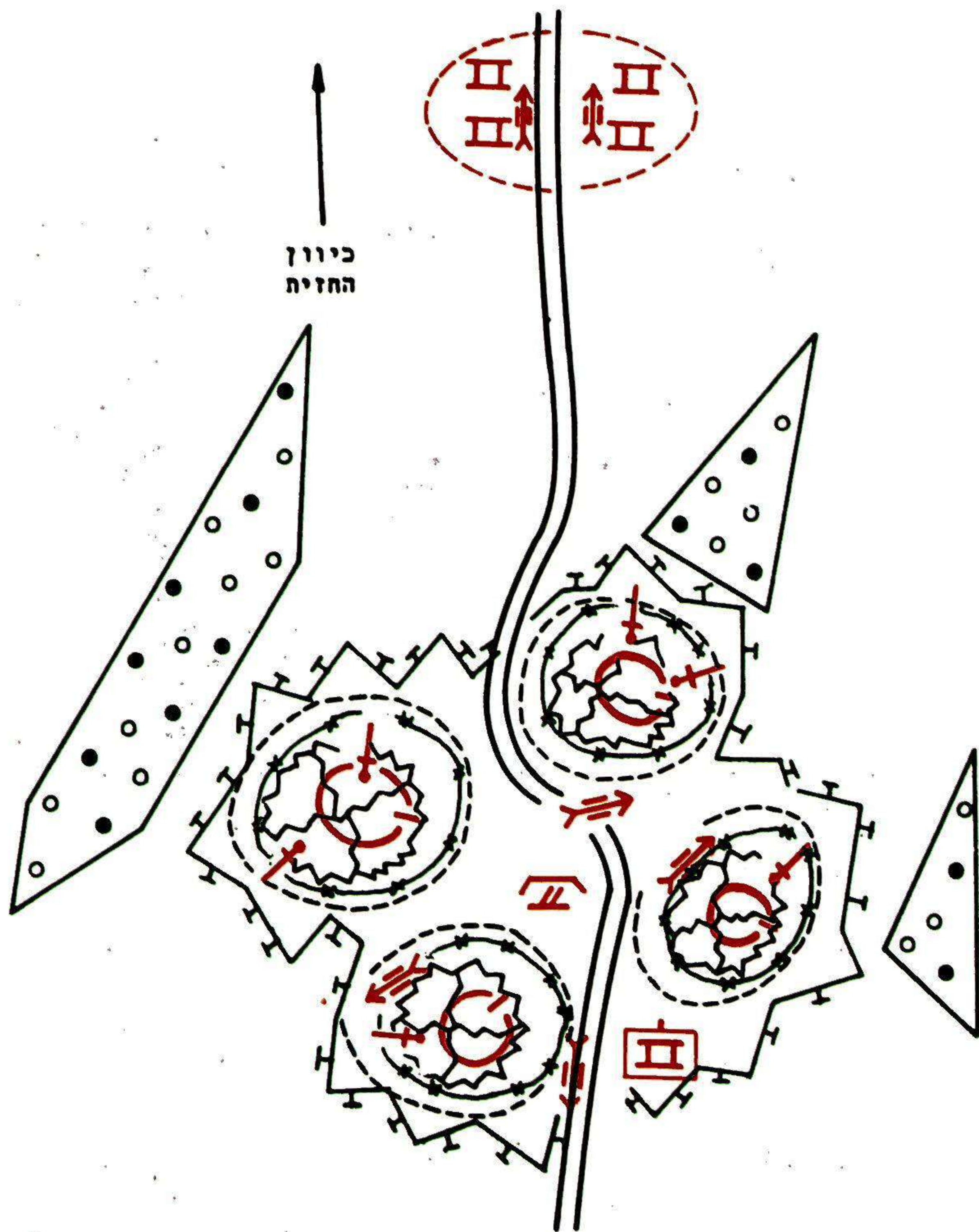
ציור 26 - התקפה והתארגנות סוף המשכת התנועה

התקפה על מערך מבוצר רצוף (שאינו ניתק לאיגוף)

54. מערך מבוצר רצוף קווי הוא מערך חטיבתי לפחות, הערוך בשיטת הקווים. מערך זה הוא בעל עומק של 5-6 ק"מ, נשען באגפיו על שטחים שאינם עבירים ל-רק"מ. הוא בנוי משני דרגי-הגנה בעומק, כאשר ביניהם מגנן-נ"ט חטיבתי, עמדות-ארטילריה מופעלות גם בתפקידי נ"ט, וכך עמדות מוכנות לתפיסה על-ידי שריון למניעת חדירה או התקפת-נגד. מערך זה מסתייע בארטילריה רבה, הכוללת עשרות קנים בעלי קליברים שונים, חלקם דו-תכליתיים.
55. אף-על-פי שמערך כזה אינו יעד אופייני להתקפת-שריון, יהיו מקרים שעוצבת-שריון תיאלץ להבקיעו. בגלל אופיו של מערך זה נוח יותר לתוקפו על-ידי כוח בעדיפות חרמ"ש.
56. הבעיות העיקריות העומדות בפני כוח בכיבוש מערך מבוצר רצוף הן:-
- א. פריצת המכשול לפני המערך, שהוא שדה-מוקשים המגיע לעומק של 200 - 300 מ'.
 - ב. שיחוק ארטילרית האויב, המסוגלת להנחית אש מרוכזת של עשרות קנים לאזור הפריצה.
 - ג. טיהור היעדים.
 - ד. השמדת המגנן-נ"ט.
 - ה. השתלטות מהירה על הדרג השני כדי לחדור לעומק המערך ולעורפו.
- ו. בלחימה על היעד ייתקל הכוח המשוריין בחילות רחבות, בניצב לכיוון התקדמות, וכך בחפרות-קשר ועמדות שרוחבן מגיע עד 120 ס"מ (אפשר לצלוח אותן, על-אף שהן עלולות לשמש מכשול ל-זחל"מים).

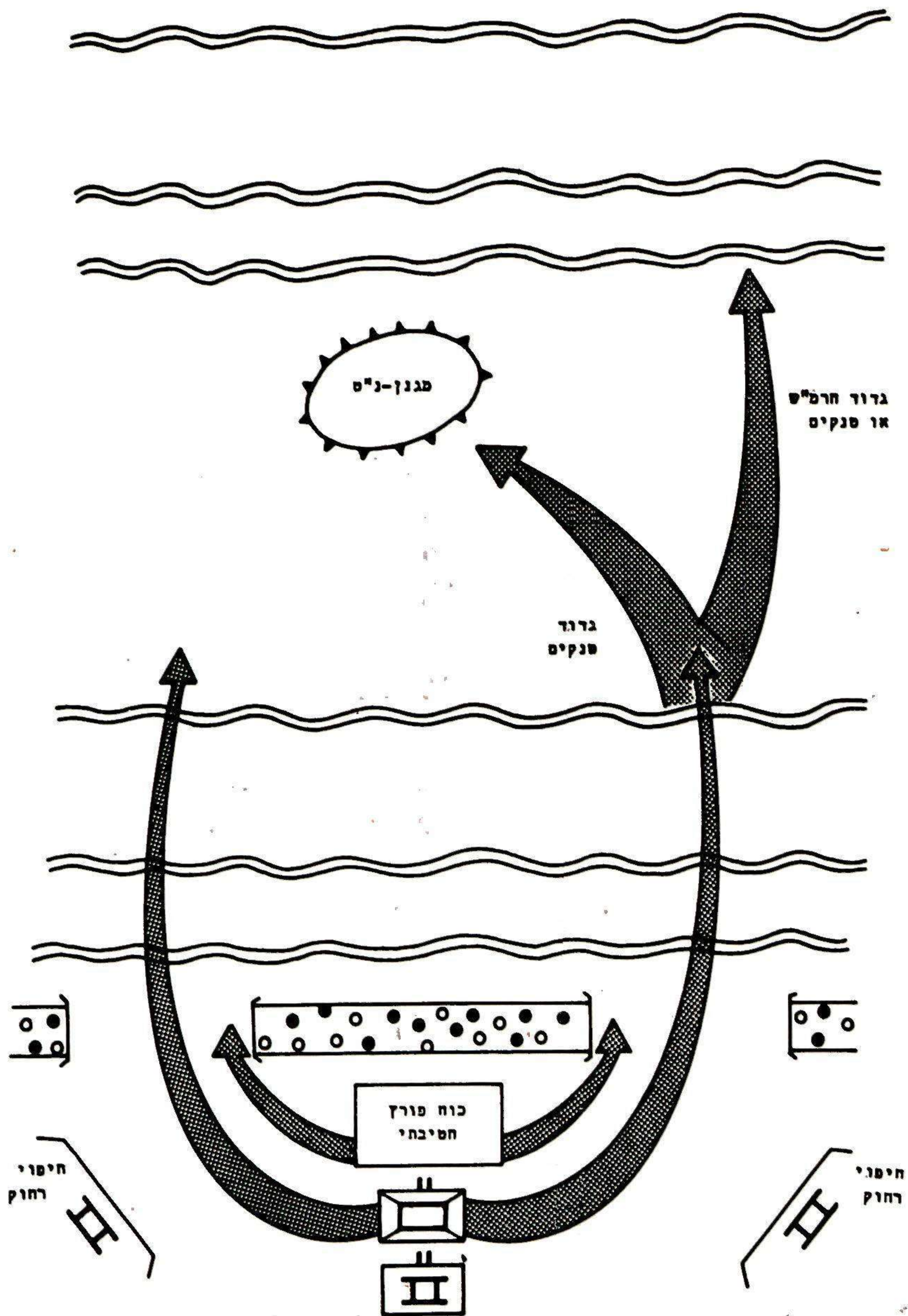

ציור 27 - סכימה של מערך-הגנה קווי (לפי המתכונת הסובייטית - אופייני לצבא המצרי)

ציור 27 א' - סכימה של מערך מוגן היקפי, מקובל בצבא ירדן

57. החקפת המערך חיעשה בחזית צרה תוך שאיפה למוטטו על-ידי פריצה לעומק והשתלטות מהירה על המגנן-נ"ט ועל הדרג השני. עם זאת יש לבצע הטעיות בחזית רחבה ככל-האפשר כדי להכביד על האויב באיכון מקום-הפריצה המדויק.

ציור 28 - חסיבה ממוכנת בהבקעה (סכימה)

58. זמן ההתקפה

הזמן הרצוי להתחלת ההתקפה הוא בשעות המוקדמות של הלילה כדי לאפשר את תקיפת המגנן-נ"ט והדרג השני עוד בחשכה.

59. שלב ההכנה ויצירת המגע

כדי להשיג הפתעה מערכתית תבוצע ההתקפה לאחר מסע-התקרבות ארוך, כשרובו, או לפחות חלקו האחרון, מבוצע בלילה. כדי למנוע את גילוי כוונותו של הכוח החוקף ואת גילוי מקום-הפריצה קודם-זמנו ייעשו כל ההכנות ויבוצע נוהל-הקרב על מפות ו-חצ"א, לעתים בלי לקיים חצפית על היעד עצמו. דבר זה יחייב הכנה יסודית ביותר, עד לפרטי-הפרטים, שתאומת לאחר-מכן על-ידי קבוצות-הכנה שיישלחו לקרבת היעדים.

60. שלב הלחימה אל היעד

- א. פריצת שדה-המוקשים תיעשה על-ידי כוח מיוחד עצמאי, כשתחח פיקודו יחידות-הנדסה סער. תפקידו לפרוץ את שדה-המוקשים ולכוון את כל היחידות אל היעדים, דרך הפרצות.
- ב. יש לפרוץ לפחות בשני אזורי פריצה (ורצוי בשלושה) בגזרה שרוחבה 800 - 1,000 מטר. יחידה תפרוץ שלושה מעברים בכל אזור-פריצה. שני אזורי-הפריצות יוכשרו למעבר רק"מ. הפריצה תיעשה בחיפוי הטנקים שבעמדות-החיפוי-מקרוב ליד אזורי-הפריצה. אלה יהוו חלק מהכוח הפורץ ויעברו אחר-כך ת"פ הכוח הכובש את דרג-ההגנה הראשון.
- ג. הארטילריה, ובעיקר תותחים, תמשיך בשלב זה, רובה באש נ"ט, וחלקה תנחית אש על דרג-ההגנה הראשון.

61. יצירת המגע עם היעד, לרבות כיבוש מוצבי-החוף, תיעשה על-ידי יחידת טנקים, ובחיפויים תיפרס הארטילריה ויבוצעו ההכנות ההכרחיות להתקפה.

שלבי הלחימה על היעד

62. בגלל אופיו ובניינו של המערך המבוצר הרצוף תחלק הלחימה על היעד על-הרוב לשני שלבים:-

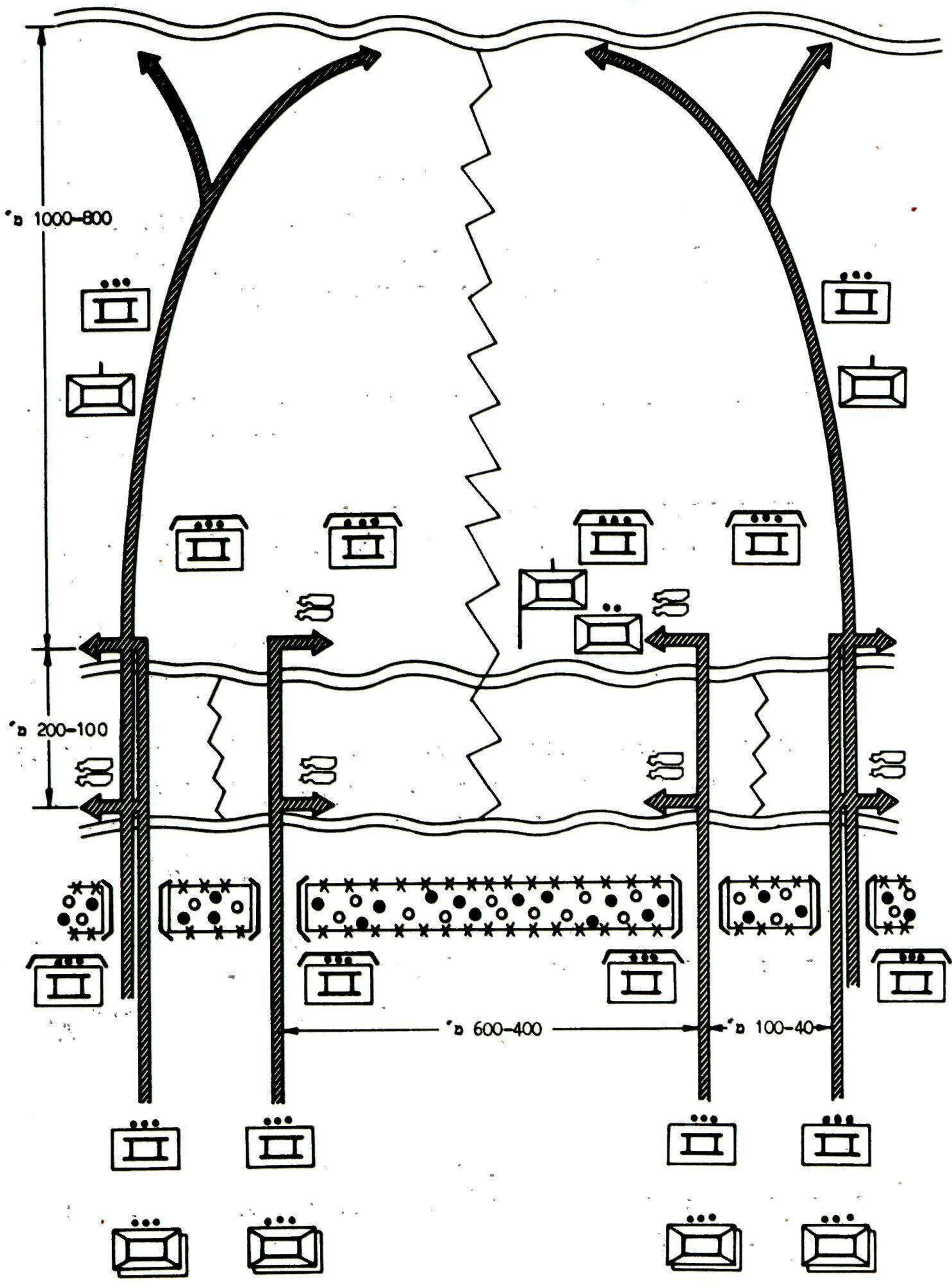
- א. שלב א - כיבוש דרג-ההגנה הראשון ויצירת מגע עם המגנן-נ"ט.
ב. שלב ב - כיבוש דרג-ההגנה השני ושיחוק או כיבוש המגנן-נ"ט.

63. שלב א

- א. כיבוש דרג-ההגנה הראשון יבוצע על-הרוב על-ידי כוח בעדיפות חרמ"ש, בליווי צמוד של טנקים.
- ב. הכוח יפרוץ בשני אזורי-הפריצה לפחות.
- ג. ה-חרמ"ש יילחם חלקו רכוב בין החפרות וחלקו בתוך החפרות. הטנקים חלקם יסייעו מקרוב, מחוץ לגדרות בחפרות, וחלקם ייצרו מגע עם קו-החפרות השלישי ועם המגנן-נ"ט.
- ד. אף-על-פי שהשאיפה היא לבצע את הפריצה בפעולה רכובה, יש לחכנן כאלטרנטיבה ולתרגל לחימה רגלית, במקרה שייכשל ביצוע הפרצות ל-רק"מ, כולן או חלקן.
- ה. הארטילריה תחסום באש את אגפי הכוח הלוחם ותעתיק וחמשיך באש על המגנן-נ"ט ועל דרג-ההגנה השני.

64. שלב ב

- א. בשלב זה השאיפה היא לבצע במקביל את כיבוש דרג-ההגנה השני ואת כיבוש המגנן-נ"ט.
 - ב. על-הרוב יהיה צורך לשחק את המגנן-נ"ט על-ידי כוח טנקים וארטילריה תוך שימוש רב בעשן כדי לאפשר לכוח אחר לדהור לדרג-ההגנה השני ולמוטטו. במקרה זה יושמד המגנן-נ"ט מעורפו על-ידי שילוב פעולתם של הכוח שכבש את הדרג השני ושל הכוח המטפל במגנן-נ"ט.
 - ג. לעתים יהיה הכרח להשמיד את המגנן-נ"ט, לפני שתהיה אפשרות להגיע לדרג-ההגנה השני.
 - ד. שלב זה יחייב שליטה טובה בכוחות ותיאום רב, בעיקר אם יבוצע בלילה.
65. השליטה בלחימה על היעד היא בעיה קשה, ובעיקר העברת יחידות הטנקים ח"פ הכוח הפורץ והחזרתם, חלקם או כולם, ליחידת-האש שלהם.
66. אף-על-פי שהבקעה היא חזיתית, יש לחפש אפשרויות לביצוע פשיטות - ברגל, במסוקים ורכובות - על מפקדות, ארטילריה וכו'.

הערה: כל המחלקות של פלוגת-הטנקים המסייעת לטיהור היעד תופסות עמדות מעבר לקו-החפרות השני ויוצרות מגע-אש עם קו-החפרות השלישי.

ציור 29 - הבקעת דרג חטיבתי קדמי על-ידי גדוד חרמ"ש (סכימה)

סיוע בהתקפה על מערך רצוף

67. ארטילריה

א. בהתחשב בכמויות הגדולות של הארטילריה העומדת לרשות המגן וכך בעומק המערך והמכשולים יהיה צורך להעמיד בסיוע לעוצבה התוקפת כמה גדודים של ארטילריה-שדה וארטילריה בינונית כדי לאפשר מחך אש נ"ס על ארטילריה האויב וחיפוי על פריצת הכוחות.

ב. הוצאת החמושת תהיה גדולה ביותר ותחייב צבירת חמושת בעמדות הארטילריה.

ג. אף-על-פי שהשאיפה היא לרכז את מרבית הארטילריה בשליטת הרמה הגבוהה, לעתים קרובות ולזמנים קצרים חורד בסיוע ישיר ליחידות הפורצות.

68. סיוע הנדסי

א. בגלל הצורך להחדיר טנקים למערך בשלב הראשון של הקרב יש לפרוץ מייד פרצות לטנקים. פרצות אלו ייעשו על-ידי טנקי-מורג ומסעני-צינור, שייגררו על-ידיהם, או באמצעים נוספים.

ב. יש לקחת בחשבון, שטנקי-המורג פגיעים מאוד בטווחים אלו, ולכן יש לתכנן אלטרנטיבות לפריצה בעזרת פלסים (במקרה של כישלון המורגים זה-נד"לים).

69. סיוע אווירי

א. בשלב א יתרכז הסיוע האווירי בחיסול טנקים, מט"נים ועמדות נ"ט בדרג-ההגנה הראשון, וכך בהפצת ארטילריה האויב בסיוע לאש נ"ס של ארטילריה - כל זה בסיוע תאורת נורים.

ב. לאחר-מכן יתרכז הסיוע האווירי באמנעה קרובה כדי למנוע התערבות של עתודות טנקי האויב בקרב.

התקפת-לילה

70. בהתקפת-לילה ינצל כוח-השריון את יתרונות החשכה כדי להגיע בהסתר אל היעדים. אך בשלבים מסוימים של הקרב ישאף להאיר את גזרת-ההתקפה, כולה או חלקה, על-ידי אמצעי-תאורה שונים כדי להפעיל את מלוא-עצמתו.
71. ביסודו של דבר מנוהלת ההתקפה בלילה כמו ביום, אלא שהשליטה והתיאום בלילה קשים ביותר, התבניות צפופות יותר והתנועה אטית.
72. בגלל הקשיים בשליטה ותיאום צריך שתכנון ההתקפה יהיה פשוט ככל-האפשר - לקביעת יעדים ומשימות מדויקות, תוך הימנעות ממעבר יחידה דרך יחידה.
73. כוח-השריון מקים רעש רב בלילה, אם כי קשה לאכז מדויק את כיוון הרעש וגודל הכוח. כדי להשיג את ההפתעה יהא צורך להשתמש בהטעיות רבות. הלילה מאפשר הפעלת הטעיות בכוחות קטנים יחסית תוך שימוש ברעש ואורות.
74. הפעלת הסיוע הארטילרי בלילה דומה לזו של יום, אלא שחלק מיחידות הארטילריה יופעל לתאורה; סיוע התאורה יהיה חלק מתכנית-האש.
75. יש לקחת בחשבון, בתכנית-האש, שכיסוי השטח על-ידי ארטילריה, בשלבים הראשונים, לא יאפשר ירי מדויק של הטנקים ליעדים בגלל האבק והעשן שיישארו רבוציב על היעדים וישברו את קרני-האור.

76. שלב-ההכנה

- א. ההכנות להתקפת לילה הן מסובכות ביותר ומצריכות זמן רב, בחלקן מבעוד-יום ובחלקן בלילה. לגבי יעד קרוב יבוצעו ההכנות בשלמותן, ולגבי יעד רחוק יבוצעו בחלקן מראש ובחלקן תוך התקדמות עיקר הכוח.

ב. ההכנות יכללו:-

(1) סיורים וחצפיות לשם:-

- א) קביעת עמדות-חיפוי ודרכי-גישה אליהן.
- ב) קביעת עמדות הנשק המסייע לרבות זרקורים "60.
- ג) איכון שדות-מוקשים ומכשולים וקביעת מקום-הפריצה.
- ד) קביעת נתיבי גישה והסתערות של הכוח המסתער.
- ה) קביעת שטחי-היערכות.
- ו) איכון עמדות-נשק אויבות, סנקים על היעד וכך פרטי-נוף שיעזרו להתמצאות בלילה.

(2) הכנות לירי - הכנת עמדות לסנקים לקראת כניסתם בלילה וארגון השטח.

(3) תיאום

א) קביעת גבולות-גזרות שיישענו על פרטי-נוף בולטים, או, בהעדרם, סימון גבולות בעזרת זרקורים שיאירו על קו קבוע.

ב) קביעת סימנים מוסכמים:-

(1) על הרכב - לזיהוי יחידות, מפקדים ומפקדות.

(2) להפסקת אש.

(3) להפסקת תאורה.

(4) להתחלת ההסתערות ולהצלחת הכיבוש.

(5) לאיגוד כוחות לאחר כיבוש.

ג) סימון צירי-חנועה, נקודות-פיצול ועמדות-היערכות.

(4) טיווח נשק ארטילרי לרבות מרגמות.

(5) חדרוך כל אנשי-היחידות לגבי תכנית ההחקפה וחרגול היחידות.

77. הכנות להחקפה בעומק

א. כאשר היעד האויב נמצא בעומק רב, יעמדו בפני הכוח בעיות של:-

(1) חוסר אפשרות לצפיית השטח ולכן קושי בקביעת שטחי-היערכות מדויקים, בקביעת עמדות-אש ובאיכון האויב במדויק.

(2) חוסר ידיעות מספיקות על צירים.

(3) ניווט כוח גדול בצירים ארוכים בלילה.

ב. בחדירה לעומק יוקצו לתפקיד ההכנה הכוחות הבאים:-

(1) כוח מסייר ומנווט

תפקידו למצוא נחית נוח לחנועה ולנווט את הכוח. כוח זה יצא לפני היחידה זמן מספיק כדי ביצוע השילוט, שלא לעכב את היחידה הנעה אחריו. אם היחידה נעה במסגרת עוצבה, יוטלו תפקיד הסיור, בדרך-כלל, על יחידת-הסיור החטיבתית ותפקיד הניווט על מחלקת-הסיור הגדודית.

(2) קבוצת-הכנה

א) תפקידה להשלים את ההכנות והסיורים בקרבת היעדים, שאי-אפשר היה לבצעם קודם לכן. קבוצת-ההכנה תאכן את היעדים, תקבע שטחי-היערכות, ולפעמים אף תסמנם, וכן תציב סימון בנקודות פיצול ומפגש.

ב) ברמת העוצבה תהיה קבוצת-ההכנה צירוף של קבוצות-הכנה יחידתיות.

ג) קבוצת-ההכנה תכלול נציגים של יחידות-המשנה ותהיה בפיקודו של קצין בעל סמכות - כגון סמג"ד או סמח"ט.

ד) גודלה והרכבה של קבוצת-ההכנה מותנים בנתוני האויב, היעדים, השטח ותכנית-ההחקפה.

ה) קבוצת-ההכנה תשתדל לבצע את מקסימום ההכנות האפשריות, ויש אפוא להחדירה בזמן, כדי שתספיק למלא את משימתה.

ו) על-אף חשיבותה של קבוצת-ההכנה אסור שגילויה יביא לאבדן ההפתעה המערכתית; לעומת-זאת ייתכן שתאבד לעתים ההפתעה הטקטית. קבוצת-ההכנה תעשה בכל-עמ מאמצים שלא להתגלות, גם אם יחייב הדבר סיורים רגליים בקרבת היעדים.

ז) קבוצת-ההכנה תוחדר על-הרוב ברכב או בשילוב של רכב ומסוק. לעתים תונחת הקבוצה במסוק בלבד, ואז תהיה מצומצמת באפשרויותיה, ולכן גם התפקידים, שיוטלו עליה, יהיו מוגבלים.

78. תנועה להיערכות והיערכות

א. התנועה להיערכות תהיה בשדרות, על-הרוב בשדרות מקבילות כדי להימנע מזנב ארוך מדי. הכוחות יהיו מאוגדים מראש, בהתאם למקומם בהסתערות, כדי להקל על היערכות מהירה. על-הרוב תהיה התנועה ללא אורות.

ב. בלילה ייאלץ הכוח לעתים להיעצר בשטח-ההיערכות. יש לשאוף להיערכות קצרה ככל-שאפשר. שטח-ההיערכות יהיה קרוב יותר מאשר ביום.

ג. לעתים יופעלו, כבר בשלב זה, אמצעי-תאורה, בעיקר פצצות תאורה ו/או זרקורי "60, על היעדים כדי לאפשר זיהויים וטיווח ארטילרי; וכך כדי להקל על תנועת הכוחות - הכוחות עצמם יימצאו בחשכה כלפי היעדים, ותאורת היעדים תתן אור עקיף בשטח הרחוק יותר, בו מתקדם הכוח. בנסיבות מסוימות יושם הדגש במהירות כבר בשלב זה, ואז יפעיל הכוח גם את אורותיו כדי להקל על תנועה מהירה.

ד. הארטילריה תשלים, בשלב זה, את טיווח היעדים, ולעתים תנחית אש כדי לחפות על הרעש של תנועת הכוחות.

ה. בחדירה ארוכה לעומק ייקבע שטח-ההמתנה כמה קילומטרים משטחי-ההיערכות, והוא ישמש מקום תיאום והתארגנות לפני הכניסה להיערכות.

ו. את התנועה להיערכות מן-הרצוי לבצע תוך דממת-אלחוט - על-ידי השימוש בשילוט צירים וברצים רכובים.

79. הלחימה אל היעד

א. הכוח המחפה והכוח המסייע יפתחו באש על היעדים, כשהם נעזרים בתאורת זרקורי "60 ו/או תאורת מרגמות ותותחים. הטנקים שבעמדות-החיפוי ישמשו בזרקורי 45 ס"מ רק במקרה שתאורת הפצצות אינה מספיקה או אינה מכסה את כל השטח. שימוש מופרז בזרקורי הטנקים יביא לאיכונם ולפגיעה בהם. האש הארטילרית תהיה מכוונת למדרונות האחוריים כדי לא להפריע לטנקים לאכזן מטרות-נקודה ולפגוע בהן. בשלב אחרון של ההסתערות, לאחר פיצוץ מטרות-הנקודה על-ידי הטנקים, תונחת הארטילריה גם על המדרונות הקדמיים, כשהטנקים יורים למטרות מתגלות בלבד.

ב. יש לוודא, שהתאורה לא תגלה את הכוח המסתער בעמדות-ההיערכות ובתחילת ההסתערות. התאורה, בשלב זה, על היעדים תתן אור עקיף למסתערים, שיקל על תנועתם. האויב, הנמצא במרכז אלומת-האור, אינו מסוגל לראות לטווחים רחוקים. לעומת-זאת הנחת פצצות-תאורה על הקרקע תסנוור את המגן ותסייע לירי למטרות-נקודה על-ידי הבלטת צלליות טנקים, תותחים וכו'.

ג. הכוח המסתער ינוע בתבנית פרוסה, כשהטנקים מובילים. עם הגיעם לטווח פתיחה-באש יאירו בזרקורי הטנקים ויתקדמו תוך ירייה על היעדים.

80. לחימה על היעד

- א. בהגיע הכוח המסתער לקרבת היעדים יש להפעיל את מקסימום התאורה האפשרית.
- ב. האש הניתנת על-ידי הכוח המחפה מסכנת את המסתערים, ובעיקר את ה-חרמ"ש התוקף רגלית, לכך יסומן גבול גזרת-האש של הכוח המחפה על-ידי זרקור של סנק. אלומת-אור זו תוסט לפי הוראות מפקד הכוח המסתער או לפי תצפית מפקד הכוח המחפה. נצנצים או פנסים יורכבו על המסתערים כדי להקל על זיהויים מעמדות-החיפוי.
- ג. גם בלילה, כביום, ישאפו הטנקים לשטוף את היעד עד-סופו, כשה-חרמ"ש נע מאחוריהם כגל שני. המרחקים ביניהם יהיו קטנים יותר מביום, ולעתים ינועו חלק מה-זחל"מים צמוד לטנקים או ביניהם כדי לאבטחם.
- ד. כאשר אי-אפשר לשטוף את היעד, כגון ביעד מבוצר או בשטח קשה במיוחד, יילחם ה-חרמ"ש רגלית, כשהטנקים נעים צמוד אליו או מאחוריו.

81. התארגנות מחדש וניצול ההצלחה

- א. בלילה יתארגן, בדרך-כלל, הכוח על היעדים שכבש, אך אם אין משימתו להחזיק ביעד ולהתבסס בו, ישאף לצאת ממנו הקדם ככל-האפשר, לעתים תוך השארת אבטחה על היעד שנכבש. הטנקים ישאפו בכל-עת לצאת את היעד כדי לאבטח את אזור-הפעולה. בתכנון מראש ייקבע הטווח או פרט-הנוף אליו יתקדמו הטנקים בהתארגנות.
- ב. ניצול ההצלחה על-ידי רדיפה בלילה אינו אופייני לכוח משוריין, אם כי לעתים ימשיך הכוח להתקדם לקראת התקפה נוספת על היעד אחר או לתפיסת שטח נוח לקראת המשך הלחימה עם שחר.
- ג. יש חשיבות להגעה מהירה של הדרגים עם גמר הלחימה. ייקבעו מראש מפגשים אליהם ישלחו נווטים להכוונת הדרגים.

התקפה עם שחר

82. ההתקפה עם שחר משלבת בתוכה את זמיונות הלילה והיום - בחסות החשכה יערכו הכוחות מסע התקרבות, ולאור היום תבוצע הלחימה על היעדים.
83. הבעיה היא, ששחר-של-שריון, המאפשר כינון נוח בטלסקופ, אינו זהה לשחר המטאורולוגי, ולכן יוכלו הסנקים לפתוח באש יעילה רק דקות-מספר לאחר תחילת דמדומי-הבוקר.

פ ס ה 3

התחזוקה בהתקפה על יעדים קרקעיים

85. כללי

- א. בהתקפה על יעדים קרקעיים תהיה צריכה גדולה יחסית של תחמושת לעומת צריכה קטנה יותר של דלק. כן סביר, שתהיינה פגיעות רבות ב-רק"מ ובאנשים. לעובדות אלו תהיה השפעה על ארגון הדרגים ופריסתם בשטח.
- ב. יש לבנות את ארגון הדרגים ולקבוע את פריסתם כך, שניתן יהיה לעבור במהירות לתחזוקת הכוח, למקרה של מעבר לניצול הצלחה, ללא הפסד זמן רב לצורך מילוי מחדש בגמר ההתקפה.
- ג. לקראת התקפה על יעדים קרקעיים יש צורך לבצע החמחה של התחמושת לסוגיה השונים (נפיץ) ב"צטני" ה-רק"מ.

86. ארגון הדרגים ופריסתם

- א. לקראת ההתקפה יתודלק ה-רק"מ וייכנס להתקפה כשמיכליו מלאים. בעקבות הכוחות וצמוד להם ינועו דרגי א1, כשהם כוללים אך ורק את כיתות-החימוש הגדודיות ואת ה-תאג"דינו.
- ב. שיירות התספוקת של דרגי א1 יושארו מאחור ויקודמו לקראת שלב-ההתארגנות. היחידות אחראיות לקביעת צירי-התנועה של שיירות-התספוקת ולקביעת מקומות-המפגש אליהם ישלחו נווטים כדי לנווט את רכב-התספוקת לעבר היחידות.

87. הספקת תחמושת ודלק

- א. הרכב התחמושת והדלק בדרגי א1 מותנה בצריכה הצפויה בהתקפת היעד הקרקעי מצד אחד ובמשימה הבאה של הכוח התוקף מצד אחר.
- ב. יוחל בקידום התספוקת לעבר הכוחות לקראת גמר כיבוש דרג-ההגנה השני כדי לחסוך את זמן התנועה של הדרגים לעבר ה-רק"מ. אפשר גם לקדם מוקדם יותר רכב נושא תחמושת לעבר הכוח המחפה, אם זה יזדקק לכך.
- ג. בהתקפה על יעדים קרקעיים, בהם צפויה הוצאה גדולה של תחמושת ארטילרית, יהיה צורך לצבור תחמושת ליד עמדות הארטילריה כדי לאפשר פינוי הרכב נושא-התחמושת לסיבוב-איסוף נוסף ולהעמסתו מחדש לקראת השלב הבא.
- ד. אם דרכי הגישה ליעדים יהיו טובים ועבירים לרכב "רך", - אפשר לתכנן דחיפת רכב ה-פלה"ס קדימה - כדי לקצר את משך הזמן של מילויים מחדש של רכב הדרגים, שיתרוקן בגמר מילוי ה-רק"מ.

88. פינוי רק"מ

- א. רק"מ שייפגע במהלך ההתקפה יחולץ למקום-מחסה קרוב ביותר, וכיתות-החימוש הפלוגתיות ו/או הגדודיות יעסקו בתיקונו.
- ב. רק"מ שלא ניתן לתקנו באמצעי הגדוד ירוכז לנקודות-פינוי גדודיות, באמצעי-החילוץ של הגדוד או בסיוע אמצעי-חילוץ שיורדו מהחטיבה, ויתוקן באחריות הסדנה החטיבתית, כשהיא שולחת כיתות-חימוש לעבר נקודות-הריכוז.
- ג. עם גמר כיבוש היעד ועם המעבר לניצול ההצלחה יקודמו כיתות-החימוש הגדודיות לעבר יחידותיהן כדי להמשיך בתנועה. אחר הכוחות ואילו כיתות-החימוש של הסדנה החטיבתית יעסקו בתיקוני רק"מ שנפגע בעת מסע ההתקרבות אל היעדים וביעדים עצמם.

89. פינוי נפגעים

א. נפגעים יפוננו ל-תאג"דים, שינועו בעקבות הכוחות בסיוע זחל"מי-הפינוי הגדודיים.

ב. הגדודים יתוגברו באמבולנסים, ויהיו אחראים לפינוי הנפגעים לעבר פלוגת ה-חר"פ החטיבתית. אפשר להשתמש גם ברכב הדרגים, החוזר ריק ל-מת"ח, לצורך פינוי נפגעים.

ג. פלוגת ה-חר"פ החטיבתית תמוקם בקרבת דרך נוחה לתנועה ככל-שאפשר.

פ ס ק ה 4

מ א ר ב

מהות המארב

90. המארב הוא דרך-פעולה התקפית, שתכליתה להפתיע כוח אויב, הנמצא בתנועה, להשמידו או לפגוע בו בשטח שנבחר לכך מראש.

91. התנאים הדרושים כדי לפעול בשיטת המארב:-

א. ידיעות על האויב.

ב. זמן ומרחב שיאפשרו לכוח האויב לנוע בהסתר למקום המארב ולהיערך שם.

92. יחסי-כוחות

פעולת המארב מושתתת בעיקרה על הפתעה, עצמת-אש וניידות, ולפיכך בידיו של כוח-שריון קטן להציב מארב לכוחות גדולים, במיוחד בלילה. המארב נגד שריון יהיה, בדרך-כלל, מארב אש. מארב נגד חי"ר או רכב "רך" עשוי להסתער על האויב לאחר מכת-האש הראשונה.

93. המשימות האופייניות של המארבים הן: -

א. חסימה - חסימת צירים ואזורי-פעולה.

ב. מארב נגד רגלים.

ג. מארב נגד רכב.

ד. מארב נגד שריון.

94. המארב עשוי לפעול בשיטות אלה: -

א. החקפה קצרה ונסיגה - ניצול גורם ההפתעה בהחקפה מהירה ונסיגה למקום חדש או חזרה לבסיס.

ב. מארב "במצב פתיחה" בלחימה נגד שריון - מארב כזה אופייני בעיקר לכוחות משוריינים וניידים נגד אויב, מכונס או פרוס בחבניות-קרב.

ג. מארב ומעבר להגנה - שיטת-פעולה כזאת ננקטת במצב-פתיחה על-ידי כוחות חוסמים, כאשר אין באפשרותם לדלג ממקום-המארב ועליהם לעבור להגנה במקומם.

כללים לגבי תכנון המארב וביצועו

95. ארגון מוקדם וטיב הגייסות

המארב יפעל, בדרך-כלל, בחוץ שטחי אויב או שטחי-הפקר. הצלחת הפעולה מותנית בתכנון יעיל ובחיאום בין הכוחות השונים. ככל שרמת-הביצוע של היחידות תהיה גבוהה יותר, כן ירבו ההישגים. כושר-ביצוע לקוי של חלק מהכוחות עלול להכשיל את כל הפעולה כולה.

96. בחירת מקום המארב

א. מקום המארב - בין יום ובין לילה - ייקבע על ציר התנועה או הגזרה שלפי הידיעות שבידינו עשוי האויב לנוע בהם. כדי להגביר את ההפתעה מן-הרצוי שהמארב יוצב קרוב ככל-האפשר לבסיסי האויב.

ב. מקום-המארב ייבחר בהתחשב בגורמים אלה:-

- (1) המשימה.
- (2) בסיסי האויב, צירי-התנועה וכיווני-התנועה הצפויים.
- (3) סוג האויב ושיטת תנועתו.
- (4) מבנה השטח - מקום שיגביל את תנועת האויב וישמש שטח-השמדה יעיל.
- (5) אפשרויות לשטחי-המתנה ולעמדות-אש.
- (6) אפשרויות לדילוג המארב בהתאם למשימה בהמשך הפעולה.

97. ניצול עצמת-האש

- א. עצמת-האש תנוצל במלואה על-ידי ארגון השטח ומתן פקודות מוקדמות לכל הכוחות עד לצוות היחיד.
- ב. פתיחה באש - רק לפי פקודה או סימן מוסכם.
- ג. ניצול מלוא הטווח היעיל של כל כלי-הנשק והתאמת התחמושת למטרות.

98. שימוש באמצעים הנדסיים

- א. מיקוש וחסימת צירים במוקשי-נ"ט ובמוקשי-נ"א.
- ב. מלקוד הצירים באמצעים מאולתרים, כגון פחי-הצתה, פוגסים, וכו'.
- ג. ביצוע פיצוצים לחסימות תוך ביצוע המארב.

99. הסתערות המארב

- א. בדרך-כלל יסתער מארב משוריין על כוח רגלי או כוח רכוב על רכב "רך".
- ב. כוח יסתער על שריון אויב, רק כאשר יחסי-הכוחות הם לטובת האורב, והאויב לא הצליח לתפוס עמדות.
- ג. בלחימה נגד שריון אויב חסתיים, בדרך-כלל, ההסתערות בחפיסת עמדות-אש יעילות ביותר שיאפשרו את השמדת האויב.

100. מקום המפקד במארב

מפקד-המארב יתמקם במקום שיחן לו שליטה חזותית על כוחותיו, על שטח ההשמדה ועל דרכי-הגישה של האויב.

101. אתראה

כוחות-אתראה יוצבו על דרכי-הגישה של האויב וידווחו על התקדמותו.

102. אבטחה

כוחות-המארב יאובטחו ע"י הוצאת תצפית או תשמועים וכוחות קטנים כדי:-

- א. למנוע הפתעת כוחותינו על-ידי האויב.
- ב. לוודא שהשטחים השולטים על שטח-ההשמדה לא נתפסו על-ידי כוחות אויב.

הצבת המארב

103. כללי

- א. כוח אויב - פרט לשדרות מנהליות בעורף - לא ינוע ללא אבטחה. בדרך-כלל ינועו, לפני הכוח ובאגפיו, יחידות-סיור. לפיכך ימוקמו מרבית המארבים בשטחי-המתנה כדי להקטין את אפשרות גילויים על-ידי כוחות האויב.
- ב. הסוואת הכוחות הם תנאי להצלחת המארב.
- ג. תנועה מהירה לעמדות ופתיחה מיידית באש עשויים לוודא את השגת ההפתעה.

104. מארב נגד כוח משוריין או ממוכן

- א. המארב יתמקם בעמדות-המתנה. ריחוקן של עמדות-ההמתנה משטחי-ההשמדה מותנה בשיטת התנועה של האויב - כאשר האויב נע ללא אבטחות, יתמקם הכוח האורב בעמדות-המתנה לרגלי עמדות האש; כאשר האויב נע עם מסך-סיור, יגדל המרחק בהתאם לפריסה האויב.
- ב. השאיפה היא לפתוח באש מהטווח הקרבי של כלי-הנשק העיקריים (מותנה במארב של טנקים או של חרמ"ש).

ג. לפי פקודה יחפוס הכוח עמדות-אש, ולאחר-מכן ישפר עמדות, תוך תנועה ואש לעבר האויב.

ד. אם הכוחות הפועלים גדולים והאויב נע פרוס בתבנית-קרב, עלול המארב להתפתח לאחת מאפשרויות אלה:-

(1) קרב נייד בין הכוחות.

(2) ניתוק מגע ונסיגה.

הפעלת מארבים

105. הכוחות במארב

א. הכוחות (או היסודות) הקבועים, המרכיבים כוח אורב הם:-

(1) כוח אתראה ואבטחה.

(2) כוח עיקרי (כוח הולם).

(3) כוח מרתק ומחפה (כוח בולם).

(4) כוחות נוספים - פיתיון, הטעיה.

ב. כוח אתראה ואבטחה

(1) תכליתו למסור הודעה על התקרבות אויב ולאבטח את אזור-הפעולה.

(2) האתראה והאבטחה יושגו באמצעות כוחות קטנים, המוצבים באזור המארב.

(3) הקשר בין הכוחות ייעשה באלחוט ובסימנים מוסכמים.

ג. כוח עיקרי (כוח הולם)

כוח זה עשוי לכלול כמה כוחות-משנה. תכליתו להשמיד את האויב על-ידי אש ו/או הסתערות.

ד. כוח מרתק ומופה (כוח בולם)

תכליתו לעצור את האויב בתוך שטח-ההשמדה על-ידי אש ואמצעים הנדסיים, כדי לאפשר ולסייע בהשמדתו על-ידי הכוח העיקרי.

106. לעתים לא תקוים חלוקה קבועה זו של כוחות, וכוח אחד ימלא כמה תפקידים.

השלבים במארב

107. השלבים במארב הם: -

- א. הכנות.
- ב. תנועה והיערכות.
- ג. המתנה.
- ד. ניהול הקרב.
- ה. ניתוק מגע (או מעבר לצורה-קרב אחרת).

שלב ההכנות

108. ההכנות שיעשו לקראת המארב הן: -

- א. תכנון על-גבי מפות או תצ"א.
- ב. סיור אוויר או קרקע (אם אפשר).
- ג. תכנון מפורט.
- ד. מתן פקודה ותדריכים.
- ה. הכנת הרק"מ ליציאה - תדלוק, חימוש, ניסוי כלים, התאמת כוונות והכנת אמצעים הנדסיים להבלה.

שלב התנועה וההיערכות

109. התנועה למקום-המארב תהיה מאובטחת, מן-הרצוי שתיעשה בדממת-אלחוט.

110. היערכות המארב אפשר שתהיה רגילה ואפשר שתהיה חפוזה.

א. בהיערכות רגילה ייערך הכוח לפי סדר זה: -

(1) עצירת הכוח בקרבת מקום-המארב, סיור מפקדים ומתן פקודות אחרונות.

(2) הצבת כוחות אתראה ואבטחה.

(3) כניסה לעמדות-המתנה (או עמדות סופיות) והסוואה במידת-הצורך.

(4) כוננות לאבטחה ולעלייה לעמדות-אש.

(5) ארגון שטח-ההשמדה לפתיחה באש.

111. היערכות חפוזה

בהיערכות חפוזה ינוע הכוח ישר לעמדותיו ויפרס ורק אז - אם לא יופיע האויב - יסייר וישלים את החכנון.

שלב ההמתנה

112. השהייה תנוצל לטיפול ב-רק"מ וארגונו ולארגון שטח-ההשמדה. כל האנשים יימצאו בקרבת ה-רק"מ או מתחת לרשתות ויהיו מוכנים לחנועה לפי פקודה.

113. שלב ניהול הקרב

א. אחראה

הכוחות ידווחו מייד עם צילוי האויב.

ב. חפיסת עמדות ופתיחה באש

לפי פקודה ינוע ה-רק"מ לעמדותיו ויפתח באש בהתאם למתוכנן. מכת-האש הראשונה צריך שתהיה מהירה. בשלב ראשון יש להעדיף השמדת שריון האויב, ובמידת-הצורך - חסימת דרכי-נסיגתו.

ג. הסתערות

הסתערות על כוחות האויב תבוצע רק לפי פקודה.

(1) ההסתערות על חי"ר או על רכב "רק" תבוצע פיסית חוץ דריסה וירייה.

(2) ההסתערות על כוח-שריון לא חסתיים במגע אלא בהשמדה על-ידי אש מסוזח קרוב.

(3) בגמר ההסתערות על האויב וחיסולו יש לסרוק את השטח ולאסוף מטמכים, נשק, ציוד וכו'.

שלב ניתוק המגע (או מעבר לצורת-קרב אחרת)

114. ניתוק מגע ונסיגה

משימלא הכוח את משימתו, ייסוג אגב שמירת כללים אלה:-

- א. ניתוק מגע - רק לפי פקודה.
- ב. תנועה מהירה - באבטחה היקפית.
- ג. פינוי נפגעים במרוכז (אפשר שייעשה במסוקים).
- ד. פינוי רק"מ שנפגע או השמדתו.

115. לעתים יעבור הכוח, בגמר המארב, למשימה אחרת, כגון:-

- א. מארב שמשימתו חסימה - לאחר שפעל במארב, עשוי להמשיך בחסימת הציר במקום המארב או במקום אחר, שהוא נערך להגנה.
- ב. מארב כחלק מגייסות מחפים לפני מערך הגנה - בגמר פעולתו מצטרף לכוח ההחזקה או העתודה.
- ג. מארב כשלב ראשון בלחימת שריון נגד שריון - בגמר פעולתו עובר להתקדמות ורדיפה.

מארב לילה

116. עקרונות-הפעולה של המארב בלילה זהים בעיקרם לאלה של
של המארב ביום, פרט לשינויים הבאים:-

- א. מקום הכוחות
פריסת המארב תהיה צפופה הרבה יותר, כאשר הטנקים מוצבים על-הרוב בעמדות-האש, כדי למנוע תנועות מיותרות ולוודא כינון כלי-הנשק מראש לשטח-ההשמדה. הטנקים של הכוח ההולם עשויים לעתים להימצא בעמדות-המתנה קרובות, במדרון האחורי, כדי להימנע מגילוי קודם-זמנו.
- ב. טווח הפתיחה באש
טווחי-הפתיחה באש יהיו קצרים יותר מאשר ביום, לעתים לא יותר מ-400-500 מטר.
- ג. השימוש באמצעי-תאורה
שטח-ההשמדה יואר בפצצות ו/או זרקורי הטנקים. על-הרוב תשמש התחלת התאורה כסימן לפתיחה באש. יש לקחת בחשבון את כיווני הרוח כדי לקבל את האפקט המקסימלי בתכנון מקום המארב של הפצצות וכדי שהאבק לא ימסך את תאורת הזרקורים.
- ד. במארב-לילה לא תבוצע בדרך-כלל הסתערות. כן ניתן להשתמש באמצעי א.א.

התקפה על כוחות-שריון

כ ל ל י

117. כוחות-השריון בהם ייתקל כוח-שריון תוקף עלולים להיות:-

- א. גייסות מחפים.
- ב. כוח-שריון בתנועה למגע.
- ג. עתודת-שריון ערוכה להחקפת-נגד או לקבלת פני אויב תוקף.
- ד. כוח בתנוחה - בחניון.

118. בקרב-השריון הנייד קשה להבחין בין כוח תוקף לכוח מגן.

הקרב יתנהל תוך תנועה ותמרון של הכוחות, כשאיפת כל כוח היא להגיע לעדיפות טקטית בשטח כדי להשמיד את האויב. הקרב עשוי להתפתח כדי אחד משלושת מצבים אלה:-

- א. כוחותינו בתנועה - האויב בעמדות.
- ב. כוחותינו בעמדות - האויב בתנועה.
- ג. שני הכוחות נעים ונתקלים זה בזה תוך תנועה.

הקרב הוא קרב על תפיסת עמדות השולטות על שטחי-השמדה,

כאשר לכוח הנמצא בעמדות עדיפות על הכוח הנמצא בתנועה.

119. מכאן, שהמצב האידיאלי להשמדת שריון האויב הוא המארב.

במציאות הקרב רק לעתים רחוקות מאד יתכן להציב מארב מראש, בלי שהאויב יבחין בו. לכן ישא המארב אופי של מארב מזנק, פרוס על שטח נרחב, כשהכוחות מוצבים בשטחי-המתנה, מוכנים לזנק לתפיסת עמדות השולטות על שטח-ההשמדה.

120. הגורם העיקרי בקרב השריון הוא הטנק, והגורמים האחרים -

סיור, חרמ"ש, ארטילריה, הנדסה וסיוע אווירי - כשמשתמשים בהם בחבונה, יסייעו להכרעת הקרב.

121. הכוח המשוריין תלותו גדולה בדרגי-התחזוקה שלו. ככל שהכוח

גדול יותר והקרב נמשך יותר, כך גדולה תלותו בהספקת

תחמושת, דלק ודרגי-תיקון. פגיעה בדרגי-התחזוקה תסייע

להכרעה בקרב ותחיש את התמוטטותו.

122. חשיבות הקרקע בקרב השריון

ביצוע משימתו של כוח משוריין אינה מותנית, בדרך-כלל, בהחזקה בשטח, אך בחירת השטח הנכון לניהול הקרב ותפיסת השטחים השולטים עשויים לקבוע מראש את תוצאות הקרב.

123. המושגים של חזית, אגף ועורף בקרב השריון הם גמישים. תודות לניידות הרבה של כוח-השריון ואי-תלותו בהחזקת קרקע כחנאי למילוי משימתו - עלול האגף או העורף ליהפך לחזית במהירות רבה. הקרב יקבל אפוא אופי של תמרון בלתי-פוסק על-ידי הכוחות, כולם או חלקם, ופריסה רחבה כדי להימנע מחשיפת אנפים ומציאת אנפי האויב.

124. תודות לניידותו של הכוח המשוריין אפשר לרכז את הכוח, כולו או חלקו, לנקודות-הכרעה בקרב תוך שימוש בארסילריה ובכוחות אחרים לבידוד שדה-הקרב. במצב של נחיתות כמותית בגזרה תהיה השאיפה לפצל את האויב ולרתק חלק ממנו, לרכז מקסימום של טנקים להשמדת חלקו האחד ולאחר-מכן להעביר את מרכז-הכובד לחלקו האחר.

125. האויב המשוריין

שלושה גורמים קובעים את ערכו של השריון:-

א. איכות ה-רק"מ.

ב. עצמה כמותית.

ג. כושר-לחימה.

126. איכות ה-רק"מ נקבעת לפי:-

א. עצמת האש, שהיא תוצאה של:-

(1) התוחח ותחמושתו.

(2) כמות התחמושת.

(3) התקני כינון ותצפית.

(4) מערכות הגבהה, צידוד וייצוב.

(5) קצב-האש המעשי.

ב. ניידות, שהיא תוצאה של: -

(1) עצמת המנוע.

(2) מערכות ההיגוי וה-מזקו"מ.

(3) כמות הדלק.

ג. טיב השריון, שהוא תוצאה של: -

(1) עובי השריון בחלקי ה-רק"מ השונים וזוויות-המבנה.

(2) צלליח.

(3) טיב הפלדה.

127. בעיה מיוחדת היא אפשרויות ההגנה וההנמכה של תותחי הטנקים. ההנמכה המוגבלת בטנקים החדשים דווקא מחייבת תפיסת עמדות בשטחים נמוכים, שיאפשרו לכסות בעילות את השטח באש ולשלוט באש על שטחי-ההשמדה. חלק מהטנקים יתפוס אפוא עמדות בשטחים נמוכים, אך זאת רק בחיאי שהשטחים הגבוהים, המאפשרים שליטה רחוקה וניהול אש בטווח רחוק, ייתפסו גם הם ויאפשרו החזקת העמדות הנמוכות.

128. עצמה כמותית

לעצמה הכמותית ערך רב בקרב השריון. עצמה כמותית פירושה: -

א. ריכוז האפקט של יחידות-תמרון רבות ככל-האפשר לנקודת-ההכרעה.

ב. ריכוז כמות קנים יורים באותו מקום ובאותו זמן.

129. כושר-לחימה

כושר-לחימה הוא הכושר לנצל את תכונות השריון והעצמה כדי להופכן ליחרון בהתנגשות המכרעת. כושר-הלחימה ייקבע על-ידי: -

א. רמת הצוותים ורמת הפיקוד הנמוך.

ב. מערכת-הקשר וכושר השליטה של הפיקוד בכל הרמות.

ג. שיחוף-פעולה וניצול כל הגורמים, לרבות הקרקע, כדי מקסימום.

כוחות בהתקפה על השריון

130. בלחימה בשריון מבחינים, לפי תפקידיהם, בכוחות אלה:-

א. כוח בולם.

ב. כוח הולם.

ג. כוח מסייע.

ד. כוחות לתפקידים נוספים

(1) כוח מסייר ומאבטח.

(2) הטעיה.

(3) עתודה.

(4) פיתיון.

כוח בולם וכוח הולם

131. הכוח הבולם יהיה מורכב מכוחות בעלי ניידות והלם פחותים, כגון: חרמ"ש, תותחי נ"ט והנדסה. אף-על-פי שהטנקים יוקצו בעיקר לכוח ההולם, לעתים יוצרך להקצותם גם לכוח הבולם כדי להגביר את כושר-עמידתו בפני טנקי האויב. תפקידו של הכוח הבולם לבלום את האויב כדי לתת שהות להכין את הרקע לכוח ההולם ולהשמידו. כוח זה ישאף להתמקם על פרט-נוף שולט וכן להתחפר ולמקש את השטח כדי לחזקו.

132. הכוח ההולם יהיה מורכב על-הרוב מטנקים, בעיקר כשמטרתו להשמיד את האויב על-ידי אש ו/או הסחערות, כשהוא נבלם ומרוחק על-ידי הכוח הבולם.

133. בקרב השריון הנייד עשויים התפקידים להתחלף במהירות תוך מהלך הקרב - ההולם הופך לבולם ולהיפך.

134. אם לא יהיו ידיעות מספיקות על האויב, עצמחו וכיוון התקדמותו, יורכבו הכוח הבולם והכוח ההולם באורח מאוזן כך, שכל כוח יוכל לבלום או להלום בהתאם להתפתחות הקרב.

135. הכוח המסייע יכלול ארטילריה מתנייעת ומרגמות דגם ג ודגם ד. הכוח יסייע באש ועשן לכוח הבולם ולכוח ההולם. אם כי יתמקם על-הרוב מאחורי הכוח הבולם, או בתוכו, לעתים יהיה גם חלק של הכוח ההולם.

כוח מסייר ומאבטח

136. תפקידו של כוח זה לאבטח את הכוחות האחרים בפני הפתעה, תוך סיור בחזיתם ואגפיהם, וכך לתת למפקד מרחב-התראה מספיק להכנסת הכוח לפעולה.

137. כוח זה יהיה מורכב על-הרוב מיחידות-סיור, ולעתים יוגבר בטנקים. עם יצירת המגע עם הכוח המשוריין האויב, יוחדרו לעומק כדי להמשיך בהספקת ידיעות על האויב.

הטעיה

138. ההטעיה תפקידה להטעות את האויב בנוגע לכוונותינו ומקום הכוחות ו/או לפצל את מאמצו. הואיל וקשה מאד להסתיר תנועתו ומקומו של כוח משוריין, בעיקר בשטחים חשופים, גדול ערכה של ההטעיה בקרב נגד שריון.

139. יש להשתדל לא להשתמש בטנקים לתפקידי הטעיה, אלא להקצות לכך בעיקר חרמ"ש ויחידות-סיור. לעתים יהיה צורך לבלול בכוח זה כמה טנקים כדי ליצור את הרושם המתאים על האויב.

עתודה

140. תפקיד העתודה יוטל על-הרוב על חלק מאחד הכוחות כתפקיד נוסף - כדי לתת בידי המפקד אמצעי לטיפול בהתפתחויות בלתי צפויות וכדי לבלום ולעכב זמנית כוחות-אויב נוספים, שינסו להתערב בקרב. אף-על-פי-כן, כאשר הידיעות על האויב קלושות ביותר, יהיה צורך לקיים כוח מיוחד בעתודה. הואיל ועל-הרוב אי-אפשר יהיה לקבוע מראש את שטח-ההשמדה הסופי ואת התפתחות הקרב, יהיה צורך בהחזקת עתודות הנדסיות ניידות. תפקידן יהיה לחסום מעברים או להניח חגורות מוקשים כדי לתגבר שטח-ההשמדה קיים או ליצור שטח-השמדה חדש. כוחות אלו יכללו בעיקר מקשנים וכמות גדולה של מוקשים על רכב, שיונחו על-הרוב באופן חפוז.

141. תפקידו למשוך את האויב לשטח-ההשמדה של הכוח הבולם וההולם. תפקיד זה יוטל על-הרוב על הכוח המאבטח, כולו או חלקו, או לעתים יוטל על הכוח הבולם, כולו או חלקו.

142. יש לתת את הדעת, שהאויב ינוע גם הוא בחנועה מבצעית מאובטחת, ורק לעתים רחוקות יתפתח לפעולת הפיתיון. לכן מלבד הפיתיון יש למקם מראש או לחמרון את הכוח הבולם וההולם כך, שהאויב ייאלץ, על-אף אבטחתו, להיכנס לשטח-ההשמדה.

הסיוע בהתקפה על שריון

143. סיוע ארטילרי

א. בקרבות השריון מופעל לעתים חלק מהארטילריה בכינון עקיף-למחצה כדי לאפשר לה יתר מהירות בהנחת האש בהתאם להתפתחות הקרב הנייד, או אף בכינון ישיר בתפקידי נ"ט. חלק מהארטילריה, ובעיקר יחידות אורגניות של הגדודים, תימצא בכוח הבולם, או ההולם, ותחת פיקודם, שאר הארטילריה (מכמ"ח או תומ"ח) תופעל על-הרוב במרוכז בכינון עקיף.

ב. יכולתה של הארטילריה לפגוע פגיעות ישירות בטנקים באש עקיפה היא מוגבלת ביותר, אך אם משתמשים בה בתבונה בלחימה בשריון תסייע בהשגת ההכרעה.

ג. כאשר משתמשים בארטילריה באופן נכון, עשויה היא לשבש את אפשרויות השליטה בכוח - על-ידי פגיעה באנטנות ובאמצעי תצפית וכינון. הנחתת ארטילריה תחייב סגירת מכסי המפקדים ותנועה תכופה של הטנקים ממקום-עמידתם. יעילותה של האש גדולה ברגעים הראשונים של הפעלתה, לפני שהאויב הספיק לנקוט אמצעי-הגנה (סגירת מכסים) או לנוע.

ד. בקרב השריון עדיפה המהירות על הריכוז. לכן נעדיף אש סוללתית ומקר מאשר ריכוזים גדולים וְלֹאֵט.

ה. תפקידי הארטילריה יהיו:-

- 1) העסקת כוח האויב, כולו או חלקו, באש כדי לרתקו.
- 2) מיסוך בעשן כדי לבודד חלק משדה-הקרב או לחפות על תנועת כוחותינו, וכן לשמש הטעיה.
- 3) הפרדה בין טנקים לכוחות אחרים שמסייעים לו.

144. חיל-האוויר

א. סיוע התקפי

הסיוע ההתקפי יהיה בעיקר באמנעה קרובה כדי להשמיד סנקים הנעים לתגבורות ולבודד את שדה-הקרב. אך כאשר יהיה הכרח בדבר להשגת ההכרעה, נשתמש במטוסים גם למתן סיוע קרוב חוץ קרב המגע עם שריון האויב. דרך-שימוש זו תהיה נדירה בגלל הקושי הרב בתיאומים ובזיהויים של הכוחות בקרב זה. מטוסים מסייעים ישמשו מקור לידיעות על כוח אויב, קרוב ורחוק.

ב. מטוסים קלים ומסוקים

(1) המטוסים הקלים ינוצלו לסיור ותצפית לפני הקרב וחוץ הקרב.

(2) המסוק הוא אמצעי טוב ביותר לשליטה בקרב זה, בו ניתן למפקד להמריא לפרקי-זמן קצרים כדי לקרוא את הקרב.

(3) אפשר להשתמש במסוקים להפעלת כוחות הנדסיים בקרב.

145. סיוע הנדסי

הכוח ההנדסי יהיה על-הרוב חלק מהכוח הבולם, כשהוא משמש לשיפור עמדותיו והגברתו על-ידי מיקוש ומכשול. הזמן שיעמוד לרשות הכוח ההנדסי יהיה מוגבל ביותר.

שלבים בהתקפה על שריון

146. השלבים בהתקפה על שריון הם:-

א. שלב ההכנה.

ב. חנועה למגע ופריסה.

ג. שלב המגע.

ד. החארגנות וניצול ההצלחה.

147. שלב ההכנה יהיה על-הרוב קצר ויכלול את ההכנות המבצעיות והמנהלתיות להתקפה.

- 1) על-אף הקושי הכרוך בדבר, בגלל ניידותם של כוחות האויב, יש לעשות כל מאמץ ולאסוף מקסימום ידיעות עליו. איסוף הידיעות יתבסס על האזנה, תצפית אווירית וכן על יחידות-הסיור שיוחדרו לעומק.
- 2) הידיעות על האויב תהיינה מועטות, כך שהתכנון יצטרך לתת פיתרון לכמה התפתחויות אפשריות. יושם דגש בהמשך הפעילות לאיסוף הידיעות תוך כדי קרב.
- 3) בבחירת השטח ושיטת הלחימה יש לתת את הדעת לתכונות המיוחדות של טנקי האויב בהם ניתקל בקרב הצפוי. בחירת השטח והשיטה יהיו שונים לגבי טנקים בינוניים ולגבי טנקים כבדים. לדוגמה: - בלחימה נגד טנקים בעלי שריון ותותחים ארוכי-טווח כמו ט-45 או סטלין, נעדיף להילחם בשטחים בעלי חאי-שטח קטנים או בשטחים סגורים, שיאפשרו התקרבות לטווח יעיל של תותחינו והימנעות מפגיעה בטווחים ארוכים.

ב. ניתוח הקרקע

- 1) הואנל והידיעות על האויב תהיינה מועטות, נודעת חשיבות רבה לניתוח הקרקע בהתקפה על שריון. על-הרוב אי-אפשר יהיה לקיים תצפית על השטח בעיקר בגלל עומק הגזרה הרחבה. לכן יתבסס התכנון על מפות ו-תצ"א כדי לבחור את השטחים ליצירת המגע עם שריון האויב.
- 2) ניתוח הקרקע ייעשה בהתחשב בצירים אפשריים לאויב ולכוחותינו, שטחים שולטים וחיוניים בגזרה כדי לקבוע לפיהם שטחי-השמדה אפשריים, עמדות לטנקים ועמדות-המתנה.

ג. זמן-ומרחב

לאור ניתוח הקרקע והאויב ייבחנו גורם הזמן-והמרחב והאפשרויות של האויב וכוחותינו להגיע ולהתבסס על השטחים השולטים על שטחי ההשמדה בגזרה. יש למקם את יחידות הסיור בשטח, באופן שיינתן מקסימום מרחב-התראה לכוחותינו כדי לאפשר תנועה בזמן לתפיסת השטחים השולטים.

ד. המצב האידיאלי להתקפה על שריון אויב הוא המארב. אם-כי רק לעתים רחוקות נצליח להציב לאויב מארב בשטח מסוים, יש לשאוף להגיע לכך.

לוחמת שריון (88)

ה. ההכנות למארב צריכות להיות מפורטות יותר, כשהן מתבססות על שטח-השמדה שנבחר מראש. ככל שמרחב-ההתראה שיינתן לכוחותינו יהיה ארוך יותר, כן ייעשו ההכנות ביתר פירוט. במארב חפוז ייעשו חלק מההכנות חוץ תנועה למגע.

ו. במידת-האפשר יש לבצע לפני המארב סיור בשטח - לקביעת עמדות-אש לכוח הבולם וההולם, לקביעת שטחי-ההמחנה ולחלוקת הגזרות.

149. פקודות

א. הפקודות לקרב ההתקפה על כוח-שריון ישאו על-הרוב אנפי של פקודות-משימה, כשאחריהן יבוא תדריך בו יפרט המפקד את ההתפתחויות האפשריות של הקרב ואת הפעולות שיש לעשות בהתאם לכך.

ב. למארב יינתנו פקודות מפורטות יותר, שיכללו גם פקודות מקדימות לפתיחה באש, סדרי-קישור וסימנים מוסכמים בין הכוחות השונים ותזאומים עם הכוח המאבטח ז/או הפיתיון ודרכי-כניסתם לשטח המארב.

150. איגודי כוחות

איגודי הכוחות ייקבעו בהתאם לידיעות הקיימות על האויב וכוחות-הקרקע. מיעוט הידיעות יביא לעתים להכרח לאגד את הכוחות, כשהם מאוזנים, בלי לקבוע מראש מי יהיה הכוח הבולם ומי הכוח ההולם. הכוח המאבטח יצטרך אפוא לכלול על-הרוב טנקים כדי לתת לו אפשרות לשמור מגע עם האויב ולהשתותו, כדי לתת שהות למפקד לבצע שינויים באיגודי הכוחות חוץ הקרב ולהיפרט בשטחים הנוחים ביותר.

תנועה למגע ופריסה

151. מטרת שלב זה להכין את הרקע וליצור את התנאים בהם יתקיימו קרב-המגע.

152. המצב האידיאלי להכרעת כוח משוריין אויב הוא, כשכוחותינו נמצאים בעמדות והאויב נע או נאלץ לנוע; מכאן, שמגמת שלב זה היא לנוע ולהיפרט כך, שנימצא בעמדות נוחות על שטחים שולטים לפני תחילת המגע.

153. התנועה למגע תהיה תנועה מבצעת בחבנית שחענה על מקסימום האפשרויות בהתאם לידיעות הקיימות על האויב.

154. המאמץ להשגת הידיעות צריך שיימשך ברציפות כדי לקבל ידיעות על פעילות האויב הנייד.

155. תנועה למגע ופריסה כאשר האויב בתנועה

א. אם האויב נע וישנו מרחב-התראה מספיק, יציב הכוח מארב, כשהוא מתבסס על שטח-השמדה.

(1) הכוח המאבטח ישמור מגע עם האויב ויתריע על התקדמותו, כשהוא תופס שטחים המאפשרים תצפית רחוקה ו/או ניהול קרב-השהיה תוך משיכת האויב אל שטח ההשמדה.

(2) הכוח הבולם יתפוס עמדות בפריסה רחבה ויוודא שליטה באש על מרבית שטח-ההשמדה. עמדותיו צריכות להיות ממוקמות כך, שלא יתגלו מוקדם מדי על-ידי הכוחות הקדמיים של האויב. הכוח הבולם עשוי ליהפך לכוח הולם בהתאם למצבים שייווצרו עם תמרוך הכוחות בשטח.

(3) הכוח ההולם יתמקם על-הרוב בעמדות-המתנה מחוץ לטווח-הפריסה של סיור האויב, באגף אחד או שניים של שטח-ההשמדה, כשהוא מוכן לזנק לעמדות-האש המתוכננות מראש. לעתים יהיה צורך בתכנון אפשרויות-מספר לתפיסת עמדות.

(4) הכוח המסייע ייפרס, בדרך-כלל, מאחורי הכוח הבולם, כאשר המרגמות ממוקמות על-הרוב עם הכוח הבולם עצמו.

ב. כאשר האויב נמצא בתנועה ומרחב-ההתראה אינו מספיק לעריכת המארב, ואם גם חפוז, יתפוס הכוח במהירות שטחים שולטים כדי להימצא בעמדות נוחות, לפני שהאויב יצליח לתפוס אותן, ולא לצו לתקוף.

ג. פריסת הכוחות צריכה להיות רחבה כדי להימנע מאגפים חשופים. אם-כי גם במקרה זה תיקבע חלוקה מראש לכוח בולם ולכוח הולם, עשויים התפקידים להתחלף במהירות לפי פעילות האויב.

ד. חלק מהכוח, על-הרוב הכוח המאבטח, ישמור מגע עם האויב כדי לתח שהות לעיקר הכוח לתפוס את השטחים השולטים.

156. תנועה למגע ופריסה כאשר האויב בעמדות

א. כאשר האויב נמצא בעמדות, יבוצעו התנועה והפריסה במגמות אלה:-

- 1) תפיסת שטחים שולטים באגפי האויב או בעורפו כדי לאלצו לזנוח את עמדותיו ולנוע או להימצא בסכנת השמדה.
- 2) תפיסת שטחים בעורפו של האויב כדי לנתקו או לאיים על שטח חיוני, דבר שיאלצו לתקוף כדי לכובשם בחזרה.
- 3) חלק מהכוחות ייצרו מגע עם האויב כבר בשלב זה כדי לרתקו ולהשהותו עד לפריסת עיקר הכוח בעמדות.

ב. על-אף האמור לעיל, לעתים צריך יהיה להסתער על אויב משוריין. במקרה זה ייפרס הבוח להתקפה, כשהוא מתחלק לכוח מחפה ולכוח מסתער, כמצוין בפסקה הדנה בהתקפה על יעדים קרקעיים. הסתערות זו תבוצע לעתים כדי להתגבר על כוחות קטנים, או אבטחות של האויב, המונעים תפיסת שטחים השולטים באגפי האויב או בעורפו.

שלב המגע

157. בשלב זה יוכרע האויב על-ידי אש בלבד או על-ידי אש והסתערות.

158. את ההכרעה בקרב השריון משיגים על-ידי שמשמידים פיסית רק"מ וכוחות, ובעיקר טנקים. השמדה זו תושג על-ידי פגיעות ישירות בשריון האויב והוצאתו מכלל פעולה. קרב-השריון יוכרע בעיקר על-ידי קרב האש בטווחים היעילים. שאיפתם של שני הצדדים תהיה להגיע לטווחים היעילים במינימום אבדות, לתפוס עמדות נוחות בשטחים שולטים, כשהאויב נע או נאלץ לנוע כתוצאה מתמרוננו של הצד השני.

159. המגע

א. השאיפה תהיה להשמיד את האויב על-ידי אש בהיכנסו לשטח-ההשמדה המחוכן תוך תמרון ושיפור עמדות, אך לעתים תושלם ההשמדה על-ידי הסתערות של הכוח ההולם.

ב. הכוח הבולם משמש בסיס מוצק לתמרוננו של הכוח ההולם. הוא יפתח באש כדי לבלום את האויב ולהביא לפריסתו.

ג. הכוח ההולם יכה באגפו של האויב כדי להשמידו, ויסתער כדי להשלים את ההשמדה.

ד. שיטת הפתיחה באש וסדר-הקדימות יהיו תלויים בהחלטות המפקד במקום בהתאם לפריסת האויב ובהתאם לשטח. השאיפה היא לפתוח באש, כאשר האויב נמצא, כולו או רובו, בשטח-ההשמדה. הכוח הבולם יפתח באש על הכוחות הקדמיים של האויב, כאשר הכוח ההולם מכה באגפו ובעורפו. גם אם לא תהיה אפשרות לכסות באש את כל אורך שדרת האויב, יש להשתדל לפגוע בזנב-השדרה, דבר שיגביר את האנדרלמוסיה.

ה. כל כוח-משנה יפתח באש בגזרתו שלו, ובאותו זמן תונחת אש ארטילרית כדי לכסות שטחים מתים מבחינת תותחי הטנקים ודרכי-הנסיגה של האויב.

ו. לעתים על-אף התכנון יתגלה הכוח האורב, כולו או חלקו, קודם כניסתו של כל כוח האויב לשטח-ההשמדה. על הכוח לתמרן אז במהירות כדי להמשיך לבצע את משימתו. הכרת השטח והכנות מוקדמות יתנו למפקד הכוח האורב יתרון על האויב, בתנאי שיפעל מהר ותקיף.

160. המגע כשהאויב בעמדות

א. כאמור, נימנע מהתקפת אויב כשהוא נמצא בעמדות. המגע אתו יישמר רק כדי להגיע לעמדות נוחות בשטחים שולטים בעורפו, או לשטחים המאיימים בניתוקו, או על שטחים חיוניים.

ב. הסתערות על כוח הנמצא בעמדות תבוצע בשני מצבים עיקריים:-

(1) כאשר האויב נמצא על-סף התמוטטות.

(2) כאשר נוצר מצב תיקו כתוצאה מכך שהאויב נמצא בעמדות נוחות, ותחבולותינו (כוח פיתיון וקרוב-האש בלבד) אינן מספיקות כדי להוציאו מהן או להשמידו בתחום הזמן העומד להשגת המשימה; הבררה אז להביא להכרעה היא ההסתערות.

(3) כדי לוודא את הצלחת ההסתערות מן-ההכרח לרכז את מקסימום האמצעים (ארטילריה ומטוסים), וכן צריך שיימצא כוח מחפה חזק בעמדות-אש נוחות.

(4) ההסתערות תבוצע על-ידי טנקים, כאשר ה-חרמ"ש משמש לאבטחת אזור-הפעולה וכן ככוח מטהר לאחר הלחימה על היעד של הטנקים.

(5) גם במקרה זה יש לחפש את החלקים הרכים באגפי האויב כדי לנגוס ממנו חלקים תוך בידוד שאר חלקי האויב.

161. היתקלות באויב משוריין

א. לעתים ייתקל כוח משוריין שלנו בכוח משוריין של האויב, ושני הכוחות בתנועה. בהיתקלות-פתע מסוג זה יכריע זה שיצליח לרכז מקסימום קנים לנקודת-ההכרעה ויפתח ראשון באש מדויקת תוך פיתוח חמרון לעמדות שולטות.

ב. היתקלות במארב אויב

- 1) זהו המצב הקשה ביותר לכוח בתנועה.
- 2) אם מתכננים נכון את התנועה, את איגודי הכוחות ואת הכוח המאבטח, קטן הסיכון של כניסה לשטח-השמדה מתוכנן. המרחקים בין המסך המאבטח לכוח העיקרי וכן בין יחידות-המשנה צריכים להיות כאלה, שכל הכוח לא יימצא כולו בתא-שטח אחד.
- 3) המפקד חייב, במשך כל זמן התנועה, להעתיק את השטח מראש, ולעתים אף לתת פקודות מקדימות במקרה של היתקלות במארב.
- 4) אם חלק מהכוח נכנס לשטח-השמדה, יתמרון המפקד את שארית הכוח לאגפי הכוח האורב תוך פתיחה-באש מיידית של חלק מהכוח לחליצת הכוח מוחקף.
- 5) אם כל הכוח נכנס לשטח-השמדה, הדרך היחידה להיחלצות היא פתיחה מיידית באש תוך שינוי כיוון לאחד האגפים והסתערות מהירה, שכן המשכת התנועה בכיוון הראשון תביא להיתקלות בכוח בעורפו.
- 6) הסיכוי היחיד לחליצת חלק מהכוח או להיחלצות כל הכוח היא פעולה מהירה ותוקפנית.

התארגנות וניצול ההצלחה

162. ההתארגנות צריך שתהיה קצרה ככל-שאפשר כדי להמשיך ברדיפה אחר האויב ולא לאפשר לו להתחמק ולהתארגן מחדש. אם כי חלק מהכוח ייאלץ לעצור לשם תדלוק וחימוש, לפחות חלק ממנו צריך להיות מסוגל להמשיך ברדיפה מיידית.

התקפה על שריון בלילה

163. הלחימה בשריון האויב צריך שתימשך גם לאחר רדת החשכה. דווקא אז, כאשר האויב עייף וזקוק למנוחה והתארגנות, נוח לפגוע בו. התקפות כוח משוריין יבוצעו על שריון בחניונים, בשטחי-ריכוז או בשטחי-כינוס.
164. בלילה יורד ערכה של העדיפות הטכנית של המנוע ותוחח הסנק. טווחי-הלחימה הם קצרים בגלל מגבלות התצפית וקצב-התנועה האטי. הסנק נחות מבחינת טווח תותחו, והוא יכול ליצור מגע בטווחים קצרים. מכאן, שכושר ההתמצאות, היזמה והשליטה של המפקדים מקבלים משנה-חשיבות בקרב הלילי, שהוא קשה ביותר לכוח משוריין.
165. הבעיה העיקרית בתקיפת כוח משוריין בלילה היא לאכזר מדויק את מערכו או חניונו של האויב כדי לאפשר את תכנון ההתקפה. על-הרוב יהיה הזמן לתכנון קצר לאור האינפורמציה שנתקבלה ממטוס הסיור ו/או סיורים קרקעיים, שעקבו אחרי הכוח המשוריין, בשעות-האור האחרונות או בחשכה, ואיכנו את כוחו ומקומו.
166. כוחות-הסיור ינווטו את הכוח התוקף לשטחי המתנה והיערכות.
167. יש לבצע את ההתקפה תוך שהייה מינימלית בשטחי-היערכות כדי לא לתת שהות רבה לאויב להתכונן, ותוך מתן תאורה מקסימלית מעל האויב כדי לאפשר התקפה מהירה ושוטפת. ההתקפה חל בהנחתת אש בכינון ישיר של הסנקים, בעיקר לאור תאורת מרגמות ו/או ארטילריה, ותיגמר על-הרוב בהסתערות חלק מהכוח ושטיפת האויב תוך דריסת כל מכשול בדרך.
- אבטחת אגפים
- יותר מכל צורת-קרב אחרת נודעת חשיבות רבה לאבטחת אגפים בלילה. כוחות הנעים להתקפה יאבטחו את האגפים על-ידי מסך-סיור בטווחים כאלה, שיאפשרו את תמרון הכוחות לעחים יש להוציא כוחות לאבטחת אגף בנוסף למסך-הסיור.
168. בהתקפה מסוג זה עלולה האש הארטילרית להיות לא-מדויקת, בגלל הזמן הקצר לתכנון והכנות ועוד, ולהפריע לירי הסנקים, לכן נעדיף להשתמש בה בעיקר לתאורה.

(68) לוחמת שריון

169. שטח ההתארגנות מחדש של הכוח התוקף ייקבע מראש, ואליו ינועו כל הכוחות לפי פקודה. לפעמים תהיה התמוטטות האויב כה-מוחלטת, שניתן יהיה להתארגן במקום, אם כי יש לראות מצב זה כיוצא-מן-הכלל.

היתקלות בשריון בלילה

170. יש שכוח משוריין ייתקל באויב משוריין בלילה. על-הרוב ייתקל ראשון מסך-הסיוור, הכוח המנווט, או המשמר הקדמי. על-הרוב תהיה ההיתקלות בטווח של כמה מאות מטרים.

171. השאיפה היא להאיר את האויב מהר ככל-שאפשר כדי לאמנו ולפתוח עליו באש לפני שיספיק להתאושש. לאחר הפתיחה באור ובאש יש לשקול את המצב, בהתאם למשימה האויב ובהתאם לתנאי-השטח, ולעבור להתקפה או לנתק מגע.

172. אמצעי-התאורה המעשי והיעיל ביותר בקרב זה הוא פצצות-תאורה 81 מ"מ שנורות לעבר כיוון האויב. יש לפתוח בתאורה בטווח גדול מהטווח המשוער בו נמצא האויב כדי למנוע גילוינו על-ידי האויב ולהשיג מקסימום ביטחון בגילוינו.

173. זחל"מי דגם ג יוחזקו אפוא בקרבת המפקדים כדי לאפשר העברת פקודות מהירה ופתיחה מיידית בתאורה.

פ ס ק ה 6

פ ש י ט ה

כ ל ל י

174. פשיטה היא פעולה החקפית סדורה על יעד מוגדר, ביום או בלילה, במטרה מוגבלת. השיטה מבוצעת בהתקפת-פתע בעומק שטחי האויב, ומייד לאחר מילוי המשימה עוזב הכוח התוקף את היעד וחוזר אל כוחותינו.

175. הפשיטה תכוון ליעדים חיוניים בעומק מערך האויב, כגון: מפקדות, מתקני-חזוקה, יחידות בתנוחה (חניוני טנקים), עמדות ארטילריה וכו'.
176. פעולות פשיטה בעורף האויב יערערו את מערך האויב ותכניותיו, יאלצו אותו להפריש כוחות רבים לאבטחה, ויערערו את רוחו.
177. הפשיטה מבוצעת בשיטה "פגע וברח" ומבוססת על ניידות והפתעה. שאיפת הכוח הפושט היא לפגוע במטרתו בלי להיכנס בקרב עם כוחות שאינם קשורים ליעדו. אף-על-פי-כן עלול כוח משוריין, בדרכו אל היעד או בחזירתו מהיעד, להיתקל בכוחות אויב קטנים או במתקנים שלא נצפו מראש. במקרה זה ניתן להכות מכת-אש מהירה ולעתים אף להשמיד את האויב או המתקן, בתנאי שהדבר לא יסיט את הכוח ממשימתו העיקרית.
178. מפאת יחסי-הכוחות יש הכרח בהשגת הפתעה מוחלטת. מאחר שרק לעתים רחוקות תוכל יחידת-שריון להסתנן בשקט עד טווח-מגע, צריך שהפשיטה תושתת על מהירות בתנועה אל היעד, מהירות בביצוע המשימה, נסיגה, וכך על ביצוע הסחות והטעיות בגזרה. לעתים יבוצעו הטעיות רחוקות על-ידי כוחות אחרים.
179. אבטחת הכוח הפושט תושג על-ידי אבטחה קרובה (של הכוח הפושט עצמו), על-ידי מהירות ולעתים על-ידי אבטחה רחוקה (חסימות למניעת תגבורות).
180. לפעולת-הפשיטה אין דפוסים קבועים, ולפיכך אין לה מבנה תקני של הרכב כוחות, כלי-נשק וציוד. הרכב הכוח תלוי במשימה. כל כוח משוריין יכול לבצע פשיטה, אך מן-הרצוי לבצעה בכלים מהירים, כגון: ג'יפים וטנקים.
181. עצמת הכוח הפושט תהיה קטנה מזו של האויב בזירת-הפעולה, אך תוצאות פשיטה מוצלחת הן ללא כל יחס לכוח שהושקע.
182. כדי לאפשר לכוח הפושט לסגת בבטחה דרך מערך האויב, לאחד איבוד גורם ההפתעה, יהיה צורך להקצות אמצעים לחיפוי הנסיגה.

משימות פשיטה

183. יש שלושה סוגים של משימות פשיטה:-

א. פשיטה להשגת ידיעות.

ב. פשיטה למטרות חבלה או השמדה.

ג. פשיטה במטרות הטרדה.

184. הפשיטות להשגת ידיעות יוטלו, בדרך-כלל, על יחידות-

הסיור של השריון, המתוגברות בסנקים, או במשימות

משניות על כוח הפושט למטרות חבלה או השמדה.

185. פשיטה למטרות חבלה או השמדה

האובייקטים לפשיטה מסוג זה הם מחקנים חיוניים, מפקדות,

דרגי-תחזוקה, חניוני-שריון, עמדות ארטילריה. כוח-השריון

ינוצל בעיקר לסוג-פשיטה זה.

186. פשיטה במטרת הטרדה

מטרת פשיטה זו לערער את ביטחוננו של האויב ולא לצו

לנקוט אמצעי-אבטחה רבים בעורף. פשיטות אלה יבוצעו על

שטחי-כינוס ועל חניוני רק"מ ורכב. כוחות-הפשיטה למשימה

זו יהיו קטנים ביותר, וכדי להשיג את מלוא האפקט יש

להפעיל כמה פשיטות כאלה חד-זמנית בגזרה רחבה.

סוגי הפשיטה

187. ההבחנה בשריון בין פשיטה לטווח קצר לפשיטה לטווח ארוך

היא כך:-

א. פשיטה לטווח קצר

(1) הכוח הפושט הוא בעל עצמאות לוגיסטית ואינו זקוק לדרגי-

תחזוקה פרט ל"בטן".

(2) אפשר להסתייע בארטילריה ארוכת-טווח.

ב. פשיטה לטווח ארוך

הכוח זקוק לדרגי-תחזוקה. בדרך-כלל יצורף אליו סיוע של

תותחים או מרגמות.

כוחות בפשיטה

188. כוח פושט יהיה מורכב מיסודות אלה:-

א. כוח פורץ ומבצע.

ב. כוח מחפה.

ג. כוח מסייע.

ד. כוחות לתפקידים נוספים:-

(1) כוח מאבטח.

(2) עתודה.

189. כוח פורץ ומבצע

על כוח זה מוטלת עיקר המשימה. אם-כי לעתים יוכל כוח משוריין להשיג את מטרת הפשיטה באש בלבד בטווח קרוב, על-הרוב יסתער על היעד כשה-חרמ"ש ו/או הטנקים פועלים על היעד. הכוח יהיה מורכב, בדרך-כלל, מטנקים ו-חרמ"ש.

190. כוח מחפה

תפקידו לחפות על פריצת הכוח המבצע ליעד. כוח זה יהיה מורכב על הרוב מטנקים ו/או מקלעי-סיפון של ה-זחל"מ.

191. כוח מסייע

תפקידו לסייע לפריצה על-ידי אש ו/או תאורה. כוח זה יהיה מורכב על-הרוב ממרגמות מתנייעות 81 מ"מ ו-120 מ"מ.

192. כוח מאבטח

תפקידו לאבטח את אזור-הפעולה. על-הרוב יאבטח כוח זה אבטחה קרובה באגפים, לעתים יש להוציא חסימות לטווח ארוך יותר - למניעת תגבורות. כוח זה יהיה מורכב מטנקים, חרמ"ש וחבלנים.

193. כוח-הטעיה

תפקידו להטעות את האויב, בנוגע לכיוון הפשיטה, ולמשוך כוחות.

לוחמת שריון (91)

194. עתודה
תפקידה לוודא את ביצוע המשימה, כשחלוח תקלות בביצוע.

195. לא בכל פשיטה יישמר הרכב זה של כוחות, ולעתים יוטלו תפקידים-מספר על כוח אחד; הכוח המחפה, למשל, יהיה גם הכוח המאבטח או ישמש עתודה.

שלבים בפשיטה

196. שלבי הפשיטה הם:-

- א. שלב ההכנה.
- ב. תנועה אל היעד.
- ג. ביצוע המשימה.
- ד. ניתוק מגע ונסיגה.

197. שלב ההכנה
שלב ההכנה הוא שלב של הכנות מבצעיות ומנהליות.

198. הכנות מבצעיות

א. תכנון

(1) מטרת הפשיטה

מאחר שמפקד הפשיטה יוצא לפעולה עצמית בעורף האויב על-הרוב בלי יכולת-התקשרות סדירה, עליו לדעת ולהבין את מטרת המפקדה השולחת אותו, כדי שיוכל לבצע את משימתו בהתאם לרוח הפקודה על-אף התקלות שעלולות לקרות בדרך.

(2) נוסף על התכנון של ביצוע המשימה על היעד עצמו יושם דגש מיוחד בתכנון דרכי הגישה והנסיגה, תוך קביעת מפגשים במקרה של הינתקות כוחות-משנה. מפקד הכוח צריך שיקבל ידיעות על הנעשה בגזרה הן מבחינת האויב והן מבחינת פעילות כוחותינו.

(3) סיור מוקדם

על-הרוב לא יינתן לערוך סיור-קרקע מוקדם, והתכנון ייעשה על מפות ו-חצ"א; במידת-האפשר יש לערוך סיור אווירי.

(4) איגודי-כוחות

איגודי הכוחות ייעשו בהתאם לאופי הפשיטה. איגוד הכוחות אפשר שיעשה גם ברמת המחלקה - של טנקים, חרמ"ש וג'יפים.

(5) קשר

על-הרוב תקוים דממת-אלחוט בשעת התנועה אל היעדים. אם הפשיטה היא לטווח ארוך, ייתכן ויהיה צורך לצרף מכשיר בעל עצמה לכוח הפושט או לקבוע סדרי-תקשורת בעזרת תחנת-ממסר במטוס קל.

ב. תרגול על מודל

יש לערוך תרגול על מודל כדי לוודא שהפשיטה תבוצע ללא תקלות.

ג. תיאום וסדרי-זיהוי

יש לתאם את פעולת הפשיטה עם פעולות אחרות הנעשות בגזרה ולקבוע סדרי-זיהוי לכוח ביציאתו את קווינו ובחזירתו לקווינו.

199. הכנות ותכנון מנהלתיים

ההכנות המנהליות זהות להכנות לקראת ההתקפה. יש לתת את הדעת לתכנונם וארגונם של פינוי הנפגעים וחילוץ ה-רק"מ. פינוי הנפגעים אפשר שיבוצע על-ידי מטוסים. יש לחגבר את הכוח הפושט בחוליית-חימוש - לטיפול ברכב נפגע במקום. רכב שאי-אפשר לתקנו יושמד. לעתים יהיה צורך בתכנון הספקה בהיטס לכוח הפושט.

200. התנועה אל היעד

החדירה לעומק מן-הרצוי שתיעשה באורח שקט, ללא סיוע וללא אורות. על-הרוב יהיה צורך בביצוע הטעיות והסחות כדי לאפשר לכוח הפושט לחדור. בפשיטה לטווח קצר אפשר לוותר על החדירה השקטה ולבנות את הביצוע על מהירות מקסימלית. סיוע ארטילרי ועצמת אש החדירה מן-הרצוי שיעשו כשהכוח נע במרוכז. לעתים, בגלל פני-השטח, יחדרו יחידות-משנה בצירים נפרדים וייפגשו בנקודת-מפגש לפני היעד. זוהי דרך-חדירה מסובכת ויש להימנע ממנה. לאחר החדירה לעורף בלילה תיתכן לעתים תנועה עם אורות, שתגביר את המהירות ותקטין את צריכת הדלק.

201. ביצוע המשימה

המשימה תבוצע בהתאם ליעד, לפי חלוקת-הכוחות הנזכרת לעיל. יש לשאוף להתחיל בפשיטה רק לאחר הצבת החסימות וכוחות-האבטחה. דבר זה יחייב נקודת-פיצול רחוקה מהיעד כדי למנוע שהיית הכוח העיקרי בקרבת היעדים.

202. ניתוק מגע ונסיגה

זהו לעתים השלב הקשה ביותר בפשיטה - גורם ההפתעה אינו קיים, והאויב ינסה לתפוס את צירי הנסיגה של הכוח, לכתרו ולהשמידו. ניתוק המגע ייעשה בסדר הפוך מכניסת הכוחות לשלב ביצוע המשימה ובסיוע הדדי. הנסיגה תבוצע מציר-התנועה אל היעד, או בציר שונה. לשם פשטות הנסיגה יש לסגת בציר-התנועה, אם-כי תמיד יוכן ציר אלטרנטיבי לשימוש לפי התפתחות הקרב.

203. הנסיגה אפשר שתבוצע בדרכים אלה:-

א. נסיגה מרוכזת של כל הכוח.

ב. נסיגה מפוצלת לאורך צירי-נסיגה שונים.

שליטה ותיאום בפשיטה

204. כללי השליטה והתיאום בכוח פושט אינם שונים מהתקפה רגילה, אך הואיל ובפשיטת-לילה חקונים לרוב דממת-אלחוט יש לתרגל אותה כן, שעד שלב הביצוע יבוצעו הכול בעזרת סימנים מוסכמים ותרגולות בלבד.

פשיטה על חניוני-שריון

205. כללי

הפשיטה על חניוני-שריון תבוצע רק בלילה. מטרותיה העיקריות הן:-

א. להשמיד טנקים.

ב. לשבש הכנותיו וארגונו של האויב לביצוע פעולות התקפיות.

ג. לערער את ביטחונו גייסותיו ולפגוע במנוחה הצוותים.

206. שיטות הפשיטה

הפשיטה על חניוני-שריון אפשר שתבוצע בשיטות אלה:-

א. פשיטה תוך חדירה לחניון.

ב. פשיטה באש בלבד.

207. בדרך-כלל תינקט השיטה של פשיטה באש בלבד, והכוח הפושט יהיה מורכב מטנקים בעיקר, כש-חרמ"ש מאבטחו בלבד. בהתחשב באופי האויב, אפשר יהיה אפילו להשתלט זמנית על החניון, לחבל בטנקים, רכב ומצבורים, ואפילו להשתלט על כמה כלי-רכב ולקחתם שלל.

פשיטה תוך חדירה

208. חלוקת הכוחות והשלבים בפשיטה זו זהים לאלה שבכל פשיטה אחרת.

209. הכוח המחפה יורכב בעיקר מטנקים ואמצעי-תאורה, כשהכוח החודר מורכב מ-חרמ"ש, שתפקידו לפרוץ לתוך החניון באורח שקט, להשמיד טנקים, מצבורי דלק ומפקדות. מן-הרצוי שפריצת ה-חרמ"ש תבוצע רגלית.

210. הפריצה תבוצע בגזרה אחת אליה תרוכזו מרבית-האש של הכוח המחפה. הכוח המבצע יפרוץ למרכז החניון, כשהוא מתפצל לכוחות-משנה כדי לחבל בטנקים, במצבורים ובמפקדות. מן-הרצוי להכין בכוח זה כמה נהגים רזרביים כדי להשתלט על רכב אויב. בשלב זה עשוי חלק מהכוח המחפה להסתער גם-כן על חניון האויב.

211. מפאת הרעש שמקים כוח משוריין בהתקרבו לחניון יש לפתוח באש ובתאורה מיידית עד הגעת הכוחות לטווח היעיל ולעמדות המתוכננות מראש.

פשיטה באש

212. זוהי, בדרך-כלל, הפשיטה הננקטת על-ידי כוח משוריין. הכוח הפושט יהיה מורכב מטנקים בעיקר בצירוף אמצעי-תאורה, ג'יפים לניווט ו-חרמ"ש לאבטחה.

213. השמדת הטנקים והמצבורים תיעשה בעיקר על-ידי אש. לאחר השמדת מרבית האויב על-ידי האש אפשר לבצע הסתערות, במיוחד על חלקים רכים של האויב (דרגים, מפקדות).

9

உதி ~~செய்த~~ -
வெள்ளை -
-
-

214. הטנקים יתפסו עמדות בפריטה רחבה, לפחות בשני אגפים של החניון, ויפתחו באש לאור תאורה, או בלעדיה, לפי תנאי-הראות של הלילה.

215. כוח מיוחד יוקצה למשימה בכיוון הנגדי לכיוון ההתקפה. כוח זה ישמש מארב, במקרה שהחניון ינסה לסגת או לתקוף.

איכון החניון

216. צוותי-סיור בג'יפים ישתדלו לשמור מגע עם הכוח המשוריין של האויב, עם רדת החשכה, ולעקוב אחריו עד היכנסו לחניון. צוותים אלה ישארו בשטח וינווטו את הכוח הפושט על החניון. דבר זה מחייב קביעה מראש לאמצעי-תקשורת וסימנים מוסכמים ומפגשים במרחק רב מהחניון, שלא לעורר חשדוח בחניון ולא להיתקל באבטחותיו. במפגש תיקבע התכנית הסופית לפשיטה, כשהנווטים מובילים כל כוח למקמו המתוכנן.

התקדמות ורדיפה

פ ס ק ה 1

כ ל ל י

1. התקדמות ורדיפה הן פעולות התקפיות, שיבוצעו על-הרוב כחלק משלב ניצול ההצלחה, שמטרתן להשיג יעד-הכרעה ולהשמיד כוחות אויב, בטרם הצליח להתארגן במערך-הגנה.

2. חוך חדירה לעומק מערך האויב, בשילוב עם הבקעת המערך הקדמי על-ידי עוצבות חי"ר, או לאחר הנחתת התקפה עצמאית, עשויים להיווצר מצבים אלה:-

א. הכוח המשוריין נערך למיגור התקפת-נגד עיקרית של האויב, ולאחריה עשוי הוא לנצל את ההצלחה להתקדמות או לרדיפה.

ב. מערך האויב התערער עד כדי יכולת לנצל את ההצלחה על-ידי רדיפה.

ג. הכוח מבצע התקדמות להתקפה סדורה נוספת על מערך אויב ידוע בעומק, על כוח-שריון בעומק, או התקדמות לתפיסת שטח חיוני שאינו מוחזק על-ידי האויב.

3. התקדמות היא פעולה התקפית המבוצעת על-הרוב כחלק משלב ניצול ההצלחה, שתכליתה השתלטות על שטחים חיוניים בעומק מערך האויב. תנועה זו היא ביסודה התקדמות למגע בחבנית מאובטחת.

4. הרדיפה היא פעולה התקפית, המבוצעת כחלק משלב ניצול ההצלחה, שתכליתה העיקרית השמדת כוח אויב מעורער. הדברים המיוחדים את הרדיפה הם פריסה רחבה והעדפת המהירות על הבטיחות.

5. עוצבת-שריון עשויה לקבל משימה של התקדמות ורדיפה, כשחלק מיחידותיה מבצע התקדמות לעבר יעדים חיוניים וחלקן רודף אחר אויב מובס. ברמת היחידה יוטלו, בדרך-כלל, משימות התקדמות או רדיפה. יהיו נסיבות בהן תהפוך ההתקדמות לרדיפה ולהיפך.

פ ס ק ה 2

ה ת ק ד מ ו ת

6. כללי

כוח בהתקדמות יפעל, כשהוא חודר לעומק דרך פרצה שנוצרה או באיגוף עמוק, ועל-הרוב יוטל עליו לכבוש או לתפוס יעד חיוני עמוק בעורף האויב. הכוח בהתקדמות ישאף להגיע אל היעד עם מקסימום כוח ובזמן קצר ביותר. כוח בהתקדמות לא ייכנס לקרב עם אויב, אלא אם-כך מפריע האויב באופן רציני או מונע את השגת המשימה שהוטלה עליו. לכן יעקוף הכוח, לעתים קרובות, כוחות אויב שנשארו לטיפולם של כוחות אחרים.

7. מצב האויב

בשלב זה של הקרב יימצא האויב הקונקרטי בנסיגה מאורגנת או בתחילת התמוטטות. התנגדות האויב תהיה בנויה בעיקר על פעולות-השהיה ומערכי-השהיה, שיבוצעו על-ידי כוחות קטנים תוך הישענות על מכשולים טבעיים ומלאכותיים, בחלקם מוגנים ובחלקם לא-מוגנים. ככל שההתקדמות תהיה מהירה יותר ועמוקה יותר, כן יתערער מצבו של האויב ויגבר הסיכוי להפוך את נסיגתו לבריחה.

8. יעדים

יעד ההתקדמות בעורף האויב יהיו:-

- א. עתודות אויב ועמדות ארטילריה.
- ב. מפקדות, מרכזי שליטה, קשר ותחזוקה.
- ג. שטחים חיוניים, או נקודות-מפתח, כגון: צמתים, מעברים הכרחיים, גשרים וכו'.
- ד. תְּבִירָה עם כוח מוצנח.

9. נקודות להדגשה בתכנון הקרב

א. תכנון התנועה

- (1) איסוף הידיעות הדרושות לתכנון כרוך בקשיים אלה—
 - (א) עומקה של הגזרה מקשה על השגת ידיעות על האויב.
 - (ב) היערכות האויב תשתנה כהתאם להחקרמו כוחותינו ו/או תוצאות קרבות קודמים. הידיעות שבידינו תהיינה כלליות לגבי כוחות האויב וצמודותיו בשטח שכומה עלול להשתנות, וכן לגבי מערכים קבועים ומתקנים.
- (2) התכנון יושח על ידיעות לגבי האויב, אבל בעיקר על ידיעות על הקרקע, שמתוך ניתוחן, בעיקר לגבי אפשרויות תנועה, צירים ושטחים שולטים, אפשר יהיה להעריך גם את אפשרויותיו של האויב. התכנון צריך שיהיה פשוט, כשהוא נותן מענה למקסימום האפשרויות וכולל צירים, איגודי-כוחות, תכנית-התנועה ויעדי-ביניים.

(3) ארגון השטח

ארגון השטח בא לוודא הערכה מוקדמת של הצירים והשטחים השולטים. כן יאפשר תיאום, ניהול קרב ושליטה נוחה בכוחות. ארגון השטח יבוטא במפת-קוד, בה מסומנים הצירים ונקודות-המוצא לציון מקום-ההימצא של כוחותינו ושל האויב וכן לציון מטרות לארטילריה.

ב. איגוד הכוחות וארגונם

- (1) תוך התקדמות צריך שהיחידות תהיינה מוכנות לכל התפתחות ומסוגלות לבצע כל פעולה קרקעית שתידרש מהן. דבר זה מחייב מתן עצמאות, הן מבצעית והן מנהלתית, לכוחות-המשנה. כל כוח הנע בציר עצמאי יהנה בנוי מטנקים, חרמ"ש, הנדסה ויחידות-סיוע וחר פיקוד.
- (2) לגבי החבניות, שיינקטו על-ידי הכוחות, ר' פרק ד פסקה 7 (תנועות). סדר התנועה צריך שיהיה מותאם וערוך לפי סדר הכניסה לקרב במשימה הסופית שהוטלה על הכוח. המוביל הוא על-הרוב כוח-טנקים.

10. נקודות להדגשה בניהול הקרב
א. דבקות במשימה ושמירת התנופה

- (1) יש לשמור על לחץ תוקפני במשך כל הזמן כדי לא לאפשר לאויב להתארגן ולהשהות את ההתקדמות. האויב ישתדל להשהות את הכוח המתקדם על-ידי כוחות משהים, ואין להרשות לכוחות אלו להסיט את הרודף ממשימתו העיקרית.
- (2) מפקד הכוח יעמוד, לעתים קרובות, בפני הבררה של כיבוש היעד הקרקעי, או השמדה מוקדמת של כוח-שריון אויב שהופיע בזירה. שיטת פעולתו תהיה מותנית במשימתו הראשונית ובשיקולי יחסי-כוחות, קרקע, זמן-ומרחב. המפקד ישקול ויחליט אם להמשיך בהתקדמות או להשמיד תמילה את כוח האויב.

ב. חופש-פעולה

תוך ההתקדמות יינתן מקסימום חופש-פעולה למפקדי-יחידות בנועם בצירים נפרדים, כי ההתפתחויות מחייבות החלטות מהירות במקום. מפקד-הכוח חייב לקבל אישור להחלטתו, אם היא מחייבת שינוי רציני בתכנית המקורית.

ג. אבטחה

כל מפקד אחראי לאבטחת יחידתו. הואיל וההתקדמות נעשית בעומק שטח האויב, יימצא הכוח המשוריין המתקדם תמיד בסכנת היחלשות באויב מכל כיוון. לכן ישנה משנה-חשיבות לאבטחה.

ד. מהירות

המהירות היא תנאי להצלחה בהתקדמות. מהירות ותוקפנות יסייעו בהשגת הפתעה. כאשר הכוח המתקדם פועל במהירות, יוכל האויב רק לעתים רחוקות לתמרן את כוחותיו בזמן כדי לבלום את ההתקדמות. לעומת-זאת מהירות אינה פזיזות. המהירות תושפע מגורמים אלה:-

(1) התנגדות האויב

הכוח המתקדם יעקוף, בדרך-כלל, כוחות-אויב קטנים ובודדים. אך כל כוח שעלול להפריע למילוי המשימה יותקף ויושמד. בפקודת הרמה הגבוהה יצוין באלו כוחות יש לטפל תוך תנועה ואילו יש לעקוף.

(2) פני-הקרקע ודרכים

כדי להשיג מקסימום מהירות ישאף הכוח לנוע על דרכים בחבנית "שדרה". יש לנצל דרכים רבות ככל-האפשר ולנוע בחזית רחבה. כאשר האויב מחזיק בכוחות גדולים את

את הדרכים העיקריות, ישתלם לנוע באיגופים ארוכים אך בלתי צפויים לאויב, דבר שיביא בסופו להפתעת האויב ואף לרווח בזמן.

(3) כוננות הכוח להתקפה תוך תנועה ועם ההיתקלות.

11. התקפה תוך התקדמות

א. עוצבה או יחידה של שריון בתנועתה תהיה כקפיץ דרוך להלום באויב מכל אגף. החנאי לכך הוא כושר התמרון וההתקפה ממצב תנועה לכל אגף.

ב. התקפה תוך התקדמות עשויה להתפתח מתוך שני מצבי-יסוד:-

(1) היתקלות באויב באיך ידיעות עליו מראש.

(2) התקפה על אויב כשיש ידיעות עליו מראש ולא תוכננה עליו התקפה סדורה, או שנחבלו ידיעות עליו תוך תנועה בשני המקרים תהיה ההתקפה חפוזה.

12. היתקלות באויב באיך ידיעות עליו מראש

א. ההתקפה תתבסס על הכוח שנחבל באויב ושומר אתו מגע - כוחות-אויב שניתקל בהם באגף יהיו בהכרח קטנים, כי מסך הסיור ו/או המשמר הקדמי יוודאו, שכוח אויב בעל-עצמה יאוכן בזמן.

ב. התקפת-ההיתקלות תתבסס על עצמת-אש ומהירות תוך הסתערות בצירים הקצרים ביותר ללא איגופים מיותרים. המהירות תושג על-ידי הימצאם של מפקדי יחידות המשנה והנשק המסייע ליד המפקד - דבר זה יאפשר מתן פקודות מהיר וקבלת סיוע מידי.

ג. התקפת-ההיתקלות תהיה התקפה חפוזה. הדברים המיוחדים אותה הם:-

(1) פקודות מיידיות, מתן פקודות התחליות מקוטעות, המבוססות על סדר ביצוע ההתקפה ועל הזמן הניתן ליחידות השונות.

(2) מהירות ופשטות בתכנון ובביצוע.

(3) עצמאות ליחידות וליחידות-המשנה בגלל חוסר זמן וחיאומים מדויקים.

(4) פריסה בחיפזי המשמר הקדמי או האגפי.

(5) לעתים כניסת היחידות לקרב לפי סדר מקומן בשדרה, או הגעתן לפניים במידה שתכונותיהן המיוחדות אינן סותרות זאת.

13. התקפה על אויב שנחבלו עליו ידיעות תוך התקדמות

א. בהתקבל ידיעות על אויב צפוי יעבור הכוח לתבנית-קרב, כהתאם לידיעות, שתאפשר כניסה נוחה ומהירה לקרב.

ב. גם בנסיבות אלה אין לשער, שהידיעות תהיינה מפורטות. התבנית של "שתיים לפניים" תבטיח חופש-פעולה למפקד ופיתוח תמרון נוח, כשכוח אחד יוצר את המגע וכוח שני מפתח תמרון לאגף או לעורף.

14. התקפה על יעדים-מכפר הערוכים בעומק

א. בקרב-התנועה אחת השיטות היעילות ביותר לערעור מערכי אויב לאורך ציר מסוים היא התקפה בדירוג, או חד-זמנית, על יעדים-מספר בעומק. נוקטים שיטה זו כדי לחסוך בזמן ולשמור על חנופת ההתקדמות, כאשר אין צורך במלוא עצמת הכוח כדי להשתלט על יעד אחד. לעתים קרובות ערעורו של יעד עורפי תביא ממילא לנפילתו של יעד או יעדים קדמיים.

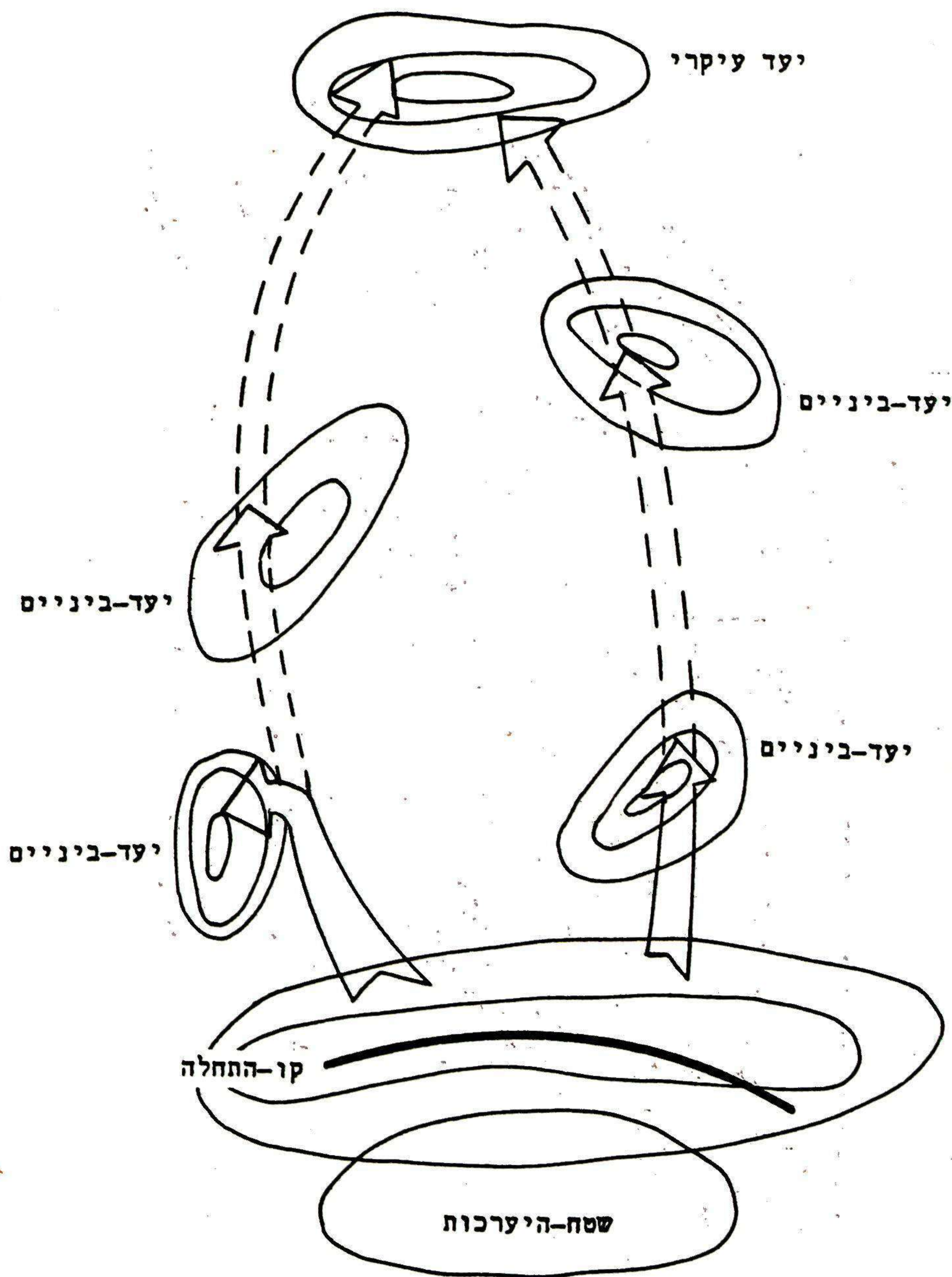
ב. התקפה בדירוג

ההתקפה תחל על היעד הראשון, כאשר תוך מהלך ההתקפה ייכנסו כוחות נוספים להתקפה על יעדים האחרים בדירוג, בזה אחר זה.

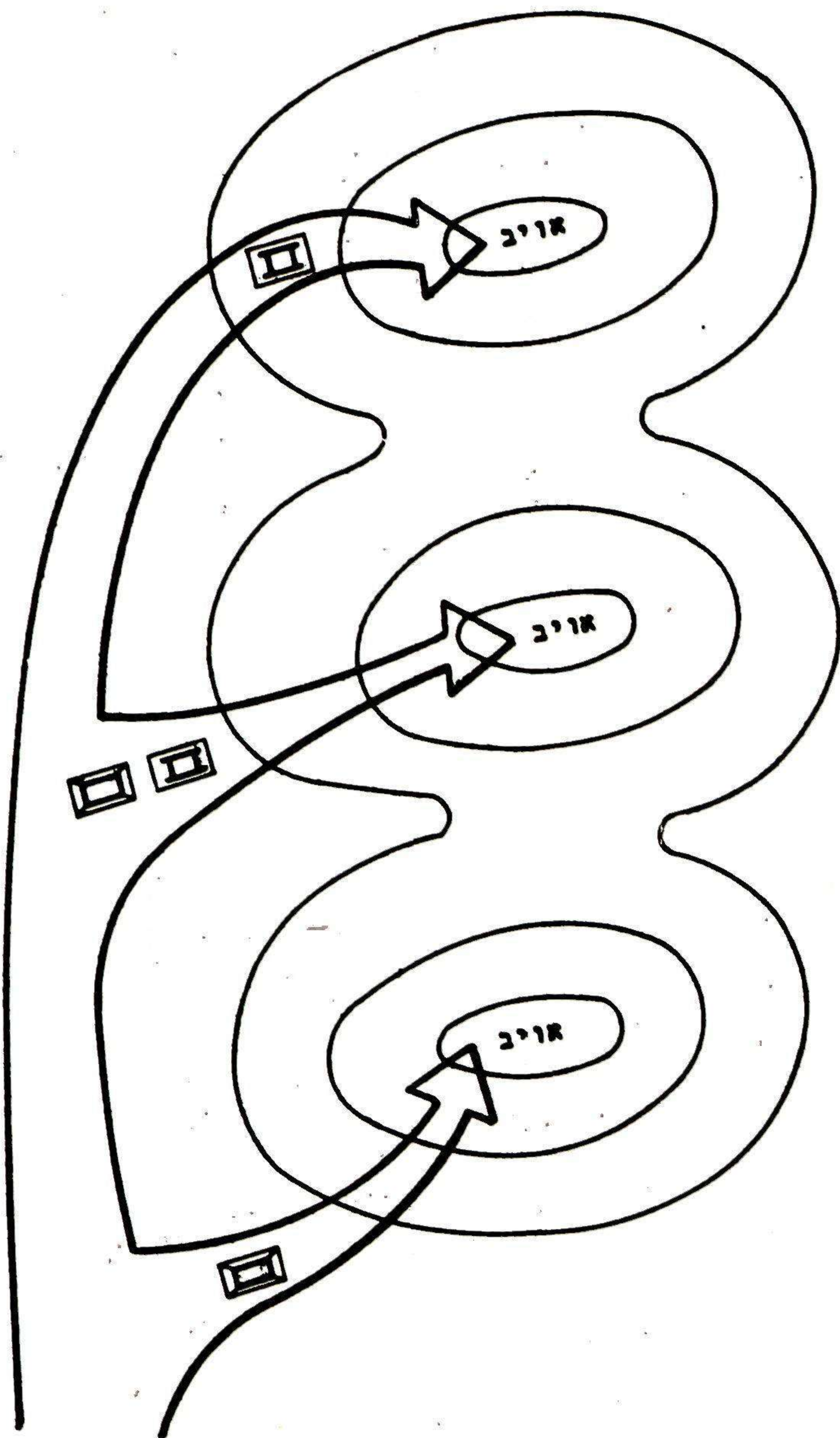
15. התקפה חד-זמנית

התקפה חד-זמנית היא התקפה על יעדים-מספר בעת-ובעונה-אחת על-ידי כמה כוחות מתואמים, כך שהלחימה על היעד תבוצע בעת-ובעונה-אחת על כל היעדים המותקפים.

16. בחירת השיטה תלויה ביחסי-הכוחות ובפני-הקרקע. התקפה על יעדים-מספר בעומק ישימה בעיקר בלחימה נגד מערכי-השהיה חלשים יחסית, והיא מאפשרת ניצול מלוא-הכוח של החוקף.

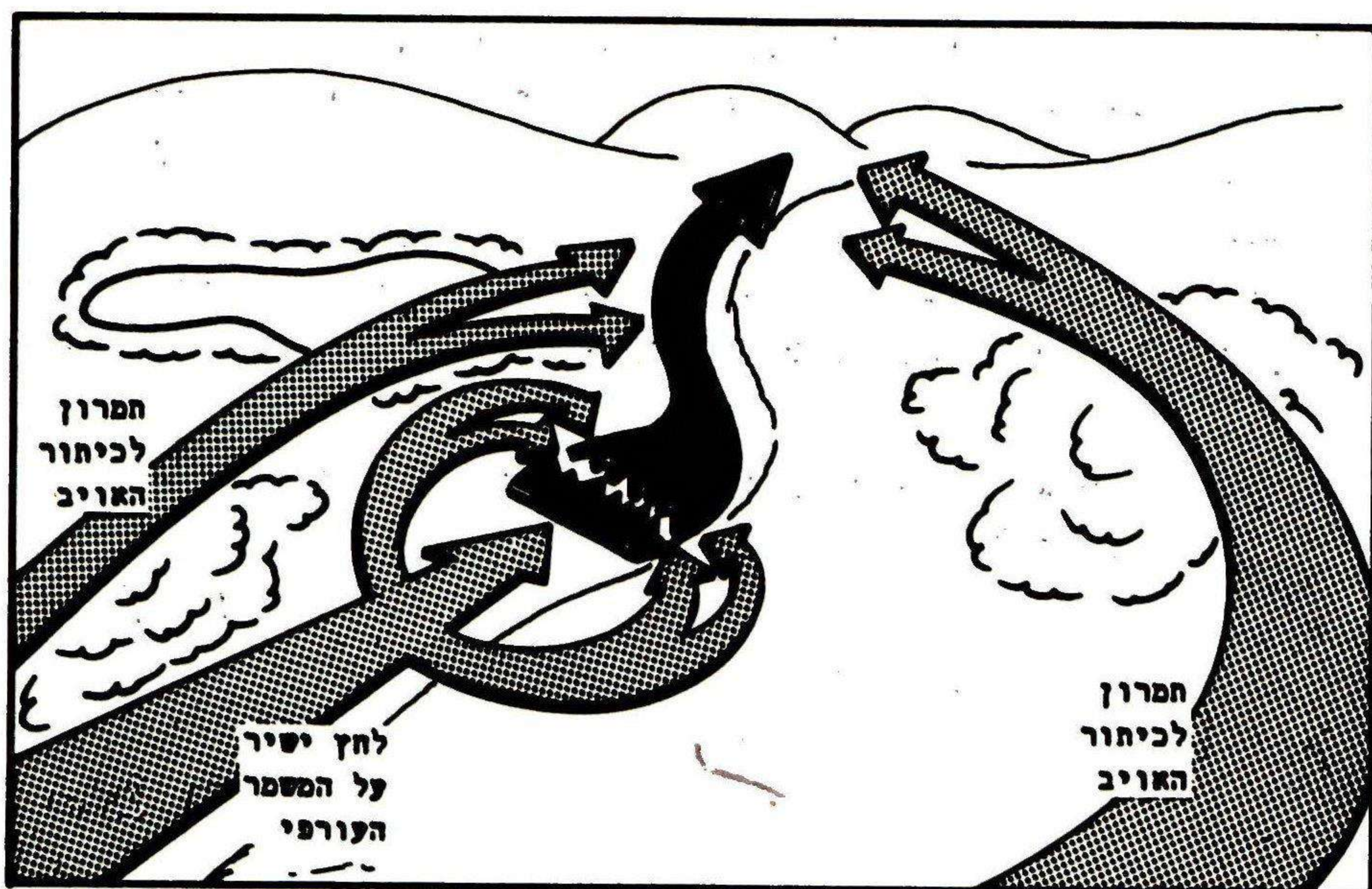

ציור 30 - החקפה על יעדים אחדים בדירוג

ציור 31 - החקפה חד-זמנית על יעדים אחדים

17. הרדיפה תכליתה להשמיד כוחות-אויב מובסים. תכלית זו תושג על-ידי רדיפה בפועל אחרי האויב ועל-ידי תפיסת שטחים חיוניים שיסייעו להשמדת האויב.

ציור 32 - רדיפה אחר אויב נסוג

18. נקודות להדגשה בתכנון הקרב ובניהול הקרב

- כל שנאמר לגבי ההתקדמות נכון לגבי הרדיפה בתוספת דברים אלה:-
 כוח ייכנס לרדיפה, כאשר האויב החמוטט ובורח או מנהל נסיגה לא-מסודרת. לכן:-
- יש לשאוף ליצור מגע עם האויב ולשמור על המגע כל-הזמן.
 נוסף על יצירת המגע יופעלו יחידות-סיור ברוחב ובעומק רב וכן מטוסי-סיור כדי לדווח על תנועות האויב וריכוזיו בשטח.
- הרדיפה תנוהל בחזית רחבה ובמספר רב של צירים וכוחות תוך ניצול מקסימום הכוח קדימה.

19. איגוד הכוחות ושיטת פעולתם

א. שיטת הרדיפה תבסס על לחץ חזיתי, שיקוים במשך כל-הזמן בכיוון-ההתקדמות העיקרי בעקבות הכוח הנסוג, חוץ פעולת לפיתה, או איגוף, לשם כיתור עיקר כוח האויב והשמדתו.

ב. הכוח הלוחץ חזיתי

- 1) משימתו של כוח זה לשמור על מגע בלתי-פוסק עם האויב, ללחוץ ולתקוף בלי-הרף כדי לא לאפשר לו לנתק מגע וליצור מערך חדש.
- 2) אף-על-פי שפעולתו היא בעיקר חזיתית, ישאף הכוח להשמיד משמרוח עורפיים ואגפיים של האויב, על-ידי פעולות-איגוף קצרות, בתנאי שפעולה זו לא תפגע בתנופת-הלחץ על האויב הנסוג.
- 3) הכוח יתקדם בכל הדרכים האפשריות, כשהוא משאיר לעתים כוחות-אויב קטנים בלי לטפל בהם, כדי לא להרפות מעיקר הכוח.
- 4) לעתים ישיג הכוח את משימתו על-ידי הסתערויות חזיתיות קצרות, שיכריעו את האויב המעורער.

ג. הכוח האוגף

- 1) משימתו של כוח זה לחדור לעורפו של האויב הנסוג, לחסום את דרכי-נסיגתו ולאפשר השמדתו בשיתוף עם הכוח הלוחץ חזיתי.
- 2) הכוח יתקדם במהירות בצירים מקבילים לכוח הנסוג כדי לתפוס שטחים שולטים בעורף, או מעברים הכרחיים. הצלחתו תהיה מושלמת, אם יצליח להציב לאויב מארב. אם כוח זה לא יצליח להשיג את האויב הנסוג בחדירה לעורפו, יתקוף באגף.

(66) טשוח
טשוח

הסיוע בהתקדמות ורדיפה

סיוע ארטיילרי בהתקדמות ורדיפה

20. בהתקדמות ורדיפה תופעל על-הרוב הארטיילריה, כשהיא מפוצלת, תחת פיקוד כוחות-המשנה הנעים בצירים נפרדים.

21. מצב האויב ומצב השטח יחייבו לעתים החזקת חלק מהארטיילריה מוצבת וחלק - מדלגת. דילוג הנשק ייעשה, כאשר הכוחות מגיעים כדי מחצית טווח הנשק, אך על-הרוב, ובעיקר ברדיפה, ינועו יחידות-הארטיילריה עם הכוחות, כשהן פועלות תוך פריסות-פתע ולעתים יורות ירי עקיף-למחצה או אף ירי בכינון ישיר. כדי לוודא סיוע לזמן ארוך ככל-האפשר לאחר היחלוקת יש לשאוף למקם יחידות-ארטיילריה בכל הרמות, בחלק הקדמי של הגוף הנע או מייד אחריו.

סיוע הנדסי בהתקדמות ורדיפה

22. המשימה העיקרית של יחידות-ההנדסה בקרב הנייד היא לאפשר לכוחותינו לנוע תנועה שוטפת ומהירה. פעולתן תחבטא בזה:-

- א. פתיחת דרכים חדשות.
- ב. שיפור דרכי-תנועה - בעיקר לדרגי-תחזוקה.
- ג. התגברות על מכשולים טבעיים ומלאכותיים.
- ד. פינוי מוקשים.

ברמה המבצעית תחבטא עבודת-ההנדסה בשיפורים זמניים ובהתגברות חפזת על מכשולים כדי לאפשר לכוחות-השריון לנוע במהירות. שיפור נוסף של הדרכים, פיתוחן ושימורן וכן פינוי יסודי יותר של שדות מוקשים - אלה יישארו לטיפולן של יחידות-ההנדסה ויחידות-צמ"ה של הרמה הגבוהה יותר.

23. משימות נוספות, שיוטלו על יחידות-ההנדסה, חהיינה:-

- א. למנוע בעד תנועת האויב - בעיקר בהנחה חפזת של מוקשים על דרכי-נסיגה וכן בחסימות ופיצוצים במעברים הכרחיים ובמצרים. יש לזכור, שאלה עלולים להפריע גם לתנועת כוחותינו, ולכן יבוצעו רק לעתים רחוקות.
- ב. הכנת שדות-נחיתה למטוסים קלים, שניתנו תחת פיקוד העוצבה או היחידה.

24. כדי לשמור על תגופת התנועה יפוצלו, בדרך-כלל, יחידות הנדסה ויינתנו תחת פיקוד היחידות המובילות. סיורי-הנדסה יצורפו אל הסיור קדימה ככל-האפשר כדי לוודא איכוון המכשולים והזרמת ידיעות עליהם הקדם ככל-האפשר.

סיוע אווירי בהתקדמות ורדיפה

25. התפקידים העיקריים של חיל-האוויר בהתקדמות ורדיפה יהיו:-

- א. השגת עדיפות באוויר ומתן אפשרות לתנועה חופשית מהפרעה אווירית
- ב. השגת ידיעות.
- ג. סיור וצילום.
- ד. אמנעה.
- ה. סיוע קרוב.
- ו. סיוע תובלתי.

26. עדיפות באוויר

עדיפות באוויר היא הכרח לקיום תנועה שוטפת של כוח משוריין, בעיקר במרחבים פתוחים. גם אם הושגה עדיפות זו, אין להתעלם לגמרי מאפשרות פעילות אווירית של האויב. תבניות פרוסות, מהירות ואי-הצטופפות במעברים הכרחיים יינקטו על-ידי הכוחות המתקדמים או רודפים כדי למנוע היפגעות.

27. סיור וצילום

הידיעות שיספק חיל-האוויר לכוחות יהיו בעיקר על-ידי סיורים לעומק, כי תהליך הצילום פענחו והפצת התצלומים מצריכים זמן רב, לכן יינתנו מטוסים קלים תחת פיקוד העוצבות, וכן ידווחו מטוסי-קרב על תנועת האויב בשטח תוך ביצוע משימותיהם ההתקפיות. הכוח יצטרך להכין ולאבטח שדות-נחיתה למטוסים קלים ולמסוקים תוך תנועתו. על-אף האמור האמור לעיל יורדו לכוחות הנעים חצ"א של יעדים בעומק כדי לאפשר תכנון מוקדם לתקיפתם במידת-הצורך.

28. אמנעה

עיקר הסיוע ההתקפי יהיה סיוע-אמנעה כדי:-

- א. למנוע תגבורם וארגונם מחדש של כוחות האויב.
- ב. לנתק או לשבש צירי נסיגה, תגבורת ואמצעי-שליטה.
- ג. להשמיד ריכוזי אויב, מפקדות ומתקנים. כדי למנוע פגיעה בכוחותינו יש לשמור בהקפדה על קו-הפצצה, שייקבע על-ידי המפקדה הגבוהה ביותר בשטח ויוסט תוך מהלך הקרב.

29. סיוע קרוב

סיוע מסוג זה יינתן לעתים רחוקות ביותר מפאת הקושי בזיהוי כוחותינו ומחמת חוסר האפשרות של תכנון וקביעה מדויקת מראש של מועד-הסיוע.

30. סיוע חובלתי

הסיוע החובלתי יינתן במטוסים ובמסוקים:-

- א. הספקה מוטסת והספקה מוצנחת.
- ב. הטסת גייסות לתפיסת שטחים חיוניים בעומק.
- ג. פינוי אווירי.

פ ס ק ה 5

תחזוקה בהתקדמות ורדיפה

31. הבעיה העיקרית בהתקדמות ורדיפה היא: כיצד לוודא הספקה סדירה ומהירה של דלק ותחמושת וכן תיקון מהיר של רכב ופינוי נפגעים בלי לסרב את הכוחות הלוחמים. דרגי א ירוכזו, בדרך-כלל, ברמה הגבוהה (גדוד ולעתים חטיבה), כשדרגי א1 צמודים ליחידות ונעים מנייד בעקבותיהם.

32. אבטחת הדרגים

צירי-ההספקה בקרב-החנועה משתרעים על-הרוב על מרחקים גדולים, לפיכך יוצרך לאבטחם. לעתים יש להקצות יחידות מיוחדות לאבטחת שיירות-האספקה והדרגים.

33. הספקת תחמושת ודלק

בהתקדמות ורדיפה תהיה על-הרוב הוצאת התחמושת מועטת וצריכת הדלק מרובה. עובדה זו תקבע את הרכב הדרגים. בהתקדמות לעומק רב, כאשר לא צפויה היחלשות באויב, ייחכך להעמיס על ה-רק"מ (טנקים ו-זחל"מים) כמות נוספת של דלק על הסיפונים. דלק זה יש למלא במיכלים לפני הכניסה לשטח בו צפויות היחלשות באויב. גם במקרה זה אין להעמיס דלק על הסיפונים של רק"מ היחידות המובילות והמאבטחות.

34. תיקון רק"מ ופינויו

הדבר המייחד את ההתקדמות והרדיפה הוא, שאחוז ה-רק"מ שייפגע בשל לחימה קטן, אך אחוז ה-רק"מ שיסבול מחקלות טכניות גדל. מאמץ התיקון צריך שיהיה מכוון לביצוע תיקונים יסודיים קלים והחלפת חת-מכללים, במקסימום כלי-רכב והחזרתם לתיקנם יותר מאשר לביצוע תיקונים יסודיים בכמה כלי-רק"מ. רק"מ שאפשר לתקנו באמצעים של היחידות ויחידות-המשנה יתוקן במקום. רק"מ שאי-אפשר לתקנו במהירות יושאר לטיפול הסדנות במקומם. מקום-הימצאם ומצבם ידווחו לאחור.

35. פינוי נפגעים

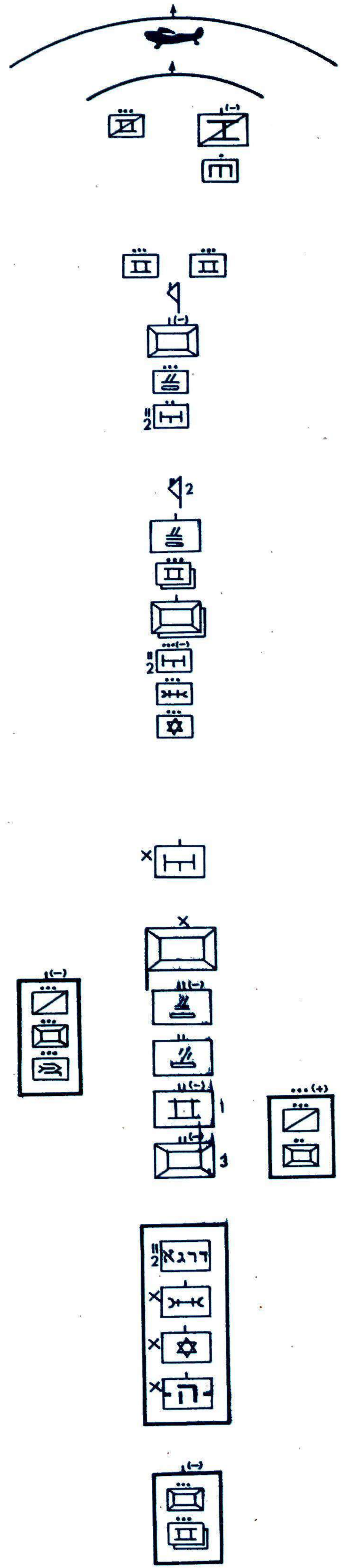
מספר הנפגעים בקרב זה יהיה קטן יחסית, אך הבעיות של פינויים הן גדולות בגלל היווצרותם של צירי-פינוי ארוכים. יש שלוש דרכים לטיפול ופינוי של נפגעים:-

א. הכוחות ישאו אתם את הנפגעים עד לעצירה; דבר זה יסרביל את התנועה, יביא נזק נוסף לפצועים ועלול לגרום בעיות של מורל.

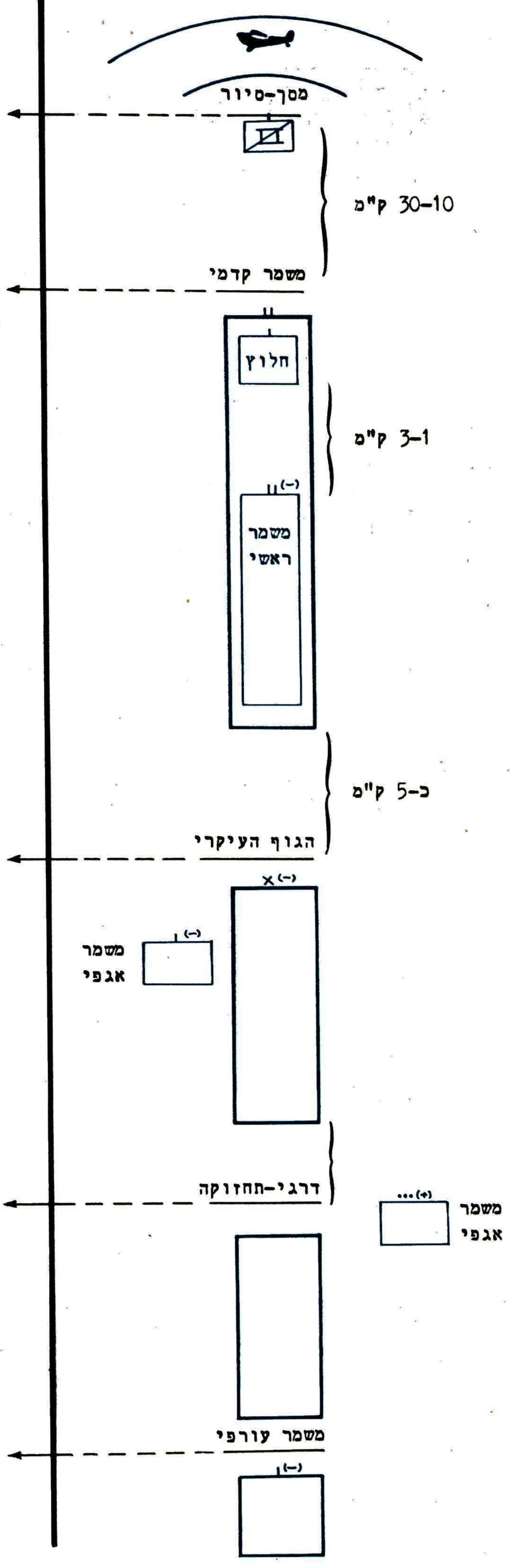
ב. הנפגעים יושארו על צירי-התנועה העיקריים, כפי שייקבע על-ידי הרמה הפוקדת. נפגעים אלה ייאספו על-ידי יחידות-רפואה שינועו בעקבות הכוחות, שימינו אותם ויפנום לאחור.

ג. פינוי בדרך האוויר - הן משדות-נחיתה קדמיים מאולתרים והן במסוקים.

סכימה ב
פריסת חטיבה ממוכנת - דוגמה אפשרית

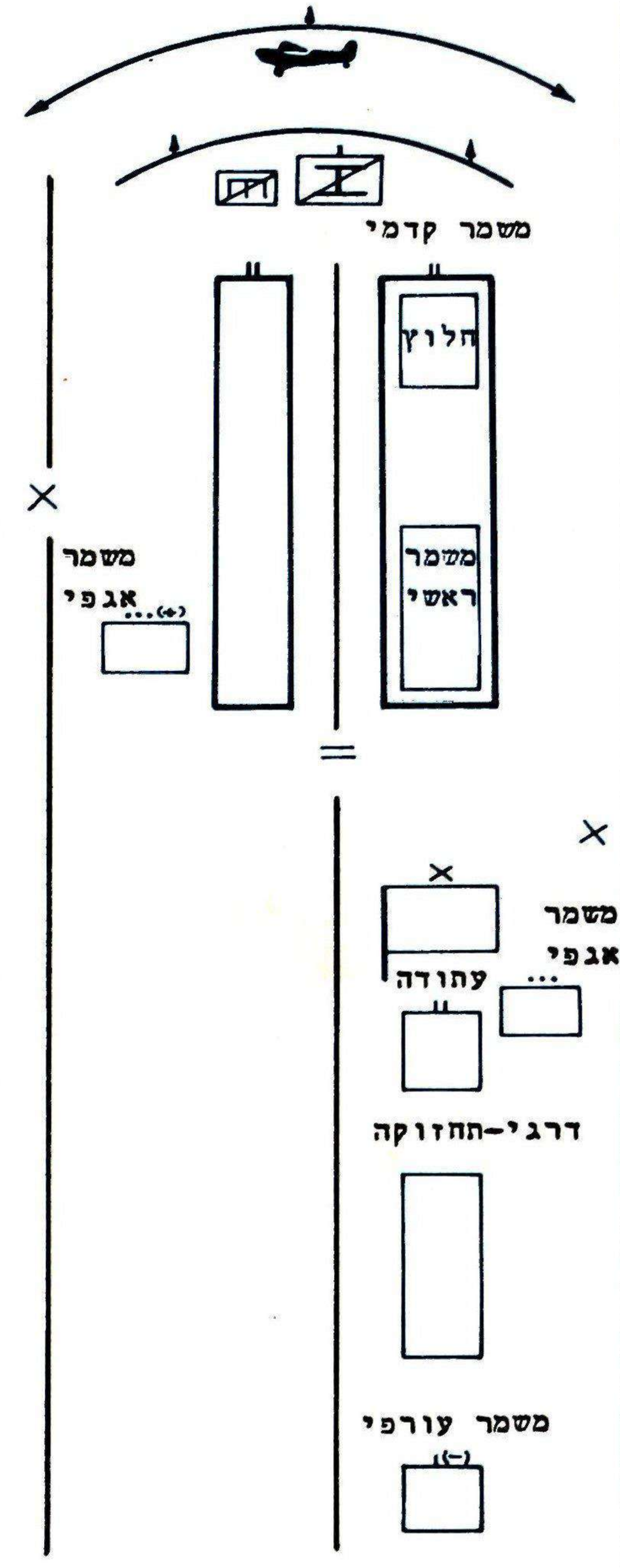

סכימה א
ארגון ופריסה עקרוניים

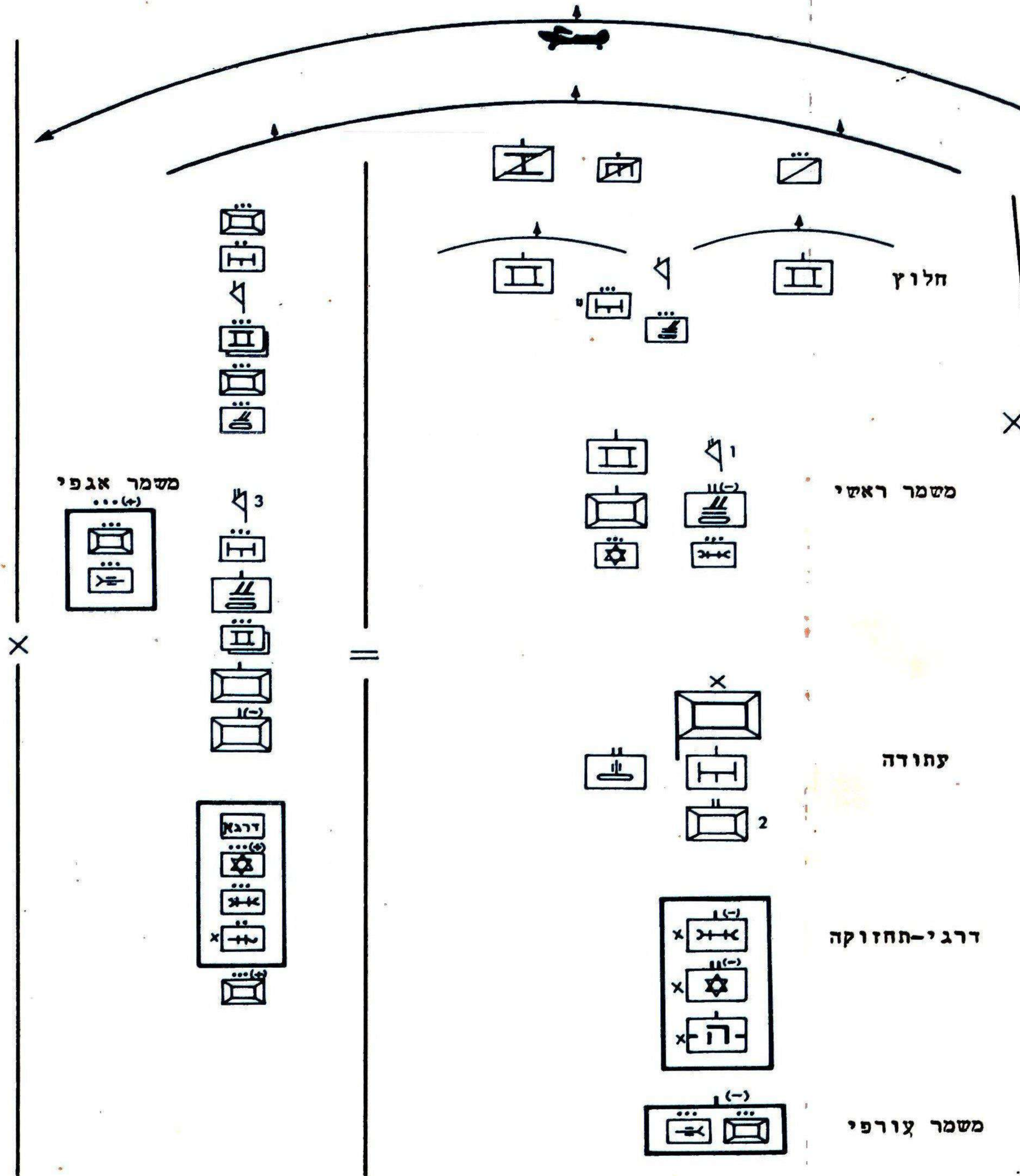

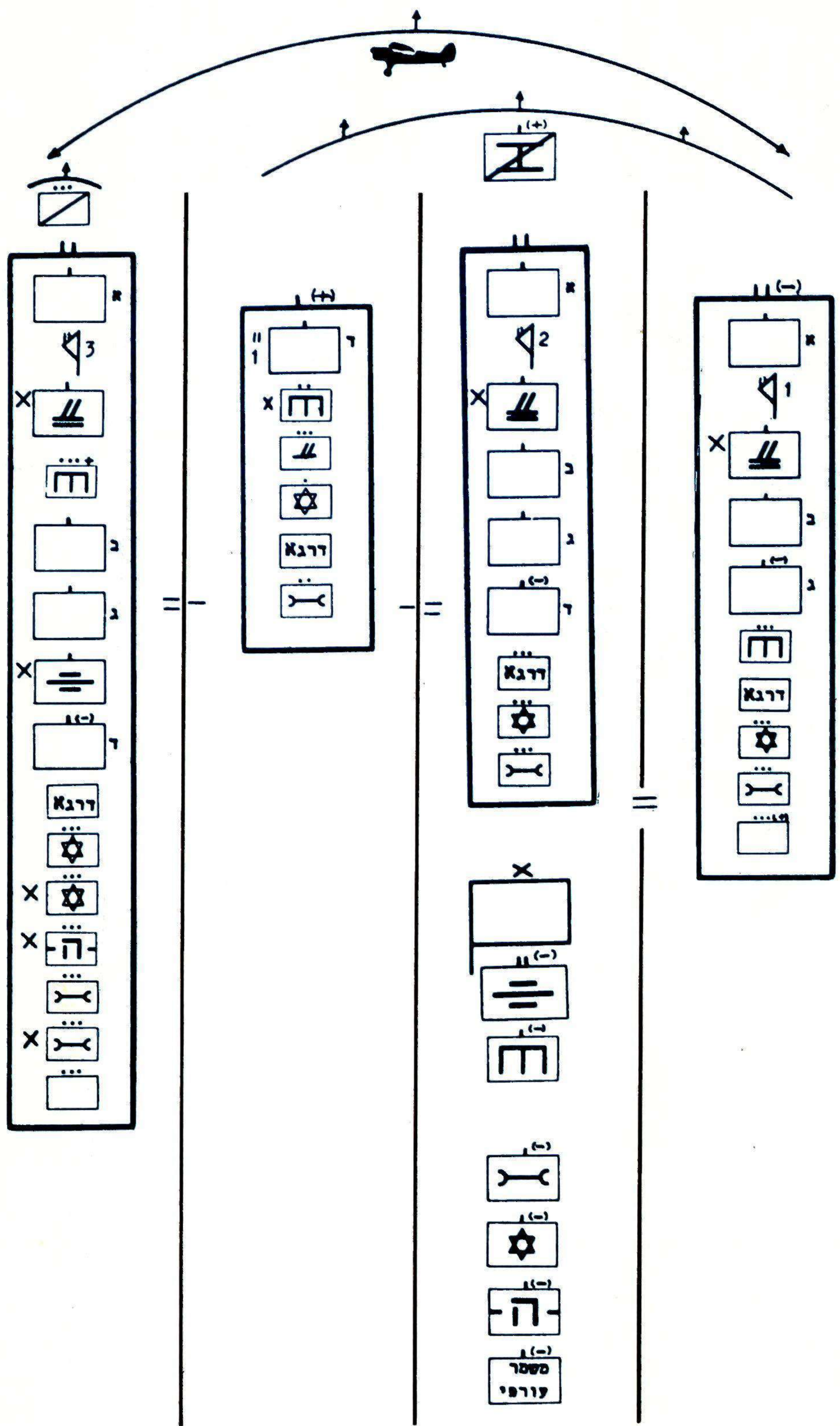
ציור 33 - סכימות של ארגון ופריסה של חטיבה בהתקדמות ורדיפה - בציר אחד

סכימה א
 ארגון ופריסה עקרוניים

סכימה ב
 פריסה חטיבה ממוכנת - דוגמה אפשרית

ציור 35 - החקדמות ורדיפה במקסימום צירים (סכימה)

הגנה

פ ס ק ה 1

כ ל ל י

מהות ההגנה ומטרתה

1. ההגנה היא צורת-קרב שתכליתה להחזיק בשטח, כדי למנוע כיבושו על-ידי האויב, ולהשמיד את האויב התוקף על-ידי הנחתת אש והחקפות-נגד.
2. ההגנה היא צורת-קרב שבאמצעותה, על-ידי הפעלה נכונה של כוחות וניצול נכון של הקרקע, ניתן לבלום ולהשמיד כוחות חוקפים עדיפים.
3. צורת-קרב זו ננקטת על-ידי כוח כדי:-
 - א. להגן על שטח חיוני.
 - ב. להדוף אויב תוקף.
 - ג. לבלום את האויב בגזרה אחת בכוחות מצומצמים יחסית כדי להנחית התקפה בגזרה אחרת, בכוחות שישיגו הכרעה.
 - ד. לחפות על ארגונים וריכוזים של גייסות להתקפה.
 - ה. להגן על אגף של כוח אחר.
 - ו. לאבטח בסיס מוצק לשם פיתוח התקפה ממנו.
 - ז. להגן על עצמו.

סוגי ההגנה

4. סוגי ההגנה הם:-

א. הגנה סדורה.

ב. הגנה חפוזת.

5. הגנה סדורה היא הגנה המבוצעת תוך פרק-זמן מספיק לתכנונו היסודי ולהכנתו המלאה של המערך. בחירת השטח נעשית באופן חופשי וללא לחץ אויב.

6. הגנה חפוזת היא היערכות להגנה תוך פרק-זמן קצר לתכנונו ולהכנתו של המערך. מערך-הגנה שנתפס באורח חפוז יש להמשיך ולשפר כל-עוד מחזיקים בו.

שיטות ההגנה

7. מבחינים שתי שיטות-יסוד לביצוע מערכת-הגנה:-

א. הגנה קבועה.

ב. הגנה ניידת.

8. בשתי השיטות יופעלו כוחות לביצוע שלושה תפקידים:-

א. אבטחה.

ב. החזקת מערכים.

ג. התקפות-נגד.

9. ההבדל העיקרי בין שיטות-היסוד הוא:-

א. בחשיבות היחסית שנותן המגן לכל אחד משלושת התפקידים במערכת-ההגנה שלו, ומכאן קביעת מאמצו העיקרי.

ב. בהגנה קבועה - השטחים החיוניים תפוסים ומקום קרב-ההכרעה קבוע מראש.

ג. בהגנה ניידת - קיימים כמה שטחים חיוניים ושטחי-השמדה, ומקום קרב-ההכרעה ייקבע תוך מהלך הקרב.

10. הגנה קבועה

- א. הגנה קבועה היא שיטת-הגנה המבוססת על החזקת שטח, ומטרתה להגן ולהשמיד אויב תוקף על-ידי הנחתת אש והתקפות-נגד. הכוח המגן יחזיק שטחים חיוניים ושטחים נוספים, והאויב יישבר בניסיונותיו לכבוש את המערכים המוגנים.
- ב. הכוח בהגנה קבועה ייערך במרחב מוגן, או במתחם מוגן. מבחינים, מבחינת שיטת החזקת הקרקע, בשיטה הקווית ובשיטה הקיפודית. אין לראות את השיטה הקווית הרצופה כשימה ל-צה"ל, כי זו בולעת כמות עצומה של כוחות, ולכן ייערך בשיטה הקיפודית, הבנויה ממתחמים ו/או מוצבים ערוכים להגנה היקפית.
- ג. בהגנה הקבועה, הן במרחב והן במתחם, יושקע המאמץ העיקרי של המגן בהחזקת מערכים, מחוזקים על-ידי ביצורים ומערכת מכשולים, כשחלק קטן של הכוח מופעל כעתודה. במרחב המוגן עולה ערכם של הכוחות להתקפת-נגד.
- ד. המשימות שיוטלו על כוח משוריין, במסגרת מערך-הגנה קבוע של עוצבות חי"ר, הן:-

(1) גייסות מחפים.

(2) כוח להתקפות-נגד.

(3) חיזוק מערכי-הגנה ועיבויים.

(4) החזקת מערכי-עומק במרחב ההגנה.

ה. יש לשאוף להפעיל את השריון במשימות (1 ו-2) בלבד.

11. הגנה ניידת

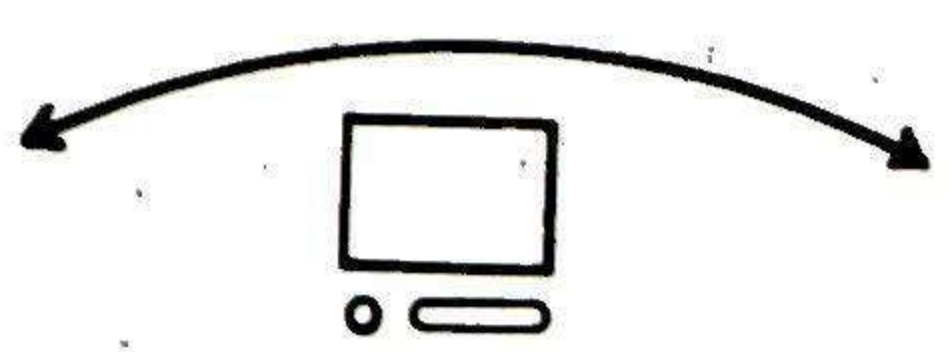
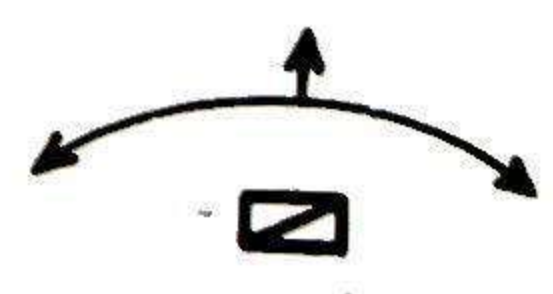
- א. ההגנה הניידת היא שיטת-הגנה המשלבת פעולות התקפיות, הגנתיות ומשהות, כאשר הצלחת ההגנה תלויה בפעולה התקפית. אם כי המשימה הראשית, גם בהגנה ניידת, היא החזקת שטח, אפשר לעתים לוותר זמנית על שטח. המטרה תושג על-ידי השמדת הכוח התוקף, כשבעקבות כך תושג גם המשימה של שליטה במרחב. פרטי-נוף שולטים יוחזקו רק כאמצעי לבלימת האויב בשטחי-השמדה, ברוחבה ובעומקה של גזרת ההגנה, כדי לאפשר השמדתו על-ידי כוח התקפות-נגד.
- ב. בהגנה ניידת יושקע המאמץ העיקרי בכוח התקפות-הנגד (הכוח ההולם).

בחירת שיטת ההגנה

12. יש כמה וריאציות בין ההגנה הקבועה מצד אחד להגנה הניידת מצד אחר. בחירת שיטת-ההגנה חלופית בזאת:-
- משימת הכוח המגן.
 - יחסי-כוחות והרכבם.
 - פני-השטח.
 - המצב באוויר.
 - מצבם של כוחות אחרים בזירה.
 - הזמן העומד לרשות המגן.
13. בתנאי הזירה של צה"ל לא נוכל, במרבית הנסיבות, לנקוט את שיטת ההגנה הניידת בחוף גבולות המדינה, אך אפשר שחא ישימה בשעת לחימה בשטחי האויב.
14. כוח משוריין ינקוט את שיטת ההגנה הניידת, כאשר:-
- המשימה מאפשרת לקרב להתנהל בעומק מספיק.
 - השטח מאפשר תנועה חופשית יחסית של הכוח המגן.
 - ניידותם של הכוחות המגינים שווה לניידותו של הכוח התוקף או עולה עליה.
 - העתודות, העומדות לרשות הרמה הגבוהה, מוגבלות.
 - המצב באוויר מאפשר זאת.
15. כוח משוריין ינקוט את שיטת ההגנה הקבועה, כאשר:-
- המשימה היא להגן על פרטי-נוף שאין לוותר עליהם והשטח מתאים להגנה קבועה.
 - השטח מגביל את יכולת-התמרון של יחידות-שריון, הן של התוקף והן של המגן.
 - המצב באוויר מגביל את תמרון כוחות-המגן.
 - יש להגן על גזרה צרה ו/או חסרת-עומק.
 - כוח חייב לעצור זמנית - לשם תדלוק, מילוי תחמושת, בגלל תקלות טכניות אחרות או מחמת השתהות בשל שינוי משימה.

מסך-סיוור

מערך
ההראה
והשהיה

גייסוח
מחפים

גבול
גזרה

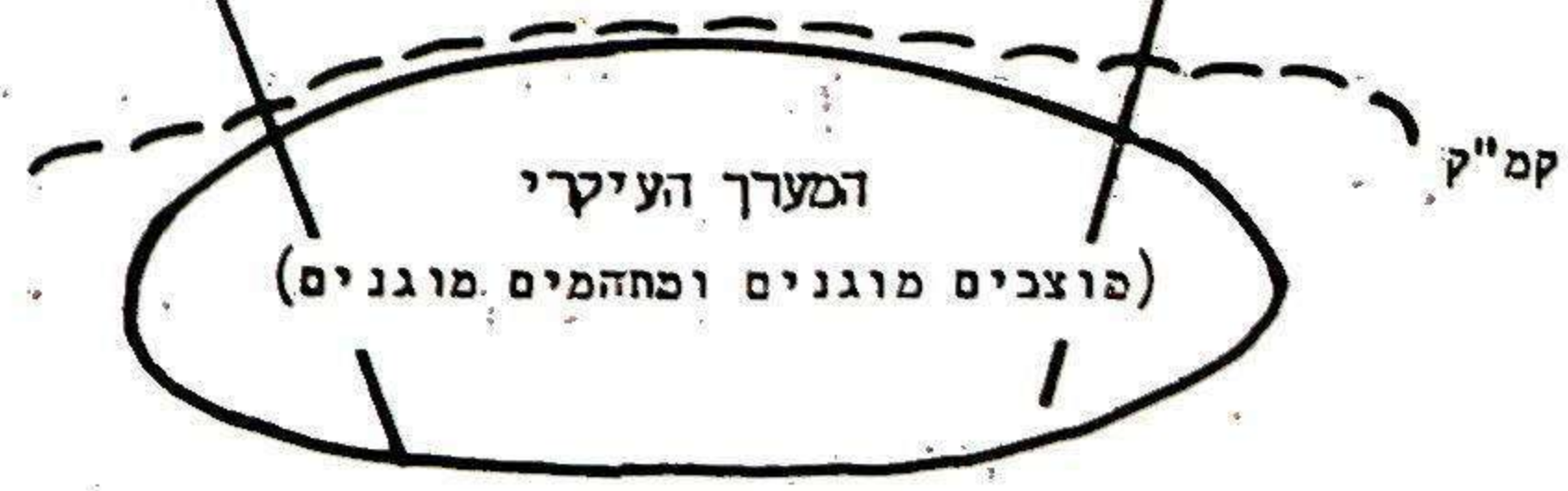
מוצב-חוץ

מוצב-חוץ

מסמך-חוץ

מסך
מאבטח

מערך
החזקה

קו-עצירה

ציור 36 - קטע של מערך מוגן (סכימה)

108
107
106
105
104
103
102
101
100
99
98
97
96
95
94
93
92
91
90
89
88
87
86
85
84
83
82
81
80
79
78
77
76
75
74
73
72
71
70
69
68
67
66
65
64
63
62
61
60
59
58
57
56
55
54
53
52
51
50
49
48
47
46
45
44
43
42
41
40
39
38
37
36
35
34
33
32
31
30
29
28
27
26
25
24
23
22
21
20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

16. עמדה מוגנת

עמדה מוגנת היא עמדה המוחזקת על-ידי חוליה. לעמדה מוגנת תהיה תמיד גזרת-אש עיקרית. לעתים יהיו לה גם גזרות-אש משניות ואף אפשרות של פעולה היקפית. ישנם סוגים שונים של עמדות מוגנות, כגון:-

א. עמדת-טנק, עמדת-זחל"מ.

ב. עמדת כיחה - עמדה אחת או כמה עמדות מוחזקות על-ידי כיחת-חרמ"ש עם זחל"מ או בלי זחל"מ.

17. קמ"ק (קו מוצבים קדמיים)

קמ"ק הוא קו-הגבול הקדמי של המוצבים הקדמיים ביותר של מערך-ההחזקה. בדרך-כלל ה-קמ"ק הוא פרט-נוף עיקרי בעל משמעות טקטית.

18. קו-עצירה

קו-עצירה הוא מערך מוצבים או מתחמים במרחב-ההגנה, אשר על-ידי החזקתם עדיין ממלא המגן את משימתו. קו זה יימצא, בדרך-כלל, במרחב מוגן ויתבסס על פרט-נוף מוגדר, שבו יתרכזו כל הכוחות המגינים למאמץ האחרון והמכריע של קרב-ההגנה.

19. מכשולים

מכשול הוא פרט-נוף, טבעי או מלאכותי, שנועד להשהות את האויב, לעוצרו או להביא לידי שינוי כיוון-תנועתו. המכשול אפשר שיהיה נגד אדם, נגד רכב או נגד שניהם.

את מערכת-המכשולים של מערך מוגן, שיש בה בעיקר שדות-מוקשים, גדרות ומכשולים טבעיים, המשופרים בפרטי-נוף מלאכותיים, מסווגים ל-4 סוגים:-

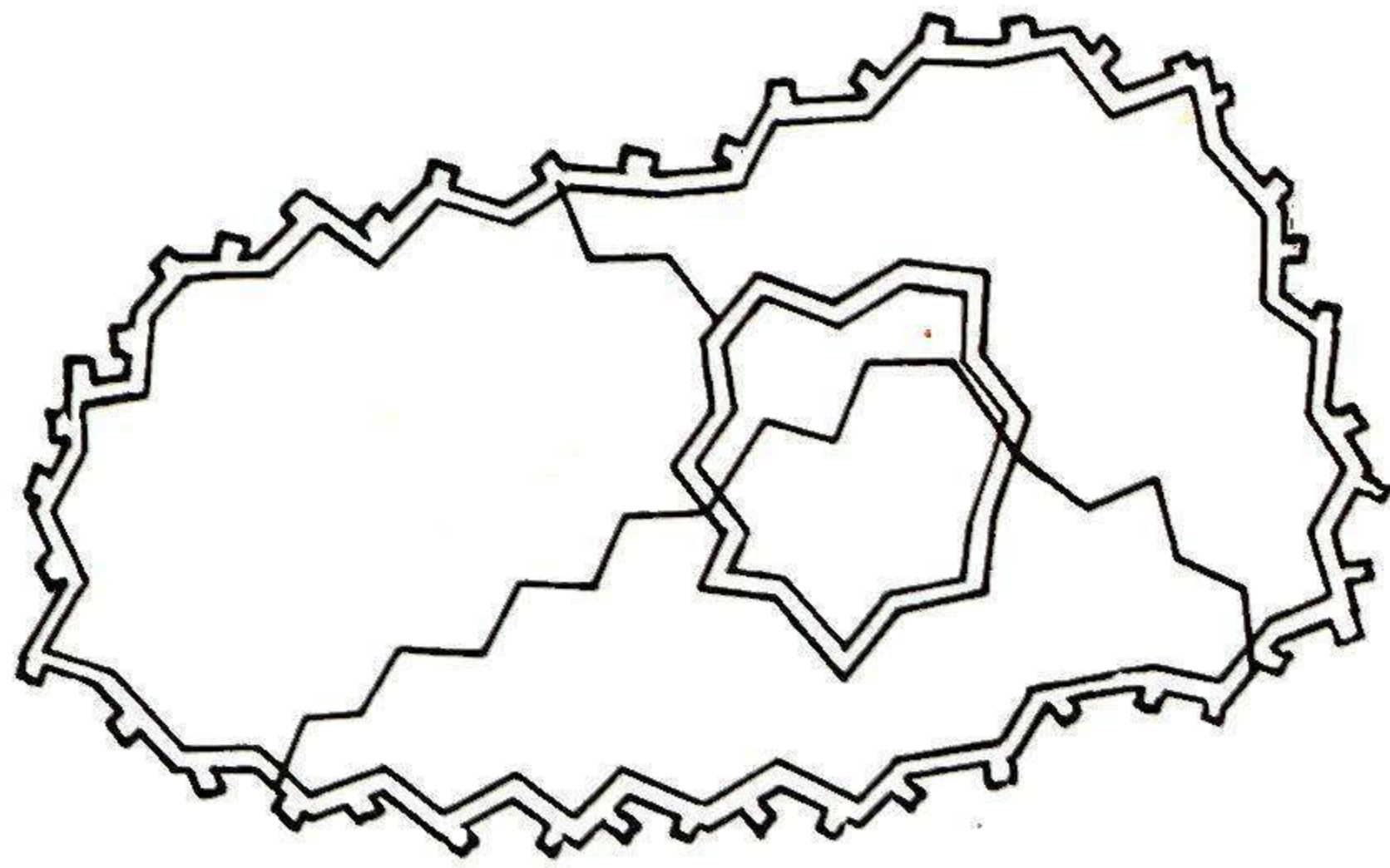
א. מכשולים מאבטחים - מכשולים שהם צמודים לגבולות המוצבים והמתחמים ומשמשים מכשול אחרון, אשר התוקף יוצרך לפרוץ קודם חדירתו לתוך גבולות המתחם.

ב. מכשולים מגינים - מכשולים שנועדו להשהות את התוקף בשטחי-השמדה כדי לאפשר למגן לרכז על התוקף עצמת-אש, פרק-זמן ממושך ביותר. ריחוקם של המכשולים המגינים מהמוצבים מותנה בסוג כלי-נשק העיקרי שבמתחם; כרגיל יהיה זה בטוח של 300-1000 מ' מגבולות המתחם.

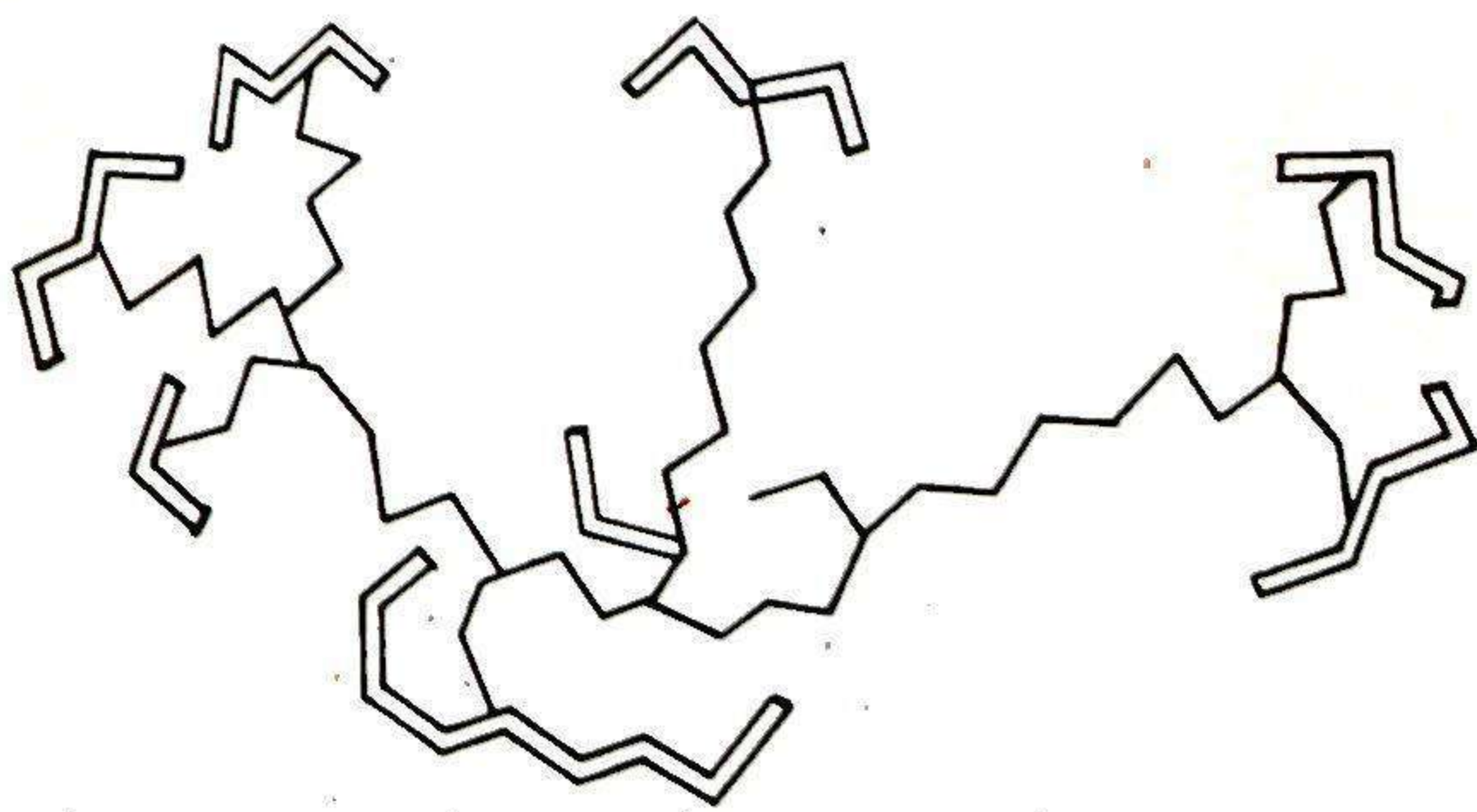
ג. מכשולים מחעלים - מכשולים שנועדו לסייע בתיעול התוקף לשטחי-השמדה הרצויים למגן.

ד. מכשולים מפרידים - אלה הם בעיקר מקבצי-מוקשים או מלכודות-פתאים, שיונחו בקווי-האויב או בשטח-הפקר. תפקידם לזרוע בשורות האויב הרגשת חוסר-ביטחון ופחד בפני תנועה בשטחים הרצויים למגן.

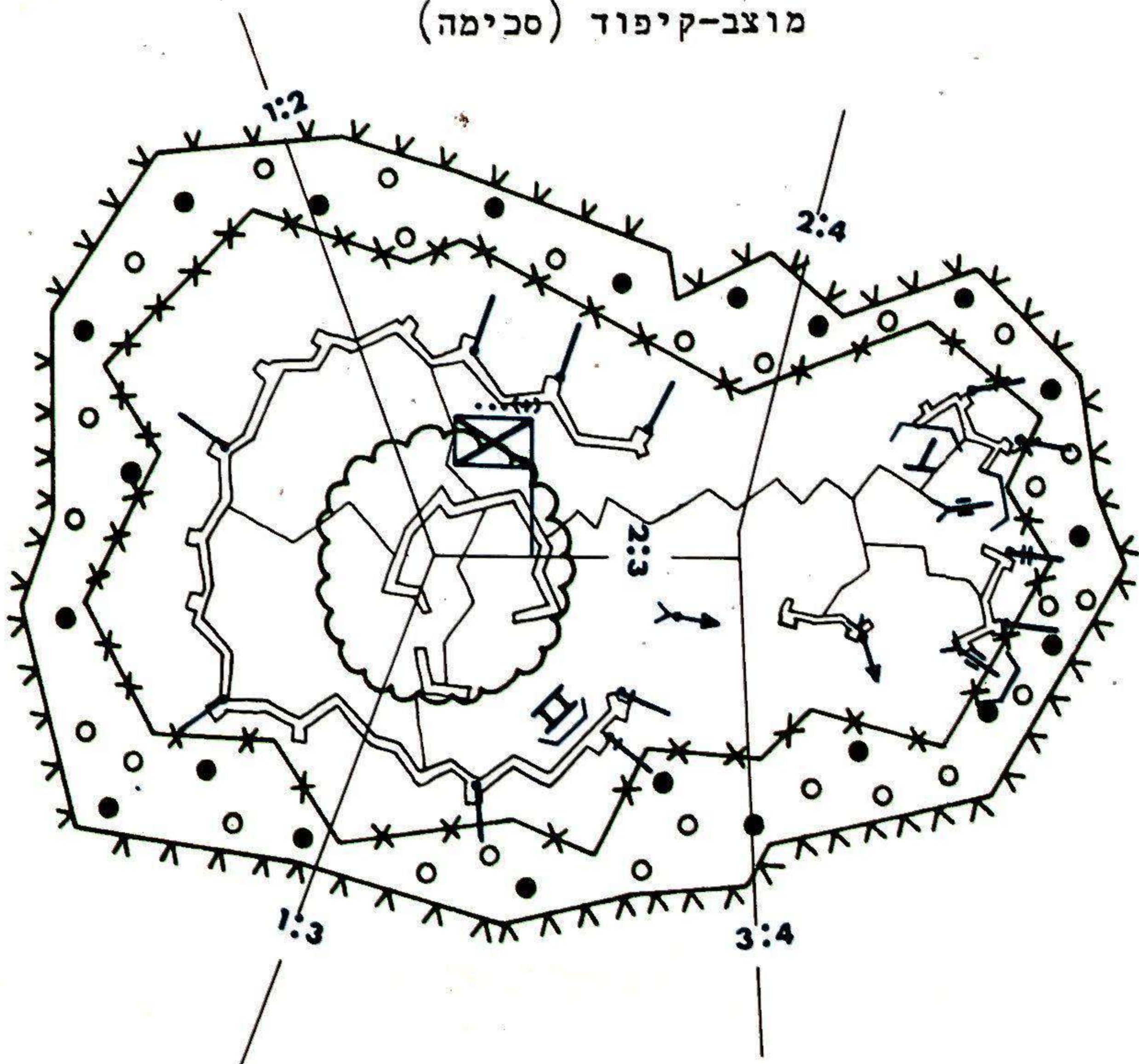
לוחמת שריון (107)

מוצב-סובה (סכימה)

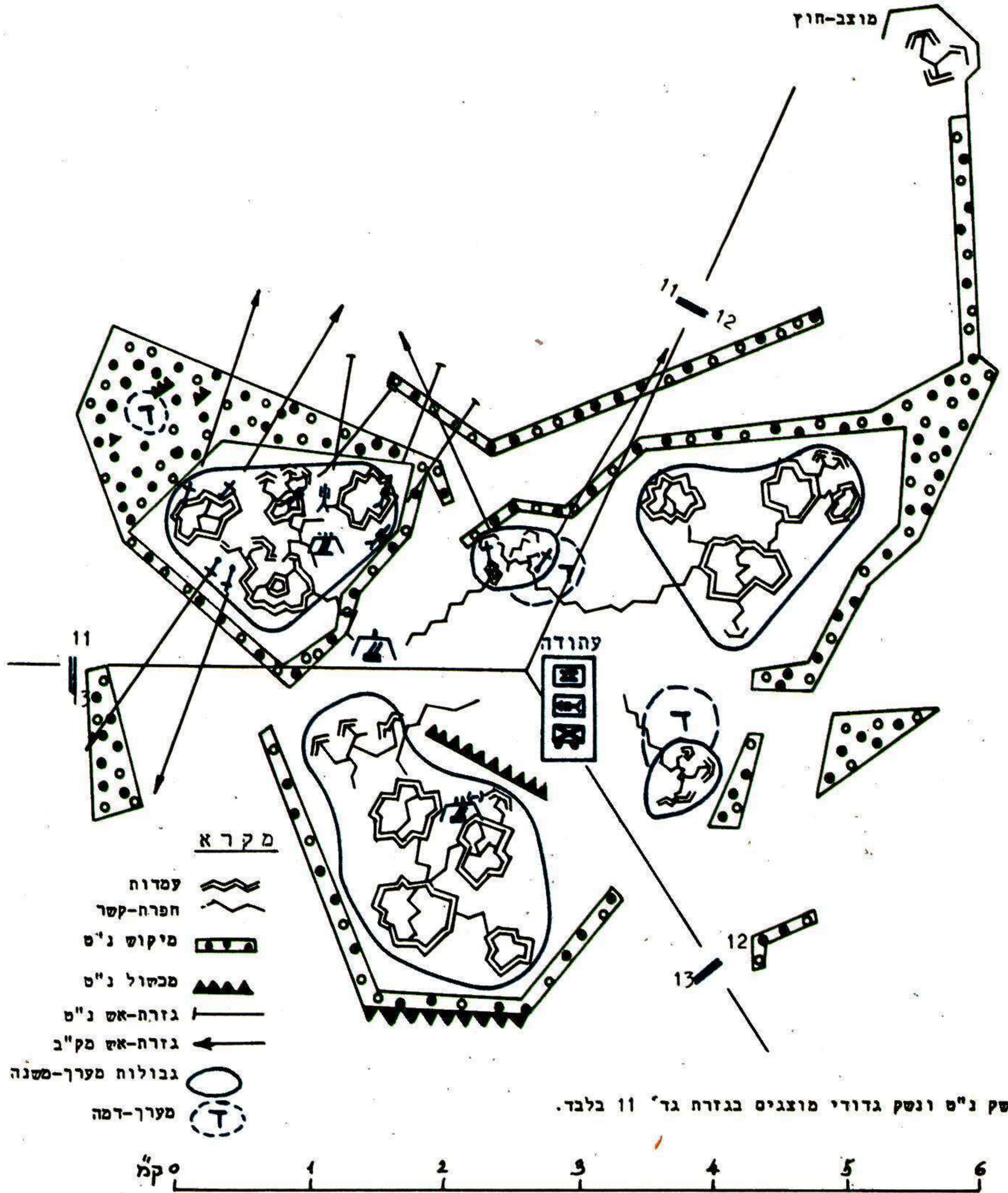
מוצב-קיפוד (סכימה)

ציור 37 - מוצב מוגן - שילוב של סובה וקיפוד (סכימה)

20. מוצב מוגן הוא קבוצת עמדות מוגנות או רק"מ, על פרט-נוף אחד, המסתייעים הדדית. המוצב מאורגן להגנה היקפית. הכוח המוצב הוא בדרך-כלל כיתה, מחלקה או פלוגה.

21. מתחם מוגן הוא מערך-הגנה המורכב מכמה מוצבים המסתייעים הדדית. המתחם מאורגן להגנה היקפית ואינו מאפשר חדירת אויב בין המוצבים. הכוח המוצב במתחם הוא, בדרך-כלל, פלוגה או גדוד.

ציור 38 - מתחם מורכב ממתחמי-משנה (דוגמה)

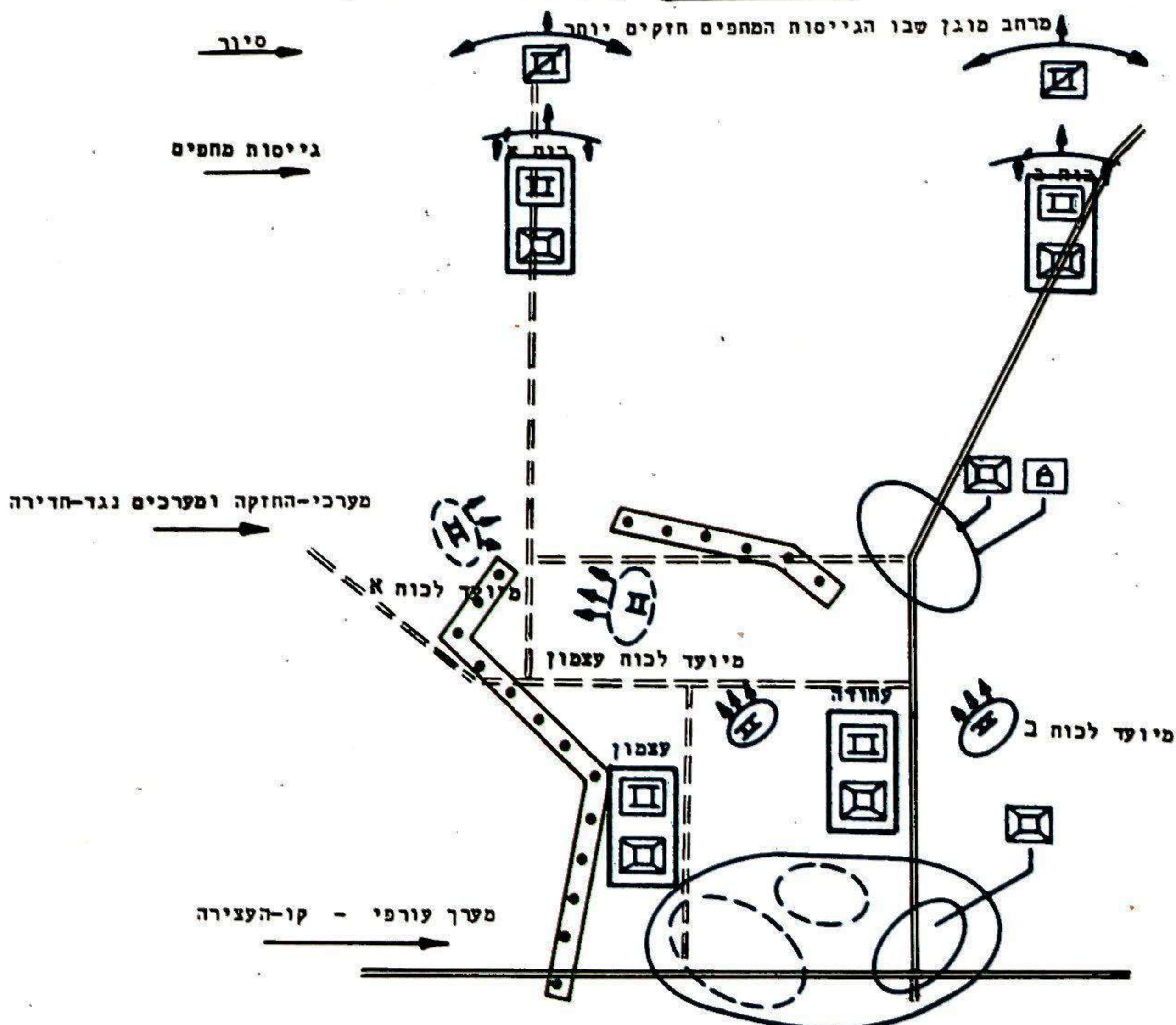
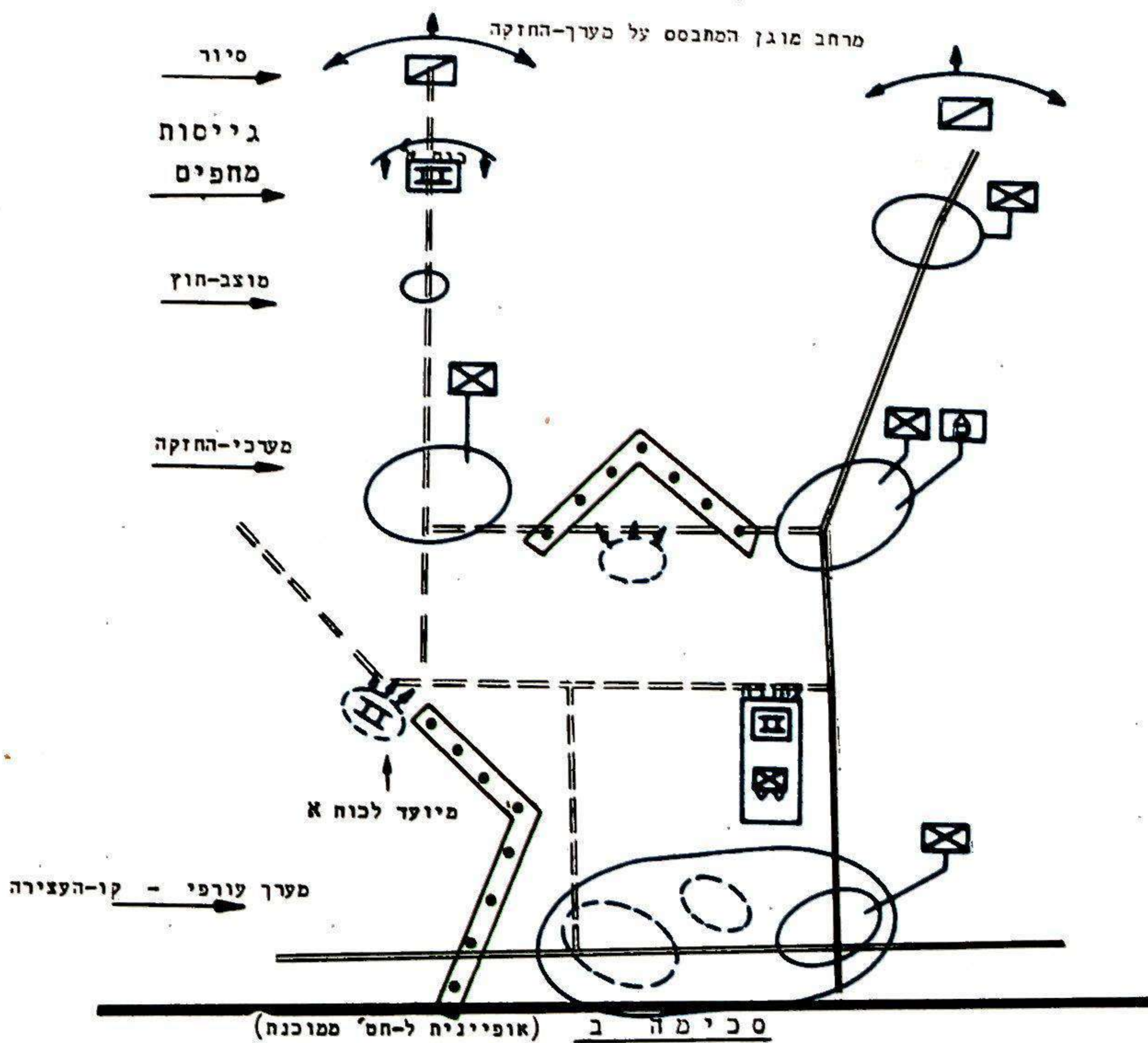
לוחמת צריח (110)

אך משפרצה המלחמה נחפז הפקוד ומיקם את חט' גרלני שעלתה
שלא שוכנז מראש. היה זה אילתור שאמנם לא גרם נזק לחט' גר

להגנת רמה"ג.

22. מרחב מוגן הוא מערך-הגנה בלתי-רצוף, המורכב מכמה מתחמים ומוצבים. המרחב מאפשר חדירת אויב בין המתחמים לשטח-השמדה בו יושמד או ייהדף על-ידי התקפת-נגד בשילוב עם מערכת המתחמים והמכשולים.

ס כ י מ ה א (אופיינית ל-חט' חי"ר + כנקים)

ציור 39 - מרחב מוגן (סכימות)

23. מסך מאבטח

המסך המאבטח כולל מוצבי-חוץ ומשמרות-חוץ, מחוץ למערך-ההגנה העיקרי ובטווח הנשק המסייע שבמערך, כשהם מאבטחים את מערך-ההגנה בפני התקפות-פחע וסיורי אויב וכך משהים את התקדמותו של הכוח התוקף.

24. מערך נגד-חדירה

מערך נגד-חדירה הוא מערכת עמדות וביצורים במסגרת מרחב מוגן, שהוכנו והוסוו מראש בעומק המערך, סמוך לאגף נתיבי-ההתקדמות האפשריים לאויב ואף בחזיתם. עמדות אלה ייחפסו, כאשר התוקף יתקדם לעומק הגזרה שבה הוכן המערך נגד-חדירה.

תפקידם של הכוחות במערכים נגז-חדירה הוא לבלום או להשהות כוח אויב שחדר למרחב, או למנוע ממנו לחדור למרחב ולהגביל את אפשרויות-החמרון שלו.

25. מערך התראה והשהיה

מערך ההתראה וההשהיה כולל בעיקר כוחות-סיור וגייסות מחפים ניידים, הפועלים הרחק מחוץ לגבולות המחממים והמוצבים המוגנים כדי:-

- א. להשיג ידיעות על האויב ולמנוע מהאויב להשיג ידיעות על מערך-ההגנה העיקרי.
- ב. ליצור מגע קרבי עם כוחות האויב כדי להשהותו, להחישו ולעתים לסייע בחיעולו לשטחי-ההשמדה הרצויים למגן.

26. מסך-סיור

מסך-הסיור בנוי ממטוסי-סיור ומיחידות-סיור, שתפקידם לפעול להשגת ידיעות, הרחק ככל-האפשר בחזית ובאגפים של מערך-ההגנה, ולתח אתראה מוקדמת ככל-האפשר על פעילות צפויה של האויב. לעתים יהיו יחידות-הסיור חלק מהגייסות המחפים.

27. גייסות מחפים

- א. גייסות מחפים הם כוחות ניידים - טנקים, חרמ"ש וארטילריה מתנייעת - הפועלים בקרב-ההגנה, בשטח שלפני מערך-ההגנה או באגפיו. תפקידם הוא, בדרך-כלל, להשהות את התקדמות האויב, להחיש את כוחו ולאסוף עליו ידיעות רבות ככל-האפשר. לעתים קרובות יסייעו בחיעול התוקף לשטחי-ההשמדה הרצויים למגן.

ב. השליטה המרכזית של הרמה הגבוהה על הגייסות המחפים מבטיחה קיומם של דברים אלה:-

(1) קבלת ידיעות על האויב באופן שוטף והגבה לפיהן על-ידי הפעלת עתודות, הזמנת סיוע אווירי, מתן אתראה למערך, תגבור מתחמים וכו'.

(2) הכוונת קרב-ההשהיה של הגייסות המחפים, לפי התכנית הכללית ולוח-הזמנים של קרב ההגנה, כשהם מדלגים לאחור ולאגפים בחיפוי אש ארטילרית ובחיפוי כוחות אחרים. בגמר מילוי משימתם כגייסות מחפים ישחתפו על-הרוב גם בקרב המסך המאבטח, על-ידי שישתלבו בקרב של מוצבי-החוץ.

ג. לאחר נסיגתם למערך-ההחזקה העיקרי יופעלו הגייסות המחפים באחת ממסגרות אלה:-

(1) כחלק מהמערך העיקרי (על-ידי השתלבותם בו).

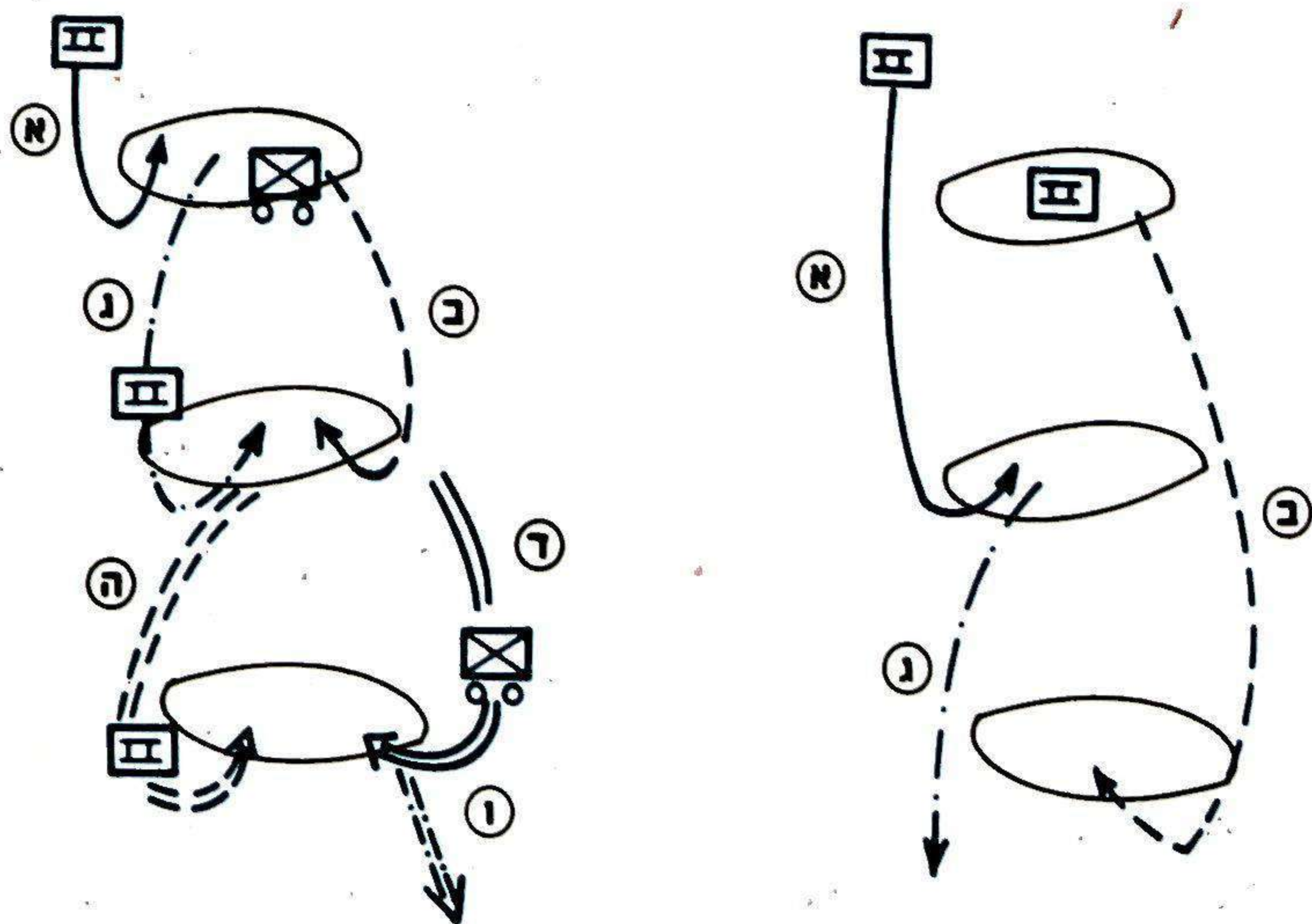
(2) ככוחות נגד-חדירה.

(3) כעתודה (על-ידי ארגונם מחדש למשימה זו או על-ידי השתלבותם בכוח-העתודה שכבר קיים).

ד. סכימות-פעולה של גייסות מחפים

(2) קרב-השהיה עם השארית "עקב" משוריין.

(1) קרב השהיה בחיפוי הדדי.

ציור 40 - פעולה גייסות מחפים

28. התקפות-נגד

א. התקפת-נגד היא התקפה נגד כוח או יב תוקף, כשקרב-ההגנה מנוהל על-ידי חלק מכוחות-המגן שנועדו לכך.

ב. מטרת התקפות-הנגד הן:-

(1 לעקור או יב בטרם הספיק להתבסס בשטח חיוני.

(2 להכריע כוחות שפרצו למרחב המוגן.

ג. מבחינים שני סוגים של התקפות-נגד:-

(1 התקפת-נגד עיקרית.

(2 התקפת-נגד מקומית.

ד. התקפת-נגד עיקרית - תונחת על-ידי הרמה הפוקדת על מרחב-ההגנה.

ה. התקפת-נגד מקומית - תונחת בכל מתחם ועל-ידי כל כוח שניתנת לו ההזדמנות לכך בהתאם להתפתחות-הקרב בגזרתו.

ו. שיטות התקפות-הנגד הן:-

(1 התקפת-נגד מקדימה - תונחת על האויב בעת היערכותו להתקפה או תוך תנועתו לפני היערכותו.

(2 התקפת-נגד מקבילה - תונחת על האויב במקביל להסתערותו על מערך-ההגנה.

(3 התקפת-נגד אחרת - תונחת על האויב, לאחר שכבש שטח ובטרם הספיק להתבסס בו.

שלבים בהגנה

29. שלבי-ההגנה הם:-

א. הכנה (תכנון המערך והקמת המערך).

ב. קרב הכוח המאבטח או הגייסות המחפים.

ג. קרב-הגנה עיקרי.

30. נעסוק בזה רק בשלבי התכנון ויסודות התכנון של מערך-ההגנה הזחים לשתי שיטות ההגנה. הפירוט והשוני בשלב-ההכנה ובשלבי קרב-ההגנה יידונו בפסקות הדנות בהגנה ניידת והגנה קבועה.

תכנון ההגנה

31. עם קבלת הפקודה להיערך להגנה יעשה המפקד תכנון ראשוני על גבי מפה ו-חצ"א כדי לאתר ולצמצם את הסיור בשטח. בדרך-כלל תינתן פקודה ראשונית ליחידות-המשנה, שמפקדיהן יצאו לשטח במקביל, לשם תכנון משימותיהם, ותינתן עצמאות רבה יותר למפקד-המשנה בתכנון. התיאום הסופי ייעשה אחר-כך בקבוצת-פקודות או תוך ביקור המפקד בכוחות השונים. לאחר-מכן יצא לסיור בשטח. הסיור ייעשה ביסודיות ככל-האפשר בהתחשב בזמן העומד לרשותו של המפקד.

32. בכל-עת מן-הרצוי שיערך סיור אווירי, במידת-האפשר במסוק; הדבר יחסוך זמן ויאפשר קבלת תמונה כללית של השטח ובחינת המערך מנקודת-ראותו של האויב.

33. משימת הכוח, יחסי-הכוחות, השטח, הזמן והמרחב יקבעו את שיטת ההגנה שתינקט, אם כי על-הרוב תיקבע השיטה על-ידי הרמה הגבוהה יותר.

34. התכנון ייעשה לאור דרכי-הפעולה האפשריות של האויב. המפקד יתכנן בעזרת מטהו:-

א. שטחי-השמדה אפשריים.

ב. שטחים חיוניים ושטחים שולטים ונוספים, שייתפסו על-ידי הכוחות או יוכנו לתפיסה.

ג. גבולות גזרות.

ד. מקום או מרחב פעולתו של הכוח המאבטח.

ה. המקום, שיטת-הפעולה וכן דרכי-ההתקפה של הכוח-להתקפות-נגד.

ו. ניצול מכשולים טבעיים ו/או הקמת מכשולים מלאכותיים לתיעול האויב או לעצירתו.

ז. תכנית-אש.

ח. מקום המפקדות.

ט. מקום הדרכים.

35. תכנון האש של כלי-הנשק האורגניים והנשק המסייע (ארטילריה, מרגמות וכו') צריך שימלא את הדרישות הבאות:-

א. להביא את האויב תחת אש יעילה הקדם ככל-האפשר.

ב. להנחית על האויב אש שתלך ותגבר ככל שיקרב אל מרחב-ההגנה.

ג. לרכז את מקסימום האש בשטחי-ההשמדה המתוכננים כדי להשמידו בהם.

ד. לסייע לתמרוננו ופעולתו של הכוח להתקפת-הנגד.

36. תכנית-האש בהגנה היא תכנית מתואמת להפעלת כל סוגי-האש, אורגניים ואחרים, הנתונים תחת פיקוד או בסיוע למפקד בכל רמה. בתכנית האש ישנם חלקים שכוללים תכניות מפורטות להפעלת אש טנקים, מרגמות, תותחים וסיוע אווירי במידת-האפשר.

37. התהליך של תכנון האש הוא נמשך ויפורט, במידת-האפשר, מבחינת המצב והזמן. האש תתוכנן לכל מטרה ושטח בהם עלול להתעורר הצורך באש כדי לאפשר הנחתות יעילות ביום ובלילה. התכנית צריכה להיות גמישה כדי לאפשר העסקת מטרות מזדמנות לפי-הצורך.

38. חשיבות רבה נודעת לשימוש בעשן; חכליתו:-

א. למסך את התצפית ובסיסי החיפוי של האויב, כדי למנוע ממנו הנחתת אש יעילה, ולשבש את תנועותיו.

ב. למסך את מערכי-ההגנה ותנועתם של כוחות המגן.

ג. לצורך זה, נוסר על העשן מתותחים ומרגמות, יש לתכנן ולמקם מראש אמצעי-עשן בשטחים שלפני מערכינו.

39. פירוט נוסף של תכנון האש בהגנה - ר' הספר "תכנון האש וניהולה" בהוצאת אג"מ/מה"ד.

40. קדימות בארגון המערך

בהגנה תינתן קדימה בעבודה להגברת האפקט של האש והתנועה של כוחותינו. המטרה היא לוודא הנחתת אש יעילה על האויב בשטחי-השמדה, להקטין את אפקט האש שלו ולהגביל את תנועתו ובאותו פרק-זמן לשפר את יכולת-התמרון של כוחותינו. סדר הקדימות בעבודה מפורט להלן, אך יש לקחת בחשבון שמרבית המשימות יבוצעו חד-זמנית:-

- א. הכנת דרכי התקפות-הנגד או שיפורן.
- ב. הכנת המוצבים והמתחמים לרבות מערכים אלטרנטיביים.
- ג. הגברת המוצבים, או המתחמים, וביצוריהם.
- ד. קביעת צירי הספקה ופינוי.
- ה. הקמת מוצבי-דמה (בהתאם לתכנית-ההגנה הכללית).

41. בתכנון המכשולים, ובעיקר שדות-המוקשים, יש לקחת בחשבון את תכניות התמרון של הכוחות כדי לא לשבשן.

42. תפעול סנקים ו-חרמ"ש בהגנה

עקרונות תפעולם של סנקים ו-חרמ"ש זהים בהגנה ניידת ובהגנה קבועה.

43. תפעול סנקים

- א. הסנקים משמשים גורם-התקפה עיקרי בקרב ההגנה של השריון. יש לתפעל אותם כך, שתכונות הניידות ועצמת-האש שלהם ימוצו עד-מקסימום.
- ב. השאיפה היא אפוא להקצות מינימום סנקים לתפקידים שקושרים אותם לפרט-נוף מסוים, להימנע מפיצולם ככל-שאפשר, ולתכנן את איגודם ומקומם כך שאפשר יהיה לרכזם מהר, בזמן ובמקום המכריעים.
- ג. ככל שמרחב-ההגנה יהיה קטן ורצוף יותר, כן יוקצו פחות סנקים מראש למערכים הקרקעיים. בהגנה בלתי-רצופה, כאשר המרחקים בין המתחמים גדולים, יהיה לעתים צורך בהקצאה מראש של כמה סנקים כדי להגביר את יכולת-העמידה של המתחמים.

ד. סנקים במערכים קרקעיים

(1) גם כשיוקצו סנקים למערכים קרקעיים, יש להחזיק בעמדות-המתנה, כשהם מרוכזים ומוכנים לתפוס עמדות-אש שחוכנו מראש בכל המוצבים ולכל הכיוונים. רק לעתים רחוקות יהיו מספיק זמן ואמצעים הנדסיים לחפירת עמדות-אש לסנקים, אך תמיד יש לסיירן, לקבוע דרכי גישה ויציאה מהעמדות, וכך, במידת-האפשר, להכין כרטיסי-טווחים.

(2) על-אף האמור לעיל, בנסיבות מסוימות יהיה הכרח להציב את הסנקים מראש בעמדות חפורות ומוסוות במוצבים. הסנקים יוצבו באותם מוצבים, כשיש חשש שלא יצליחו להגיע לעמדותיהם בזמן בגלל אופי השטח, קשיי חמרון או נחיתות באוויר.

(3) הסנקים שהוקצו למתחמים, אם במרוכז ואם במפוצל לעמדות, ישמשו גרעין להתקפות-נגד במתחמים, וכך יהיו מוכנים לנוע מהר לתגבור מערכים אחרים, או להצטרף לכוחות אחרים להתקפות-נגד.

44. תפעול ה-חרמ"ש

א. ה-חרמ"ש בהגנה הוא הכוח העיקרי שיוקצה להחזקת מערכים קרקעיים, שיהיו מתוגברים לעתים בסנקים.

ב. בגלל חוסר כיסוי-ראש ב-זחל"מים תהיה השאיפה, הן בהגנה סדורה והן בהגנה חפוזה, להפעיל את ה-חרמ"ש מהקרקע, כשהוא מחופר.

ג. ה-חרמ"ש נושא אתו, על ה-זחל"מים, כלי-התחפרות וכך אמצעי ביצור ומיקוש (פחים גליים, שקי-חול, מכושים, אתים, מעדרים ותיל) נגד רכב.

ד. על-ידי תרגולות אפשר לבצע במהירות התבצרות חפוזה של יחידות ה-חרמ"ש:-

(1) התחפרות עליח - שוחות-שכיבה.

(2) הכנת עמדות מפח גלי מחוזק בשקים מלאי חול או אבנים.

(3) מיקוש מאבטח חפוז נגד סנקים - ייעשה על-ידי מקשני חרמ"ש, שירוכזו מכיתות ה-חרמ"ש.

ה. התבצרות חפוזה זו תגן על חיילי ה-חרמ"ש מפני רסיסים וכך נגד פגזי רסיק אוויר. מגבלחה שהעמדות הן עליות. דבר זה מחייב הסוואה טובה כדי לא לשמש מטרת טובות לטנקי האויב.

ו. כמובן, שככל שיעמוד לרשות הכוח זמן רב יותר להמשך ההתחפרות והביצור, כך ישופרו העמדות - תחילה העמקתן לשוחות-כריעה ולאחר-מכן לשוחות-עמידה עם כיסוי-ראש. סוג הביצור צריך שיהיה כזה, שאפשר לפרקו בנקל ולהעמיס את החומרים מחדש על ה-זחל"מים.

ז. משורדו החיילים מעל ה-זחל"מים, יוטלו על ה-זחל"מים, כולם או חלקם, משימות חיפוי עד להתארגנות הכוח, כשהם מוצבים על המוצבים, באגפים או לפניהם, ככוחות משהים או במוצבי-חוץ. לאחר-מכן יורדו ה-זחל"מים מהיעדים, כשחלקם נשאר בתפקיד מוצבי-חוץ וכוחות משהים וחלקם מוצב בעמדות-המתנה ומתוכנן למשימות התקפות-נגד (מקדימות, מקבילות או אחרות), או להעברת כוחות לעיבוי מערכים או לתפיסת מערכים חדשים.

ח. בהתחשב במשימות אלו יושארו מקלעים על ה-זחל"מים.

ט. על-אף האמור לעיל, בנסיבות מסוימות, בגלל חוסר זמן לעבודה (בהגנה חפוזה או בשלבים מסוימים בהגנה ניידת) או מפאת אופי המשימה (גייסות מחפים) יילחם ה-חרמ"ש רכוב ב-זחל"מים. בנסיבות אלו יופעלו ה-זחל"מים, כשהם מוצבים בעמדות-המתנה ותופסים עמדות-אש עם התקרב האויב לטווח נשקם של ה-זחל"מים (סמוך להעתקת האש הארטילרית של האויב).

ה ג נ ה נ י י ד ת

כ ל ל י

45. הגנה ניידת היא שיטת-הגנה, המנצלת במידת-המקסימום את הניידות ואת עצמת-האש מוגנת-השריון של יחידות-השריון; זוהי הגנה פעילה שבה באים לביטוי פעולות התקפיות, משהות והגנתיות. שיטה זו מאפשרת חופש פעולה ומקסימום תמרון בשדה-הקרב.

46. בהגנה הניידת יופעלו, בתחום הקדמי של מערך-ההגנה, מינימום כוחות הדרושים כדי להתריע על התקפת אויב, לשבש ולהשהות את התקדמותו וכן לתעלו לשטחי-השמדה ולבולמו. מקסימום כוח המגן ינוצל לפעולה התקפית כדי להשמיד את האויב בזמן ובמקום הנוחים ביותר למגן. דבר זה יושג על-ידי תפיסת שטחים שולטים על צירי-התקדמות של האויב ושטחי-השמדה אליהם יתועל האויב ובהם ייבלם ויושמד.

הכוחות בהגנה ניידת

47. הכוחות בהגנה ניידת יאוגדו ויופעלו למילוי תפקידים אלה:-

א. לתח אבטחה לכוח המגן.

ב. לבלום את האויב.

ג. להלום ולהשמיד את האויב.

48. בתכנית הראשונית יוקצו כוחות מיוחדים לביצוע משימות אלו, אולם תוך מהלך הקרב עשוי המפקד להשתמש בכוחותיו, כולם או חלקם, כדי לבצע משימות של כוח אחר או לעזור בביצוע.

49. הכוחות בהגנה ניידת נחלקים אפוא לפי תפקידיהם כך: -

א. גייסות מחפים.

ב. כוחות להחזקת מערכים.

ג. כוח להתקפות-נגד.

גייסות מחפים

50. הגייסות המחפים יופעלו כדי לאבטח את הכוח המגן בפני אפתעה ולספק מרחב-התראה-וזמן לתגובה לגבי כל איום של אויב.

51. תפקידם של הגייסות המחפים: -

א. לאכן את המאמץ העיקרי של האויב ולמושכו לשטח-השמדה.

ב. לשמש מערך-התראה ליתר הכוחות.

ג. להשהות את האויב על-ידי תנועה ואש ועל-ידי ניצול מכשולים טבעיים וחיזוקם על-ידי מיקוש.

ד. להטעות את האויב בכל הנוגע למקום הכוח המגן ועצמתו.

52. בגמר מילוי תפקידם יצטרפו הגייסות המחפים לכוחות-הבלימה או לכוח ההולם.

שיטת הפעולה

א. הגייסות המזופים יפעלו בכל צירי-ההתקדמות האפשריים של האויב, לכל רוחב גזרת-ההגנה והרחק לפני הכוחות להחזקת המערכים.

ב. פעולתם של הגייסות המחפים היא ביסודה השהיה, כשהם מחפשים מגע עם האויב ושומרים על מגע זה במשך כל זמן פעולתם.

ג. בדרך-כלל לא יוכלו הגייסות המחפים להתמקם בפרטי-נוף שולטים או לבצע מיקוש סדיר, אולם הנחת מקבצי-מוקשים וחסמת מעברים הכרחיים בשטח הם חלק מאורח-פעולתם הרגיל.

ד. הגייסות המחפים יפעלו נגד כל כוח אויב שיתגלה, לרבות כוחותיו הקדמיים ביותר, ויפתחו באש לטווחים היעילים והרחוקים כדי לאלץ את האויב להיפרס ולהאיט את קצב-התקדמותו.

ה. המגע ראשון של הגייסות המחפים עם האויב מן-הרצוי שיעשה בשיטת המארב.

ו. משייכנסו לפעולה, יתמרנו הגייסות המחפים, ללא-הרף, לתפיסת עמדות תצפית ואש נוחות. הם ינצלו כל הזדמנות להשמיד את האויב, בתחום אפשרויותיהם, בסיוע של ארטילריה ואוויר.

ז. אורח-פעולה זה יביא להאטת קצב-ההתקדמות של האויב, לאיכוך מאמצו העיקרי ומשיכתו לעבר שטחי-השמדה מתוכננים.

ח. בהגיע הגוף העיקרי של האויב למגע עם כוחות המחזיקים במערכים, ינועו הגייסות המחפים לתגבור פעולות-ההשהיה בגזרות משניות, או יצטרפו לכוחות-הבלימה או לכוח ההולם.

54. ארגון הכוח ותפעולו

א. הגייסות המחפים ייבנו מיחידות סיור, טנקים, חרמ"ש, הנדסה ומרגמות דגם ג. אם טווח-פעולתם יעלה על הטווח היעיל של הארטילריה, או כאשר רוחב-הגזרה יחייב זאת, יצורפו אליהם לעתים גם סוללות מכמ"ת או תומ"ת. קת"קים ופקחי-אוויר יהיו תמיד חלק מהכוח, וכן יפעלו בשילוב אחס מטוסי-קישור.

ב. ג'יפים ומטוסי קישור - יופעלו לצורכי תצפית, כשהם מדווחים לגייסות המחפים ולרמה הגבוהה. כן יאבטחו את אגפי הגייסות המחפים.

ג. חרמ"ש - יפעל, בדרך-כלל, רכוב כשאשו מכוונת בעיקר נגד רגלים ושריון קל של האויב. ה-חרמ"ש יעזור בביצוע מיקוש ומיכשול לכוח ההנדסי או לחבלנים.

ד. טנקים - יופעלו בעיקר נגד טנקי האויב.

ה. אש תלולת-מסלול - חסייע לתמרון הכוחות, תאט וחשבש את תנועות האויב ותבניותיו ותמסך בעשן לחיפוי על כוחותינו ולהונאת האויב.

ו. הגייסות המחפים יפעלו, בדרך-כלל, בצוותי-קרב מעורבים ובצירים-מספר, אך פעולתם תתואם על-ידי מפקד אחד כדי לוודא השהיה בחזית רצופה ולמנוע מהאויב כיתור חלק מהכוח.

כוחות להחזקת מערכים

55. הכוחות להחזקת מערכים הם הכוחות המתחילים לפעול בתחום הקדמי של מרחב-ההגנה. תפקידם להתריע על התקפה קרובה, להשהות, לשבש ולגרום מקסימום אבדות לכוחות האויב, וכך לתעלו לשטחי-השמדה, לבולמו שם ולשמש בסיס-מוצק לפעולת הכוח ההולם.

56. שיטת הפעולה

- א. הכוחות להחזקת מערכים יהיו פזורים בכמה מתחמים ומוצבים, בגזרה רחבה ועמוקה, בהתאם לאפשרויות התנועה והתמרון של האויב ובהתאם לפני-השטח. מטרתם לתעל את האויב לשטח-השמדה ולבולמו שם.
- ב. הכוחות יוצבו על-הרוב מראש בשטחים השולטים על צירי-תנועה ושטחי-השמדה, כי לעתים יימצאו חלק מהכוחות בעמדות-המתנה, כשהם מוכנים לחפיסת שטחים מתוכננים מראש. הדבר נכון בעיקר לגבי טנקים. עצמתם של הכוחות תהיה, בדרך-כלל, קטנה מלאפשר להם לעמוד עצמאית בקרבות-הכרעה. משיאוכן מאמץ האויב, יועתקו כוחות המחזיקים מערכים מגזרות אחרות ויתגברו את המערך המותקף, או גם יצטרפו לכוח להתקפת הנגד.
- ג. מכאן, שכל כוח המחזיק מערך צריך שיהיה מוכן לנטוש במהירות את מתחמו. או מוצבו, ולנוע לתגבור מערך אחר, הן לרוחב הגזרה והן לעומקה (לפנים או לאחור), בהתאם להתפתחות הקרב.
- ד. נוסף על-כך כל כוח בהתארגנו להחזקת פרט-נוף צריך שיכינו לקליטת כוחות נוספים.
- ה. השאיפה של הרמה הפוקדת תהיה לרכז לקרב-ההכרעה עם המאמץ העיקרי של האויב את מקסימום הכוחות המחזיקים מערכים, אך לעתים מחוסר זמן, או מחמת מגע קרב עם מאמץ משני של האויב, אי-אפשר יהיה לרכז בגזרה העיקרית את הכוחות הרצויים. בנסיבות אלה יתוגבר הכוח המותקף רק בחלק מהכוחות המחזיקים מערכים, וייתכן לעתים על-ידי הגייסות המחפים, ובליט-בררה אפילו בחלק מהכוח להתקפת-נגד. לעתים, כדי לתת שהות לארגון כוח להחזקת מערך חזק יותר בעורף או שהות לתמרון הכוח להתקפת-הנגד, ינהל הכוח קרב-השהיה לאורך פרטי-נוף שולטים.

ו. כוחות אלו ינצלו כל הזדמנות להנחתת החקפות-נגד מקדימות או מקבילות בתחום אפשרויותיהם.

ז. כדי לתת אבטחה נוספת למתחמים ולמוצבים, וכך כדי לוודא שליטה במרחב שבין המתחמים יוציאו הכוחות תצפיות לפני המתחמים, וכך פטרולים, תצפיות ותשמועים בין המתחמים.

ח. בסיכום הכוחות להחזקת מערכים עשויים לנקוט אחת מהפעולות הבאות או כמה מהן במשולב -

(1) לתקוף נגד (בכל הכוחות או בחלק מהם) כדי להשמיד כוחות אויב לפני מערכיו.

(2) להגן על שטח שולט כדי לבלום כוח אויב מלשמש בסיס מוצק להתקפת הכוח ההולם.

(3) לחגבר מתחם אחר.

(4) לנהל קרב-השהיה לאורך ציר מסוים או כמה שטחים שולטים.

(5) לנצל חלק מהכוח להתקפת-נגד.

57. ארגון הכוח ותפעולו

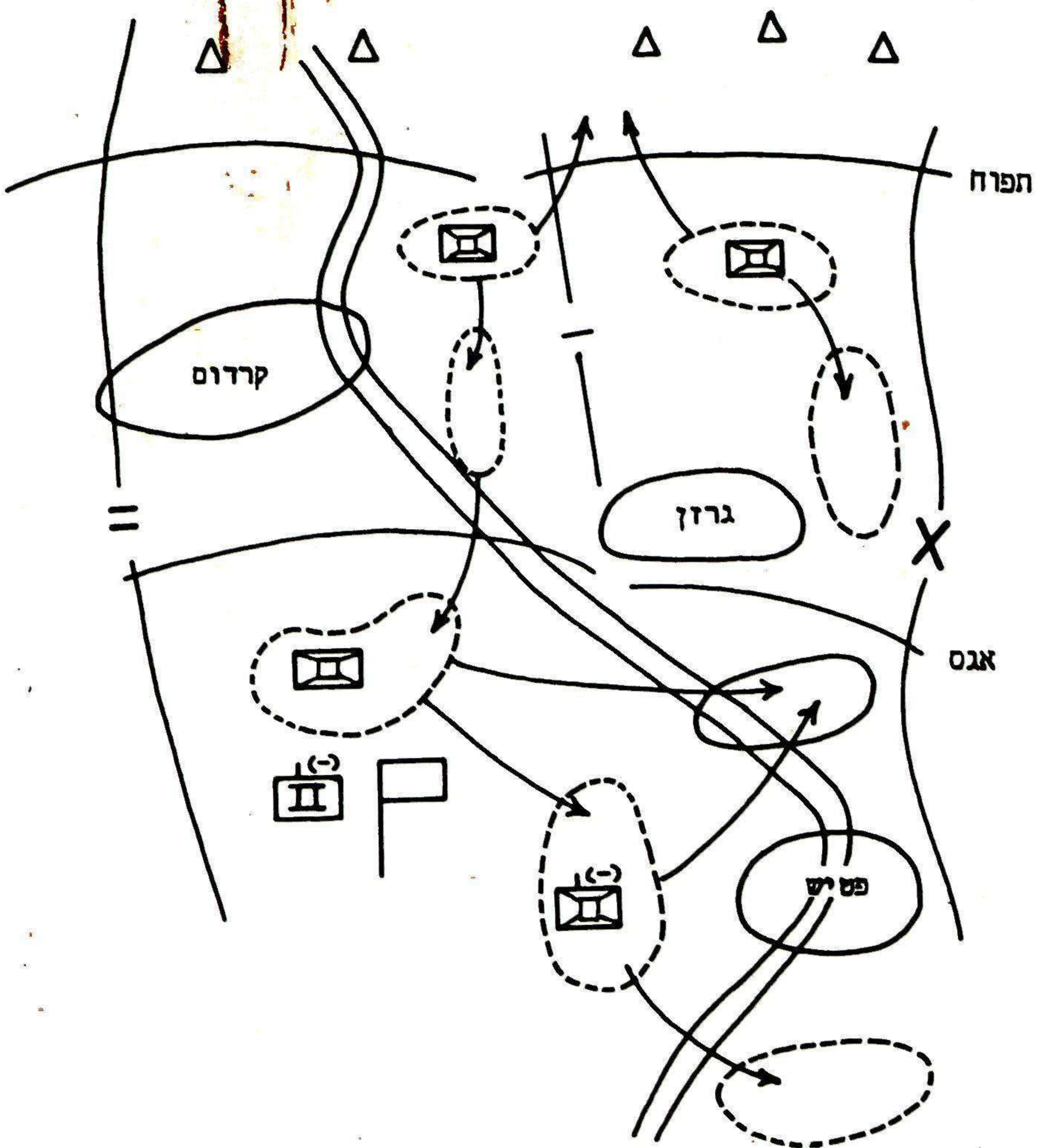
א. הכוחות להחזקת מערכים יהיו בנויים בעיקרם מיחידות חרמ"ש והנדסה, כשהן מתוגברות לעתים בטנקים ומסתייעות במרגמות, ארטילריה וסיוע אווירי.

ב. הטנקים יוקצו מראש לכוחות הצפויים להתקפת המאמץ העיקרי של האויב, אך יוכלו, כמובן, לעבור במהירות ולחגבר כוחות אחרים. ביחידות או עוצבות בעלות עדיפות בטנקים אפשר להקצות מראש יותר טנקים לכוחות אלו.

ג. קת"קים ופקחי-אוויר יצורפו לכוחות להחזקת מערכים, ובעת-הקרב יפעלו במהודק עם הכוח להתקפות-נגד.

ד. הכוחות להחזקת מערכים יהיו שונים בגודלם, מכמה זחל"מים ו/או טנקים ועד פלוגה או יותר - כשהם תופסים על-הרוב מתחמים שיהיו מוכנים לקליטת כוחות נוספים לפי-הצורך.

ה. התצפיות תהיינה בנויות על-הרוב מקציני-תצפית וכמה זחל"מים בלבד. הן תמוקמנה בתחום טקטי קדימה לפני המתחמים, על-הרוב לפי החלטתו של מפקד כוחות המערכים ולעתים בהתאם לשיקוליו של מפקד המתחם ממנו הוצאו. הסיורים בין המתחמים יבוצעו על-ידי ג'יפים בעיקר ולעתים על-ידי חרמ"ש, כאשר בלילה יהפכו לתשמועים בשטחים שבין המתחמים ו/או המוצבים.

מקרא

שטח-השמדה

חמרון כוחות

מוצבים/מתחמים בשטחים השולטים על שטח-השמדה. אלו עשויים להיות תפוסים מראש או בלתי-תפוסים.

ציור 41 - גדוד כחלק מכוחות-הבלימה

ו. המתחמים המוצגים יבוצרו במידת-המקסימום באמצעים
העומדים לרשות ה-חרמ"ש ובהתאם לזמן העומד לרשות הכוח.

ז. עמדות לטנקים יוכנו בכל המתחמים, אף-על-פי שעל-הרוב
ימצאו הטנקים בעמדות-המתנה.

ח. הפיקוד על כוחות-הבלימה יהיה בידי מפקד אחד או בידי-
מספר מפקדים, כשהם אחראים כל אחד בגזרתו וכפופים ישירות
למפקד גזרת-ההגנה.

כוח להתקפת-נגד

58. הכוח להתקפת-נגד הוא כוח שתפקידו להשמיד את האויב
על-ידי פעולה התקפית, לפני המרחב המוגן או בתוכו, בשילוב
הגייסות המחפים וכוחות המערכים.

59. שיטת הפעולה

א. כוח זה יכול את מקסימום כוח-הלחימה של המגן וישמש
כמאמץ העיקרי שלו.

ב. הכוח להתקפת-נגד יוכנס לקרב מול כל מאמץ של האויב.
משיאוכן, יתועל וייבלם באחד משטחי-ההשמדה. לעתים נעדיף
לחקוף מאמץ משני של האויב מטעמים אלה:-

(1) כדי להשמידו חלקים חלקים.

(2) כדי לחייבו להוריד כוחות מהמאמץ העיקרי לסיוע לכוח
המותקף.

(3) תיעול האויב לשטחי-השמדה ובליתו שם הם מתפקידם של הכוחות
להחזקת מערכים. זהו תפקיד מכריע במאמץ ההשמדה של האויב.
לכן בנסיבות מסוימות יתגבר הכוח להתקפת נגד את אחד
המערכים כדי לחזקו ולתת לו כושר-עמידה; לעומת-זאת, פעמים
שהכוח להתקפת-נגד יתוגבר על-ידי חלק מהכוחות להחזקת
מערכים בטנקים שאינם נמצאים במגע עם האויב.

ד. יחידות הכוח להתקפת-נגד יתקמו מראש, כשהן פרוסות בחלקו האחורי של המערך, על-הרוב בעמדות-המתנה מוכנות גם לתפוס שטחים חיוניים בעומק. חשיבות מכרעת נודעת לאי גילויים של כוחות אלה קודם-זמן.

ה. אם-כי המצב האידיאלי להשמדת האויב הוא לאחור שהאויב תועל ונבלם בשטח-השמדה, לעתים תיווצר ההזדמנות להנחית מכה מכרעת על האויב לפני שהוא תועל לשטח כזה. הכוח להתקפת-נגד צריך להיות מוכן תמיד לנצל כל הזדמנות שנוצרה על-ידי פעילות האויב.

ו. משייכנס הכוח להתקפת-נגד לפעולה, צריך שימשיך בה בתנופה גוברת והולכת ולא ירפה מהאויב עד שיושמד כליל.

ז. פעולתו של הכוח להתקפת-נגד תשא אופי של התקפות-נגד מקדימות או מקבילות, כשהיא מכוונת לאגפיו ולעורפו של הכוח הלוחם וכן לדרגיו המנהלתיים ולמפקדו.

ח. מקסימום אש ארטילרית וכן מקסימום סיוע אווירי התקפי ירוכזו גם הם למאמץ-ההכרעה של הכוח להתקפת-נגד.

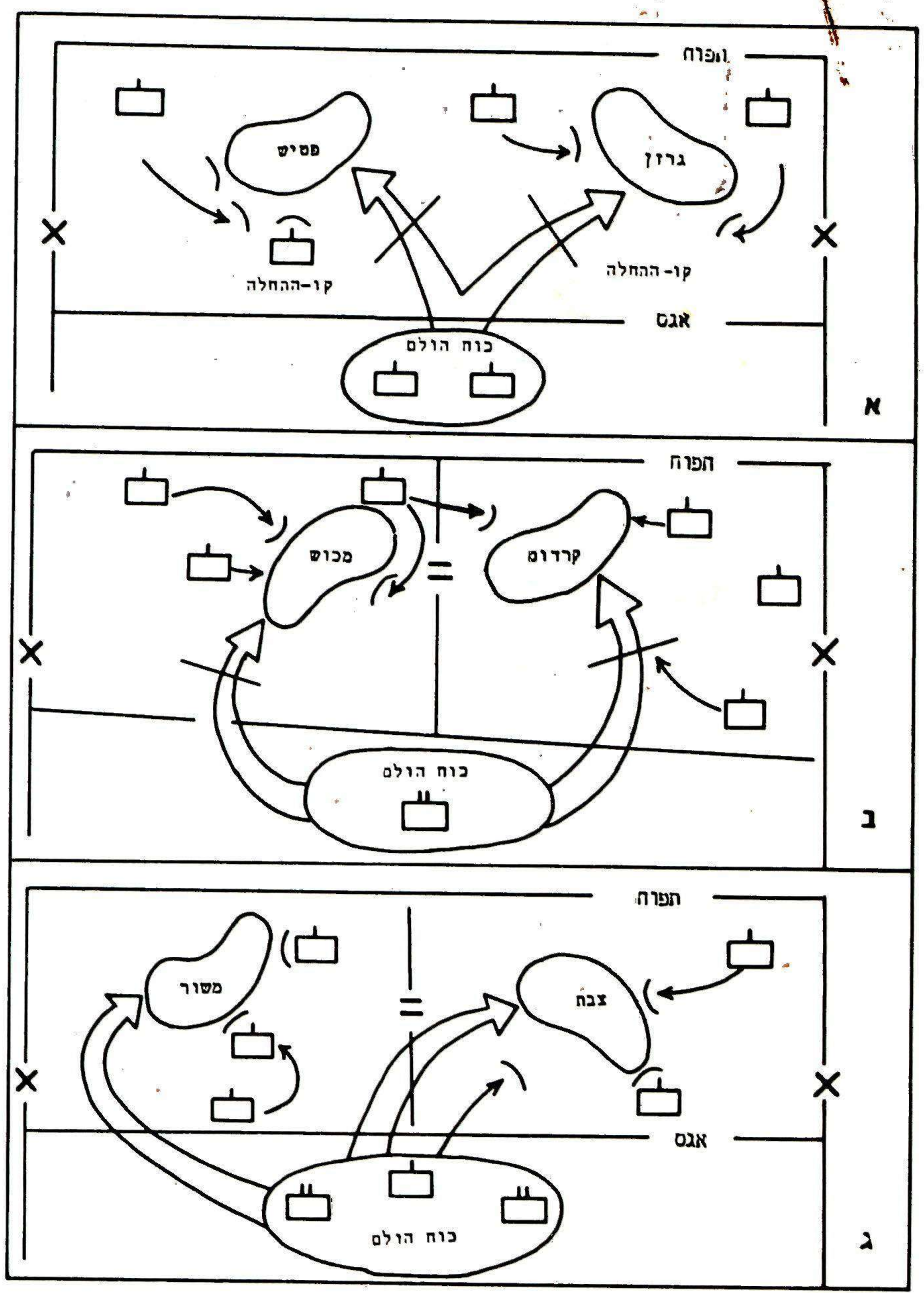
ט. חשיבות מכרעת נודעת להפעלתו של הכוח להתקפת-נגד במאמץ-הכרעה בזמן ובמקום המתאימים. הסכנות בהפעלת הכוח הן הפעלה מוקדמת-מדי שלא תשיג את התוצאות הרצויות, או מאוחרת מדי לאחר שהאויב תשיג הישגים גדולים מדי. מכאן החשיבות הנודעת להזרמת ידיעות תמידית על-ידי כל הכוחות למפקדה הגבוהה כדי לאפשר הערכת-מצב שוטפת ונכונה.

60. ארגון הכוח ותפעולו

א. הכוח להתקפת-נגד יהיה בנוי בעיקרו סנקים. השאיפה תהיה להקצות לכוח זה את מקסימום הסנקים של הכוח המגן (פחות מספר הסנקים שיש להקצות מראש לגייסות המחפים ו/או לכוחות להחזקת מערכים).

ב. הכוח להתקפת-נגד יהיה בנוי מיחידות-משנה תחת פיקוד אחיד.

להקמת שירות (171)

מקרא

חברון כוחות

שטח הספדה

ציור 42 - תכנון התקפות-נגד של הכוח ההולם

הסיוע בהגנה ניידת

61. סיוע ארטילרי

- א. מפאת הממדים של מרחב-ההגנה אי-אפשר יהיה לכסותו באש ארטילרית מעמדות מרכזיות קבועות. לכן:-
- 1) חלק מהסוללות המתנייעות יוקצה בסיוע ישיר, או לעתים אף תחת פיקוד הגייסות המחפים.
- 2) יתרת הארטילריה תיפרס לכל רוחב גזרת-מרחב-ההגנה בהתאם למספר הצירים ודרכי-הפעולה האפשריות של האויב. יחידות הארטילריה תהיינה מוכנות לנוע ולהיפרס בעמדות-משנה מוכנות מראש כדי לרכז את האש לעבר גזרת המאמץ העיקרי עם איכוון מאמץ האויב.
- ב. מרבית פעולות-הארטילריה יבוצעו מפריסות חפוזות. לכן יש להשקיע את עיקר מאמץ פעולות-ההכנה ללימוד יסודי של המרחב ולארגונו מראש כדי לחסוך זמן כשידרש לפתוח באש.
- ג. מפאת פיצולם הרב של הכוחות (וריקוזם לעבר מאמץ עיקרי רק סמוך לקרב עצמו) יהיה הכרח להקצות מספר רב של קת"קים למרבית יחידות-המשנה.

62. סיוע הנדסי

- א. בשיטת-הגנה זו, מבחינת הסיוע ההנדסי, יושם הדגש בהגבלת חופש-התמרון של האויב במרחב-ההגנה.
- ב. עם זאת יש לזכור, כי הכוחות המגינים יעשו מאמצי-התבצרות רבים ומפוזרים בכוחות עצמם, בכוחות קטנים ובדרך-כלל בזמן מועט. הכוח ההנדסי יהיה מסוגל לסייע אך במעט למאמץ ההתבצרות של הכוחות להחזקת המערכים.
- ג. עיקר המאמץ ההנדסי ירוכז בפעולות מיקוש, פיצוץ ומכשול במספר-צירים רב, על-ידי כוחות קטנים ובאורח מהיר וחפוז, בעיקר יונחו מקבצי-מוקשים ויבוצעו פיצוצים לחסימת מעברים הכרחיים.
- ד. בתום פעולות אלו יעברו כוחות-ההנדסה להקמת מערכים נוספים בעומק או לסיוע לכוחות-הבלימה, כשהם מתבצרים על הצירים העיקריים.
- ה. תוך הקרב ינוצל הכוח ההנדסי כעתודה לביצועם של מיקוש או מכשול נוסף לפי החפתחות הקרב, או ישתתפו בחלק מכוחות החזקת המערכים ב-חרמ"ש.

63. סיוע אווירי

- א. כדי לוודא הצלחתה של שיטת-הגנה זו מן-הרצוי להפעיל סיוע אווירי התקפי נרחב ככל-האפשר, אך משימתו הראשונה של חיל-האוויר תהיה לוודא חופש-פעולה ותמרון לכוחות המגן על-ידי השגת עליונות אווירית, לפחות מקומית.
- ב. במסגרת הסיוע ההתקפי חינתן קדימה לפעולת אמנעה קרובה לפני הגייסות המחפים; לאחר-מכן יינתן סיוע קרוב לכוח ההולם עם כניסתו לקרב.
- ג. מטוסי-סיור קלים הם כמעט תנאי להצלחת פעולתם של הגייסות המחפים, להשגת ידיעות ולאיכון מאמצו העיקרי של האויב, וכן להנחתת-אש ארטילרית.
- ד. ככל שהמרחב גדול יותר כן נודעת חשיבות רבה יותר להקצאת מסוק לרמה הפוקדת כדי לאפשר שליטה טובה יותר על הכוחות. אפשר להשתמש במסוקים לביצוע פיצוצים ומיקושים לפני הגייסות המחפים.

64. תחזוקה

בגלל רוחב-הגזרה יפוצלו דרגי-התחזוקה לגזרות תחת פיקוד מפקדי-הגזרות. כשהם מוחזקים מאחור כדי לא לסרבב את הכוחות הלוחמים.

התחזוקה בהגנה ניידת

65. כללי

- א. בקרב ההגנה הניידת צריך שמערכת-התחזוקה תהיה גמישה כדי-כך שתוכל מצד אחד לתחזק את המבצע ההגנתי, ומצד אחר לאפשר מעבר מהיר לסיוע תחזוקתי של מבצע התקפי.
- ב. אם כי בפעולות-הגנה גדולה בעיקר הוצאת תחמושת, הרי בפעולות הגנה ניידת עשויה לגדול צריכת הדלק - מפאת הגזרה הרחבה וההפעלה התוקפנית של הכוחות.

66. ארגון דרגים ופריסתם

א. רוחב-הגזרה יחייב פיצול דרגים והכפפת דרגי א1 ישירות לכוחות-משנה.

ב. גייסות מחפים

דרגי א1 יוצמדו לגייסות המחפים. הדרגים יכילו כמות מספקת של תפקוד כדי לוודא עמידה בתנאי ניתוק. הדרגים ידולגו תמיד למתחם או למוצב השהיה אחד הנמצא בעורפו של המתחם, התפוס על-ידי הכוח. כדי לא לסרב את הגייסות המחפים עצמם יהיה צורך לקיים תכנון אלטרנטיבי לתחזוקת כוחות אלה בדרך האוויר.

ג. כוחות-בלימה

מפאת הנכונות לנטוש מתחם או מוצב של הכוחות הבולמים אי-אפשר לערום תחמושת אלא באותם המתחמים שביצוע המשימה מחייב להילחם עליהם. דרגי א1 יוכפפו למפקדי הגזרות ויוחזקו מאחור. יהיה צורך לתכנן צירי הספקה ופינוי לכל מתחם בנפרד, באופן שתימנע הפרעה לצירי-התנועה של הכוח ההולם.

ד. כוח הולם

לכוח ההולם יוצמד דרג א1 בעדיפות תחמושת. הוא ינוע בעקבות הכוח ההולם ובאחריותו.

ה. ה-מת"ח יוחזק מאחור ומחוץ לטווח תותחי-השדה של האויב.

67. פינוי רק"מ

א. הבעיות העיקריות בפינוי רק"מ יהיו אצל הגייסות המחפים. הכוחות יתוגברו בכיתות-מכונאים מהסדנה החטיבתית ובהרבה אמצעי-חילוץ. התיקונים יוגבלו לביצוע תיקונים קלים בלבד. תיקונים גדולים יותר לא יבוצעו באזורים הקדמיים, וה-רק"מ יפונה מייד לאחור. מרבית המאמץ יופנה לפעולות חילוץ ופינוי.

ב. במקרה של נפילת רק"מ נפגע לידי האויב חלה האחריות על המפקד לחבל ב-רק"מ ולהשמידו.

ג. הכוחות הבולמים והכוחות ההולמים יתוגברו גם הם בכיתות מכונאים מה-סדח"ט, אך בשלב ראשון ירוכזו מרבית האמצעים בידי הגייסות המחפים.

68. פינוי נפגעים

- א. גם כאן יהיו עיקר הבעיות בתחזוקת הגייסות המחפים - אפשר שיוצרך לפנות כמה מהם בדרך האוויר.
- ב. כל הכוחות יתוגברו באמצעי פינוי ויהיו אחראים לפינוי נפגעיהם לפלוגת ה-חר"פ החטיבתית, שתמוקם במרכזה ובעורפה של הגזרה.
- ג. בשלב ראשון ירוכזו מרבית האמצעים לשימושם של הגייסות המחפים.

שלבי קרב ההגנה הניידת

69. שלב ההגנה

א. תכנון ופקודות

- (1) בגלל רוחבו ועומקו של מרחב-ההגנה יהיה הזמן לתכנון המערך והקמתו קצר ביותר. לכן יש הכרח בשליחת מפקדי-המשנה לתכנון משימותיהם הקדם ככל-שאפשר.
- (2) התכנון הראשוני של מפקד-גזרת-ההגנה ייעשה במפות וב-תצ"א ולעתים, במידת-האפשר, לאחר טיסה מעל השטח.
- (3) התכנון הראשוני של המפקד צריך שיכלול נקודות אלה:-

(א) שטחי-השמדה.

(ב) חלוקת גזרות הכוללת:-

- (1) קביעת מרחב-הפעולה של הגייסות המחפים.
- (2) קביעת תחום הקדמי של גזרת-ההגנה.
- (3) קביעת תחום המרחב העורפי של גזרת-ההגנה.
- (4) חלוקת גזרות בין הכוחות להחזקת המערכים.

(ג) איגוד כוחות.

(ד) קדימות בתכנון התקפות-הנגד של הכוח להתקפות-נגד.

4) לאחר-מכן יתכננו מפקדי כוחות-המשנה את משימותיהם במפורט, כשמפקדי-הסיוע הארטילרי ומפקדי-ההנדסה מתכננים, בשילוב עם מפקדי-הכוחות, את תכנית הסיוע הארטילרי והמכשולים:-

א) מפקד הגייסות המחפים יתכנן את ניהול קרב-ההשהיה.

ב) מפקדי הכוחות להחזקת מערכים יתכננו בפירוט את המתחמים שייתפסו ושמעותדים לתפיסה, עמדות-המתנה לסנקים או לכוחות נוספים, התקפות-נגד מקומיות ומיקום ותכנון של תצפיות, חשמועים וסיורים.

ג) מפקד הכוח להחקפת-הנגד יתכנן את תכניות התקפות-הנגד של הכוחות ההולמים.

5) השטח יאורגן במפת-קוד, ויינתנו שמות-קוד להתקפות-הנגד כדי ליצור שפה משותפת לכל הכוחות ולהקל על השליטה.

ב. נקודות להדגשה בתכנון

1) שטחי-השמדה

בהגנה ניידת יתוכננו וייקבעו, בדרך-כלל, מספר רב יחסית של שטחי-השמדה ברוחבו ובעומקו של מרחב-ההגנה כדי לאפשר קרב נייד וגמיש. שטחי-השמדה אלה יישענו על שטחים שולטים, וצריך שיהיו גדולים מספיק כדי קליטת המאמץ העיקרי של האויב.

2) חלוקת גזרות

א) תגבולות של מרחב ניהול קרב-ההגנה ייקבעו על-הרוב על-ידי הרמה הפוקדת, אך לעתים יצטרך מפקד-המרחב להחליט על-כך בעצמו.

ב) קביעת מרחב-הפעולה של הגייסות המחפים תלוי בזמן העומד לרשות הכוח להתארגנות המערך והקמתו וכן בלחץ האויב.

ג) מרחב-הפעולה של הכוחות להחזקת המערכים ייתחם על-ידי תחום קדמי של גזרת-ההגנה ותחום עורפי של גזרת-ההגנה. בין שני תחומים אלה ינוהל קרב-ההגנה הנייד העיקרי. מרחב זה צריך שיהיה עמוק מספיק, ובו שטחי-השמדה רבים.

ד) התחום הקדמי של מרחב-גזרת-ההגנה הוא התחום בו יימצאו המתחמים או המוצבים הקדמיים ביותר של כוחות-הבלימה.

ה) התחום העורפי של גזרת-ההגנה יעבור, בדרך-כלל, על שטחים חיוניים שאיך לוותר עליהם. הכוח להתקפה יתמקם בקרבת התחום העורפי של מרחב-ההגנה.

ו) שני תחומים אלה ייתחמו על-ידי קווי-דיווח.

ז) גזרות-האחריות בין כוחות-הבלימה ייקבעו בהתחשב בזאת:-

(1) צירי-התקדמות בגזרה.

(2) שטחי-השמדה.

(3) כמות הכוחות.

(4) צירי הספקה ופינוי.

3) איגוד-כוחות

איגוד הכוחות ייקבע בהתחשב בכמות הכוח שבידי המגן והרכבו (טנקים ו-חרמ"ש), בלחץ האויב, בזמן העומד לרשות המגן להקמת המערך ובפני-הקרקע.

ג. פקודות

(1) בגלל קוצר-הזמן וגודל מרחב-ההגנה יינתנו הפקודות מעל-גבי מפות ו-תצ"א, וישאו אופי של פקודות המגדירות את המשימה בלבד.

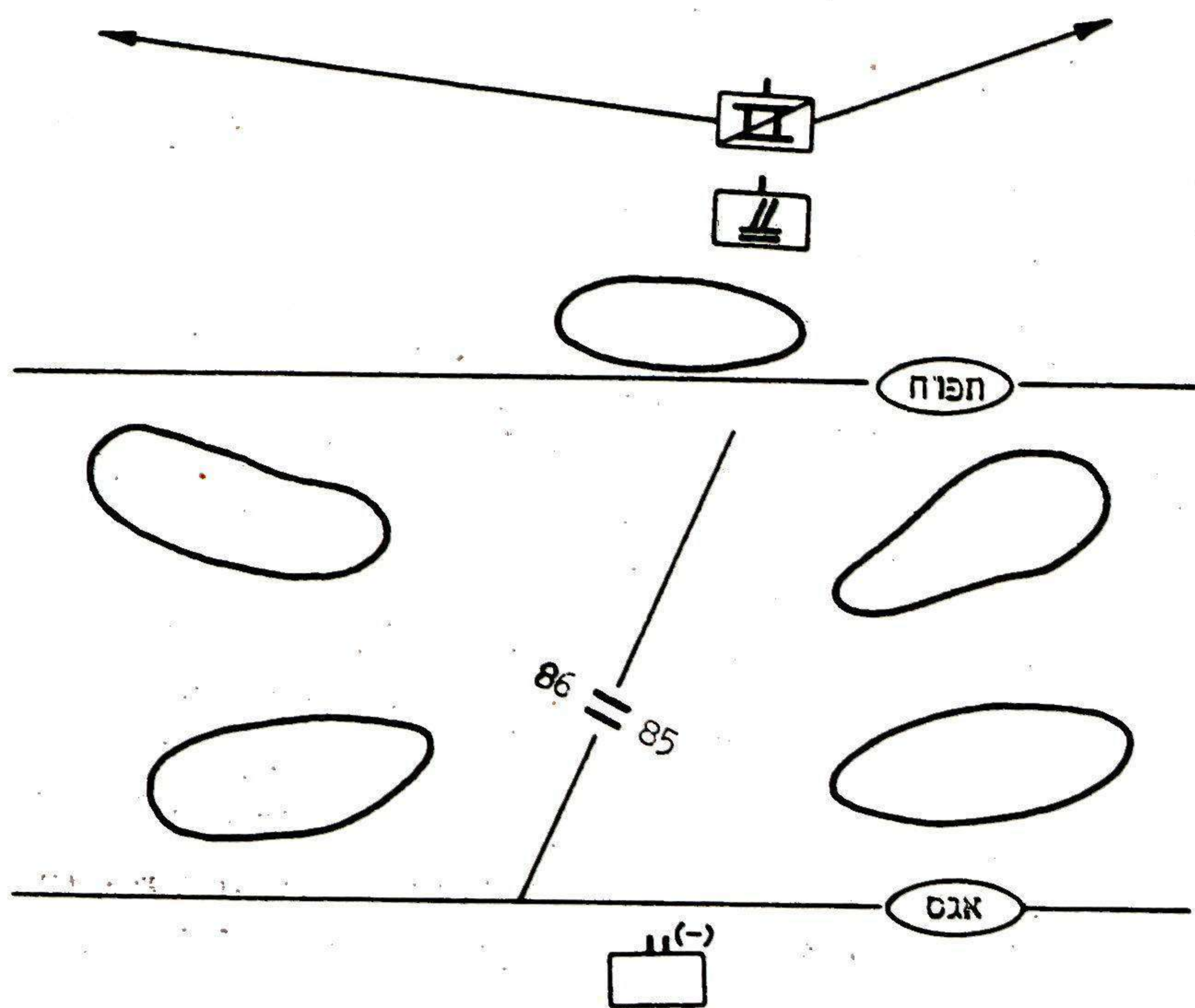
(2) הפקודה צריך שתבהיר את כוונת המפקד וכיצד הוא צופה את התפתחות הקרב והפעלת הכוחות השונים.

(3) הפקודה הסופית מן-הרצוי שתינתן לאחר גמר התכנון של מפקדי-המשנה, אך לעתים מפאת דוחק בזמן אין זה בר-ביצוע, והמפקד יאשר את תכנון כוחות-המשנה והתיאום ביניהם בביקוריו בשטח.

(4) להלן סכימה של מרשם-קרב, שיוצא, על-סמך פקודת מפקד גזרת-ההגנה, כבסיס לתכנון מפקדי כוחות-המשנה.

(5) מרשם-הקרב יושלם לאחר התיאום הסופי - יצוינו בו מקום הכוחות השונים, קווי-דיווח נוספים, מטרות-מוצא וכו'.

ד. שלב ההגנה יבוצע לעתים, כולו או חלקו, בחיפויים של הגייסות המחפים.

מ ק ר א

שטח-השמדה

צינור 43 - מרשם-קרב כבסיס לתכנון ראשוני (סכימה)

70. שלב קרב הגייסות המחפים

א. גילוי האויב

מטוסי-הסיור והג'יפים של הגייסות המחפים ידווחו על התקרבות האויב וינסו לאכז את מאמצו העיקרי, הרכבו ועצמתו.

ב. ניהול קרב הגייסות המחפים

הגייסות המחפים יפעלו לשיבוש תנועתו ופריסתו של האויב, כשהם פותחים באש בכלי-הנשק ארוכי-הטווח ומנחיתים סיוע אווירי החקפי. הגייסות המחפים ינהלו קרב-השהיה. תוך ניהול קרב זה מן-ההכרח לגלות את המאמץ העיקרי של האויב.

71. שלב קרב-ההגנה העיקרי

א. קרב הכוחות להחזקת מערכים

(1) הגייסות המחפים ייסוגו, כשהם מושכים את האויב לעבר שטחי-השמדה. לעתים ימשיכו בקרב גם לאחר עוברם בין מערכי-הכוחות להחזקת המערכים, עם הכוחות הבולמים או עם כוחות-העתודה.

(2) הכוחות להחזקת המערכים יילחמו על מערכיהם, כשהם מתוגברים על-ידי כוחות נוספים שאינם נמצאים במגע, או על-ידי חלק מהכוח האחרון להתקפת-נגד עד להנחתת התקפת-נגד.

ב. פעולת הכוח להתקפת-נגד

(1) עם כניסת הגוף העיקרי של האויב לשטח-השמדה, יונחתו הכוחות ההולמים באגפיהם ובעורפם של כוחות התוקף, כשהם מנהלים קרב-אש ותנועה ו/או מסתערים כדי להשלים את השמדת האויב.

(2) בשלב זה ירוכזו מקסימום המאמץ של הכוחות להחזקת המערכים, הכוח להתקפת-נגד, ארטילריה וסיוע אווירי - כדי להכריע את התוקף.

72. לאחר השמדת האויב יתארגנו הכוחות וישתלטו שוב על מרחב-ההגנה. על-הרוב יהיה צורך בשינויים באיגודי-הכוחות וכן בחלוקה מחדש של משימות וגזרות-אחריות לאור המצב החדש שנוצר לאחר הקרב.

73. עיתוי נכון בהפעלת כל אחד מהכוחות, ובעיקר בהפעלת הכוח להתקפת-נגד, יהיה המפתח להצלחת קרב ההגנה הניידת. דבר זה מחייב, שכל הכוחות יהיו נתונים בתמונת-הקרב במשך כל-הזמן, ולשם-כך יש להזרים ידיעות לכל הכיוונים ולתת אתראה בזמן לכוונת השונים.

סיכום

74. ההגנה הניידת היא שיטת-הגנה שהולמת את השריון ומביאה למיצוי תכונותיו במלואן. השריון יעדיף לנקוט שיטה זו, כל-אימת שהתנאים יאפשרו זאת. שיטה זו, אף-על-פי שהיא ישימה בעיקר ברמת-העוצבה, תינקט לעתים גם על-ידי יחידות לפרק-זמן מוגבל.

לוחמת שריון (121)

ה ג נ ה ק ב ו ע ה

כ ל ל י

75. הגנה קבועה, במערך רצוף או בלתי-רצוף, חינוקט, כאשר יש להגן על שטחים חיוניים שיש הכרח למנוע את כיבושם על-ידי האויב.

76. בהגנה קבועה יוצב מקסימום הכוח על פרטי-נוף, כשמשימתו להחזיק בהם ולשלוט על השטחים שביניהם. העתודה תכליתה להוסיף למערך עומק, לבלום ולמנוע חדירת אויב ולכבוש מחדש שטח שנפל, או להשמיד אויב חוקף על-ידי התקפת-נגד.

77. מערך-ההגנה בנוי על מערכת מתחמים ומוצבים, שלפניהם ו/או ביניהם ייבלם האויב ויושמד, או יאולץ לסגת. חלק גדול יחסית מכוח הלחימה (באש) של המגן יוצב מראש במערכי-ההגנה, וכוח נייד (שיעלה רק לעתים רחוקות על שליש מהכוח כולו) יוקצה מראש כעתודה ויוחזק מאחור.

78. כוח משוריין ינקוט את שיטת ההגנה הקבועה רק לעתים רחוקות, כתוצאה מאופי המשימה שהוטלה עליו, אופי השטח והמצב באוויר, או כשהוא נאלץ להגן על עצמו בעצירות ובשהיות זמניות. נוסף על-כך ינקטו יחידות-שריון אורח-פעולה דומה להגנה הקבועה, כשמשימתן היא החזקה בשטח כחלק מהכוחות להחזקת מערכים בהגנה הניידת.

79. תודות לניידות הרבה ועצמת-האש של יחידות-השריון ביכולתן לשלוט על שטח רחב ועמוק - ייערך כוח-השריון בפריסה רחבה ועמוקה.

הכוחות בהגנה קבועה

80. הכוחות בהגנה יאוגדו למילוי תפקידים אלה:-

- א. לחת אבטחה ולמנוע הפתעה.
- ב. לבלום התקפת אויב, להודפו ולמנוע כיבוש שטחים חיוניים.
- ג. להשמיד או לסלק כל אויב שהצליח לחדור למערך-ההגנה.

81. הכוחות בהגנה קבועה נחלקים אפוא לפי תפקידיהם כך: -

א. כוח מאבטח.

ב. כוח להחזקת המערך העיקרי.

ג. כוח להתקפת-נגד.

כוח מאבטח

82. הכוח המאבטח משימתו לאכז את האויב ולהתריע על התקרבותו, להשמיד אויב בתחום אפשרויותיו, להשהות את האויב ולשבש את התקדמותו, וכן להטעותו בנוגע לעצמתו ומקומו של המערך העיקרי.

83. הכוח המאבטח יהיה מורכב מגייסות מחפים, מוצבי-חוץ, תצפיות, פטרולים ותשמועים. הגייסות המחפים יהיו כוח עצמאי תחת פיקוד אחיד. מוצבי-החוץ, התצפיות, הפטרולים והתשמועים יהיו, בדרך-כלל, חלק מהמערך העיקרי.

שיטת הפעולה

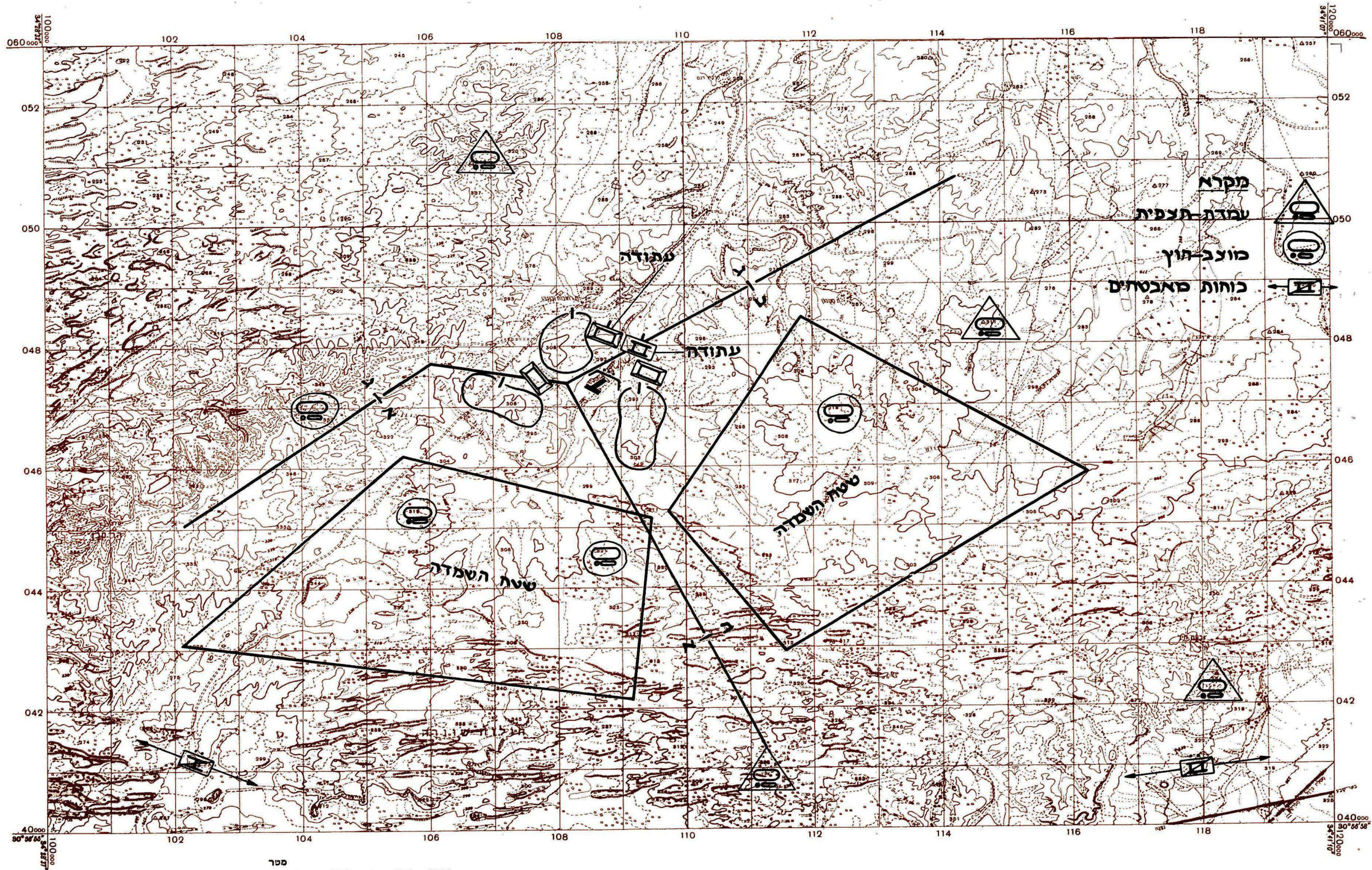
א. שיטת הפעולה של הגייסות המחפים היא אותה שבהגנה הניידת.

ב. משיגועו הגייסות המחפים לקו מוצבי-החוץ, ינתקו מגע, בחיפויים של האחרונים, ויצטרפו למערך העיקרי, או לעתודה, כשהם מפרישים לעתים טנקים, שיצטרפו למוצבי-החוץ.

ג. במרחב מוגן אפשר שימשיכו בתפקידי אבטחה במרחב שבין המתחמים.

ד. מוצבי-חוץ הוא כוח מחוץ למערך העיקרי הערוך לחסימת ציר-התקפה ו/או לאבטחת מכשול. מוצבי-החוץ בהגנה קבועה, נוסף על תפקידם להתריע על התקרבות האויב ולהשהותו, תפקידם לשמש מסך מאבטח בפני תצפיות וסיורים של האויב, לחפות על ניתוק המגע של הגייסות המחפים וכן לאבטח מכשולים ביום ובלילה.

ה. מוצבי-החוץ ימוקמו, בדרך-כלל, תחום טקטי לפני המערך העיקרי, אך אם אפשר, מבחינת השטח, יוצאו מוצב אחד או או שניים גדולים יותר במרחק רב לפני המערך. הדבר אמור, כאשר קיים מעבר הכרחי באחת מדרכי-ההתקדמות של האויב, המאפשרים החזקה והשהיה לזמן ארוך יותר. במקרה זה ישתפו פעולה מוצבים אלה עם הגייסות המחפים, ואפשר שיהיו תחת פיקודם.

ציור 44 - גדוד-חרמ"ש בהגנה (קבועה או חפוזה) - סכימה

ו. מוצב-החוץ יישאר במקומו עד לשלב בו ייפרס האויב לתוקפו בעצמה מכרעת אז ידלג לשטח-חסימה שני, או ידלג בחזרה למערך העיקרי.

ז. מלבד מוצבי-החוץ יוצאו פטרולים, תצפיות ותשמועים - לשם שליטה בשטחים שבין המתחמים בהגנה בלתי-רצופה, ולעתים בין מוצבי-החוץ שלפני המערך, גם במערך רצוף, בעיקר לאבטחת שדות-מוקשים.

ח. ארגון הכוחות ותפעולם

(1) ארגון הגייסות המחפים ותפעולם זהים לאלה שבהגנה הניידת.

(2) גודלם והרכבם של הגייסות המחפים ייקבע בהתאם לזמן העומד לרשות המגן לארגון המערכים והכנתם ובהתאם לכמות הכוחות שבידו.

(3) מוצבי-החוץ יהיו בנויים בעיקר מ-חרמ"ש. הם יהיו קטנים ככל-האפשר, ועל-הרוב יימצאו בטווח הנשק האורגני של היחידה שממנה יצאו והיא תופסת מתחם.

(4) מוצבי-חוץ, שיוצאו הרחק מן המערך, יתוגברו לעתים בטנקים ומרגמות ויופעלו על-ידי מפקד הכוח המגן כולו, או לעתים על-ידי מפקד הגייסות המחפים.

(5) ארגונם ותפעולם של הפטרולים, התצפיות והמארבים זהים לאלה שבהגנה ניידת.

כוח המערך העיקרי

85. כוחות המערך העיקרי הם הכוחות המחזיקים בשטחים החיוניים שבמערך-ההגנה. תפקידם למנוע מהאויב כיבוש המתחמים, על-ידי הגנה קשוחה ועיקשת.

86. שיטת-הפעולה

א. כוחות המערך העיקרי מאורגנים במערכת של מתחמים או מוצבים מוגנים. מתחמים או מוצבים מוגנים אלו ימוקמו על שטחים חיוניים ועל שטחים נוספים. תפיסת השטחים הנוספים באה לחזק את השטחים החיוניים - הם יוסיפו עומק, יאפשרו שליטה טובה יותר על דרכי-הגישה לשטחים החיוניים ועל שטחי-ההשמדה, יאפשרו סיוע הדדי ויאלצו את התוקף לתקוף שטחים שחיוניותם פחותה.

- ב. המתחמים או המוצבים ימוקמו בעומק כדי לוודא סיוע הדדי, להגביל את חדירת האויב בשטחים הקדמיים, להקטין את האפקט של אש האויב ולוודא את רציפות ההגנה. היחידות ייפרסו על המוצבים והמתחמים ברוחב מקסימלי, בהתחשב באפשרויות הסיוע ההדדי של כלי-הנשק שברשות ה-חרמ"ש ובאפשרות הנעת הכוחות בעזרת ה-זחל"מים. הפריסה תוכל להיות רחבה עוד יותר, אם יוכנסו טנקים למערך הקבוע.
- ג. פעמים שהמרחב המוגן יהיה גדול כדי-כך, שיהיה קושי במיקום מראש של כוחות בעומק רב. בנסיבות אלה יושג העומק על-ידי תכנון מראש של שטחים נוספים לתפיסה. שטחים אלה ייתפסו תוך מהלך הקרב, עם איכוך מאמצו העיקרי של האויב, או לאחר שהשיג הישגים מסוימים על-ידי העברת כוחות מגזרות אחרות. שטחים אלה מן-הרצוי שיוכנו מראש על-ידי התחפרות או ביצור, ואפילו חלקיים.
- ד. היוזמה הראשונית שבידי התוקף מקנה לו יכולת להשיג הפתעה בדבר היקפה וכיוונה של ההתקפה. כוחות המערך העיקרי, בעיקר במערך בלתי-רצוף, צריך שיהיו מוכנים לקבל התקפה מכל כיוון. אף-על-פי שמרבית אמצעי האש וה-רק"מ יופנו מראש לכיוון-ההתקפה הצפוי ביותר - קרי לחזית - יוצבו כלי נשק ו-רק"מ, או לפחות יוכנו מראש עמדות בשבילם להגנה היקפית.
- ה. כל מתחם מכוח המערך העיקרי יילחם בעקשנות על מתחמו, כשהוא מפעיל כוחות להתקפות-נגד (מקדימות, מקבילות, או אחרות) כדי לשבור התקפת אויב בעודה באָבה, או כדי לכבוש בחזרה חלק מהמתחם שנכבש לפני שהאויב התבסס בו.
- ו. אף-על-פי שבהגנה קבועה יהיה כל כוח מוכן להילחם על מתחמו בעקשנות, ולכן יבצרו ויחזקו בגזרה אחרת - חייב הכוח היושב בשטחים נוספים, כולו או חלקו, להיות מוכן לנטוש את מתחמו או מוצבו כדי לחוש לעזרת מתחם מותקף.

87. ארגון הכוח ותפעולו

- א. כוחות המערך העיקרי יהיו בנויים מיחידות חרמ"ש בעיקר, מתוגברות בטנקים ומסתייעות בארטילריה, הנדסה וסיוע אווירי.
- ב. בעוצבה או יחידה בעלת עדיפות חרמ"ש, יוקצו מראש מינימום טנקים למתחמים, אם כי יוכנו להם עמדות בכל מתחם ומוצב. הדבר נכוך בעיקר בהגנה רצופה. במערך בלתי-יציב, כאשר המרחקים בין המתחמים גדולים, יהיה צורך לעתים להקצות חלק מהטנקים מראש למתחם כדי לאפשר את הפעלתם בזמן.

ג. עוצבה או יחידה בעלת עדיפות טנקים תוכל ולפעמים תוצרך להקצות יותר טנקים למערכים הקרקעיים כדי לתת להם יכולת-עמידה גדולה יותר ולחפות על המחסור ב-חרמ"ש ותותחי נ"ט.

ד. הטנקים בכל מחסם, לעתים בתוספת חרמ"ש, יהוו את העתודה המקומית של המתחם. עתודה זו תופעל על-ידי מפקד המתחם באישור של מפקד המרחב המוגן. נוסף על-כך ישמשו לעיבוי מערך ה-נ"ט.

ה. ה-חרמ"ש ימשיך בהתחפרותו ובביצור המתחם עד להתקפת האויב, כשכוחות קטנים יכינו מוצבים אלטרנטיביים וכן יסייעו ליחידות-הנדסה בהקמת מוצבי-דמה.

ו. יחידות-ההנדסה יופעלו לשיפור מכשולים, להקמת שדות-מוקשים ולשיפור דרכים להתקפות-נגד. נוסף על-כך יועסק ה-צמ"ה גם בהכנת עמדות לטנקים ובשיפור עמדות אחרות. יחידות-החבלה היחידתיות וכן מקשני ה-חרמ"ש יעסקו בעיקר במיקוש וישתלבו בעבודות יחידות-ההנדסה לפי-הצורך.

להלן סדר הקדימות בהנחת שדות-המוקשים:-

1) שדה-מוקשים מאבטח - צמוד למוצבים ולמתחמים, יונח על-ידי מקשני חרמ"ש ומחלקת-החבלה בעיקר.

2) חיזוק שטחי-השמדה ושיפורם ומיקוש עמדות-חיפוי של האויב, כשהעבודה מתחילה מהשטח הקרוב אל הרחוק. אלה ייעשו על-ידי יחידות-הנדסה, בעיקר בעזרת מחלקות-חבלה שיתפנו.

ז. לכל כוח מכוחות המערך העיקרי תוקצה גזרת-אחריות שתימשך קדימה עד התחום האחורי של מרחב-הפעולה של הגייסות המחפים.

ח. הפיקוד על הגזרות השונות יהיה בידי מפקדי-הכוחות בגזרה. תחת פיקודם יימצאו גם מוצבי-החוץ וכן הפטרולים והתשמועים שבגזרתם.

מפקד מרחב-ההגנה יעביר כוחות מגזרה לגזרה, ואפשר גם שיִשנה את גבול גזרת האחוריות לפי התפתחות הקרב.

כוח להתקפת-נגד

88. כוח זה יופעל להתקפות-נגד כדי להשמיד או להדוף אויב שחדר למערך או כדי לתקוף אויב ולהשמידו תוך היערכותו או הסתערותו אל המערך העיקרי.

89. הכוח להתקפת-נגד עשוי להיות מנוצל, כולו או חלקו, ככוח נגד-חדירה לתפיסת שטח נוסף בעומק, או לתגבור כוחות המערך העיקרי. נוסף על-כך יוטלו לעתים על כוח זה משימות אבטחה נגד פעולות כוחות מיוחדים של האויב בעורף.

90. שיטת-הפעולה

א. הכוח להתקפת-נגד ימוקס במקום שיאפשר לו לבצע באורח טוב ביותר את מקסימום המשימות שהוטלו עליו, בהתחשב בכיוון האפשרי של מאמצי האויב, בקרקע, בצירי-חנועה בהסתר ובאבטחה.

ב. כוח זה ימוקס בעורף או באגף, על-הרוב בעמדות-המתנה, כשהוא מוכן לתפוס שטח שולט נוסף במערך נגד-חדירה. לעתים יתמקם חלק מהכוח (ה-חרמ"ש) מראש על שטח בעורף. עמדות-ההמתנה של הכוח צריך שיחננו מקסימום הסתר מתצפית-קרקע ומתצפית-אוויר וצריך שתהיינה גדולות מספיק כדי פיזור הכוח כדי פריסה נוחה.

ג. הכוח להתקפת-הנגד יוכנס לקרב נגד מאמץ של האויב, לאחר שאוכן, כשהוא מופעל להתקפת-נגד מקדימה, מקבילה או אחרת.

ד. התקפת-הנגד של הכוח תישען על אחד מכוחות המערך העיקרי, שישמש בסיס מוצק לפיתוח התקפת-הנגד. לעתים אף תתוגבר העתודה בחלק מכוח המערך העיקרי, שאינו נמצא במגע עם האויב.

ה. מקסימום האש הארטילרית וכן סיוע-אוויר התקפי ירוכזו למאמץ ההכרעה של התקפת-הנגד, לכשתונחת.

ו. חשיבות מכרעת נודעת להפעלת העתודה בזמן ובמקום המכריעים, לא מוקדם מדי ולא מאוחר מדי, שיהיה קושי בעקירת האויב ממקומו.

91. ארגון הכוח ותפעולו

א. הכוח להתקפת-נגד יהיה בנוי מכוח עדיף-טנקים. על-הרוב יהיה הכוח בנוי מטנקים בלבד, כאשר חרמ"ש יצטרף אליו מתוך אחד ממתחמי כוח המערך העיקרי, בזמן הנחתת התקפת-הנגד, בהתאם לצרכים ובהתאם לתכנון מראש לנסיבות השונות.

ב. מפקד הכוח-להתקפת-נגד יכין תכניות להתקפות-נגד - בהתאם לתכנית מפקד הכוח המגן ובהתאם לדרכי-הפעולה האפשריות של האויב על כל מתחם, וכך יכין תכניות לתפיסת מערכים נגד-חדירה.

ג. לכל תכנית-התקפה יתוכננו סיוע ארטילרי וסיוע אווירי (אם יהיה). לכל תכנית יינתן שם-קוד, וייעשו תיאומים מוקדמים עם יחידות המערך העיקרי ויחידות-הסיוע. סיורי מפקדים ייערכו לאורך צירי-התקפות-הנגד.

הסיוע בהגנה קבועה

92. ארטילריה

א. פריסה

(1) פריסת הארטילריה ומערכת התצפיות שלה צריך שיאפשרו לכסות באש יעילה את כל דרכי-הגישה למערך-ההגנה ולרכז את מרבית האש בשטחי-השמדה מתוכננים מראש.

(2) כדי לסייע לכוח המאבטח, ובעיקר לגייסות המחפים, יהיה צורך למקם חלק מהארטילריה לפני המערך העיקרי, או לתח חלק ממנה תחת פיקוד הגייסות המחפים. גמישות בהפעלת הארטילריה ורציפות במתן האש יושגו על-ידי מיקומה בדירוג לעומק ועל-ידי הכנת עמדות-משנה ועמדות-חלופין.

(3) את הארטילריה המתנייעת בשריון אפשר להפעיל באופן גמיש תודות ליכולת החמרון והפריסה המהירים שלה. הדבר חשוב בעיקר, כאשר מרחב-ההגנה הוא גדול, במערך בלתי-רצוף, בו יהיה צורך בהעמקת אש לטווחים גדולים מכדי סיוע מעמדות קבועות.

ב. שליטה

(1) כדי לאפשר ריכוז מקסימלי של ארטילריה גם למקומות שלא תוכננו מראש, תרוכז השליטה על הארטילריה ברמה גבוהה ככל-האפשר. הגזרה כולה תכוסה בקציני-תצפית קדמיים.

(2) חלק מהארטילריה, ובעיקר מרגמות 120 מ"מ, תוקצה לכוחות-המשנה כדי לאפשר תגובה מיידית ללא פנייה לרמה הממונה, כגון: לגייסות המחפים או למשימות אש-הסכנה.

93. סיוע הנדסי

א. ההיקף של פעולות-ההנדסה בהכנת מערך-ההגנה תלוי בזמן העומד לרשות המגן ובכמות-הציוד העומדת לרשותו. עבודות-ההנדסה יבוצעו ע"י כל הכוחות ולא רק על-ידי יחידות-ההנדסה, כפי שפורט לעיל. התהליך של ההתבצרות הוא נמשך. ויש להמשיך ולשפר את המערך ככל-שאפשר.

ב. בהגנה קבועה ירוכז המאמץ ההנדסי ברמה גבוהה ככל-האפשר, לשם עבודה לפי סדר הקדימות שייקבע על-ידי מפקד המערך המוגן. חלק מהכוח ההנדסי יינתן תחת פיקוד הגייסות המחפים כדי לאפשר להם הקמת מכשולים וניהול קרב-השהיה.

ג. בהגנה סדורה יחוזק המערך על-ידי שדות מוקשים מגינים ומתעלים (בהתאם לתכנית הכוללת של מערך-ההגנה) וכן במיקוש עמדות-חיפוי משוערות של האויב. מיקום שדות-המוקשים יתואם לתכנית התמרון של העתודה כדי לא להגביל את תנועתה.

ד. בהגנה חפוזה ירוכז המאמץ בהנחת מקבצי-מוקשים, בפיוץ ובמכשול של מעברים הכרחיים במקסימום צירים. ככל שיעמוד זמן רב יותר לרשות הכוח, כן ישופרו המכשולים ויורחבו שדות-המוקשים.

ה. עם תחילת הקרב עשויים כוחות-ההנדסה להמשיך במשימתם ההנדסית, או להתמקם בחלק מהמערך העיקרי, בדרך-כלל בעומק, כדי לשמש גם כעתודה הנדסית בשעת-הצורך.

94. סיוע אווירי

א. מטוסים קלים ומסוקים

אלו ינוצלו לסיורי-אוויר כדי להרחיב ולשפר את פעולות הגייסות המחפים ולאפשר שליטה טובה יותר בשטח. הדבר חשוב בעיקר בהגנה בלתי-רצופה, שבה מפאת גודל המרחב, אי-אפשר לכסות את כל השטח והאגפים ביעילות.

ב. הסיוע ההתקפי ינוצל בעיקר לאמנעה קרובה. לאחר שהושגה עליונות אווירית, לפחות מקומית, אפשר להשתמש בסיוע התקפי קרוב על האויב התוקף וכן בסיוע להתקפות נגד. שני התפקידים האחרונים מחייבים תיאום הדוק והימצאות צוותי בקרה ודרישה בכל הדרגים.

התחזוקה בהגנה קבועה

95. כללי

א. הבעיות הכרוכות בתחזוקת הכוח המאבטח הן אותן שבתחזוקת הגייסות המחפים בקרב ההגנה הניידת. יהיה צורך להקצות אמצעים, במידה מספקת, לכוחות אלה, כדי שיוכלו להיות עצמאיים בשטח, בעיקר בשלב ראשון לרכז את מרבית אמצעי הפינוי והחילוץ לתחזוקת הכוחות המאבטחים.

ב. בהגנה קבועה אפשר להכין מצבורים במתחמי כוח המערך העיקרי ולצמצם את תנועת שיירות-התספוקת ככל-האפשר לשעות-החשכה.

96. ארגון הדרגים ופריסתם

- א. בהגנה קבועה יהיו דרגי א מרוכזים כולם ב-מת"ח, שיימצא בעורף ומחוץ לטווח תותחי-השדה של האויב.
- ב. דרגי א1 יוצמדו לכוח המאבטח. שיטת הפעלתם זהה לזו של גייסות המחפים בקרב ההגנה הניידת.
- ג. דרגי א1, כוח המערך העיקרי וכוח-העתודה יכללו את מחלקות החימוש הגדודיות ואת ה-תאג"דים. שיירות-התספוקת אפשר שירוכזו במסגרת דרגי א ויקודמו לעבר הכוחות בעת-הצורך.

97. הספקת דלק ותחמושת

- א. בצורת-קרב זו אפשר להכין מצבורים במתחמים, כך ששיירות-התספוקת ינועו רק בשעות-החשכה.
- ב. מצבורי תחמושת ארטילרית יוכנו גם הם מראש בהתאם לתכנית הדילוגים של הארטילריה.

98. פינוי רק"מ

- א. הגדודים יתוגברו בכיתות-חימוש מהסדנה החטיבתית.
- ב. רק"מ מקולקל ונפגע, שאינו ניתן לתיקון באמצעי-הגדוד, יפונה באחריות הגדוד לנקודות-ריכוז גדודיות; שם יתוקן או משם יפונה באחריות הסדנה החטיבתית.
- ג. בשלב ראשון ירוכזו מרבית אמצעי החילוץ והפינוי ויוקצו לכוח המאבטח.

99. פינוי נפגעים

- א. הכוחות יתוגברו באמצעי-פינוי (אמבולנסים), ויהיו אחראים לפינוי נפגעים לפלוגת ה-חר"פ החטיבתית.
- ב. פלוגת ה-חר"פ החטיבתית תמוקם בעורף גזרת-ההגנה ובקרבת ה-מת"ח.
- ג. בשלב ראשון יוקצו מרבית אמצעי-הפינוי לכוח המאבטח. אפשר להטיל על ה-תאג"דים שבמתחמי המערך העיקרי לקלוט את נפגעי הגייסות המחפים.
- ד. יש צורך לתכנן פינוי אלטרנטיבי, בדרך האוויר, מהגייסות המחפים.

100. הספקה ופינוי

- א. צירי ההספקה והפינוי יהיו קצרים יחסית, ועל-ידי-כך תהיה לרמה הגבוהה שליטה נוחה.
- ב. צריכת הדלק בקרב זה תהיה קטנה יחסית, לעומת-זאת תהיה הוצאת החמושת רבה, ולכן יוכנו עירומי חמושת בתוך המתחמים.
- ג. פינוי נפגעים וכן פינוי רק"מ יבוצעו על-ידי הרמה הגבוהה מהמתחמים לעורף.

שלבי-הקרב

101. כללי

- א. הצלחת קרב ההגנה הקבועה תלויה בחוזקו וקשיחותו של המערך העיקרי, בניצול נכון של עצמת-האש לפני המערכים וביניהם, ובהנחתה בזמן של התקפות-הנגד כדי להשמיד ולהדוף אויב שחדר למערך.
- ב. הקרב צריך שינוהל באורח תוקפני. יש להשיג ולהזרים ידיעות באופן מהיר ושוטף בכל הכיוונים ההכרחיים, כדי שמפקדי הכוחות השונים יהיו נתונים כל-הזמן בתמונת התפתחות הקרב ויוכלו להגיב בזמן ולנצל כל שגיאה בפעילות האויב.
- ב. המפקד צריך שינהג בגמישות ולא יחשוש להשתמש בטכניקה של הגנה ניידת תוך ניהול הקרב כדי למלא את משימתו; אך יש לזכור, שבהגנה הקבועה מחייבת המשימה על-הרוב להחזיק בקרקע בעקשנות על-אף האבדות והקשיים. לכן לא ינטוש שום מפקד את מערכו ללא אישור מוקדם מהמפקד הממונה.

102. שלב ההכנה

- א. כוח משוריין ייכנס להגנה קבועה על-הרוב באורח חפוז, אם כי בנסיבות מסוימות יהיה מספיק זמן לארגון המערך באורח סדור.
- ב. מפקד המרחב המוגן יקבע, הקדם ככל-האפשר, את:-
- (1) השטחים החיוניים עליהם יש להגן באורח קשוח ועיקש.
 - (2) שטחי-השמדה.
 - (3) גבולות-גזרות ומרחב-פעולות של הגייסות המחפים.

4) הקצאת כוחות לגייסות המחפים, כוח המערך העיקרי והכוח להתקפות-נגד.

5) הקצאת ארטילריה והנחיות לביצוע המכשול.

6) קדימות בתכנון העבודה.

7) קדימות בתכנון התקפות-הנגד.

ג. בהתחשב באלה יתכננו מפקדי-המשנה כלהלן:-

1) מפקד הגייסות המחפים

א) שיטת הפעולה של הגייסות המחפים.

ב) איגוד הכוחות בצירים השונים.

ג) מערכי-השהיה.

2) מפקדי הכוחות במערך העיקרי

א) שטחים נוספים שייחפסו כדי לשלוט היטב על שטחי-ההשמדה ולתת עומק למתחמים.

ב) שטחי-השמדה נוספים.

ג) חלוקת גזרות במתחמים.

ד) מיקום כוחות.

ה) מוצבי-חוץ, תצפיות וחשמועים.

ו) תכנון המכשול המאבטח.

ז) התקפות-נגד מקומיות.

ד. מפקדי הסיוע הארטילרי ויחידות-ההנדסה יבצעו את חלקם בתכנון תוך סיור בשטח ותוך תיאום עם מפקדי הכוחות.

ה. תיאום סופי ייעשה על-ידי מפקד-גזרת-ההגנה תוך ביקור בשטח או בקבוצת-הפקודות.

ו. מפאת הזמן הקצר שיעמוד, בדרך-כלל, לרשות המגן, יוחל בהקמת מערך-ההגנה תוך כדי התכנון ועוד לפני השלמתו, ואפילו יהיה צורך בשינויים לאחר-מכן.

ז. אם כי לעתים יוקם המערך בחיפוי כוחות אחרים, על-הרוב, ובעיקר בהגנה חפוזה, יוצאו הגייסות המחפים מתוך הכוח עצמו כדי ליצור מגע עם האויב ולהשתוותו.

קרב הכוח המאבטח

103. גייסות מחפים

- א. שיטת-פעולתם של הגייסות המחפים בהגנה קבועה זהה לשיטת פעולתם בהגנה ניידת.
- ב. לעתים תשולב פעולתם של הגייסות המחפים עם מוצבי-חוץ, הנמצאים במרחק רב מהמערך העיקרי, כשהם מסתייעים הדדית ומשהים את האויב.
- ג. הגייסות המחפים ישמרו מגע עם האויב וישהו אותו, עד הגיעם לקו מוצבי-החוץ של המערך העיקרי, וינתקו מגע בחיפויים של האחרונים, כשהם מפרישים לעתים טנקים, שיישארו במוצבי-החוץ לפי התכנון המקורי, או לפי פקודה.
- ד. בהגנה בלתי-רצופה עשויים הגייסות המחפים להמשיך בתפקידם גם במרחב שבין המתחמים, כשהם משמשים פיתיון ומושכים את האויב לעבר שטח-השמדה בעומק.
- ה. בגמר מילוי משימתם ינועו הגייסות המחפים למילוי משימה אחרת, שתוטל עליהם לפי תכנון מראש או בהתאם להתפתחות הקרב.
- ו. עם מעבר הגייסות המחפים דרך מוצבי-החוץ תעבור האחריות לשמירת מגע עם האויב על מוצבי-החוץ. מוצבי-החוץ ישהו את האויב ויאלצוהו להיפרס להתקפה, כשהם פותחים באש לטווחים ארוכים ומנחיתים עליו אש ארטילרית.
- ז. מוצבי-החוץ יימנעו מקרבות-הכרעה ויתקפלו למערך העיקרי, לעמדות או למשימות שתוכננו מראש.

104. קרב המערך העיקרי

- א. קרב המערך העיקרי מתחיל בעצם עם פעולתם של מוצבי-החוץ.
- ב. המערך העיקרי מתחיל בקרב על-ידי הנחתת אש ארטילרית לטווח היעיל המקסימלי, שתכוון על-ידי מת"צים במוצבי-חוץ ובחצפית אווירית.
- ג. לפי התפתחות הקרב יחליט המפקד על מדיניות הפתיחה באש. לעתים יעסיקו כוחות המערך העיקרי, כולם או חלקם, את האויב באש בטווח היעיל המקסימלי של נשקם ולעתים ינצרו את אשם כדי לנצל את גורם ההפתעה.
- ד. האש תשולב בעשן כדי למסך את האויב, לשבש את חנועתו וחבניותיו, וכך כדי למסך את חנועת כוחות המגן.

ה. הטנקים יתפסו עמדות-אש שתוכננו מראש.

ו. ככל שיקרב האויב אל המערך העיקרי כך חוגבר האש ורעובה, כשהיא מגיעה לשיאה בהיכנס האויב לשטח-השמדה.

ז. בשלב זה, לאחר המאמץ העיקרי של האויב, עשוי המפקד לחגבר את המתחם המותקף ביחידות מגזרות אחרות; אלה יעבו את המערך, יתפסו מערכים באגף הכוח התוקף או יצטרפו להתקפת-נגד מקבילה, שתונחת על-ידי העתודה.

כוחות המערך העיקרי ינחיתו התקפות-נגד מקומיות כדי להדוף את האויב ולהשמידו.

ח. התקפות-נגד

(1) התקפת-הנגד תונחת על אחד ממאמצי האויב לפי שיקולי המפקד. לעתים נעדיף להנחית את התקפת-הנגד על המאמץ המשני של האויב כדי להשמידו ולחייב את האויב לשנוח את מהלכיו.

(2) אם חדר האויב למערך העיקרי, יפעיל המפקד כוחות לבלימת האויב. כוחות אלה עשויים להיות מכוחות המערך העיקרי בגזרות אחרות, אך לעתים ייאלץ להפעיל לשם-כך כוח נגד-חדירה.

(3) אם נבלם האויב או הואט, ינחית המפקד התקפת-נגד כדי להשמיד את האויב ולכבוש מחדש את השטח.

(4) כל כוח שבנמצא - טנקים, חרמ"ש וסיוע ארטילרי - ישותף בהתקפות-הנגד. התכניות להתקפות-הנגד צריכות להיות גמישות במידה מספקת, וגם עתודות מקומיות של המתחמים יש לשתף בהתקפת-הנגד העיקרית.

(5) אפשר שהעתודה תופעל גם לביצוע התקפות-נגד מקדימות לפני המערך העיקרי כדי לשבש התקפה של האויב בעודה באֵפה.

ט. לאחר הצלחת התקפת-הנגד ייתפס מחדש המערך הישן.

י. תודות לניידותו הרבה של השריון אפשר לעתים לנצל את ההצלחה של קרב-ההגנה ולעבור לרדיפה מוגבלת, שמטרתה להמשיך ולשבש את מערכי האויב המעורער.

ה ג נ ה ב ל י ל ה

כ ל ל י

105. עקרונות-היסוד של ההגנה בלילה זהים לאלה שבהגנה ביום. בלילה תודגש האבטחה כדי למנוע הפתעה ויודגש השימוש במכשולים ואש לשבירת ההתקפה בטווחים הקרובים.

א ב ט ח ה

106. כוחות רבים יותר יוקצו לתפקידי אבטחה כדי לוודא שליטה טובה יותר בין המערכים ולפניהם וכדי לאבטח שדות-מוקשים. אמצעים נוספים, כגון א.א או מתקני מכ"מ, ימוקמו בשטח להגברת השליטה.

ניהול הקרב בלילה

107. כללי

- א. אף-על-פי שלחוקף יתרון ההפתעה, למגן היתרונות של הכרת השטח וארגונו מראש.
- ב. התקרבות אויב משוריין בלילה מתגלה בקלות יחסית על-ידי הכוח המאבטח, שהוא קבוע במקומו, אם כי יהיה קושי באיכוף עצמתו והרכבו המדויקים.

108. ניהול אש

- א. חשיבות רבה נודעת למשמעת-אש מוקדמת בלילה כדי למנוע פתיחת תאורה ואש קודם זמנם.
- ב. הטנקים שהוקצו למתחמים יוכנסו על-הרוב לעמדות מוכנות, כשהם משתמשים בכרטיסי-טווחים שהוכנו מבעוד-יום.
- ג. האש תנוהל לאור תאורה, שתהיה על-הרוב תאורת שטח לפני המערכים, כמרגמות ותותחים, ולעתים גם מזרקורי "60.
- ד. יש לחכנן מראש את השימוש בעשן למיסוך עמדות-חיפוי של טנקי האויב, וכן למקם בשטח חביות ואמצעי-עשן אחרים, בעיקר לפני עמדות-חיפוי אפשריות של האויב.

109. הסמכות לפתיחה בתאורה ובעשן

התאורה והעשן בלילה, ובעיקר העשן, עלולים להפריע יותר מאשר להועיל, לכן יהיו סמכויות-הפעלה:-

- א. תאורה - בידי מפקד-הגזרה.
- ב. עשן - מחוץ לרימון-עשן, שהוא בסמכותו של כל מפקד במקום - בידי הסמכות הגבוהה ביותר.

110. פעולת הגייסות המחפים

הגייסות המחפים בלילה יהיו מעטים יחסית ליום, כשהם ממוקמים על צירי-התקדמות אפשריים של האויב. הם יפעלו בעיקר בשיטת המארב, כשהם מסתייעים בתאורה. פעולתם תתוכנן בקפידה תוך תיאום עם מוצבי-החוץ הנייחים.

111. התקפות-נגד

- א. פטרול זכך תשמועים והשימוש באמצעים אחרים בלילה תכליחם לאכך את האויב, לעקוב אחריו ולדווח על התקדמותו.
- ב. אם יצליח האויב לחדור למערך, יש להנחית עליו התקפת-נגד במהירות. התקפות-נגד אלו תהיינה ברובן מחוכננות מבעוד-יום, כשהן מסתייעות בתאורה ובארטילריה.
- ג. אם התקפת-הנגד לא הצליחה, יש לעשות כל-מאמץ לבלום את האויב ולנצל את הלילה לתכנון ולריכוז כוחות לשם הנחתת התקפת-נגד שנייה, מבעוד-לילה או עם-שחר.
- ד. הכוח להתקפת-נגד יישאר בלילה במקומו, כפי שהוצב ביום, בלי להתרכז לחניון-לילה, כדי למנוע תנועות ורעש מיותרים. רק בנסיבות מיוחדות ולפי שיקולים מקומיים יונע חלק מהכוח או כולו.

נסיוגזו והשהיה

פ ס ק ה 1

כ ל ל י

מהותה של נסיגה והשהיה

1. כל תנועה, מבצעת או מערכתית, של כוחות לאחור, יזומה או כפויה, מגמתה להרוויח מקסימום זמן, על-חשבון הפסד מינימלי של מרחב, תוך גרימת אבדות כבדות ככל האפשר לאויב. הפסד המרחב מפוצה, מלבד הרווח בזמן ובאבדות אויב, בחסכון בכוח. לכן כוחות המבצעים תנועה לא יימנעו תמיד מקרבות-הכרעה.

2. תנועות לאחור יבוצעו רק בפקודת רמה ממונה, ויש לראות בהן שלב-ביניים בלבד, שבהמשכו ינקוט השריון צורת-קרב שתאפשר השגת הכרעה.

השיקולים המשפיעים על ביצוע נסיגה והשהיה

3. השיקולים העיקריים לפיהם יחליט מפקד להניע את כוחותיו, כולם או חלקם, לאחור הם:-

א. להימנע מקרבות-הכרעה בתנאים מבצעיים או מערכתיים נחותים לכוחותינו.

ב. למשוך את כוחות האויב לאזור בו יימצא בתנאים נחותים ביחס לכוחותינו.

- ג. להרוויח זמן כדי לנקוט פעולות שיקנו יתרון על מצב קיים.
- ד. להציב כוחות במצב שיקנה יתרון או עדיפות בהתחשב במקומם של כוחות שכנים.
- ה. להיסוג ממערכת או קרב שנכשל כדי להתארגן מחדש.
- אחד השיקולים הנ"ל או יותר עלולים להביא מפקד, בהערכת-המצב שלו, למסקנה, שהנעת כוחותיו לאחור תהיה כדאית במצב קיים; אולם הפיכת מסקנה זו לפקודה מחייבת תמיד אישור מהמפקד הממונה.

שיטת הפעולה

4. מבחינים שלוש צורות-יסוד, בשיטת-הפעולה הננקטת - פעולת-השהיה; נסיגה תחת לחץ; נסיגה ללא לחץ.

א. פעולת-השהיה

כוחות משהים נעים לאחור, כשהם נמצאים במגע תמידי עם האויב. מטרתם להרוויח מקסימום זמן, תוך פגיעה באויב ותוך שאיפה לשמור על שלמות הכוח. שיטת-פעולה זו באה לוודא אפוא מקסימום פגיעות בכוחות האויב, בלי להסתכן בקרבות-הכרעה ובלו לאפשר לאויב לבצע תמרון עמוק, שימנע מהם את מילוי משימתם. כלי-הנשק האידיאלי לביצוע משימה זו הוא הטנק, בזכות עצמת-האש הניידת והמוגנת בשריון, שמאפשרת להעסיק את האויב בטווחים גדולים, במדויק ובבטיחות יחסית ותוך תמרון מהיר. כוחות משהים משרתים תמיד רמה גבוהה יותר, ואפשר שישמשו בכל צורות-הקרב.

ב. נסיגה תחת לחץ

נסיגה תחת לחץ היא תנועה מבוקרת של החרקות מהאויב, תוך לחימה ואגב שאיפה לנחק את המגע עם כלל הכוחות, או עם חלק מהם, הקדם ככל-האפשר. אפשר שתהיה יזומה על-ידי כוחותינו ואפשר שתהיה כפויה בשל לחץ של אויב עדיף.

ג. נסיגה ללא לחץ

נסיגה ללא לחץ היא תנועת כוחות לאחור ללא לחץ ישיר של האויב, כדי להימנע מלחימה בתנאים קיימים, במגמה להתארגן במקום ובנתונים המקנים עדיפות או יתרון על מצב קודם. יש שנסיגה ללא לחץ היא פעולת המשך לנסיגה תחת לחץ.

5. גורם האבטחה עד תחילת התנועה יישמר, במידת-האפשר, על-ידי מניעת אינפורמציה מן האויב; זאת עושים על-ידי שממשיכים לשמור מגע ומביימים פעילות בקו-המערכים הקדמי גם לאחר דילול כוחות (אם יבוצע), כגון - פעילות פטרולים למיניהם, הפעלת ארטילריה, קיום רשתות-קשר וכו'. במערך העורפי יוקפד על הסוואה ועל ביצוע הכנות בחסות החשכה. עם תחילת התנועות לאחור יוקפד על דברים אלה:-
- א. הפעלת-מסך-סיור, לפני ולאגפים, וביצוע סיורי-אוויר לשם קיום מרחב-התראה ביום ובלילה.
- ב. פריסת כוחות משהים או כוחות-אבטחה לרוחב על-חשבון עומק, למניעת חדירות אויב.
- ג. הקצאת כוחות קטנים, סיור ו-חרמ"ש בעיקר, שמשימתם המוגדרת היא אבטחת אגפים.
- ד. פטרול הצירים לעורף, בכל-שעות-היממה, כדי למנוע חסימתם על-ידי כוחות אויב שהצליחו לחדור.
- ה. ביצוע ניתוק מגע, במקרה של נסיגה, במידת-האפשר בחסות החשכה.
- ו. ביצוע פעולות-הונאה.

הפעלת הסיור

6. המשימות שיוטלו על יחידות-הסיור בקרב הנסיגה או ההשהיה הן:-
- א. סיור המרחב שבין הכוח המשהה-הנסוג לבין האויב.
- ב. סיור אגפים ואבטחם.
- ג. סיור לכיוון העורף, לבחירת צירי הנסיגה-ההשהיה.
- ד. השגת ידיעות שוטפות על עצמת שריון האויב ופעילותו.
- ה. לעתים אפשר להפעיל חלק מהסיור במשימה יחד עם הכוחות המחפים.
- יש לשאוף להשאיר סיורי-חרש, בעורפו של האויב ובאגפיו, להשגת ידיעות על פעילות האויב.

הפעלת הסיוע

7. סיוע-אוויר

סיוע התקפי יינתן בקדימה ראשונה למשימות אמנעה קרובה על שריון האויב, ובקדימה שנייה לסיוע קרוב לכוחות משהים המבצעים התקפות-נגד. סיוע סיורי יופעל בהיקף רחב, בהיות מרחב-ההתראה של מסך-הסיור קצר יחסית, משום היותו במגע תמידי עם כוחות-אויב קדמיים. הסיוע הסיורי יופעל בעיקר נגד השריון של האויב. מטוסי קישור ו/או מסוק, שיעמדו לרשות מפקד-הכוח, יסייעו רבות בקיום השליטה.

8. סיוע ארטילרי

א. הארטילריה תופעל לטווחים המקסימליים למשימות הבאות:- שיבוש תמרון האויב לפניו או לקראת היערכות, פגיעה בכוחות אויב בשלבי-היערכות, סיוע להתקפות-נגד של כוחות משהים בתנועתם לאחור.

ב. השהיה של כוחות-שריון תבוצע, בדרך-כלל, בגזרה רחבה, ולכן תחייב הקצאת חלק מן הארטילריה תחת פיקוד של כוחות הפועלים בצירים או בגזרות מרוחקים.

ג. הארטילריה תבצע את תנועתה לאחור, בשילוב עם הכוחות המשהים, בשיטת הדילוגים.

9. סיוע הנדסי

ניצול נבון של מכשולים טבעיים (ישופרו במידת-הצורך) והקמת מכשולים מלאכותיים ישמשו במידה רבה בסיס לעיכוב כוחות-אויב מתמרנים והשהיתם. עיקר הכוח ההנדסי יוקצה אפוא לכוח המשהה, וחלקו האחר יינתן לגוף העיקרי לצורך התארגנותו (בפרט כשמשימתו הסופית - מעבר להגנה).

את משימות ההנדסה המוקצות לכוח המשהה מחלקים לשניים: משימות המשרתות את הכוחות המשהים תוך לחימתם, שמחייבות הקצאת יחידות-הנדסה תחת פיקוד הכוחות בצירים או בגזרות, כגון - הריסת מעברים הכרחיים, חבלה בצירים על-ידי פיצוצים, מיקוש צירים בשיטת המקבצים וכו'; ומשימות יזומות המבוצעות על-ידי כוח הנדסי הכפוף למפקדת הכוח, כגון - הכנה מראש של צירים או מעברים הכרחיים לפיצוץ, הכנה מראש של מערכי-השהיה עורפיים (לרבות שדות-מוקשים), הכשרת צירים לתנועה לאחור וכו'. פעולות החבלה ו/או/המיקוש יתואמו עם כלל הכוחות כדי למנוע פגיעה בהם או ביכולת-תמרונם.

התחזוקה בנסיגה והשהיה

10. הספקה

הדרגים יופעלו באופן שונה בכוח המשהה ובגוף העיקרי הנסוג (במקרה של נסיגה). כוח משהה פועל, כאמור, בגזרה רחבה, והעצמאות של יחידות-המשנה בגזרות היא רבה. לכן יחולקו הדרגים מראש ויינתנו לכוחות-המשנה בגזרותיהם. מן-הרצוי לתגבר את הדרגים הניידים במצבורי חספוקת במערכי-השהיה עיקריים, בהתאם לחישובי זמן ומרחב וצריכת תחמושת ודלק משוערת. מן-הרצוי להימנע מלסרב את הגוף העיקרי הנסוג בעת חילוצו ובעת הסגתו בדרגים. לכן יופעלו אלה, בדרך כלל, במרוכז ובאחריות הרמה הפוקדת.

11. אחזקה ופינוי

ארגונים של הצירים לתנועה לאחור כולל הקצאה מראש של אמצעי אחזקה ופינוי בהם. אמצעים אלה ימוקמו באזורים קריטיים. רק"מ או רכב נפגע של כוחות משהים, שלא ניתן לפנותו בזמן, יושמד. פצועים יפוננו לפנים, ובמידת-האפשר במסוקים ובמטוסים.

ש ל י ט ה

12. יחידות-שריון בבצען תנועות לאחור פועלות, בדרך-כלל, בגזרה רחבה. על-אף הפיזור הרב צריך שהשליטה על כלל הכוחות תימצא בידי מפקדה אחת, שתפקח על קיום התכנית שנקבעה מראש, או תתאם את הכוחות בגזרות השונות בהתאם להתפתחויות בלתי-צפויות.

גורם המנהיגות

13. הסגת כוחות היא פעולה צבאית הנושאת עמה סכנה חמורה של פגיעה ברוח הגייסות. חשוב אפוא שהמפקדים יימצאו קדימה ככל-האפשר ושהתנהגותם האישית תהיה שלווה ונוסכת ביטחון גם במצבים קריטיים. נוסף על-כך הסבר מקיף, בכל הרמות, של תכנית הפעולה ומטרתה יסייע לקיום המורל בכוחות השונים.

פ ע ו ל ו ת ה ש ה י ה

כ ל ל י

14. כדי לעמוד בהשגת המשימה - המרת מינימום של מרחב תמורת מקסימום של זמן וחוך הסבת אבדות כבדות ככל-האפשר לאויב - יפעל כל כוח משהה לאור כללי-יסוד אלה:-
- א. יקוים מגע תמידי עם כוחות האויב. הסגת הכוחות תכליתה למנוע הסתבכות בקרב-הכרעה, או להיחלץ מסכנה של כיתור.
- ב. הסגת כוחות תבוצע רק לאחר קבלת אישור או מתן פקודה מרמה ממונה.
- ג. הכוחות המשהים יתמרנו כשהם מנצלים באופן נבון את הקרקע, כדי לחייב את כוחות האויב להרבות בפריסות ככל-האפשר.
- ד. התמרון ייעשה בשתי שיטות - חנועה בעקיבות או בדילוגים.
- ה. פעולות התקפיות - התקפות-נגד, מארבים ופשיטות - יבוצעו כל-אימת שאפשר בלי להסתבך בקרב-הכרעה.

כוחות בהשהיה

15. הכוחות לפעולות-השהיה מחלקים, מבחינה תפקודית, לשלושה:-
- מסך-סיוור, כוחות משהים, עתודה.

א. מסך-סיוור

תפקידו להעביר אינפורמציה-של-מודיעין, על-ידי מגע תצפית ו/או אש עם כוחות קדמיים של אויב, וליצור מרחב-התראה גדול ככל-האפשר. כדי שפעולתו תהיה יעילה יקודם הסיוור קדימה ככל-האפשר ויהיה כפוף למפקדה האחראית לביצוע פעולות-ההשהיה. מסך-הסיוור ייסוג רק בשל לחץ אויב וישמור עמו מגע עד הצטרפותו לכוחות המשהים או לאגפיהם.

ב. כוחות משהים

עיקר הכוח המוקצה לפעולות-השהיה יאוגד בכוחות המשהים, כשהם מתחלקים לכוחות-משנה בהתאם לחלוקת הגזרות, שנקבעה לפי אפשרויות האויב ולפי הנתונים הטבעיים של הקרקע. כדי להשיג עצמת-אש מקסימלית חד-זמנית פרוסים הכוחות המשהים לרוחב על-חשבון העומק.

ג. עתודה

העתודה תתמקם במקום מרכזי, מרוחקת מן הכוחות הקדמיים בטווח מתאים כדי אפשרות הפעלתה במהירות לכל גזרות-המשנה. יש לתת את הדעת לקביעת או ליצירת צירים או פרטי-נוף בשביל כוח זה, במקרה שהשטח מחייב זאת, וכך להשארת פרצות בשדות-המוקשים. העתודה תדולג לאחור בהתאם להסגת הכוחות המשהים.

16. איגודי-כוחות

- א. מסך-הסיוור מאוגד על בסיס של יחידת-סיוור בחגבורת של טנקים ויסודות של ארטילריה והנדסה.
- ב. הכוחות המשהים מאוגדים על בסיס של יחידות טנקים ו-חרמ"ש; היחס ביניהם, בגזרות השונות, מותנה בנתוני האויב והקרקע. כדי להגביר את עצמת-אשם ואת טווח-הירייה וכדי לאפשר עצמאות מבצעית מחוגברים הכוחות המשהים בארטילריה, הנדסה וגורמי-תחזוקה.
- ג. העתודה מושתתת על בסיס של יחידת-טנקים.

17. שיטת הפעולה

כוח משהה מבסס את לחימתו על מערכי-השהיה ועל המרחב שביניהם:-

- א. מערך-השהיה הוא רצף של פרטי-נוף קרקעיים שולטים, החולשים על דרכי-גישה של האויב ו/או על צמתים וצירי-רוחב. נשאף להפעיל את מקסימום הכוחות בכל מערך-השהיה ובטווחי-הנשק המקסימליים כדי להשהות זמן רב ככל-האפשר וכדי להסב אבדות כבדות ביותר.

ב. המרחק בין מערך-השהיה אחד למשנהו מותנה בפני-הקרקע, אך בכל-עת יהיה כדי טווח שיחייב את האויב להיפרס מחדש לתקיפה.

ג. התנועה לאחור תבוצע בחיפוי הדדי ובסיוע ארטילרי, כאשר הסנקים מחפים. בדרך-כלל, על ה-חרמ"ש, תוך תנועה ואש לאחור, בשיטת העקיבות וניצול העמדות הקיימות בין מערכי-ההשהיה. ה-חרמ"ש ייערך במערכי-ההשהיה להגנה חפוזה, בנצלו זחל"מים, חמושים במקלעים ומאוישים מינימליים כעתודה לתגבור המערך באש, לתפקידי אנטחת אגפים או לתגבור יחידות הסנקים.

ד. בגזרות צרות מאד, או תוך תנועה, "במעבר הכרחי", אפשר לפצל את הכוח מראש לשניים ולפעול בשיטת הדילוגים, ובכך להרוויח זמן להתארגנות במערכי-ההשהיה.

18. עתודה

תפקידה העיקרי להגדיל את משך-ההשהיה על-ידי ביצוע פעולות התקפיות, מלבד זאת עליה לתכנן ולהיות בכוונות לפעולה בכמה אפשרויות נוספות כמפורט להלן.

א. הפעלה להתקפות-נגד

התקפות-הנגד הן משימותיה העיקריות של העתודה. יש לשאוף לתכנן אותן מראש ולעשות את כל התיאומים הדרושים עם הכוחות המשהים ועם כוחות-הסיוע. התקפות-נגד יונחתו בנסיבות אלה:-

1) כתוצאה מתכנון מראש של מצבים שבהם התקפת-הנגד כדאית, או כתוצאה ממצב שנוצר תוך השהיה, המקנה הזדמנות להכות באויב חשוף, בעיקר בשיטת המארב.

2) כאשר כוח משהה אינו עומד במשימתו בהתאם ללוח הזמנים ומסכן בכך את ביצוע המשימה בכללותה.

3) לשם חילוץ כוח שהסתבך.

ב. סתימת פרצה
העתודה תתכנן את עצמה מראש, בכל מרחב-ההשהיה, למקרה שהאויב יצליח לפרוץ דרך כוח משהה באחת הגזרות; בהתחשב בכך שפריצת אויב באחת הגזרות עלולה למוטט את כל מערך-ההשהיה (גילוי אגף), תופעל העתודה במהירות ובשלמות לביצוע משימה זו.

לוחמת שריון (136)

ג. תגבור כוחות משהים

יש שכוח משהה באחת מגזרות-המשנה יימצא תחת לחץ קשה של כוחות אויב, כתוצאה מהעברת מאמציו או מכל סיבה שהיא אחרת - עובדה העלולה להשפיע על לוח-הזמנים הכללי; אם לא ניתן, במקרה זה, לפעול בדרך התקפית, תהיה העתודה מוכנה לתגבר כוח משהה זה על-ידי הגברת עצמת-האש בכינון ישיר בגזרה זו.

תכנון פעולת-ההשהיה

19. הטלת משימה-השהיה תהיה כרוכה, בדרך-כלל, במגבלות של זמן עד תחילת הפעולה ובתפעול כוחות בגזרה רחבה. נוהל-הקרב יהיה אפוא חפוז, יתבסס בעיקר על תכנון מפות ויסוכם בפקודה, בה יפורטו בקצרה נתונים אלה:-

א. מגמת המפקדה הממונה ומצב הכוחות השכנים.

ב. מצב האויב ואפשרויותיו (במרשם-קרב).

ג. הכוונה - בה יוגדר מרחב-ההשהיה, המועד שלפניו אין לבצע תנועות לאחור והמועד שלפניו אין לצאת מהמרחב שהוגדר להשהיה.

ד. גבול גזרות בין יחידות-המשנה - ייקבע לפי דרכי-הפעולה האפשריות של האויב ולפי נחוני הקרקע (בעיקר מצב צירי-האורך). השאיפה - להקצות גזרה לכל דרך-פעולה אפשרית של האויב.

ה. קווי-השהיה ולוח-זמנים

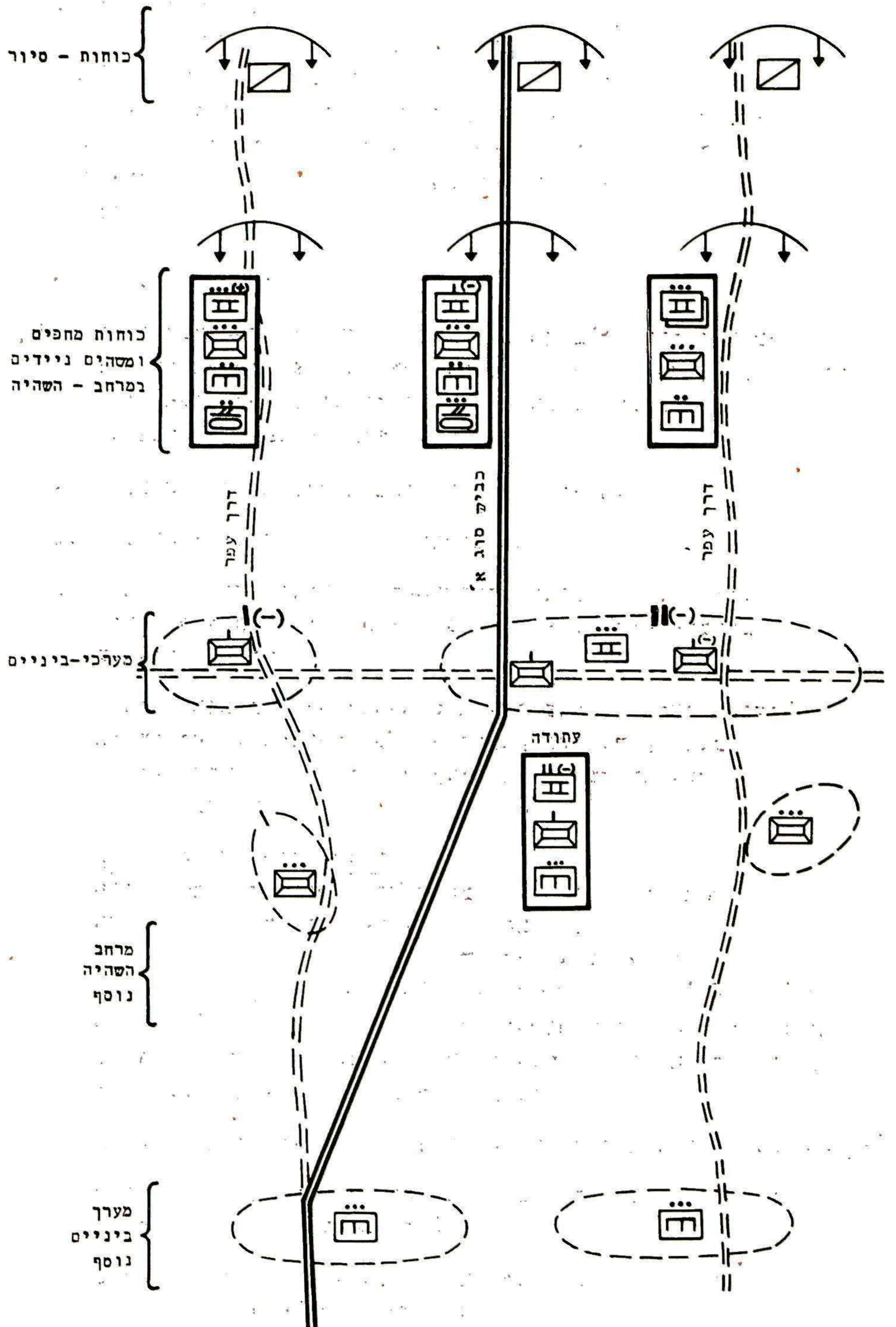
קווי-השהיה הם קווי-תיאום מבוססים על מערכי-השהיה החולשים, בדרך-כלל, על צירי-רוחב ומשוחפים לגזרה. לוח-הזמנים יגדיר את המועד שלפניו אין לעבור את קו-ההשהיה. קו זה הוא תוצאה של שיקול זמן ומרחב וניתוח הקרקע, כלומר: משך-הזמן שניתן להשהות בין קו-ההשהיה לזה שלפניו ומשך-הזמן שניתן להחזיק במערך-ההשהיה עליו נשען קו-ההשהיה בלי להסתבך בקרב-ההכרעה.

ו. חלוקת כוחות, איגודם ומועד גמר מיקומם הראשוני (במרשם-קרב)

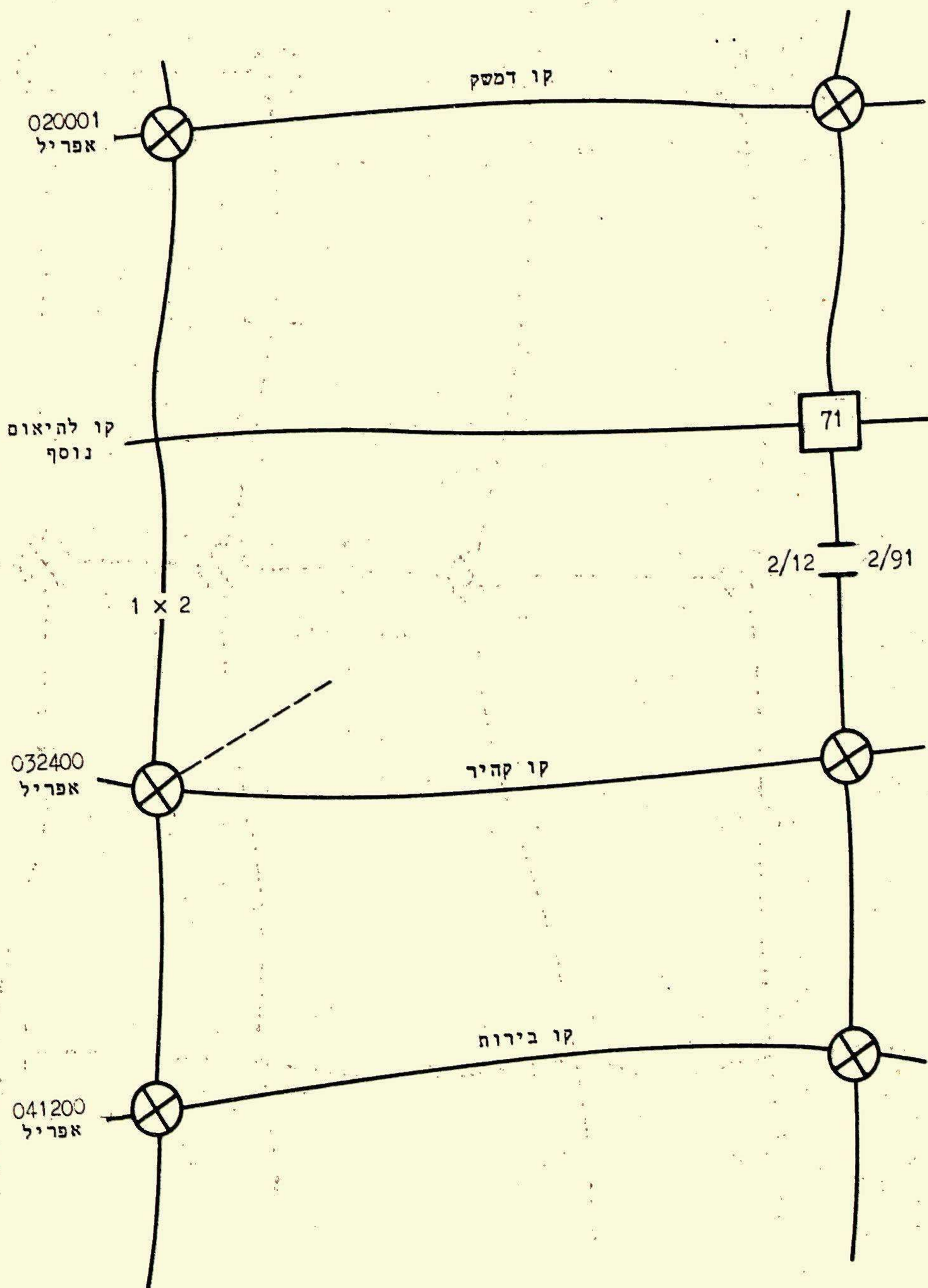
ז. תכנית סיוע ותחזוקה - בה תצוין פריסת הכוחות ותוגדר כפיפותם (בחלקו במרשם-קרב).

ח. שליטה - המיקום הראשוני של המפקדה והוראות לקיום דממת-אלחוט (בחלקו במרשם-הקרב).

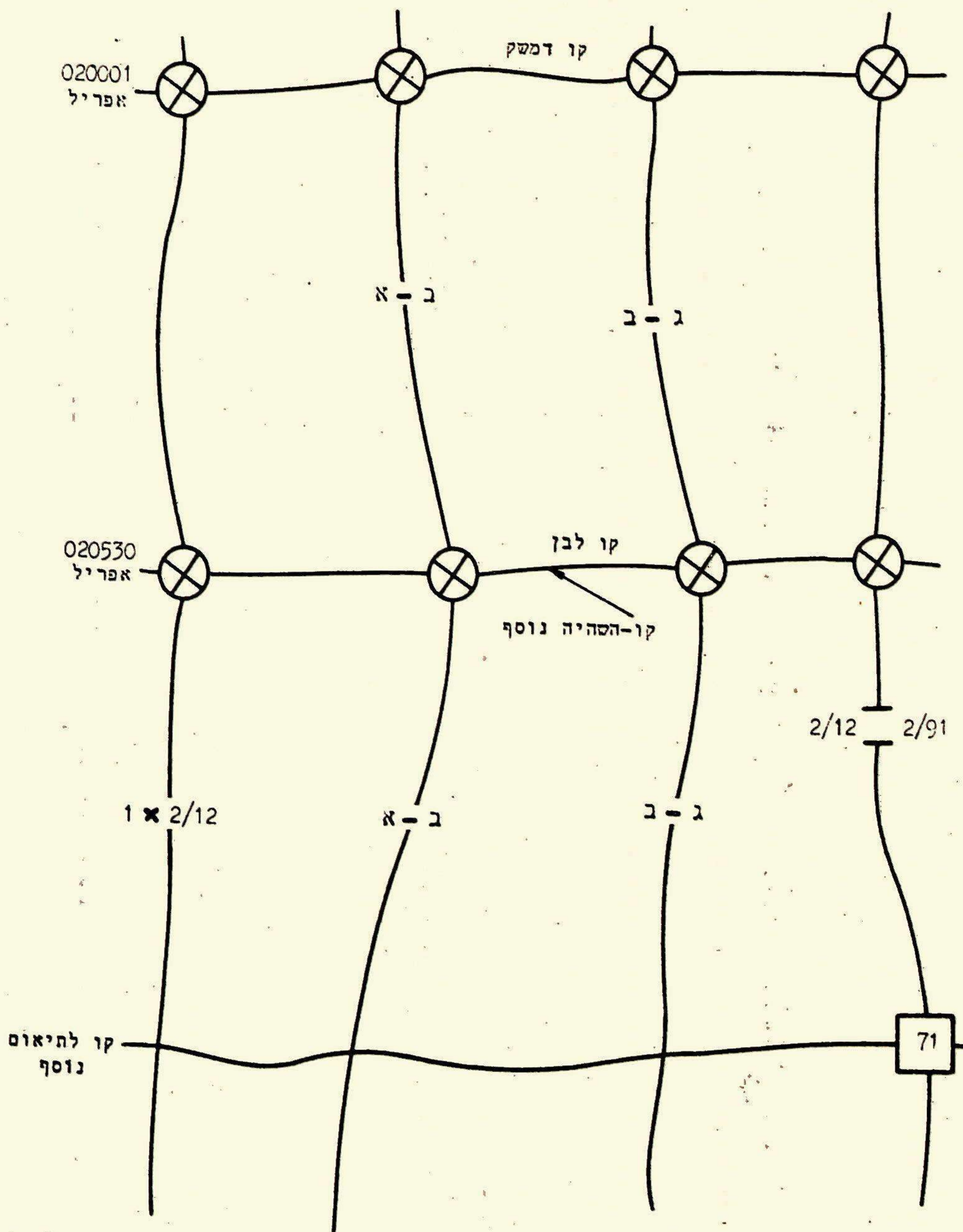
20. יחידות כפופות יפרטו את פקודת הרמה הפוקדת וישימו אותה למשימתם או לגזרותיהם.

ציור 45 - פריסת כוחות משהים בצירים-מספר (סכימות)

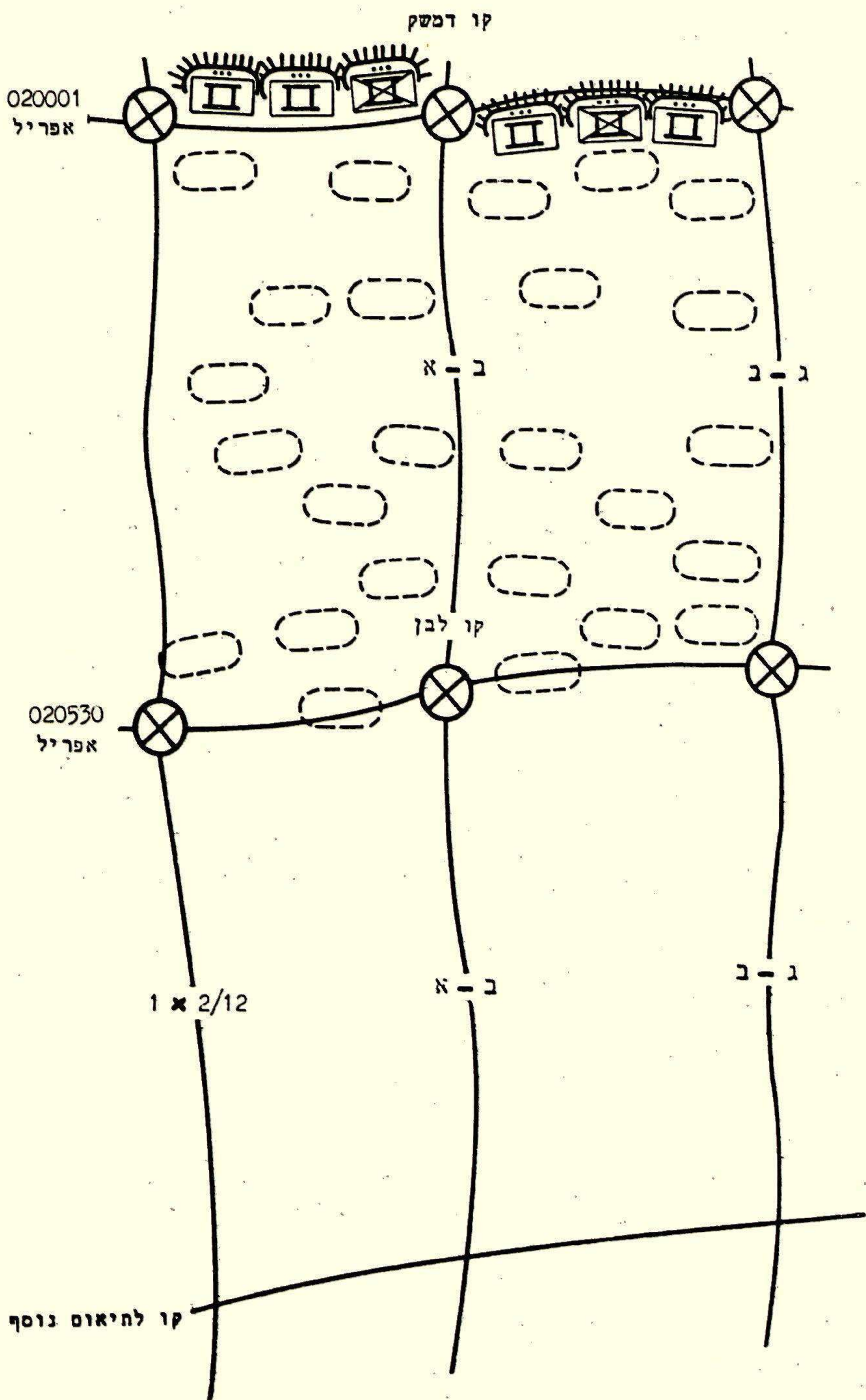

ציור 46 - מרשם-קרוב (נספח לפקודה-מבצע חטיבתית)

ציור 47 - מרשם-קרב גדודי (לרבות חלוקה לגזרות פלוגתיות)

לוחמת טלפון (138)

ציור 48 - מרשם-קרוב פלוגתי (לרבות עמדות-השהיה)

נ ס י ג ה ת ח ת ל ח ן

כ ל ל י

21. נסיגה תחת לחץ היא תנועת כוחות מבוקרת של התרחקות מהאויב, תוך לחימה ואגב שאיפה לנתק את המגע עם כלל הכוחות או עם חלק מהם, הקדם ככל-האפשר.

22. נסיגה תחת לחץ תבוצע משך שעות-היום, או בחסות החשכה. אפשר שתהיה יזומה ואפשר שתהיה כפויה.

23. משך ביצוע הנסיגה תחת לחץ יישמר מגע עם האויב כדי לאבטח את הסגת הגוף העיקרי וכדי למנוע מן האויב התקדמות מהירה.

24. נקודות להדגשה

א. התכנית והפקודות לביצוע נסיגה תחת לחץ יפורטו ככל-האפשר ויובאו לידיעת כלל הכוחות לפני ביצוע הסגת הכוחות.

ב. נוהל-הקרוב (בנסיגה שאינה תוצאה של כישלון בקרב) מן-הרצוי שיאפשר למפקדי היחידות הכפופות לערוך סיורי-יום לקראת ביצוע משימותיהם.

ג. כדי להקל על הסגת הכוחות מן-הרצוי להנחית התקפות-נגד על מטרה או על מספר מוגבל של מטרות המסכנות במיוחד את ביצוע המשימה.

ד. יש להעדיף נסיגת-לילה על נסיגת-יום, אולם תודות לתכונות השריון אפשר גם לבצע נסיגה בשעות-האור, אם התנאים יחייבו זאת.

(137) שריון לוחמה

כוחות בנסיגה

25. הכוחות העשויים לפעול בקרב-הנסיגה הם:-

א. כוחות-סיור.

ב. כוחות משהים:-

(1 גייסות מחפים.

(2 כוחות החזקה למערכי-ביניים (בדרך-כלל יחידות חרמ"ש).

(3 עתודה.

ג. הגוף הנסוג (לא תמיד הוא קיים ובמיוחד בנסיגה תחת לחץ).

26. גודלם של הכוחות אינו קבוע. השאיפה היא, שמרבית הכוח

ייסוג במהירות בלי להשתתף בקרב בניגוד לקרב-השהיה

שמטרתו להחיש את האויב.

השלבים בנסיגה

27. שלבי-היסוד בקרב-הנסיגה הם:-

א. חילוץ והכנות.

ב. לחימה לאחור.

ג. ניחוק מגע.

ד. תנועה מאובטחת לאחור.

28. לא תמיד יקוימו כל השלבים. לעומת-זאת ייתכן, ששלב מסוים

יחזור במהלך-הקרב יותר מפעם אחת. כל כוח נסוג ישאף לקצר

ככל-האפשר את שלבי המגע עם האויב.

29. פעילות הכוחות לפי שלבי הנסיגה וההשהיה

ארגונים ופעולתם של הכוחות, לפי שלבי הנסיגה וההשהיה,

ייעשו באחת מדרכים אלה:-

א. כל הכוח יפעל כגוף אחד בכוח המשהה, בלי שיפריש מתוכו

גופי-משנה.

ב. תחילה ייסוג כל הכוח כגוף אחד, ולאחר-מכן, במהלך שלב

הלחימה לאחור, יתפצל לכוח משהה ולגוף נסוג.

ג. בגמר שלב החילוץ וההכנות יתפצל הכוח לשני גופים:-

(1 כוח משהה, שינהל את הלחימה לאחור ויחפה על הגוף הנסוג.

(2 גוף נסוג, שינוע במהירות לאחור.

חילוץ והכנות

30. שלב זה כולל:-

- א. חילוץ הכוחות הקדמיים.
- ב. הכנות מוקדמות לקרב הנסיגה וההשהיה.
- ג. היערכות לביצוע השלב הבא.

31. חילוץ הכוחות הקדמיים

- א. פעולה זו תכליתה לאפשר לכוחות-משנה קדמיים, הנמצאים תחת להץ חמור ביותר של האויב, לסגת ככל-האפשר בשלמות. פעולת-החילוץ היא קשה במיוחד, שכן הכוח שיש לחלץ נמצא תמיד בנחיתות טקטית, ועל-הרוב יש לו נפגעים שטעונים פינוי; לכן תחייב מאמץ עליון, שבו יטלו חלק כל הכוחות, על-ידי הנחתת אש, תמרון, ואף על-ידי הנחתת התקפות-נגד.
- ב. כל-אימת שאפשר לאבטח את שלמות הכוח הנתון במצוקה עד החשכה, על-ידי פעילות של אש, עשן ותמרונים מאיימים, מן-הרצוי לדחות את חילוץ הכוחות ללילה, כי יש להיזהר מלסבך כוחות נוספים בקרב קשה, שעלול לסכן גם אותם.
- ג. לעתים, ובעיקר בנסיגה סדורה (שלא כתוצאה מכישלון בקרב או מלחץ כבד של האויב), לא תבוטא פעילות זו בשלב החילוץ וההכנות. לעומת-זאת אפשר שבמהלך השלבים הבאים של קרב-הנסיגה יחזור ויישנה הצורך לחלץ כוחות-משנה שהסתבכו בקרב.
- ד. בדרך-כלל אין מתחילים בנסיגה לפני שמסיימים את החילוץ.

32. הכנות מוקדמות

- א. בנסיגה, יותר מאשר בכל קרב אחר, יושפעו ההכנות המוקדמות מלחץ הזמן ולחץ האויב. לעתים קרובות תהיינה ההכנות המוקדמות מינימליות, והן תושלמנה מאוחר יותר תוך ניהול הקרב. אם נעשית פעולת-חילוץ, ייעשו ההכנות המוקדמות בחלקן במקביל לחילוץ.

ב. ההכנות המוקדמות הן:-

- 1) קבלת פקודה או אישור, מאת הרמה הגבוהה, לביצוע הנסיגה.
- 2) תכנון הנסיגה וההשהיה ככל-שאפשר בשלמות ולפחות בקווים כלליים.
- 3) מתן פקודה מלאה או פקודה ראשונית מקוטעת לכל הכוחות, או לחלק מהם, לפי הנסיבות.
- 4) דילוג הארטילריה במידת-ההכרח לעמדות החדשות, המאפשרות מתן חיפוי בשלבים הראשוניים של הנסיגה וההשהיה.
- 5) התחלת הפינוי של יחידות-שירותים, מתקנים וציוד מיותרים ממרחב-הלחימה הקדמי.
- 6) תנועה מוגבלת של כוחות במרחב הקדמי לקראת תחילת ביצוע קרב הנסיגה וההשהיה, לשם הכנסת שינויים (מך-הרצויים) מינימליים) באיגודי-הכוחות ובהיערכות.

ג. ההכנות המוקדמות ייעשו בהסתר. כל תנועה ופעילות שעלולות להתגלות לאויב ולרמוז על הפעולה העתידה מן-הרצוי שיעשו בחסות החשכה. יש לחפות על שינויים אפשריים במערך, שלא ניתן להסתירם על-ידי פעולות-הונאה.

33. היערכות לביצוע השלב הבא (לחימה לאחור או ניתוק מגע)

- א. כאשר הכוח הנסוג אינו מוציא מתוכו גוף נסוג, אפשר שבגמר חילוץ הכוחות כבר יהיו הכוחות פרוסים באיגודי הכוחות המתוכננים לקרב, ערוכים בפרטי-הנוף המתוכננים לקראת שלב הלחימה לאחור.
- ב. כאשר הכוח הנסוג מתפצל לכוח משהה ולגוף נסוג, יהיה צורך, בגמר חילוץ הכוחות הקדמיים, לאפשר לגוף הנסוג לנתק מגע ולנוע לאחור בחיפוי הכוחות המשהים. פעולה זו תיעשה על-ידי הכוח המשהה, כשהוא נפרס במערך הקדמי לכל-רוחבו ומאפשר לאחור-מכן לכוחות הגוף הנסוג לנתק מגע ולנוע לאחור. פעולה כזאת במערך קדמי, הנמצא במגע עם האויב, מצריכה לעתים קרובות פעילות רבה ומסובכת, והיא עלולה להימשך זמן רב ולהגביר את הפרעות האויב.

לחימה לאחור

34. שלב הלחימה לאחור ייעשה לשם ניתוק המגע מהאויב בהקדם.
שלב זה אפשר שיעשה בשיטות אלה:-

א. חיפוי הדדי

בשיטה זו משחתף בקרב כל הכוח הנסוג, או מרביתו, בלי שיש באפשרותו להפריש כוחות לתנועה מהירה לאחור לשם התארגנות או הכנות למשימה האפשרית הבאה. שיטה זו נוקטים, בדרך-כלל, כוחות עד רמה של גדוד.

ב. חיפוי גייסות ניידים (טנקים)

שיטה זו נוקט כוח שיש בו יסודות-שריון וכוחות ממונעים, המסוגל לנהל קרב-השהיה נייד. חלק אחר של הכוח אפשר שינתק מגע, בשלב זה, וינוע במסע מאובטח מהיר לאחור לשם הכנות לקראת המשימה האפשרית הבאה. אפשר ששיטה זו תהיה משולבת במערכי-ביניים.

35. במקביל ללחימה לאחור ייסוג הגוף הנסוג (אם יהיה כזה) כדי לצאת מאזור הקרבות על-ידי תנועה מאובטחת ומבוקרת לאחור, שתיעשה בחיפוי של כוח משהה.

36. התקפות-נגד

בשלב הלחימה לאחור אפשר שהאויב יחליש את אמצעי-האבטחה שלו, או שכוחות קטנים של האויב יתרחקו מגופו העיקרי. בנסיבות אלה יש להנחית התקפות-נגד קצרות ומהירות על-ידי טנקים וארטילריה כדי:-

א. להשמיד כוחות-משנה של האויב שהצליחו לחדור לעומק שטחינו.

ב. לאפשר חילוץ של כוחות-משנה שלנו, הנתונים במצוקה, על-ידי ריתוק האויב או על-ידי פריצת דרך להתחברות אליהם וסיוע לפינויים.

ג. לתקוף את אגפיו ועורפו של האויב ועל-ידי כך להחישו, להאיט את התקדמותו ולעתיים אף לאלצו להיעצר.

לוחמת שריון (139)

ניתוק מגע

37. ניתוק מגע הוא הפסקת המגע עם האויב, שנעשית ביזמתו של הכוח הנסוג-ומשהה. שלב זה יהיה קצר, בדרך-כלל, ויבדיל בין קרב המגע עם האויב לבין התנועה לאחור ללא לחץ. שלב ניתוק המגע אפשר שיעשה בזמנים אלה:-

א. מייד לאחר שלב החילוץ וההכנות, כאשר כוונתו של הכוח היא לסגת במהירות אגב שמירה מקסימלית על שלמותו. ניתוק המגע בשלב זה יתאפשר עקב הפתעת האויב כתוצאה מהסתרת כוונות הנסיגה או כתוצאה משיבוש האויב על-ידי מכת-אש או התקפת-נגד.

ב. בסופה של הלחימה לאחור, כתוצאה מהתשתו ושיבושו של האויב.

38. כוח בנתקו מגע חייב לנקוט את כל הפעולות האפשריות ובמקסימום עצמה כדי למנוע מהאויב להתקדם וללחוץ, בעקבות הכוח הנסוג-ומשהה. הדרך הרגילה לניתוק מגע היא שילוב של הסתרת ההכנות לניתוק המגע, מכת-אש רבת-עצמה, מכשולים ותנועה מהירה לאחור. בדרך-כלל ישאף הכוח הנסוג לנתק-מגע בחיפוי גייסות מחפים ניידים, אשר יהיו בשלב הבא משמר עורפי או מאסף.

תנועה מאובטחת לאחור

39. לגבי כלל הכוח הנסוג קיים שלב זה בנסיגה תחת-לחץ, רק כאשר הכוח הנסוג ניתק מגע מהאויב ואינו חייב להמשיך ולהשהותו. לגבי כוח-משנה אפשר ששלב זה יקודם שעה שכוח המשנה נע לאחור, כשהוא מאובטח על-ידי כוחות אחרים, כדי שיכין מערך-ביניים או כדי שיתארגן, יצטייד וינוח כדי לחזור ולהמשיך בקרב מאוחר יותר במרחב העורפי.

40. התנועה לאחור תהיה תמיד מאובטחת ומבוקרת, כשארגון הכוח ותבניותיו הם כמו בנסיגה ללא לחץ. משמרות-האבטחה יהיו:-

א. משמר עורפי חזק יחסית, שינוע בין הגוף הנסוג לאויב.

ב. משמרות אגפיים - כפי-הצורך.

ג. משמר קדמי או "החלוץ" שינוע לכיוון העורף כדי לאבטח את הגוף הנסוג מפני כוחות אויב שהסתננו לעורף, מפני אוכלוסיה עוינת, או כדי לתפוס מקצרים ומעברים חשובים בציר-הנסיגה.

תכנון הנסיגה תחת לחץ

41. להלן הנושאים העיקריים שיילקחו בחשבון בעת התכנון ויבוטאו בפקודה:-
- א. האזור אליו ייסוגו הכוחות ומשימת הכוחות עם הגיעם אליו.
 - ב. קביעת הגזרות וצירי-הנסיגה לכוחות (גבולות-גזרה קיימים ינוצלו ככל-האפשר).
 - ג. הגדרת הגייסות המחפים וכוחות מאבטחים נוספים (אם יש כאלה) ומשימותיהם.
 - ד. קביעת המועדים והקדימות בהסגת הכוחות.
 - ה. הקצאת כוחות וקביעת השיטה לביצוע פעולות-הטעיה.
 - ו. פריסת רשת-פיקוח-היסעים מבצעית.
 - ז. תכנית תחזוקה (ר"התחזוקה בנסיגה והשהיה" - עמ' 261).

נסיגה תחת לחץ בלילה

42. כללי

בנסיגה תחת לחץ בלילה עלולות יחידות-שריון להתחיל את פעולתן בהימצאן במגע עם כוחות האויב, או ללא מגע, כשהן משמשות עתודה לעוצבה או ליחידה אחרת המקיימת את המגע. שיטות-הפעולה במצבים אלה שונות כמובן זו מזו והן מוסברות להלן.

43. תפעול שריון המקיים מגע עם האויב

- א. יחידות הנמצאות במגע, כשהן עומדות בפני נסיגה. מקצות מתוכן כוח כגייסות מחפים, שתפקידם לחפות על הסגת הגוף העיקרי. חילוץ הגוף העיקרי נעשה בחסות החשכה, בחיפוי הגייסות המחפים וכל הסיוע הארטילרי, ובמידת-האפשר - חוך החקפות-נגד מקומיות של כוח העתודה (אם קיים).

לוחמת שריון (142)

ב. הגייסות המחפים מאוגדים ככוח מבצעי עצמאי, כלומר - אלמנטים של טנקים, חרמ"ש, אמצעי סיוע וגורמי תחזוקה, כפופים לשליטה מרכזית. גודל הכוח נקבע לפי הערכת-מצב, אך בכל עת נעדיף לבנות את הגייסות המחפים על בסיס של יחידת-טנקים. ואלה הם תפקידיהם:-

1) להשהות את כוחות האויב ולמנוע מהם לפגוע בגוף העיקרי הנסוג.

2) לבצע פעולות הונאה והטעיה על-ידי המשכת קיום רשתות-הקשר הרגילות, ביום עצמת-אש גדולה ופעולות אחרות.

3) להיות מוכנים לפעול (לפי פקודה) כמשמר עורפי

ג. שיטת פעולתם - ר' פסקה 2 - "פעולות השהיה".

ד. הגוף העיקרי הנסוג מבצע את תנועתו לאחור לפי סדר-קדימות זה:-

1) קבוצת חלוץ - לארגון האזור העורפי ולקליטת הכוחות בו.

2) יחידות-תחזוקה.

3) יחידות סיוע, פרט לאלה המוקצות לגייסות המחפים.

4) יחידות הנמצאות במגע, פרט לגייסות המחפים.

ה. נסיגת היחידות הנמצאות במגע, פרט לגייסות המחפים, נעשית חד-זמנית בגזרה כולה. היחידות, לאחר שחולצו, מתארגנות בשדרות ונעות במהירות לאזור עורפי. כדי להקל על השליטה אפשר לקבוע ליחידות-המשנה מפגשים, מפוזר ככל-האפשר, בהם יתארגנו היחידות להמשך תנועתן. במפגשים אלה ישהו מינימום זמן.

ו. הגוף העיקרי הנסוג יאבטח את עצמו על-ידי הוצאת משמרות.

44. תפעול כוחות שאינם במגע

א. עתודת-שריון תופעל בעיקר, באופן נבון, לביצוע פעולות החקפיות כדי להקל על היחידות הנמצאות במגע ובפרט בעת חילוץ הגוף העיקרי (ר' פרק ה - "פעולות החקפיות").

ב. בנוסף, או במשולב, לנ"ל אפשר להפעיל את העתודה בתגבורת לגייסות המחפים או כבסיס להקמת הגייסות המחפים.

השוני בין נסיגה תחת לחץ בלילה לנסיגה תחת לחץ ביום נובע מהעדר חסות-החשכה, ומכאן - חוסר האפשרות לביצוע פעולות סמויות מהאויב ולהעמדתו, עם אור ראשון, בפני מצב מפתיע חדש מחד, ומאיזן - יכולת-התצפית המקיפה שלו ויכולתו ליזום פעולות התקפיות ביבשה ובאוויר מול נקודות-חורפה שאוכנו על-ידינו. עובדות אלה מחייבות שימת דגש בפעולות התקפיות של כוחות שאינם במגע (כמחואר בסעיף 44) ובשינויים בשיטת הפעולה של שריון הנמצא במגע עם אויב.

46. תפעול שריון המקיים מגע עם אויב

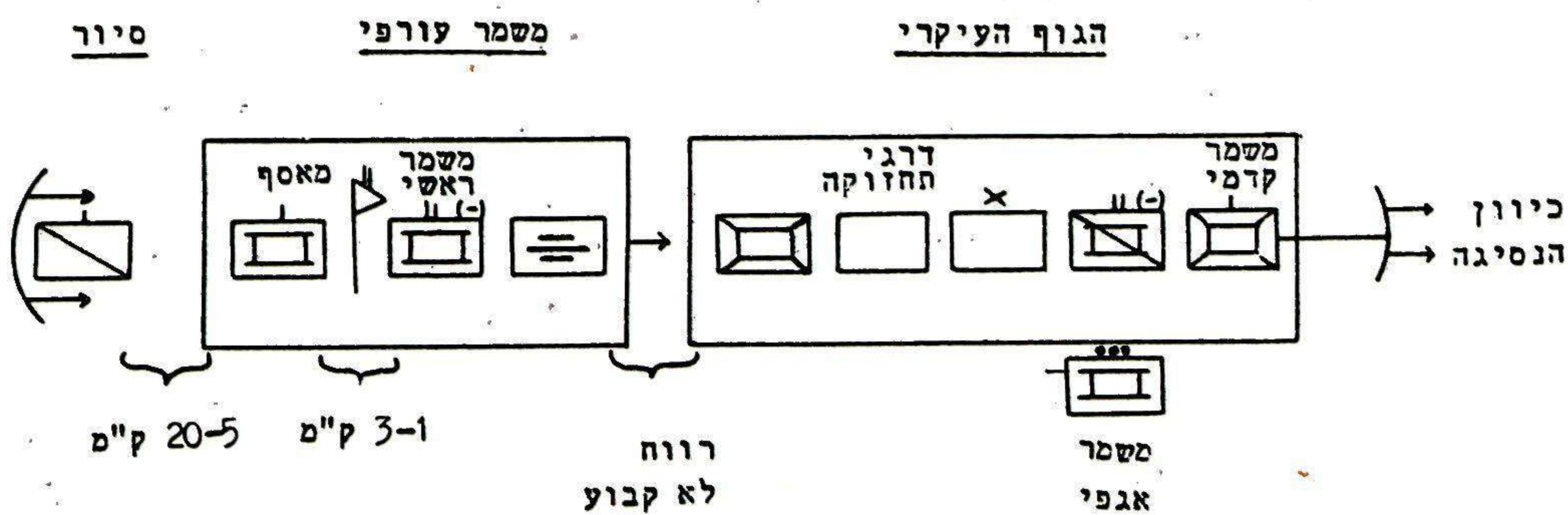
א. בנסיגת-יום, כבנסיגת-לילה, השאיפה היא לנחק את המגע עם הגוף העיקרי, הקדם ככל-האפשר, ולבצע את תנועתו לאחור בחיפוי הגייסות המחפים. אולם בהיות התצפית בלתי-מוגבלת כמעט (פרט למיסוך בעשן ותנאי מזג האוויר) אי-אפשר יהיה, בדרך-כלל, לחלץ את הכוח העיקרי מייד, אלא לאחר נסיגת כלל הכוח, בחיפוי הדדי ותוך ביצוע התקפות-נגד, לאזור המקנה אפשרות של דילול הכוח ואפשרות של היאחזות לגייסות המחפים לתחילת פעולתם.

ב. הגייסות המחפים במקרה זה, מוקצים מתוך היחידות הנסוגות תוך נסיגתן, וכאמור הקדם ככל-האפשר, והאחריות לתפעולם נשארת בידי כל אחד מן הכוחות הנסוגים בגזרתו. בגלל קשיי השליטה בנסיגה תחת לחץ ביום מתואמת אמנם פעולת הגייסות המחפים בגזרות השונות, אולם בדרך-כלל לא ניתן לרכז את השליטה עליהם ברמה גבוהה מרמת-הגדוד.

ג. תנועתו של הגוף העיקרי לאחור נעשית ללא עצירה וללא מפגשים, במקסימום מהירות לאזור העורפי. קדימה בתנועה ניתנת ליחידות בעלות כושר-תנועה מהיר, כדי למנוע סתימת הצירים, וליחידות שקל יותר לחלצן ממגע עם אויב. אם יחידה או יחידת-משנה של הגוף העיקרי הנסוג מסתבכת בקרב עם אויב עדיף, רשאי המפקד הגבוה בדרגה, הנמצא באזור, להשתמש ביחידות שאינן מועסקות בלחימה כדי לסייע ליחידה המוחקפת באש או בהתקפת-נגד מקומית.

47. תפעול כוחות שאינם במגע - ר' סעיף 44.

א. החטיבה בתנועה מאובטחת לאחור

ב. הגדוד בתנועה מאובטחת לאחור

ציור 49 - חטיבה בתנועה מאובטחת לאחור

לוחמת שרידון (143)

נ ס י ג ה ל ל א ל ח ן

כ ל ל י

48. נסיגה ללא לחץ היא תנועה מבוקרת של כוחות לאחור, ללא לחץ ישיר של אויב, כדי להימנע מלחימה בתנאים הקיימים ובמגמה להתארגן במקום ובנתונים המקנים עדיפות או יתרון על מצב קודם.

49. עוצבה או יחידה הנסוגה ללא לחץ תבצע את תנועתה לאחור בחסות משמרות מאבטחים.

שליטה וניהול

50. בשלבים הראשונים של ביצוע הנסיגה ללא לחץ (אם משך-הזמן לביצוע הוא קצר) ייחכך מצב שאי-אפשר יהיה לרכז את השליטה מייד בידי המפקדה הפוקדת, אולם השליטה המרכזית מתוכננת מראש והיא מושגת מוקדם בהרבה וקל יותר מאשר בנסיגה תחת לחץ.

51. תפעול משמרות קדמיים, אגפיים ועורפיים - ר' פרק ד פסקה 1 - "תנועות".

52. אם הנסיגה ללא לחץ מבוצעת כהמשך לנסיגה תחת לחץ, יורכב המשמר העורפי מן הגייסות המחפיים.

לחכות מיוחדות

פ ס ק ה 1

ל ח מ ת ש ט ח ב נ ו י

כ ל ל י

1. יחידות-שריון יעקפו, בדרך-כלל, שטחים בנויים, כי בשטחים מסוג זה הלחימה היא לחימה מבית-לבית, התצפית ושדות-האש מוגבלים, יש מגבלות במרחב התמרון ל-רק"מ וכך יש קשיים רבים בשליטה ותיאום. לפיכך תחבס לחימה זו על סדרת קרבות של יחידות קטנות עדיפות-חרמ"ש.

שיקולים טקטיים

2. טבעם של שטחים בנויים, שהם מגבילים את מהירותן של יחידות-השריון. תכנון של פעולות אלו צריך שיהיה מפורט, והגייסות צריך שיהיו מתודרכים באופן מדוקדק. יש לשקול את הגורמים הבאים, כשבאים לקבוע את טכניקת הלחימה ואת הנהלים בלחמה זו.

3. הגורמים המקנים יתרון למגן

א. כוח מאורגן ונמרץ, ממוקם בשטח בנוי, יכול לעצור כוח תוקף עדיף בהרבה לפרקי-זמן ארוכים. שטחים בנויים מקנים יתרון מכריע למגן על התוקף בזה, שכל קבוצת-בניינים מהווה מוצב בכוח (פוטנציאלי). על-ידי חיזוק נוסף של הבניינים, בניית מחסומים, מיקוש ואמצעים אחרים אפשר להפוך בניינים, שנבחרו לכך על-ידי המגן, למוצבים בפועל.

- ב. המגן יכול לבחור בניינים שמקנים חצפית וכיסוי אש על דרכי-הגישה לתוך העיר. התוקף חייב אפוא לשחק או לכבוש עמדות אלו כדי למנוע כיסוי אש וחצפית על דרכי-הגישה שהוא רוצה להשתמש בהן.
- ג. המגן יכול לבחור את הבניינים, או גושי הבניינים בהם יגן. בניינים אלה נותנים הסתר ומחסה. בפני התוקף עומדת הבעיה של איכוך הבניינים המוגנים. בדרך-כלל קיימים גם מחסות תת-קרקעיים, הנותנים הגנה טובה בפני התקפות-אוויר והפגזות ארטילריות.
- ד. רחובות וסמטאות מאפשרים למגן לנוע בהסתר ויוצרים קווי-אש מוכנים מראש ושטחי-השמדה. קל מאד לחסום רחובות ומעברים על-ידי מיקוש ומלכוד מחסומים ומכשולים אחרים. הכוחות התוקפים, מפאת אופי השטח בו הם חייבים לעבור, יהיו מוגבלים ומתועלים בתנועתם.
- ה. התוקף יהיה מוגבל בשימוש באש תלולת-מסלול בגלל חוסר-חצפית וכן בגלל קרבת כוחותיו ליעדים האויבים. השימוש באש שטוחת מסלול גם הוא מוגבל בגלל שדות-האש המוגבלים וכן בגלל בעיות העלולות להתעורר במגבלות הגבהה של תותחי-הטנקים.
- ו. למגן יתרון נוסף של הגנה מקומות כבוהות, שהן נותנות שליטה וחיפוי טוב לקומות התחתונות, השולטות על שדות-אש לוחכניים. כיבוש בית יהיה מסובך, וייגמר רק לאחר טיהורן של כל הקומות.
- ז. הכרת השטח על-ידי המגן מקנה לו יתרון רב לגבי התוקף ומאפשרת ריכוז מהיר של כוחות לנקודות קריטיות.

4. הגורמים המקנים יתרון לתוקף

- א. לתוקף יש יתרון התמרון, שמאפשר לו לבחור את העיר. משבודדה העיר, יכול התוקף להמשיך בהסתערות על העיר או להמשיך בבידודה עד להכרעתה.
- ב. משכותרה העיר, יכול התוקף לבחור את נקודת החדירה לעיר. ההתקפה תנוהל מכיוון אחד או מכמה כיוונים.
- ג. התוקף יכול על-הרוב להשיג תכנית מפורטת של העיר - דבר שיקל על התכנון; כן אפשר לנצל בורחים אזורחים מהעיר, או עריקים, כדי לקבל ידיעות מפורטות על העיר.

- ד. התוקף יכול לאגוף או לעקוף בניינים מוגנים דרך מרתפים, תעלות-ביוב, או על-ידי לחימה דרך הגגות.
- ה. האפשרות לבחירת מקום-החדירה נותנת יתרון לתוקף; לעומת-זאת חייב המגן לפזר כוחות רבים בעיר, דבר שבולע כמות גדולה של כוח.
5. הלחימה בחוף העיר נותנת אפוא יתרונות רבים למגן. הטנקים יכולים לסייע ללחימה, אך עיקר מאמץ ההתקפה מוטל על ה-חרמ"ש - הוא יצטרך בחוף העיר להילחם על-הרוב רגלית, בסיוע ה-זחל"מים והטנקים.

צורתם וארגונם הפנימי של שטחים בנויים

6. באופן כללי מבחינים שתי צורות עיקריות של שטחים בנויים בהם ניחקל:-
- א. כפרים קטנים.
- ב. ערים בגדלים שונים.
7. הכפרים בנויים בצפיפות רבה עם דרכים עקלקלות, המקשות על חנועת רק"מ דרכן; לעומת-זאת הבתים הם על-הרוב בני קומה אחת עם מספר מצומצם של בתים דו-קומתיים. בגלל קטנם תהיה הלחימה בהם קלה יותר, ויהיה קל יותר לאכז בניינים מבוצרים גבוהים, כאובייקטים להתקפה. קל מאד, בדרך-כלל, לכתרם, לבחור את הנקודה או נקודות הפריצה ולחפות עליהן.

8. ערים

- מבחינת הבנייה והפריסה של עיר טיפוסית אפשר לחלקה כך:-
- א. פרברים וקצוות העיר - כאן נמצאים, בדרך-כלל, בתים בודדים או קבוצות קטנות של בתים, מוקפות בשטחי-אדמה מעובדים, חצרות, גנים או שטחים ריקים. בהתקפה על בתים אלה יש לאוחס כעמדות מבודדות ולא מבוצרות ביותר, ותכנית התקפה עליהם לא תהיה שונה מכל התקפה רגילה אחרת במוצב מבוצר. ההגנה בחלק זה של העיר תשא אופי של שטח פתוח, ותהיה קשה יותר.

ב. אזור מגורים - זהו שטח-בניינים, בו נמצאים הבתים קרובים יותר זה לזה, כשחלקם מחוברים בקבוצות. מְצָדָם האחד של בתים אלה יהיה, בדרך-כלל, רחוב, ובצדם האחר חצרות או גנים. צורת-ההתקפה על שטח כזה תהיה שונה (בהתאם לצפיפות הבתים), והיא תקבל יותר צורה של לחימה מבית לבית לאורך רחובות.

ג. מרכז השטח הבנוי - זהו בדרך-כלל המרכז המסחרי. הוא יהיה בנוי על-הרוב מגושי בניינים גדולים עם מרחבים קטנים ביניהם, או ללא רווח בכלל, חוץ לגן ציבורי או רחבה פה-ושם. צורת-בנייה זו תחייב לחימה מבית לבית ומרחוב לרחוב. הלחימה כאן תהיה קשה ביותר, והיא תחייב טכניקה שונה לחלוטין מזו שננקטת בשטחים פתוחים. ההגנה בשטחים אלה קלה יותר, אף-על-פי שהיא בולעת כוחות רבים.

בערים ערביות נמצא על-הרוב רובע - בדרך-כלל החלק העתיק של העיר - הבנוי כגוש אחד צפוף, כשהבתים צמודים זה לזה והדרכים ביניהם צרות מאד ועקלקלות. הכניסה לחלק זה תהיה על-הרוב בלתי אפשרית לחלוטין, ואם יהיה צורך לכבוש תיעשה הלחימה שם ברגל בלבד.

ת כ נ י ת ה ה ת ק פ ה

9. התכניות להתקפה על שטחים בנויים מן-ההכרח שתהיינה מבוססות על לימוד מדוקדק של העיר כולה ומוצבי האויב ועמדותיו בעיר ובסביבתה.

10. הכוח התוקף יתחלק על-הרוב לשניים:-

א. כוח המסתער וחודר לעיר - שיהיה עדיף-חרמ"ש.

ב. כוח מכתר - שיהיה עדיף-טנקים.

שני הכוחות יסתייעו באש ארטילרית מתוכננת.

11. משימות הכוח המכתר הן למנוע נסיגת האויב מהעיר, לבדוד את העיר מתגבורות אויב, לחת חיפוי אש שטוחת-מסלול לכוח החודר לעיר ולהגן עליו בפני התקפות-נגד.

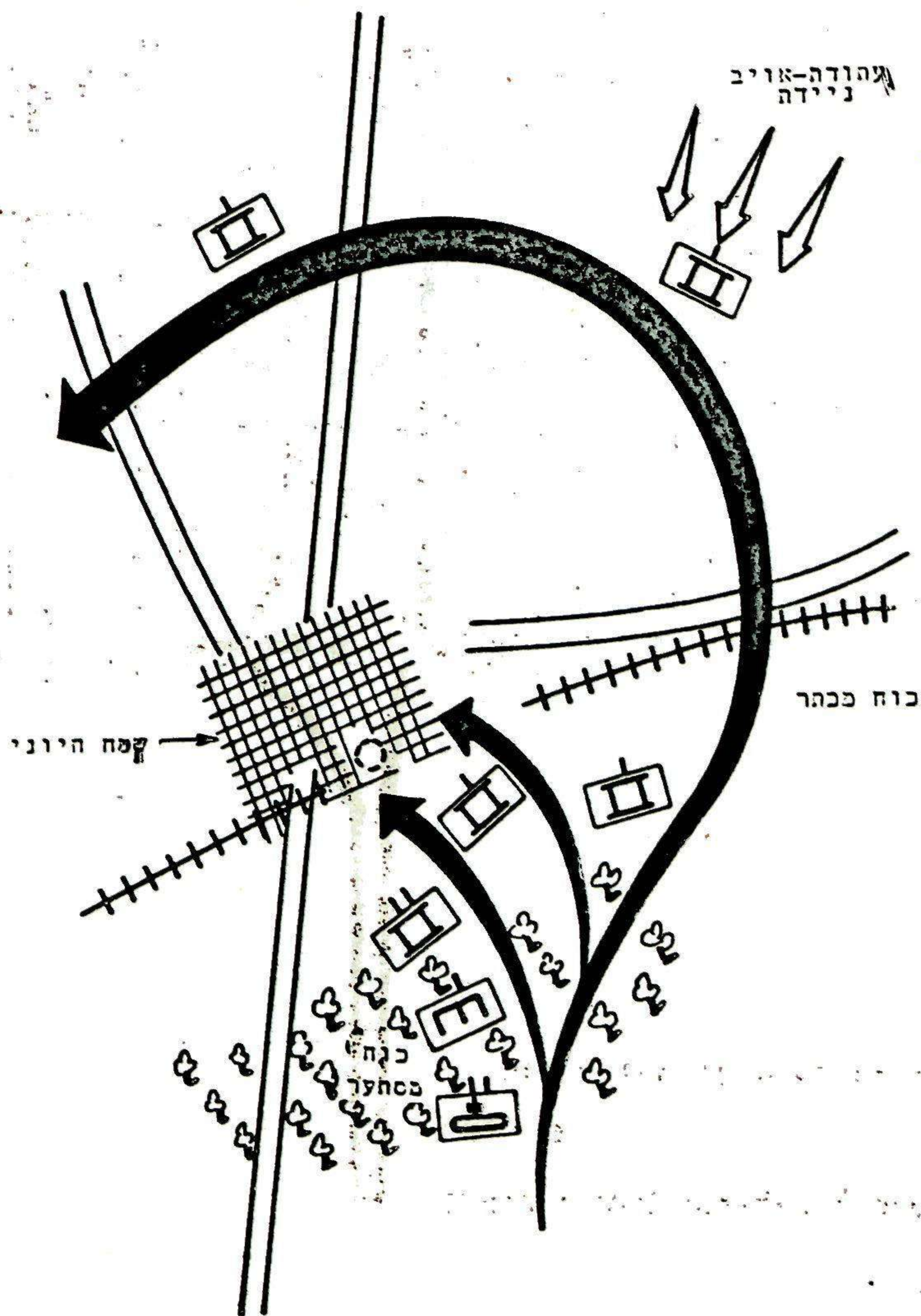
12. משימות הכוח החודר לעיר הן לכבוש את העיר ולטהרה, ולהתחבר עם הכוח המכתר.

13. ההתקפה תנוהל על-הרוב בשלושה שלבים:-

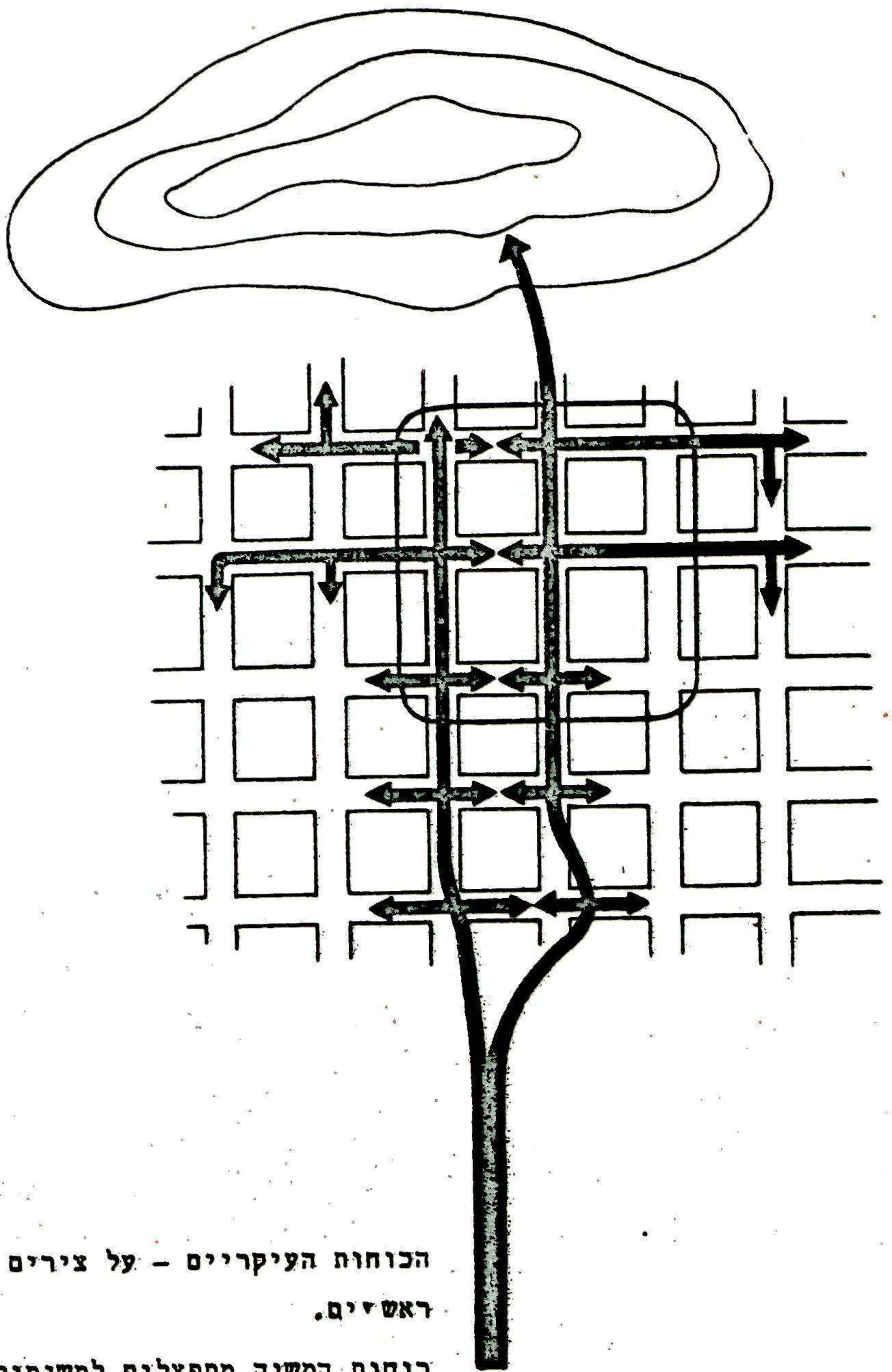
א. שלב א - כיחור העיר ובידודה.

ב. שלב ב - חפיסה פאת העיר.

ג. שלב ג - כיבוש שטחי של השטח הבנוי.

ציור 50 - כיחור השטח הבנוי

הכוחות העיקריים - על צירים
 ראשיים.
 כוחות-המשנה מחפצלים למשימותיהם.

ציור 51 - החקפה על שטח בנוי

14. שלב א

בשלב זה תבודד העיר וייתפסו פרטי-נוף השולטים על הגישות לשטח הבנוי ועל מבואותיו. התוקף יתפוס שטחים כאלה מחוץ לשטח הבנוי, שמהם יוכל לחפות על החדירה לשטח הבנוי. הטקטיקה והטכניקה של שלב זה אינם שונים מאלו של התקפה על כל יעד מוגן אחר.

15. שלב ב

- א. בשלב זה תיתפס פאת היעד (השטח הבנוי). יש לוודא חיסולה, או לפחות שיתוקה, של אפשרות התצפית והאש שטוחת-המסלול של המגינים על דרכי-הגישה לשטח הבנוי. התוקף ינצל את שטח-ההיאחזות, שתפס בפאת השטח הבנוי, כדי להתארגן מחדש ולהתפצל לכוחות-משנה להמשך הלחימה, וכך כדי לתפוס עמדות אש לחיפוי על המשך ההתקפה ולהכניס כוחות נוספים לתוך העיר.
- ב. החדירה הראשונית תיעשה בחזית צרה, כשהטנקים מובילים. כל האש המסייעת האפשרית תרוכז לנקודה שנבחרה לחדירה. הכוחות המסתערים יתקלו במכשולים, מוקשים ואש נ"ט יעילה. יקל להתגבר עליהם, אם ההסתערות תנוהל במקסימום מהירות, כשהיא נתמכת על-ידי ריכוז מקסימלי של אש הנשק האורגני והמסייע נשענת על אפקט ההלם של מסת-השריון. הסיכויים להצלחה יתגברו, אם ההתקפה תבוא מכיוון בלתי-צפוי, ומן הרצוי בשעות-הלילה האחרונות, לפני אור ראשון, או תוך שימוש רב בעשן.
- כדי לבצע חדירה בחזית צרה יסתער הכוח על-הרוב בתבנית שדה; אין זה אומר, שכל יחידות-המשנה ינועו בשדרה אחת, אלא שיש ליצור תבנית שתביא לקיצור פרק-הזמן הדרוש לכניסה לשטח הבנוי ולפריסה בתוכו. בכל-עת ייפרסו היחידות המובילות עם הכוח, במקביל או בדירוג. הכוח המסתער צריך שיכלול כוח הנדסי משוריין וטנקי-סער כדי להתגבר על מכשולים ומוקשים.
- ג. ה-חרמ"ש יסתער בשלב זה, כשהוא רכוב עד לקו-הבניינים, כדי לעבור מהר ככל-שאפשר את השטח הפתוח, שהוא הפגיע ביותר. בקרבת הקו הבנוי יצטרך ה-חרמ"ש להילחם רגלית, כשהוא מתחלק לקבוצות קטנות עם משימות מוגדרות מראש. כבר בשלב זה יש צורך בשיתוף-פעולה הדוק בין הטנקים ל-חרמ"ש לעתים כדי הקצאת כיחה מסוימת לטנק מסוים, שיפעלו במשותף תוך קיום קשר טלפוני או סימניה מוסכמים.

ה-חרמ"ש, שנע רגליה, ינוע על-הרוב מאחורי הטנק כדי לא להפריע לַיצור האש של הטנק וכך כדי להשתמש בטנק כמחסה נייד.

הטנק יסייע ל-חרמ"ש בכיבוש בניינים על-ידי אש, כשהוא מצטרף בהקדם ל-חרמ"ש שתמרן קדימה. ה-זחל"מים ינועו קרוב ככל-האפשר לטנקים ול-חי"ר, הלוחם רגליה, כשהם מעבים באש מקלעים את אש הטנקים וה-חי"ר, או כשהם מאבטחים ומכסים באש רחובות וחצרות, באגפיו של הכוח הלוחם.

לעתים, כאשר השטח החיצוני של השטח הבנוי מבוצר מאד, תבוצע ההתקפה כמבצע הבקעה של כל יעד מבוצר אחר.

16. שלב ג

א. שיטת הפעולה בשלב ג משתנה - החל בלחימה עיקשת וכיבוש רובע אחר רובע ובית אחר בית וכלה בשטיפה מהירה של השטח הבנוי, תוך טיהור מספר שטחים חיוניים חשובים. שלב זה מתחיל ללא הפסקה עט גמר שלב ב. הטכניקה של כיבוש או טיהור תלויה במשימה, בגודל העיר, בשיטת הבנייה ובגודל הבניינים, וכך בעצמת האויב ובמיקום כוחותיו.

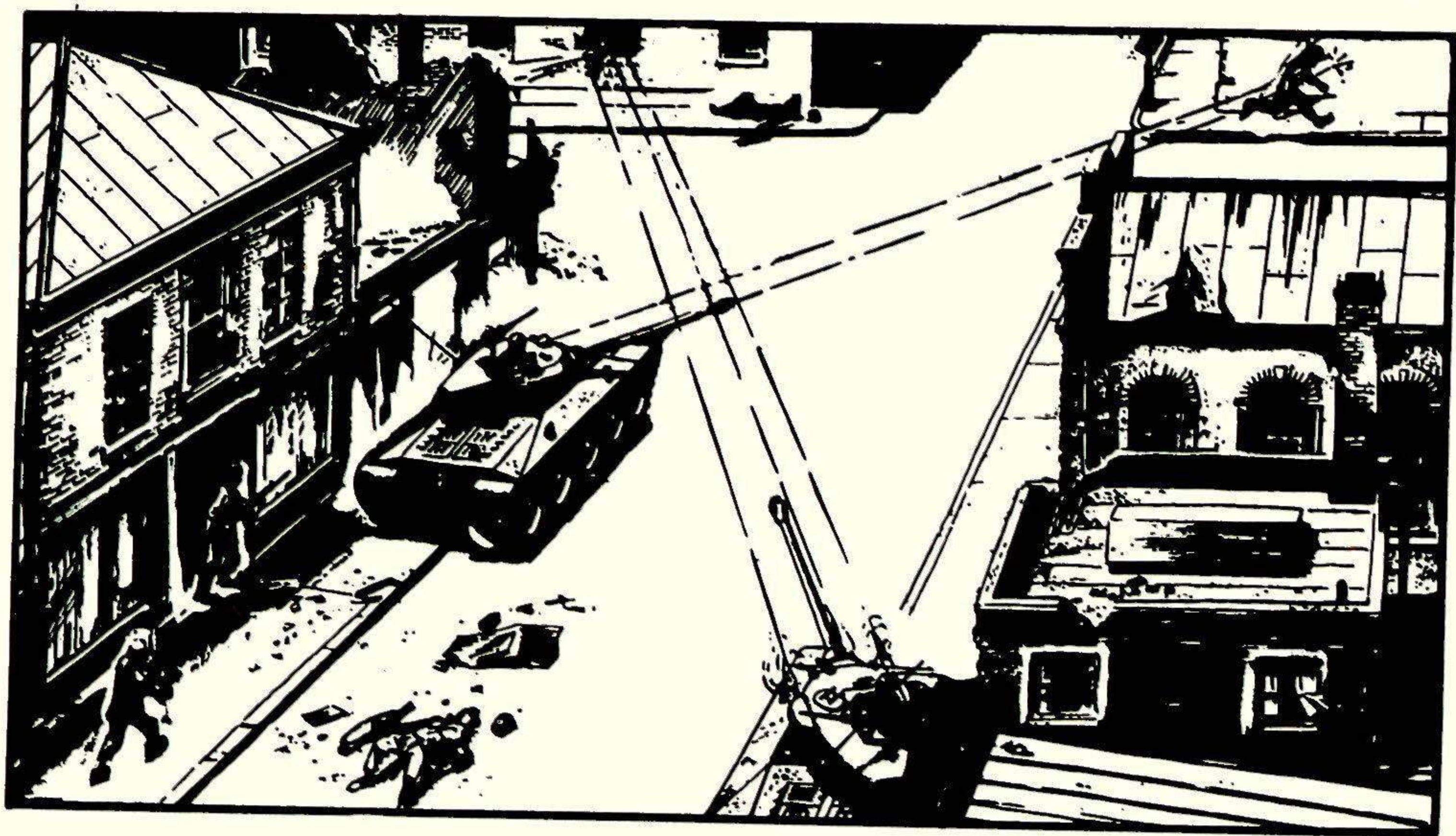
ב. הגורמים המשפיעים על בחירת שיטת הלחימה ואופן-ביצועה הם:-

(1) כאשר השטח הבנוי הוא גדול מאד (עיר גדולה) ומבוצר היטב, או כאשר המשימה מחייבת השמדה וטיהור מושלם של כוחות האויב, תבוצע הלחימה מבית לבית ומרובע לרובע. השטח יחולק לגזרות-פעולה ליחידות-המשנה, כשכל יחידה חייבת לטהר את כל האויב בגזרתה בלי להשאיר מאחריה קני-ההתנגדות. הלחימה תבוצע, במקרה זה, כשה-חרמ"ש לוחם רגליה מבית לבית, בחיפוי טנקים בודדים ומקלעי ה-זחל"מים.

גם במקרה זה יש לשאוף להשתלט תחילה על השטחים החיוניים של העיר.

(2) כאשר השטח הבנוי הוא קטן או כשהוא גדול אך מוגן דליל בכוחות קטנים, ישאף הכוח התוקף לשטוף דרך העיר או לתוך העיר במקסימום מהירות, כשטנקים מובילים ולאחריהם ה-חרמ"ש. רק בנסיבות מיוחדות ובכבישים מיוחדים יוכלו להוביל יותר מטנק אחד או שניים בראש השדרה. לאחר הטנק הראשון ינועו שאר הטנקים של המחלקה המובילה, ורק אחריהם, אם לא נעה יחידת-טנקים גדולה ממחלקה, ינוע ה-חרמ"ש. בכל-עת יש לצננות ליחידות-הטנקים לפחות מחלקות חרמ"ש, חבלנים או הנדסה כדי להתגבר על בעיות קטנות, העלולות לצגץ בדרך. מקלעי הטנקים וה-זחל"מים יפתחו באש תוך תנועה, כשהם מכוננים לחלונות ולגגות הבתים משני עברי הרחוב.

ה-חרמ"ש יישאר רכוב, עד שיוכרח לרדת כדי לסייע לטנקים להתגבר על כלי-נשק-נ"ט קצרי-טווח או ארוכי-טוח. ה-חרמ"ש יצטרך לפנות גם מכשולים ומחסומים, שיפריעו לתנועת הטנקים. כאשר ה-חרמ"ש נלחם רגלית, כדי לאבטח את הטנקים מאש מונחת מבניינים, תנוע כיחת-חרמ"ש בכל צד של הכביש, בקו אחד עם הטנקים המובילים. ה-חרמ"ש יפעל בהתאם להתנגדות שבה ייתקל הכוח, כשלפעמים יוצרך לטהר באש כל פתח הפונה לכביש על-ידי אש נשק-קל ורימונים. על כמה חיילים מכל כיחה יוטל לאכז ולעסיק מטרוח בקומות העליונות ובגגות הבתים, בצד הנגדי של הרחוב. הטנקים המובילים ימשיכו בינתיים להמטיר אש על מטרוח בהן עלול להימצא אויב רחוק יותר, לאורך הרחוב. כאשר ההתנגדות היא חזקה, עלולים כל סמטה או רחוב צדדי לשמש קו-אש של תוחת-טנק או כלי-נ"ט אחר, ויש אפוא לחצותם בזהירות. ה-חרמ"ש יבדוק רחובות אלה לפני מעבר הטנקים, ולעתים אף יציב כלי-נשק לאורכם. אם צפויה סכנה נ"ט רצינית מאחד האגפים, יהיה צורך לעתים להפריש טנק ו/או כיחת חרמ"ש בהצטלבות כזאת. אם יהיה צורך בהפרשת כוחות רבים כאלה לאורך נתיב-הלחימה, יהיה הכרח להחליף לאחר-זמן את היחידה המובילה, כאשר זו תידלדל.

כל טנק נע סמוך לבתים שבצד האחד של הרחוב, כשהוא מחפה על הצד שכנגד ויורה לכל דבר חסוד.

ציור 52 - מתן אש בשטח בנוי

17. אמצעי-שליטה

לחיימה בשטח בנוי מחייבת אמצעי-שליטה ברורים ומוגדרים, שיובאו לידיעת כל הכוחות הפועלים כדי להקל על השליטה וניהול הקרב. ואלה הם אמצעי-השליטה:-

א. גבולות-גזרה וגזרות-פעולה

בשטח בנוי, ובעיקר כשיש הכרח בטיהור השטח כולו, יש לתחום גבולות במרכז גוש-הבניינים, כששני צדי-רחוב ניתנים לאותה יחידה. גזרות-הפעולה שיוקצו ליחידות תהיינה צרות יחסית. רוחבן יהיה תלוי בעצמת האויב, בגודל הבניינים ובהתנגדות הצפויה. על-אף שרוחב-הגזרה עלול למשוך את המפקד להעסקת כוחות רבים, יש לשמור על עתודה, שתהיה קרובה לכוחות המובילים, כדי להיכנס מהר לפעולה, לשמור על התנופה, לנצל הצלחה או לבלום התקפות-נגד של האויב.

ב. יעדים

היעדים צריך שיהיו מוגבלים ומוגדרים. יעדים, כמו הצטלבויות בניינים חשובים או עצמים בולטים וקלים לזיהוי - יקלו על השליטה. ספרור הבתים לאורך נתיב התנועה יפשט את הקצאת היעדים ואת הדיווח. כאשר קובעים רחוב בניצב להתקדמות כיעד, יש לציין האם הכוונה לרחוב (ואז יש לכבוש גם את הבתים שמעברו השני) או רק לצד הקרוב של הרחוב. יחידות ידווחו על כיבוש יעדיהן הסופיים וימשיכו להתקדם רק לאחר קבלת הוראה נוספת.

ג. קווי-דיווח

יש להשתמש בקווי-דיווח כדי להקל על השליטה והדיווח וכדי לווסת את התקדמות הכוחות התוקפים ולכוונם. קווי-הדיווח, כאמצעי-שליטה, הם מגבילים פחות מיעדים, ואיך הכוח חייב לעצור עם הגיעו אליהם אלא רק לדווח. כקווי-דיווח ישמשו רחובות ראשיים, קו-רכבת וכו'.

18. משימות החרמ"ש בלחימה בשטח בנוי

- א. איכון מטרות כדי להעסיקן באש טנקים.
- ב. שיתוק כלי נשק נ"ט של האויב והשמדתם.
- ג. כיבוש עמדות וטיהור בניינים בחיפוי טנקים.
- ד. הגנה על הטנקים מפני נשק-נ"ט קצר-טווח.
- ה. אבטחת שטח שנכבש וטוהר.

19. משימות וטנקים כלחימה בשטח בנוי

א. שיחוק עמדות-אויב באש מקלעים, כחיפוי ל-חרמ"ש המסתער.
ב. השמדת מצדיות האויב באש תותחים. מפקד-הטנק ישתמש בסוג התחמושת המתאים להבקעת קירות, להריגת האויב או להנסחת הטנקים יירו בראש-וראשונה לקומות-הקרקע. כדי לאלץ את האויב לרדת למרתפים ולאפשר ל-חרמ"ש לתוקפו ולהשמידו, או לעלות לקומה עליונה, ששם תוכל אש-הטנקים להשיגן ביחור קלות.

ג. הריסת מחסומים ברחובות.

ד. פריצת כניסות לתוך בניינים, שפתחיהם חסומים על-ידי מכשולים, הריסות או אש אויב.

ה. העסקה באש של כל מטרה נוספת, שצוינה על-ידי ה-חרמ"ש (ציור 49).

ז. הקמת מחסומי-דרכים

20. הפעלת יחידות ח"פ זבסיוע

בסעיפים הבאים נעסוק בהפעלת טנקים בסיוע ל-חרמ"ש וכך ביחידות הנדסה וסיוע שונות.

21. טנקים

א. רחובות וסמטאות יוצרים קווי-אש קבועים ומוכנים וקווי-עצירה מוכנים מראש. תנועת כלי-הרכב מוגבלת מאד ונתונה לסכנת מארבים ואש מטוח קצר. הטנקים נתונים לסכנה גדולה יותר, כי מגבלות ההנמכה וההגבהה מקטינות את האפשרות לירות לקומות-קרקע ולקומות עליונות בטוחים קצרים.

ב. כאשר מחלקת-טנקים תהיה ח"פ פלוגת חרמ"ש, ינועו שני טנקים עם כוח ה-חרמ"ש המוביל, והטנק הנותר יסייע באש מעל לראש באגפים, בתותחיו ובמקלעיו. לפחות כיתת-חרמ"ש אחת תוצרך להיות צמודה לטנקים אלה כדי לספק אבטחה צמודה.

ג. הטנקים ישמשו בתחמושת נפיצה נגד מחסומי-דרכים, וישמידו עמדות-תצפית ארטילריות שימצאו בנקודות גבוהות, ארובות, מגדלי מסגדים וכו'; אנשי-הצוות חייבים להיות ערים לגילוי מצדיות בנויות בתוך בניינים. אסור לטנקיב לעצור או לנוע לאט ליד בניינים שעדיין לא נתפסו על-ידי כוחותינו, משום שהאויב עלול להטיל עליהם ולתוכם רימונים, מטעני-חבלה וחומרי-הצחה שונים. מעברי-מים וגשרים צרים ייבדקו על-ידי חבלנים כדי לגלות מוקשים או מלכודות אחרות, הטנקים ינועו בחיפוי הדדי, כשלכל טנק מוקצים חיילים מיוחדים לאבטחה.

ד. טנקים בתנועה צריך שינועו צמוד לבניינים, משני צדי הרחוב המוחזקים על-ידי כוחותינו, כשהם מחפים על הצד הנגדי של הרחוב ויורים על כל דבר חשוד, המתגלה להם. כל אנשי-הצוות חייבים להיות ערים לסימנים שיינתנו להם על-ידי חיילי ה-חרמ"ש, מתוך הבניינים משני עברי הרחוב. מפקדי הטנקים יחזיקו את נשקם האישי ורימונים בכוננות לפתיחה באש.

22. ארטילריה

הארטילריה תופעל בשליטה מרכזית, בתפקידה הרגיל של סיוע קרוב. במשך שלב ג תפחת יעילות הארטילריה בגלל תצפית מוגבלת ומפאת קרבת כוחותינו לאויב. הארטילריה צריכה לפעול בזוויות תלולות, כדי שתוכל לירות מעבר לבניינים גבוהים. מרעומי-זמן ומרעומי-קרבה יעילים מאד לגבי אויב על גנות ומאחורי מחסומים. אחת מאפשרויות-השימוש בארטילריה היא חסימת רחובות או הצטלבויות באש. בגלל כמויות-התחמושת הרבות הנחוצות למשימה כזאת, תהיה פעולה זו, על-הרוב, לזמן קצר. ארטילריה מתנייעת (105 מ"מ, 155 מ"מ) יעילה כנשק בכינון ישיר בסיוע לכוחות התוקפים, אלא שהם פגיעים כמובן לנשק נ"ט.

23. מרגמות

מרגמות 120 מ"מ ו-81 מ"מ יופעלו, בדרך-כלל, בפיקוד יחידת-האם. פצצות עם מרעומי-הקשה מיידים יעילים רק לגבי חיילים על גנות ומעבר למחסומים. השימוש במרעומי-השהיה, בעיקר של 120 מ"מ, יאפשר חדירה גם דרך גנות כדי להשמיד אויב בתוך הבניינים. המרגמות יופעלו גם להנחתות עשן כדי לאפשר מעבר הצטלבויות ושטחים פתוחים אחרים. הן המרגמות והן התותחים יהיו בפריסה, ברגע שהסוללות יוצרכו לדלג לתוך העיר.

24. פלסים

יחידות-פלסים יינתנו על-הרוב ת"פ היחידות התוקפות, כשיחידות-משנה שלהן ינועו עם הכוחות הקדמיים ולעתים תחת פיקודן. תפקידן לפנות מוקשים, להרוס מחסומים ולפרוץ מעברים ופתחים חסומים, וכן לבצע הריסות.

הגנה בשטחים בנויים

25. יהיה בזה בזבוז להטיל משימת-הגנה בשטח בנוי על כוחות-שריון עצמאיים. אך לפעמים ייאלץ כוח משוריין להגן על שטח בנוי פרק-זמן מוגבל, בעיקר לאחר כיבושו, עד להגעת כוחות-חי"ר. גם בנסיבות אלה תוטל המשימה בעיקר על כוח עדיף-חרמ"ש.

26. דרכי-פעולה אפשריות

בהגנה על שטח בנוי עומדת בפני המגן הבחירה בין שתי דרכי-פעולה אפשריות עיקריות:-

א. ביסוס מערך-הגנה רצוף והיקפי סביב ההיקף החיצוני של השטח הבנוי בלי לוותר על שום חלק ממנו. בשיטה זו תהווה מערכת-מוצבים דלילה את מערך-ההגנה ההיקפי. המוצבים ימוקמו בבניינים עיקריים, שמאפשרים שליטה וחוסמים את הכניסות לעיר. ברווחים שביניהם לא ימוקמו עמדות משלימות. עם התגלות מאמצי-ההתקפה של האויב יתוגברו הגזרות המותקפות ויעובו על-ידי עתודה כדי לחזק את המערך ההיקפי החלש.

ב. ביסוס מערך-ההגנה על החלק החשוב של העיר, המאפשר הגנה יעילה עליו, מבחינת מבנהו ובהתאם לגודלו של הכוח המגן, תוך ויתור מראש על חלק מהשטח הבנוי. גם בשיטה זו יוגן חלק העיר שנבחר במערך-ההגנה רצוף והיקפי שיהיה חזק, צפוף ומבוצר ביותר. בדרך זו ניתן יהיה לשמור את העתודות בעיקר להנחתת התקפות-נגד ופחות לתפקידים של גזרות מותקפות.

27. העומק בהגנה יישמר על-ידי:-

א. הוצאת גייסות מחפים מחוץ לשטח הבנוי, כל עוד לא כותרה העיר וקיימים תנאים המאפשרים הפעלת כוחות מחוץ לעיר.

ב. לחימה סביב היקפה החיצוני של העיר כדי למנוע מהאויב לחדור לתוכה.

ג. עומק ההגנה בתוך העיר על-ידי מוצבים שיבוצרו בבנייני-מפתח, או אפילו בשטחים שולטים, וכך על-ידי מערכים נגד-חדירה. בשטח בנוי ייקבע, בדרך-כלל, שטח חיוני, שיבוצר וישמש מערך-ההגנה אחרון, שבו יתרכז הכוח להגנה בהתערער מערך-ההגנה ההיקפי.

ד. כוחות-עתודה, שיפעלו במהירות גדולה ביותר כדי לכתר ולהנחית התקפות נגד להשמדת כל כוח שחדר לעיר. במקרה שכוח אויב הצליח לבסס את היאחזותו בחלק מהשטח הבנוי, הם יפעלו יחד עם הכוחות נגד-חדירה כדי לסגור היקפית את מערך-ההגנה בגזרה שנפרצה.

28. לחימה מחוץ לשטח בנוי

כאמור, בלחימה בשטח בנוי מוגבלת לחימת השריון, ולכן ישאף כל כוח משוריין, גם כשמשימתו להגן על שטח בנוי, להילחם ככל-שאפשר מחוץ לשטח הבנוי ובהיקף החיצוני של העיר, בעיקר עם הטנקים שלרשותו, שכן השטחים שמחוץ לשטח הבנוי יתנו לו את האפשרות לנצל את אש-הטנקים שטוחת-המסלול.

29. לחימה בתוך השטח הבנוי

- א. מרבית המוצבים בשטח בנוי יוקמו בבניינים השולטים והמוצקים ביותר, הנמצאים במצלבי-רחובות ובפאתי העיר. בבחירת הבניינים יש להתחשב לא רק ביכולת השליטה שלהם על הדרכים אלא גם באפשרות לסיוע אש הדדי עם מוצבים שכנים.
- ב. ארגון ההגנה של מוצב מוגן יכול שתי מערכות של עמדות ומכשולים, אחת - להגנה-חיצונית כדי למנוע מהחוקף אחיזה במוצב, ושנייה - להגנה פנימית בתוך הבניינים.

30. זחל"מים וטנקים בשטח בנוי

- א. ה-חרמ"ש בהגנה יופעל, כשהוא מתבצר בתוך הבניינים והמוצבים, וה-זחל"מים מוצבים לעיבוי אש המוצב, לאורך רחובות, סימטאות וחצרות כדי ליצור קווי-אש קבועים ושטחי-השמדה, נוסף על העמדות בתוך הבניינים. זחל"מים ינוצלו גם כאמצעים לתקשורת, לפינוי נפגעים ולהעברת תחמושת ואספקה.
- ב. הטנקים יוצבו גבוה בעמדות, לאורך רחובות ובעמדות השולטות על שטחים פתוחים, כדי לאפשר להם שדות-אש ארוכים ככל-האפשר.
- ג. על-ידי הכנה מראש אפשר להציב זחל"מים, ובעיקר טנקים, בתוך בתיים, בתנאי שתוכנן בשבילם יציאה לאחור בשעת-הצורך.
- ד. עתודה מרכזית - בנויה מ-חרמ"ש רכוב ב-זחל"מים, טנקים והנדסה - תונחת ככוח לעיבוי מערכים, לחסימת דרכים שנפרצו ולהנחתת התקפות נגד להשמדת אויב בטרם תחבס בחלקים שכבש.

31. קשר-האלחוט, בעיקר בשלב ג, יהיה נתון להפרעות, הן בגלל מיסוך והן בגלל הפרעות חשמל והפרעות אחרות בשטח בנוי. יש להרבות להשתמש בקשר-רצים וכך בסימנים מוסכמים בעזרת זיקוקים, עשן צבעוני ואמצעים פירוטכניים אחרים - כדי לסמן בקשות לאש, הפסקת אש או העחקה אש וכך כדי להודיע על כיבוש בית וכו'. זחל"מים יכולים לשמש אמצעים ניידים להעברת הודעות. בהגנה ירבו להשתמש בקשר קווי.

מ נ ה ל ה

32. פינוי נפגעים

פינוי נפגעים בשטח בנוי יחייב הקצאה כמות מוגברת של אלונקאים. לעומת-זאת יוכלו החובשים לטפל בנפגעים בפנים, בחסות הבניינים ובתוכם. נקודות פינוי וריכוז של נפגעים יוקמו קדימה ככל-האפשר. בהתקפה יש לתכנן סימון מוקדם של בניינים לריכוז נפגעים בהם.

33. תחמושת

סוג זה של לחימה בולע כמויות גדולות של תחמושת, לכן יש להקים מצבורי-תחמושת קדימה ככל-האפשר, הן בהתקפה והן בהגנה. נוסף על-כך יש לשאת מצבורים ניידים של תחמושת בכל רמה (עד רמת הפלוגה) בתוך זחל"מים, שיוקצו מראש לכך.

פ ס ק ה 2

לחמת שטח הררי

כ ל ל י

34. השטחים ההרריים, הצפויים בזירות הלחימה של צה"ל, מגוונים בחבל'טם ותכסיחם: - מתאי-שטח שסועים במצוקים ומדרונות תלולים, בעלי קווי רכס ואפיק חדים ומפותלים, עד לרכסים ושיפולי הרים מתמשכים; מכיסוי צפוף של חורשות וקבוצות עצים עד לשטח חשוף לחלוטין, ומאזורים מכוסי סלע קשה ומשטחי-לבה, או חלקות זרועות גוש-סלע, חלוקי-אבן וטרסות, עד למשטחי אדמה רכה ומחפורות.

35. תכונות אלה של הקרקע מגבילות את העבירות לכבישים או דרכים קיימים, או קטעים קצרים יחסית (קווי רכס, גאיות), שהם עבירים מטבעם או שהוכשרו לכך.

36. מסחבר מאליו, שהמפתח לתפעול כוח צבאי בשטח הררי טמון בהשתלטות על הצמחים והצירים המובילים אליהן.

37. כוחות-שריון, שתפעולם מושחת בראש-וראשונה על תמרון רצוף של "עצמת-אש מוגנת-שריון" אל היעדים ועל היעדים, יתקשו, בנתונים אלה של שטח, למצות את מלוא-עצמת-ההלם מהכוננותיהם הבסיסיות. קשיי-העבירות מגבילים את כושר התמרון של הכוח המשוריין. השיפועים מקשים על מתן אש לזוויות הגבהה והנמכה החורגות מתחום היכולת הטכנית של כלי הנשק השונים, וקשיי-הפריסה מצמצמים את אפשרות-הפעלתן של מסגרות גדולות. אולם יהיה זה משגה לשלול אפשרות של יצירת פעולת-הלם מוצלחת של שריון באזורים הרריים, וזאת דווקא בגלל הישענותם הטבעית של כוחות מגינים על ידיעת מגבלות השטח; כוח-שריון שיצליח להסתכן בפרט-נוף "בלתי-עביר" (שנבדק היטב ונמצא עביר, או שהקטעים הבלתי-עבירים בו הוכשרו) אל אגפו או עורפו של מערך אויב, ישיג פעולת-הפתעה מקסימלית, וכתוצאה מכך - פעולת-הלם מוחצת פי-כמה מאשר בתנאי-שטח רגילים. "שטחים בלתי-עבירים" אלה, הנתונים לצליחת שריון על-ידי בחירת קו התקדמות נכון ו/או על-ידי ביצוע הכשרות, באמצעים הנמצאים בידי הכוחות, נקראים נתיבים.

38. להלן כמה כללי-יסוד בתפעול שריון בשטח הררי באורח חוקפני:-

א. כדי להימנע, ככל-שאפשר, מקרבות-הבקעה וכדי להשיג מקסימום הפתעה, יש לבדוק במדויק את אזור הפעולה - בעזרת מפות, חצ"א וסיוורים למיניהם - כדי לאכן נתיבי-עקיפה כדאיים (שהשקעת העבודה הנדרשת עומדת ביחס לאמצעים ולשיקולי זמן ומרחב) אל עורפו או אגפו של המערך, או כדי להתחבר לצירים המקנים יתרון. לעתים ניתן, על-ידי שימוש נכון בנתיבי-עקיפה, להשתלט על שטחים חיוניים בעורף מערך האויב, לגרום לכיתורו ולהשיג בכך את הכרעת המערכת או הקרב.

ב. כדי למצות את מלוא-יכולתם של הכוחות ובהתחשב בזה שהצירים הם בעלי כושר-פריסה מצומצם, יבוצע התמרון בכמה צירים.

ג. תמרון כוחות בכמה צירים, הניתנים בנקל לחסימה, מחייב ניצול צירי-רוחב לשם העברת כוחות או מאמצים; לעתים - בהעדר צירי-רוחב - יהיה כדאי השיקול לפרוץ צירים כאלה בעזרת כוחות-הנדסה.

ד. בגלל ההגבלות באפשרויות התמרון בצירים, יבואו לביטוי בלחימה בעיקר הכוחות הקדמיים; מכאן, שהציווח בין טנקים, חרמ"ש, סיור, הנדסה וארטילריה הוא חיוני כבר ברמה הטקטית הנמוכה.

ה. שיתוף-הפעולה עם חיל-האוויר הוא הכרח לשם קבלת אינפורמציה מעודכנת, לצורך פעולות-אמנעה בצירים ולשם הנחתת כוחות קטנים לאבטחת מעברים, מצרים וכו' (בעזרת מסוקים).

תפעול השריון בצורות הקרב

39. כללי

א. תפעול השריון בצורות-הקרב כבר הוסבר בהרחבה בפרקים קודמים. בסעיפים הבאים נעסוק אפוא רק במיוחד שבתפעול שריון בתנאי-שטח הרריים.

ב. כבר הוזכר הצורך בלימוד יסודי של הקרקע כדי להתגבר על מגבלותיו; הנתיבים שיימצאו - אם עבירים מטבעם ואם טעונים הכשרה - יסומנו במפות הקוד; נתיבים אלה חשיבותם רבה בשיקולי המפקד בעת הערכת המצב.

תפעול השריון בפעולות התקפיות

40. מפאת מגבלות התמרון יש לבנות את צוות-הקרב על בסיס חזק של חרמ"ש, מופעל לעתים רגלית; תפקידם של הטנקים מצטמצם לעתים קרובות במתן חיפוי, כשמנצלים כל אפשרות לחמרון עם חיפוי זה קרוב ככל-האפשר אל היעדים. אולם כל-אימת שאופי השטח וסוגי המכשול מאפשרים הסתערות רכובה, תבוצע הסתערות זו, אם גם בשיטה שונה מן המקובל.

41. טכניקה של תנועה

מפאת קשיי התמרון בצירים יש לנוע בתבנית של שדרה, לפי סדר-הקדימות להכנסת הכוחות לקרב. ציווח חוך תנועה כמעט שאינו בר-ביצוע מפאת התנאים המשתנים של הזירה; על-כל-פנים - בקטעים רבים וארוכים יהיה זה מן הנמנע. מכאן, שבניית הכוח המוביל ברמה הטקטית הנמוכה - החלוץ - בראש כצוות-קרב עצמאי הוא הכרח; כן יקבעו שיקולי המפקד, לאור ראיית המשימה הסופית ואפשרויות ההיתקלות בעת התנועה, את סדר-התנועה של הכוחות בצירים, לפי סדר הכנסתם לקרב.

42. בחינתם של הצירים ונתיבי-העקיפה מאפשרת על-הרוב לאכז במדויק את הקטעים הבלתי-עבירים (מטבעם, או מחמת מכשול) או שהעבירות בהם מוטלת בטפס לכל הכוח לחלק ממנו. במקרה זה תתוכנן ההתגברות על מגבלות אלה מראש על-ידי הקצאת כוחות להכשרת קטע הציר או הנתיב, על-ידי קביעת סדר תנועה בשדרה או קביעת נקודת-חילוץ באזור-התורפה לשם ייגרו ר"מ על-ידי ר"מ שעבירותו טובה יותר ועל-ידי פיתוח תרגולות, הנשענות על שימוש בעוגנים וכבלים או על-ידי שילוב שיטות אלה באופן מתוכנן או מאולתר.

43. התנאים המיוחדים, הנוצרים מקשיי החמרון בצירים, מחייבים משטר-תנועה מוקפד, שבא לוודא תנועה רצופה על-אף המגבלות, כמפורט להלך:-

- א. תנועת הכוחות בצירים תהיה חד-סטריית - לפניים.
- ב. התנועה חבוצע בצד הציר כדי לאפשר למפקדים לנוע באופן חופשי.
- ג. יוקפד על רווחים נכונים בין כלי-ה-רק"מ ובין שדרה לשדרה; הצטופפות בצירים הצרים תעשה את הכוחות לפגיעים ביותר לאש ארטילרית ולמטוסים.
- ד. שהיות יבוצעו ככל-האפשר באזורי עקיפה או המחנה שתוכננו מראש. אזורים אלה ינוצלו גם, במידת-הצורך, להכנסת שינויים בסדר התנועה; כן ירוכזו בהם נפגעים שפוננו לפניים.
- ה. ר"מ או רכב מקולקל יפונה בכוח עצמו (על-ידי המתנע) או על-ידי גרירה או דחיפה לצדי-הציר; באזורים משופעים - יעוגן.
- ו. חילוץ ר"מ מקולקל או תקוע ייעשה בשיטת התרגולת.

44. טכניקה של תפעול טנקים בתנועה ואש

מפאת ההגבלות בהגבהה ובהנמכה של התותח והמקלע המקביל יש לבחור את העמדות בחבונה, ולעחים אף במדרונות קדמיים; לעומת-זאת חודות לאפשרות של מתן אש מעל לראש מוטב להיערך בעמדות-אש מקווי-רכס. יש לחפש דרכים לשיפור זוויות ההגבהה וההנמכה, כגון: הגבהת החלק האחורי או הקדמי של הטנק בעזרת סלעים, אדנים וכו'. על-אף הקשיים בבחירת עמדות, בשל אופי השטח, יש לתוקף גם יתרונות:-

א. לטנקים העולים במעלה-רכס אין בעיות הגבהה, לעומתם -
הטנקים של המגן יוצרכו על-הרוב לגלות את גחונם כדי
ליצור זוויות-הנמכה.

ב. לטנקים היורדים במדרון אין "הגבהה", והתרגולת מחייבת
הפעלת מקלעי נ"מ לעבר עמדות גבוהות; ואילו טנקים
מגינים, כדי לעקוב באש אחר טנקים יורדים יוצרכו לצאת
למדרון קדמי, ואז יהיו גלויים לחיפוי שהושאר בעמדות
גבוהות יותר, מאחור.

ג. טנקים כשהם מתמרנים בשטח נמוך ביחס להיערכות האויב,
יכולים לצאת במהירות מגזרת האש על-ידי היצמדות למדרון
בו ערוך האויב.

ד. בגלל מגבלות הפריסה; תבוצע תרגולת התנועה והאש על-הרוב
בשיטת העקיבות על זהיר. חק כשניתן לעקוף כוחות בצד
הציר או בשטחי פריסה, ואפילו בצפיפות-יותר, אפשר לבצע את
התנועה והאש בדילוגים. התנועה בעקיבות על הציר תבוצע
בחיפוי עשן, והיא מחייבת פיתוח כמה תרגולות ירי
מתוך שדרה, כמוסביר להלן.

ה. ירי לחזית

תנועה בשדרה אל מול היעד מקשה כמובן על פיתוח אש לחזית.
אולם על-ידי פתיחת רווחים; כיון הטנקים של המחלקה המובילה
אפשר להעסיק את החזית על-ידי הטנק המוביל, את הגזרה
מהחזית וימינה - על-ידי ה"גור" ואת הגזרה מהחזית ושמאלה
- על-ידי טנק הסמל. ככל שיגדיל הרווח ביק הטנקים, כך
חשתפר גזרת-האש של הטנקים העורפיים. אם הציר הוא רחב
יחסית, ינוע הטנק המוביל במרכז והטנקים כאגפים - ושוב
חשתפר גזרת-האש.

ו. ירי לאגף

פיתוח אש לאגף ו/או באלכסון ליעד מתוך תבנית של שדרה
הוא נוח ומהיר לביצוע (הפנית צריח) ומוודא בטיחות
הגייסות בפני אש כוחותינו (להבדיל מפיתוח ירי לחזית).
בהיות שדה-האש לאגף חופשי אין צורך בקיום רווחים גדולים
במיוחד לצורך פיתוח האש.

ז. ירי מתוך שדרה מתפתלת

שדרה-טנקים מתמרנת אל היעד בציר או נתיב מתפתל יכולה לנצל את זוויות-הציר לפיתוח אש על היעד; ניתוח הציר על זוויותיו כלפי חלקי היעד מאפשר מתן התדריך לקיום רווחים בין הטנקים ובין המחלקות ולהעסקת חלקי-היעד השונים מקטעי-הציר השונים. מכאן, שחלקי-היעד השונים יכולים להיות מועסקים על-ידי יחידות משנה שונות בהתאם להתקדמותם בציר. אם, נוסף-על-כך הציר מתפתל בהפרשי-גובה (הכוונה לציר יורד), אפשר לשלב בקטעים השונים גם ירי מעל לראש.

ח. חיפוי מצטלב

כאשר אזור-הפעולה מאפשר התקדמות בכמה שדרות במקביל, יהיה החיפוי יעיל יותר, אם גזרות-האש יצטלבו; גזרות-האש תהיינה רחבות יותר וזווית-ההגבהה (בגלל הטווח אל חלקי היעד) תאפשר העסקת מטרה בעומק גדול יותר.

ט. חיפוי מאחור בהיתקלות

בהתקדמות ובהיתקלות בציר או נתיב יורד יהיה השיקול לחלץ את הכוח לעתים לפניים - כדאי; במקרה זה יחפה על פעולת החילוץ כוח עורפי, על-הרוב בירי מעל לראש, והכוח הנחלץ ינוע לפניים וייצמד אל הפרט-נוף, המוחזק בידי האויב.

45. טכניקה של הסתערות

עיקר המעמסה בכיבוש יעדים קרקעיים בעלי עבירות מוגבלת, ובפרט כאשר היעד עצמו בלתי-עביר, תפול על ה-חרמ"ש אשר יעשה את הלחימה על היעד - רגלית. במקרה זה ינוצלו הטנקים וה-זחל"מים למתן חיפוי מקרוב להגברת ההלם, על-ידי תמרון קרוב ככל-האפשר אל היעד ואל אגפיו. אולם כל-אימת שהיעד יאפשר הסתערות רכובה, ואם גם בנתיבים מוגדרים מאד, תועדף שיטה זו ולו רק לשם הגעה לעמדת-זינוק - משם תימשך הלחימה ברגל, לשם היאחזות בפאתי היעד או בקטעים ממנו. כוח מסתער כנ"ל צריך שיהיה מוכן, בכל שלבי-הלחימה אל היעד ועל היעד, להמשיך בלחימה רגלית, גם אם תוכנן אחרת. הסתערות רכובה על יעדים הרריים, בעלי נתיבי-הסתערות מוגדרים, מבוצעת בכמה תרגולות-יסוד, כאשר הטנקים מובילים את הכוח המסתער; ואלה הן התרגולות:-

א. הסתערות בנתיב אחד במרכז היעד - הכוח המסתער פורץ בשדרה אחת, תוך שאיפה לחצות את היעד כולו; ה-חרמ"ש, לאחר החדירה, מטהר רגלית לשני צדי היעד בחיפוי מקרוב של טנקים ו-זחל"מים.

ב. הסתערות בנתיב אחד באגפי היעד - הכוח המסתער פורץ בשדרה וחוזר ליעד באגפו. ה-חרמ"ש מטהר רגלית, תוך לחימה מאגף היעד למרכזו וחיפוי צמוד של טנקים ו-זחל"מים מן האגפים. מספר הווריאציות האפשריות הוא רב. חשוב לנצל את מקסימום אפשרויות החדירה, ולשלב לחימה רכובה ולחימה רגלית בהתאם לאופי היעד ולאפשרויות שניתן למצות ממנו. בהסתערות כנ"ל יש להדגיש את הצורך בחבנית צפופה יחסית כדי למנוע הסתערות שתבוצע טיפין-טיפין. כן יש להדגיש תרגולם של צוותים קטנים, המסתייעים בטנקים או ב-זחל"מים בודדים בטיהור היעד.

46. תפעול הסיור

- א. מגבלות העבירות מקטינות את יכולת החדירה של כוחות-סיור לעומק לשם השגת "מרחב-התראה", כך שהשגת הידיעות תתבסס על תצפיות וצילומי-אוויר ועל-ידי הנחתתן בהסתר של חוליות-תצפית, בעזרת מסוקים, בעומק מערך האויב.
- ב. משימות הסיור, פרט לתצפיות כנ"ל, יבוטאו בעיקר בחיפוש בלתי-פוסק אחר צירים נוספים, נתיבי-עקיפה, מכשולים ושטחי-פריסה; הערכת כושרם של שטחים אלה לתנועת יחידות, סימונם, דיווח שוטף לאחור וניווט הכוחות אליהם.
- ג. כדי למלא משימות אלה יש לפצל את גורמי-הסיור לכוחות-קטנים, הפועלים בגזרה רחבה ולעתים אף בעומק, ולצרף אליהם נציגי הנדסה לשם הערכת נתוני הקרקע וביצוע הכנות לקראת הכשרת נתיבים.
- ד. בצירים עליהם ערוך אויב לא יקודם סיור לפני הכוחות אלא לצורכי ניווט בלבד.

47. תפעול ההנדסה

- א. משימתם של כוחות-ההנדסה, פרט לפריצת המכשול של היעד, היא הגדלת כושר הצליחה של כוחות-שריון בשטחים בעלי עבירות מוגבלת. הואיל ומשימה זו רחבה מאד ומאחר שכוחות-ההנדסה קטנים יחסית, יש להקנות את "תורת העבירות" לכל יחידת-השריון וללמדן להתגבר על מכשולים פשוטים ולהכשיר נתיבי גישה ועקיפה קצרים בעזרת הכלים הנמצאים אורגנית ביחידות (כלי-התחפרות, מנופים, חומרי-נפץ וכו'). כן יסייעו מחלקות החבלה ויחידות ה-חרמ"ש לכוחות-ההנדסה בביצוע עבודתם.

ב. אפשר להגדיר את משימותיהם המיוחדות, בתנאים אלה, ביתר פירוט:-

(1) פינוי צירים שמוכשלו על-ידי מקבצי מוקשים, הריסות ומכתשים, מכשולי-בטון וכו'.

(2) התגברות על מכשולי-עבירות בצירים עצמם, כגון - הרחבת עיקולים, התגברות על שיפועים מסולעים.

(3) יצירת נתיבי-עקיפה ונתיבי-גישה לעמדות בקטעים בלתי-עבירים.

(4) שיפור צירים או נתיבים בשכיל דרגים ואחזקתם.

ג. כדי לקצר את הזמן הדרוש למילויים של תפקידים אלה חשוב שסיוור הנדסי יימצא קדימה ככל-האפשר ויבצע את ההיערכות והתכנון עד בוא הכוח עצמו, וכן שהציוות מראש יאפשר הפעלת הנדסה בכל הצירים האפשריים ובמהירות.

ד. מן-הרצוי למעט להשתמש בחומרי-נפץ כדי למנוע גילוי הכוונה ולהגדיל בכך את סיכויי ההפתעה.

48. תפעול הארטילריה

א. המיוחד בתפעול הארטילריה מתבטא בצורך לקדם את היחידות השונות בשיטת הדילוגים, משטח-פריסה אחד למשנהו, כשרגל אחת נמצאת בקביעות על הקרקע; משום שפריסת-פתע, אפילו תבוצע בשדרה על הציר, אינה בדרך-כלל בת-ביצוע, כי תביא לסתימת הציר.

ב. מובן שכלים ארטילריים בעלי מסלול-תעופה גבוה, כגון: מרגמות ותותחים בעלי תכונות של הוביצר, יועדפו למשימות אלה.

ג. חמושת-עשן תידרש בכמויות גדולות מן הרגיל, לצורך חילוץ כוחות שנתקלו ולשם מיסוך בשעת הסתערות. מן-הצורך אפוא לצוות מרגמות, ובפרט דגמי ג, עם הכוחות הקדמיים בצירים ולתתן תחת פיקוד.

ד. בגלל ריבוי צוותי-הקרב יש להגדיל את מספר ה-קח"קים ליחידות.

ה. יש שארטילריה בכינון ישיר תוכל להעסיק מטרות שאינן ניתנות להעסקה בטנקים בגלל בעיות-הגבהה.

49. הספקה ופינוי

א. בגלל מיעוט הצירים ומגבלותיהם תימצא האחראיות לארגון ההספקה בידי הרמה הפוקדת. הדרגים יקודמו בשליטה מרכזית אל שטחי-המתנה מחובכונים מראש, דבר שמחייב ארגון רשת-נפ"קים יעילה. באזורים ששטחי-ההמתנה בהם מועטים, או שלא ניתן להעלות את הדרגים בזמן על הצירים בגלל היותם עמוסים בכוחות לוחמים, תוצנח האספקה, או תונחת, במסוקים ליחידות-המשנה. אפשר כמובן לשלב שיטות אלה.

ב. נפגעים יפוננו לפני, על-ידי הדרג הלוחם, עד שטחי-המתנה; שם יישארו בטיפולם של סגל רפואי, עד פינוי הצירים, או יפוננו במסוקים.

ג. רק"מ או רכב נפגע יפונה בכוחו שלו, או על-ידי גרירה או דחיפה לשולי הציר ויעוגן בשעת-הצורך. פינוי לאחור יבוצע רק לאחר שחרור הצירים מכוחות הדרג הלוחם. אם השארת רק"מ או רכב נפגע בשולי הציר עלולה למנוע מעבר כוחות, מוטב להסילו לאחד המדרונות ובלבד שלא יעצור כוחות בתנועתם.

תפעול שריון בפעולות הגנתיות

50. כללי

בחינת הקרקע בשטחים הרריים, בנוגע להגדרת המטרה, תביא את המגן להיערכות על אזורי-התמרון האפשריים - הצמחים. הואיל ומגבלות-העבירות ידועות, ניתן להיערך להגנה עיקשת אף ביחסי-כוחות קטנים יחסית. לכן תועדף, בנתוני-זירה אלה, ההגנה הקשוחה על ההגנה הניידת.

בסעיפים אלה ינותח המיוחד שבתפעול מערך ההגנה הנייח והגייסות המחפים בשטח הררי, ולא תוסבר הפעלתם התוקפנית של יסודות-השריון בשלבי-הלחימה השונים, אף-על-פי שהם נושאים בנטל העיקרי בהשגת ההכרעה בקרב ההגנה, משום ששיטת-הפעלתם זהה לזו שהוסברה בסעיפים הקודמים (הכוונה לעתודות-שריון להתקפות-נגד).

51. תפעול המערך הנייח

- א. משימת ההחזקה בקרקע מוטלת, כמו בכל נחוני-קרקע אחרים, על ה-חרמ"ש, כשכוח-טנקים קטן יחסית מוקצה לעיבוי מערך ה-נ"ט. היערכות ה-חרמ"ש להגנה, מבחינת מיקום הכוחות, היא קלה יחסית, כי היא נשענת על מכשול טבעי, המגביל את תמרון השריון ואף מקשה פיסית על תנועת ה-חי"ר. שטחי-ההשמדה הם אפוא מוגדרים מאוד. מכאן, שההיערכות הטקטית תהיה בגזרות צרות, המאפשרות הקצאת כוחות לעומק ולעתודות - להתקפות-נגד ולעיבוי. לעתים, בהעדר שטחי-השמדה, עלולים שיקולי המגן להביא ליצירתם על-ידי היערכות במדרון אחורי.
- ב. עיקר הקושי של ה-חרמ"ש מתבטא באפשרויות-ההתבצרות של כלי-נשקם ומפעיליהם. בהיות הקרקע סלעית וקשה ובהעדר כמויות גדולות של אמצעים וכוחות הנדסיים לא ניתן לחפר את הכוחות כדי העומק הדרוש. החסר בהתחפרות יושלם בהתבצרות עליה, שהיא יעילה אם מנצלים גושי-סלע, שקי-חול ופחים קמורים, חוש אלתור ותושייה, ואם ההסוואה נעשית בתבונה.
- ג. ה-זחל"מים של הכוחות הרתוקים לקרקע ינוצלו לעיבוי המערך באש (מקלע-סיפון), להספקה ולפינוי.
- ד. הטנקים המוקצים למערך הנייח יוצבו מראש בעמדות. כן יוכנו עמדות-חלופין ועמדות-משנה. הצבתם מראש של הטנקים בעמדות מאפשר ללמוד באופן יסודי את גזרות-האש ולהכין כרטיסי-טווחים מפורטים. כדי לאפשר יציאה וכניסה מהירות לעמדות יש להכין לכך נתיבי-גישה מיוחדים.

52. תפעול גייסות מחפים

- א. הגייסות המחפים תפקידם לאכך את מאמצי האויב, להשהותם בצירים ולהתישם כדי לאפשר את היערכות המערך הנייח ואת השמדת האויב בשטחי-ההשמדה הנשענים עליו.
- ב. הגייסות המחפים, הפועלים בזירה ההררית, על-הרוב בצירים עצמאיים, ייבנו מכוחות קטנים, ניידים ועצמאיים, מצוותים על בסיס של סיור, עם טנקים, חרמ"ש, מרגמות ויסוד חזק של הנדסה.
- את משימת ההתשה וההשהיה ישיגו ביתר יעילות, אם לחימתם לאחור תישען על כמות רבה של הריסות ומקבצי-מוקשים, הניתנים לביצוע בכוחות קטנים ובמהירות בתנאי-שטח אלה.
- ג. לעתים ניתן להגדיל את משך-ההשהיה על-ידי קידום חלק מהגייסות המחפים במסוקים.

53. תפעול ההנדסה

כאמור, נוטלים כוחות-ההנדסה חלק נכבד בהכנת המערך הנייח ובהפעלת הגייסות המחפים, ואלה הן משימותיהם:-

- א. למכשל את המערך הנייח על-ידי הריסות ומיקוש.
- ב. לטייע בהתבצרות, בעיקר על-ידי פינוי שדות-אש.
- ג. להכשיר נתיבי-גישה לכוחות-העתודה, לעמדותיהם מחוץ למערך, ולהכשיר נתיבי גישה לסנקים ול-זחל"מים בתוך המערך.
- ד. לסייע לגייסות המחפים על-ידי הריסות ומיקוש.

הפעלת כוחות-ההנדסה כלוחמי-חרמ"ש מודגשת בזה, בשתפם פעולה עם הגייסות המחפים, הפועלים, כאמור, בצוותי-קרב קטנים.

54. בתפעול הארטילריה ובנושאי התחזוקה אין שוני מן המקובל (ר' פרק ההגנה).

פ ס ק ה 3

ח ב י ר ה

כ ל ל י

55. חבירה היא פעולה בה חודרת לעומק מערכי-האויב עוצבה או יחידה של שריון כדי להתחבר אל כוחות מוטסים או מונחתים.

56. תכנון החבירה

תכנון החבירה ייעשה ברמת ה-מצפ"ע; ישתתפו בו: מפקד כוח-השריון ומפקד הכוח המוטס או המונחת. מפאת אופיו של מבצע

מתואם כזה ובהתחשב בתכניותיהם של הכוחות המשתתפים יצוינו בתכנון החבירה:-

- א. הפיקוד על הכוח בשלבים השונים.
- ב. צירי-חבירה ונקודות-מפגש.
- ג. זמן החבירה.
- ד. קשר וקישור.
- ה. אמצעי-תיאום.
- ו. הפעולות השונות לאחר החבירה.

57. הפיקוד בשלבים השונים

- א. בשלב-החבירה יפקד על כל הכוחות, בדרך-כלל, מפקד העוצבה או היחידה המשוריינת.
- ב. עד לחבירה יהיה הפיקוד על הכוחות המוטסים או המונחתים בידי ה-מצפ"ע.
- ג. כאשר הכוחות המתחברים הם שווי-גודל, ימונה מפקד לפי אופי המשימה ולפי התפתחויות הצפויות בהמשכה.
- ד. מעבר כוח אחד תחת פיקודו של כוח אחר ייעשה בשעה שחהיה בידי המפקד אפשרות של שליטה ממשית על הכוח האחר.

58. צירי-חבירה ונקודות-מפגש

- א. תכנון צירי-החבירה יהיה מושפע מן הצורך בחבירה מהירה ככל-האפשר.
- ב. בצירי-החבירה ייקבעו נקודות-מפגש ובמפגשים אלטרנטיביים בהם ייפגשו הכוחות הקדמיים של יחידות-השריון עם הכוח החביר. נקודות-המפגש צריך שימלאו את הדרישות הבאות:-
 - (1) שיהיו פרטי-נוף, או עצמים בולטים, שאפשר לאכנס בנקל.
 - (2) מן-הרצוי שימצאו בטווח הנשק של הכוח המוטס או המונחת.
- ג. צוותי הכוח החביר יצאו לנקודות-המפגש לפי מועד שנקבע לחבירה ו/או לאחר קבלת אחראה ברשת-הקשר. הצוותים יכללו:-

- (1) מורי-דרך לניווט היחידות לשטחי התארגנות והיערכות.
- (2) כוח לאבטחת המפגש.
- (3) קשרים.
- (4) מפקד-הצוות יצויד באמצעי-הזדהות.

- ד. יש לקבוע קודים למקרה שנקודת-המפגש תיחפס על-ידי האויב.

לוחמת שריון (155)

עיתוי החבירה

59. קביעת מועד החבירה מותנית בגורמים אלה:-

- א. מטרת המבצע.
- ב. המרחק בין הכוחות המתחברים והעבירות בצירים.
- ג. קרבת גייסות האויב ופעילותם.
- ד. יכולת העמידה של הכוח המוטס או המונחת.

60. את החבירה יש לבצע בכל-עמ מהר ככל-האפשר. תנועת השריון תתחיל מייד לאחר פריצת מערך האויב, ואם ישנה פרצה במערך או אפשרות ל"זיגוף", תתחיל התנועה עוד לפני פריצת מערך האויב, או במקביל לה. לשם השגת מהירות ינוע השריון במקסימום הצירים האפשריים.

קשר וקישור

61. כדי להשיג ולקיים שליטה יעילה על שני הכוחות לקראת החבירה ובעת החבירה יש לנקוט פעולות אלה:-

א. תכנון רשתות-קשר-אלחוט:-

(1) רשת-פיקוד - שתאפשר שליטה על כוח-השריון ועל הכוח המוטס או המונחת.

(2) רשת-סיוע - שתאפשר הסתייעות הדדית בארטילריה של הכוחות מזמן הכניסה לטווח הנשק היעיל.

(3) רשת-מגע - שתשמש את יחידות-המשנה הקדמיות לשם זיהוי בעת החבירה.

(4) עד לחבירה אפשר להיעזר ברשת-הקשר של ה-מצפ"ע.

ב. קצין-הקשר של עוצבת-השריון אחראי לתיאום כל בעיות-הקשר בין הכוחות.

ג. החלפת קציני-קישור, הבקיאים בתכנית המבצעת של העוצבות, בין הכוחות כמפורט להלן:-

(1) קצין-קישור מעוצבת או יחידת השריון למפקדת הכוח המוטס או המונחת.

(2) קצין-קישור מהכוח המוטס או המונחת במפקדת כוח-השריון. קציני-הקישור של הכוחות יצוידו בהוראות-הקשר של העוצבות, שיפורטו עד לרמת-הפלוגה.

ד. קישור באמצעות מטוס קל ו/או מסוק.

62. אמצעי-תיאום

א. ארגון מפורט של שטח המבצע והחבירה על-ידי קודים וקווי-דיווח משותפים לכוחות.

ב. תכנון קווי-הפצצה:-

(1) קו הפצצה סביב הכוח המוטס או המונחת.

(2) קווי-הפצצה לכוח השריון בהתקדמותו.

(3) קו-הפצצה אחיד סביב השריון והכוחות החבירים בעת החבירה.

ג. קווי-ההפצצה ייקבעו בפרטי-נוף בולטים וקלים לזיהוי.

ד. לא תופעל ארטילריה של כוחות-השריון בגזרת הכוח המוטס או המונחת לפני יצירת המגע.

63. זיהוי

כדי לוודא חבירה מהירה ובטוחה יש לקבוע בתכנית-החבירה שיטת-זיהוי בין שני הכוחות. אמצעי הזיהוי ההדדי הם:-

א. שימוש ברשת-אלחוט ליצירת מגע וזיהוי.

ב. סימנים מוסכמים לזיהוי חזותי ביום:-

(1) עשן צבעוני.

(2) זיקוקים.

(3) סימני-היכר על ה-רק"מ, כגון: דגלים, מטריות וכו'.

ג. סימנים מוסכמים לזיהוי חזותי בלילה:-

(1) זיקוקים.

(2) סימני-אור בפנסים ובזרקורים.

(3) פגזי-תאורה ופצצות-תאורה.

ד. לימוד סימני-ההיכר של הכוחות.

ה. בנוהלי-הזיהוי המחוכמים יש לשלב כמה אמצעי-זיהוי כדי לאפשר זיהוי ביום ובלילה.

הפעולות הצפויות לאחר החבירה

64. בעת תכנון החבירה יש לראות מראש את הפעולות הצפויות לאחר החבירה. פעולות אלה עשויות להיות:-
- א. המשך פיתוח התקפה לעומק, כאשר השטח בו ערוך הכוח המוטס או המונחת משמש בסיס מוצק.
 - ב. ניהול קרב-הגנה משותף על-ידי הכוחות והתבססות במרחב.

ביצוע החבירה

65. סדר הפעולות לקראת החבירה ובעת החבירה יהיה כך:-
- א. יצירת קשר בין כוח-השריון לבין הכוח המוטס, מונחת, או מכותר, באלחוט ו/או באמצעות מטוסים קלים או מסוקים.
 - ב. החלפה הדדית של ידיעות על התקדמות כוח-השריון או היערכות הכוחות החבירים, ועל פעילות האויב תוך הדגשת הפעולות של הכוח המשוריין האויב.
 - ג. קבלת פיקוד על שני הכוחות על-ידי מפקד שמונה לכך.
 - ד. הוצאת צוותי הכוח החביר לנקודות-המפגש.
 - ה. זיהוי הדדי בין צוותי-המשנה הקדמיים של יחידות-השריון לבין צוותי הכוח החביר באזורי-המפגש.
 - ו. יצירת מגע בין הכוחות ואבטחת אזור-החבירה.
 - ז. ניווט יחידות-השריון לשטחי-היערכותם, לפי התכנון.
 - ח. התארגנות להמשך הפעולות ותיאום עבודת המפקדות של שני הכוחות.

66. חבירה עם כוחות בתנועה

- בחכנון החבירה עם כוחות-שריון יש לקבוע במפורט דברים אלה:-
- א. סדרי קישור וקשר (ערוץ-חירום).
 - ב. סימני-זיהוי חזותיים.
 - ג. קווי תיאום ודיווח, שיחואמו בנקודת-מפגש בשעת-הצורך.

עוצבות-שריון בנוען לחבירה ינועו על דרגיהם. לעתים יקבלו תוספת אמצעים להובלת תספוקת לכוח החביר.

אם הכוחות המוטסים או המונחתים יצליחו להקים ראש-אוויר ויחסי הכוחות באוויר יאפשרו תנועת מטוסי-תובלה, אפשר לצמצם את הדרגים של עוצבות או יחידות השריון ולהסתייע בהספקה בהיטס.

פ ס ק ה 4

מ ע ב ר כ ו ח ד ר ך כ ו ח

כ ל ל י

68. כוחות משוריינים עשויים, תוך מהלך הקרב בצורותיו השונות (התקפה, התקדמות ורדיפה, השהיה ונסיגה, הגנה), לבצע תנועות דרך כוחות שכנים, הן בשעת הקרב והן בשלבים הראשונים של ההתארגנות.

69. מעבר כוח דרך כוח הוא פעולה שמחייבת תיאום רב, כי היא עלולה לגרום לשיבוש היחידות.

70. כדי להעביר כוח דרך כוח, בלי לשבשו או לגרום לאיבוד זמן, יש לתכנן פעולה זו באופן יסודי ולתאם את התכנית עם הכוחות דרכם נעבור.

הטכניקה של תכנון וביצוע של מעבר כוח דרך כוח

71. זיהוי הכוחות

- א. קביעת סימנים מוסכמים ליחידות ושיטת הפעלתם.
- ב. הקצאת אמצעי-זיהוי ליחידות ותיאום השימוש בהם.
- ג. קביעת ערוץ-קשר משותף לכל הכוחות הפועלים בגזרה.

72. אמצעי-זיהוי קיימים

- א. עשן לסוגיו, זיקוקין.
- ב. דגלים בצבעים שונים.
- ג. סימני-אור (בלילה).
- ד. מכשירי-קשר.

73. קישור

- א. כל יחידה חמנה קציני-קישור שיצוידו במכשירי-קשר מתאימים ובאמצעי-חובלה (ג'פים או מסוקים).
- ב. קציני-הקישור יסופחו ליחידות, דרכן יעבור הכוח, ויהיו אחראים:-

(1) לעדכון המפקדות בכל המתרחש ביחידה אליהן סופחו.

(2) ליצירת מגע עם הכוחות, מהם נשלחו, בשעה שיתקרבו אל הכוחות דרכם עליהם לעבור.

(3) לפיקוח על הכוחות, בשעת המעבר, ולהכוונתם.

74. הגדרת האחריות

א. אחריות בשעת מעבר כוח דרך כוח

הכוח דרכו עובר כוח יהיה אחראי לכל המתרחש בשעת מעבר דרכו, הן מבחינה ארגונית והן מבחינה מבצעית.

ב. אחריות לקיום מגע רצוף עם האויב

הכוח הנמצא במגע פיסי עם האויב יהיה אחראי לקיום מגע רצוף עם האויב. העברת האחריות תבוצע כך:-

(1) קביעת לוח-זמנים להעברת אחריות.

(2) קביעת סדר ההחלפה של היחידות שבמגע עם האויב.

3) סיוור בגזרה (במידת-האפשר) והשארת מפקדים במקום לקבלת יחידותיהם.

4) קבלת אחריות לאחר המעבר ויצירת מגע עם האויב.

ג. בכל מקרה של שיבוש בשעת המעבר או של פעילות אויב, שתפסיק את תנועת הכוח העובר, תישאר האחריות בגזרה על הכוח במקום.

75. סיוע

א. אפשר לשלב ולנצל את האמצעים הארטילריים של הכוחות על-ידי:-

1) תכנון מקום הארטילריה והפעלתה ותיאום תכניות-האש.

2) דילוג קדימה או אחורה של יחידות הארטילריה של הכוחות דרכם נעבור.

3) במקרה של נוהל-קרב חפוז עשוי יות להימסר דרישוח האש ברשת-הפיקוד, בשיטת קצין-חש"נ מסווח.

76. ארגון תנועות ופינוי צירים

א. צירי-התנועה ונקודות-המעבר ייקבעו תוך תיאום הדוק בין הכוחות ויורדו לידיעת כל יחידות-המשנה.

ב. הכוח העובר אחראי לארגון יחידותיו, שיאפשר תנועה מהירה ביותר דרך כוחותינו ופריסה לתבניות הדרושות לאחר המעבר.

ג. הכוח דרכו עוברים אחראי לפינוי כל הצירים והנחשים שנקבעו למעבר הכוחות וסימונם.

77. הספקה ופינוי

א. על-הרוב תינתן קדימה לתנועת דרגי-ההספקה של הכוח העובר.

ב. בנסיגה ייקבעו לעתים קדימות-הפינוי בהתאם לסוג הציווד שיש לפנות ולא בהתאם לכוחות.

ג. בפעולות התקפיות תינתן קדימה בהספקה לכוח הנע קדימה, בתנועות לאחור - לפינוי לכוח הנע אחורה.

78. כללים אלה, כולם או חלקם, תואמים את כל צורות-הקרב, והם משמשים בסיס לתכנון מעבר כוח דרך כוח.

שיתוף פעולה חש"נ-חי"ר

כ ל י

79. בעוצבות או ביחידות של שריון נכללים יסודות אורגניים של חיל-רגליית ממונע. כוחות-חרמ"ש אלה משתלבים ביחד עם יחידות הטנקים בכל צורות-הקרב. פסקה זו תעסוק רק בעקרונות שיתוף-הפעולה של טנקים וחיל-הרגלים ולא בטכניקה של השיתוף.
80. בכל זירת-מלחמה ובכל קרב עלולים להיתקל בשריון אויב. חיל-הרגלים על ציודו האורגני יעמוד חשוף מול התקפה משוריינת, ורק בנסיבות מיוחדות, כאשר יהיה מאורגן מאחורי מכשולים שאינם ניתנים למעבר או קשים למעבר ולפריצה, יוכל להתגונן בפני התקפה משולבת של שריון.
81. כדי לאפשר לחיל-הרגלים לבצע את משימותיו ולנוע בשדה-הקרב יתוגבר ביחידות-טנקים (ממחלקה עד גדוד). טנקים אלה תפקידם לתת לכוחות ה-חי"ר אבטחה נ"ט וכך לסייע להם בביצוע משימותיהם.
82. בכל עוצבת-חי"ר ישנם כמה זחל"מים. מן-הרצוי לאישים ביחידות חי"ר מובחרות ולצוותם עם יחידות-השריון.
- העברת יחידות שריון תחת פיקוד
83. מפקד-חי"ר בקבלו כוח משוריין ת"פ חייב לוודא קיומם של תנאים נאותים לקבלתו. עיקרי-הדברים הם:-
- א. הקצאת שטח-כינוס, המאפשרים פריסה ואפשרות-העלמה.
- ב. לימוד יסודי של בעיות התחזוקה וארגון בעיות ההספקה והתחזוקה.
- ג. לימוד האפשרויות הטמונות בהפעלת השריון בגזרת-הפעולה ותיקון התכניות במידת-הצורך (קצין השריון ישמש יועץ למפקד ה-חי"ר בכל שנוגע להפעלת שריון).
84. מפקד-השריון חייב, עם התייצבותו, למסור דוח על מצב יחידתו תוך הדגשת יכולת-הביצוע שלה.
85. תפקידו של קצין-השריון, בנוסף לפיקוד על יחידתו, הוא לייעץ למפקד ה-חי"ר בכל שנוגע להפעלת שריון ולהכשרת יחידות ה-חי"ר לקראת שיתוף-הפעולה עם הטנקים.

תפקידי הסנקים בשיחוף-פעולה עם חי"ר בצורות-הקרב

86. התקפה

תפקידים של יחידת-הסנקים בסיוע ל-חי"ר בהתקפה הם:-

א. סיוע על-ידי ליווי צמוד - הובלת ה-חי"ר בהתקפה כל-אימת שהשטח יאפשר זאת.

ב. סיוע מעמדות-חלופי - פיצוח עמדות ושיחוף בלי-הנשק של האויב.

ג. התקפה במקביל על ציר או על צירים נפרדים.

ד. לחימה נגד שריון אויב בגזרת-הפעולה.

ה. אבטחת אגפים ואבטחת אזור-הפעולה.

ו. ניצול ההצלחה.

ז. אבטחה בהתארגנות-מחדש.

87. יחידות-השריון עשויות לבצע תפקידים-אלה הן בקרבות-יום והן בקרבות-לילה. כוח-השריון אינו מוגבל לביצוע אחד התפקידים בלבד, ואפשר להטיל על יחידת-השריון כמה תפקידים בעת-ובעונה-אחת, כגון:-

א. סיוע באש ואבטחת אגפים.

ב. סיוע על-ידי ליווי צמוד - ניצול הצלחה או אבטחת ההתארגנות.

ג. התקפה על ציר נפרד ואבטחת אזור-הפעולה.

התקדמות ורדיפה

88. צורת-קרב זו אופיינית במיוחד ליחידות-שריון. אך אם הנסיבות יחייבו שעוצבת-חי"ר תבצע התקדמות ורדיפה, מן-הרצוי להפעיל את יחידות-הסנקים כמרוכז באופן זה:-

א. גדוד סנקים יופעל כמשמר קדמי.

ב. פלוגת סנקים תופעל בתפקיד של פלוגת-חלוץ.

ג. מחלקת סנקים תצורף אל פלוגת-החלוץ כמחלקת החוד.

89. בנסיבות אלה מן-הרצוי להניע חלקים גדולים ככל-האפשר מהכוח הלוחם של יחידות ה-חי"ר בעקבות השריון.

לוחמת שריון (159)

ה ג נ ה

90. טנקים ת"פ חי"ר בהגנה יופעלו במשימות הבאות:-

א. תפקידי גייסות מחפים

- 1) תצפיות רחוקות.
- 2) פעולות השהיה.
- 3) תפיסת מוצבי-חוץ.

ב. תפקידי עתודה

- 1) התקפות-נגד בכל השלבים.
- 2) עיבוי מערך.
- 3) תפיסת מערכים נגד-חדירה.

91. כוח-השריון יופעל, בדרך-כלל, בשלבים הראשונים של הקרב, והוא ימלא תפקידים בגייסות המחפים, לאחר מילוי תפקידם בגייסות המחפים יעברו לעתודה. יש להימנע מלשחוק את הטנקים לפני הקרב על המערך העיקרי.

נסיגה והשהיה

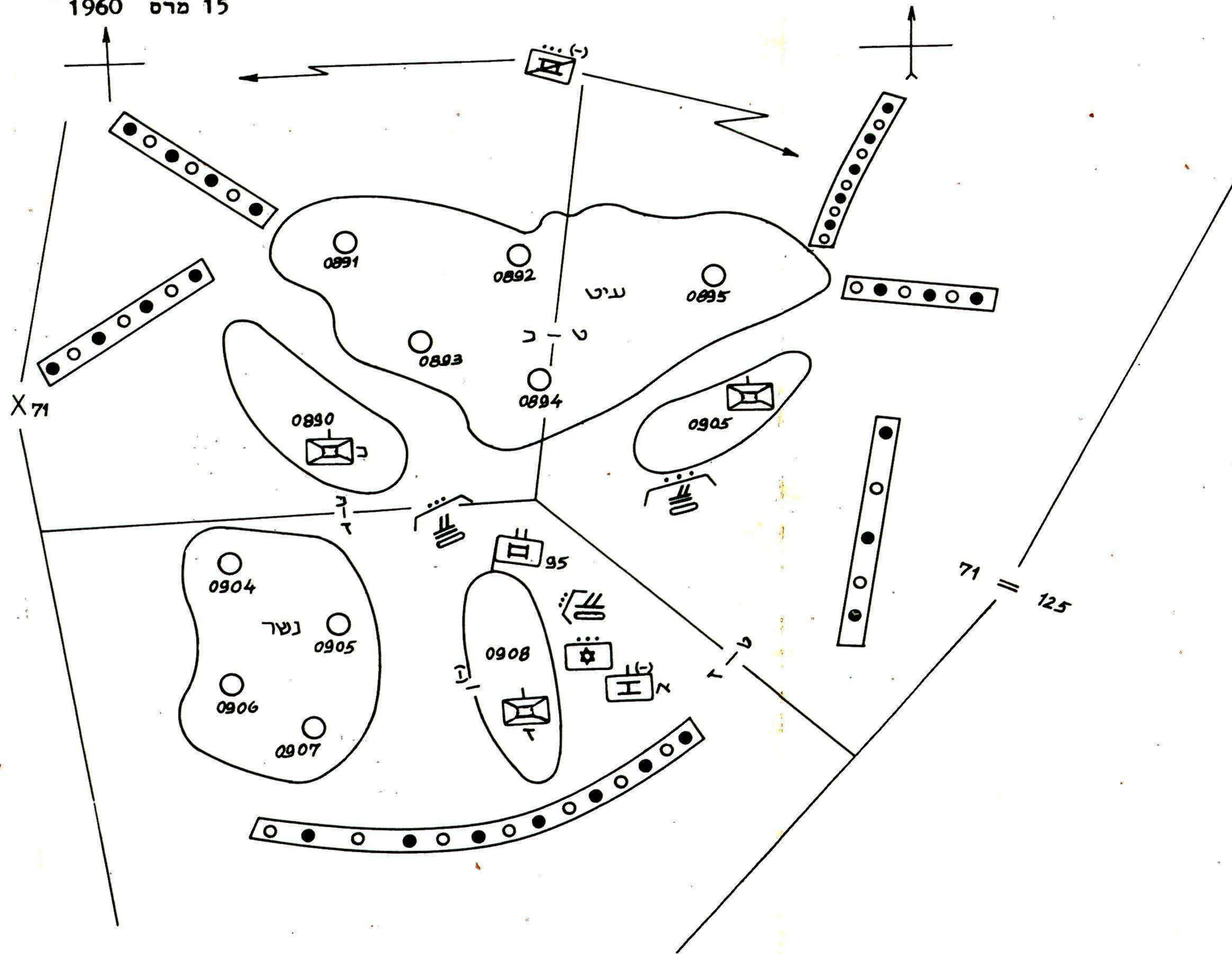
92. טנקים ת"פ חי"ר בנסיגה והשהיה יופעלו במשימות הבאות:-

- א. ביצוע פעולות תוקפניות לחילוץ הכוח העיקרי ולחיפוי נסיגתו.
- ב. ביצוע הגנה כחיפוי על נסיגת הכוח העיקרי.
- ג. השהיה ככוח עצמאי, או בשיחוף עם יחידות חי"ר.
- ד. תפקידי משמר עורפי או אגפי לכוח הנסוג.
- ה. ביצוע נסיגה עם הגוף העיקרי הנסוג, כשיש צורך לאבטח את הגוף העיקרי ולפרוץ את דרך הנסיגה.

93. במשימות אלה אפשר למצות במידת-המקסימום את תכונות השריון (ניידות ועצמת-אש).

העתק מס' 3
גדוד 71
מב-215
ב' ניסן חש"ך
15 מרס 1960

טוּדִי
מבצע "בז"
פקודת מבצע מס' 3

טוּדִי

אל:

מפות: "צופן" גיליונות 4-5; 1:100,000;
ידיעות

1. אויב - דיביזיה משוריינת מחוסמת בגזרה החסימה; עלול לחקוף מ-181500.

2. כוחותינו

א. החטיבה נערכת להגנה במרחב חסימתי.
ב. הגדוד ועודו פל' סנקים פחות 2 מחלקות ועוד סוללה מכמ"ח.

הכונה

3. הגדוד יערך להגנה במחוסם גדודי ויהיה בכוננות להדוף התקפות אויב מ-181400.

השיטה

4. כללי - התארגנות ההגנה במחוסם גדודי, במוצבים פלוגתיים, על 0908, 0905, 0890, וניהול קרב-הגנה עצמאי או בשילוב עם כוחות החטיבה. גמר התארגנות ראשונית - עד 181400.

5. כוחות ומשימות

א. פלוגה ב - התארגן להגנה על 0890.
ב. פלוגה ט - התארגן להגנה על 0905.
ג. פלוגה ז - התארגן להגנה על 0908.
ד. פלוגת-סנקים א - עתודה למכות-נגד ולעיבוי.
ה. מחלקת-הבלה - כסיוע חיילים מפלוגה ז - העסוק במיקוש וחייע בהחבצרות.
ו. מחלקת דגס ד, מחלקת דגס ג וסוללה מכמ"ח - יסייעו לפי קריאה.
ז. מחלקת-סיוור - האבטח את החזית ואח האגפים.

6. הקצאת קישור

א. באנ"חים - לפלוגות ז, ט, כ.
ב. קח"ק - לפלוגה א.
ג. קח"ק - למחלקת-סיוור.

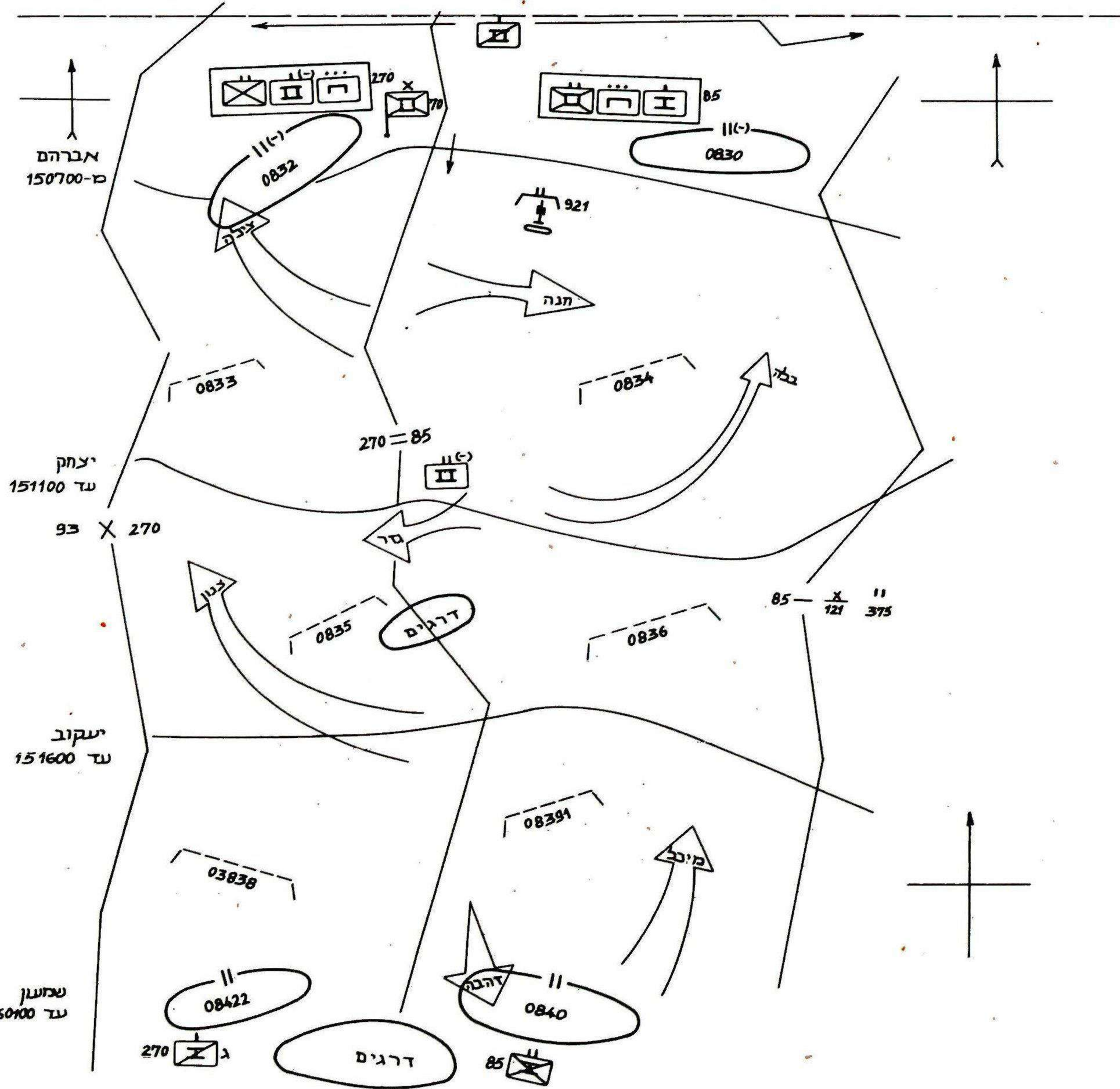
שליטה

9. מפקדה הגדוד - עם פלוגה ז.
10. קשר קווי - בין הפלוגות לחטיבה.
11. דממת-אלחוס - עד למגע עם האויב.
7. גמר הכנת מנהליות - עד 181400.
8. עירופי-החמושה ודרגי א - בפלוגות.

מנהלה

העתק מס' 5
חט' 70
מב-112
א' ניסן תש"ך
7 מרס 1960

טודי
מבצע "איל"
פקודה-מבצע מס' 4

טודי

אל:

מפות: "צופן" גיליונות 2-3; 1:100,000

ידיעות

1. אויב - דיביזיה ממוכנת 4 חוקפת בגזרתנו.
2. כוחותינו - כוחות הגנה מרחבית ערוכים להגנה, דרומית לציר שמעון.
3. החטיבה תשהה את האויב בגזרתה מקו אברהם עד למערך כוחותינו בשמעון, מ-150700 עד 160100, ותצטרף למערך שמעון.

השיטה

4. כללי - גדודי ה-חמ"ש ייערכו במערכי-ההגנה בגזרותיהם. גדוד הסנקים יופעל ככוח הולט.
5. שלבים

- א. היערכות בקו אברהם - מ-150700, וניהול קרב-השהיה עד לקו יצחק - עד 151100.
- ב. השהיה עד לקו יעקב - 151600.
- ג. השהיה עד לקו שמעון - 160100, והצטרפות למערך בשמעון.

כוחות ומשימות

- א. גדוד 270 - ועוד 2 מחלקות סנקים מ-פל"פ ועוד מח"ה"ג - ישהה את האויב בגזרתו. יהיה ערוך להשהיה בקו אברהם מ-150700. ידלג לאחור לפי פקודה.
- ב. גדוד 85 - ועוד פל"פ סנקים פ מחות 2 מחלקות ועוד מח"ה"ג - ישהה את האויב בגזרתו. יהיה ערוך להשהיה בקו אברהם מ-150700. ידלג לאחור לפי פקודה.
- ג. גדוד 278 (סנקים) - פחות פל"פ, פחות פל"חמ"ש - ישמש עבודה חטיבתית, יחכנן התקפות-נגד בגזרות 270, 85.
- ד. פל"ח הנדסה פחות 2 מחלקות ועוד פל"חמ"ש מגדוד 278 בפיקוד סמג"ד 278 - יכינו מערכי-השהיה בקו יצחק ויעקב, ויכינו את הצירים לחבלה.
- ה. פל"סיוור - תיצור מגע עם האויב לפני הקו אברהם. תאבטח את האגפים - מיצירת המגע עם החטיבה.
- ו. מכמ"ת 921 - בסיוע כללי.
7. סיוע - הקצאת קישור - קח"ק לכל גדוד.

מנהלה

8. גמר הכנוח מנהליות - 142400.
9. דרגי א - במרחב החזוקה חטיבתית. עירומי-חמושה יוכנו בקו יצחק ויעקב.
10. מרחב החזוקה ידלג לפי פקודה.

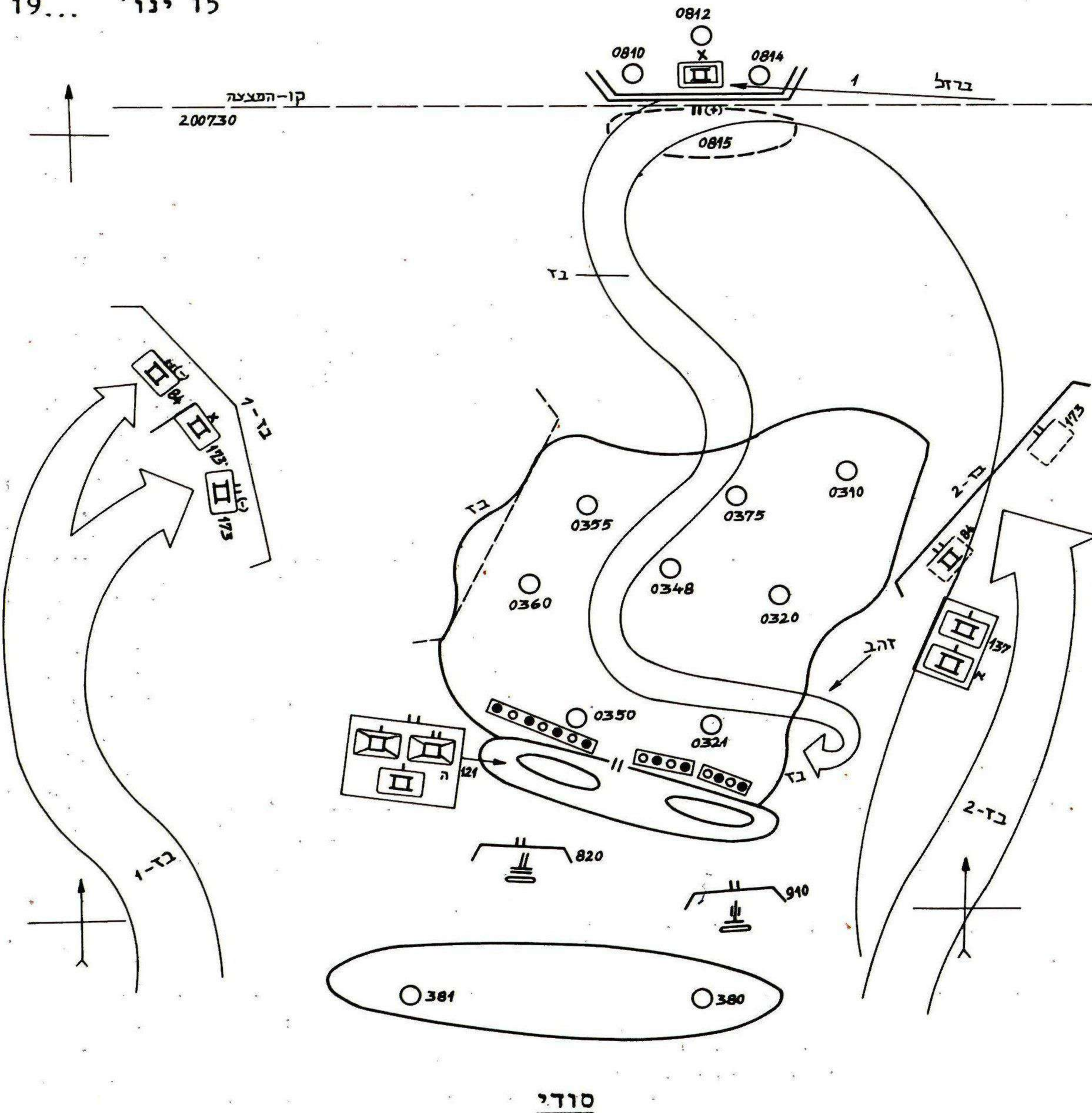
שליטה

11. חמ"ק - בשלב א עם גדוד 278.
12. דממה-אלחוט עד ליצירת מגע.
13. סיסמה.

דוגמה לפקודת-מבצע לחטיבה משורינת בקרב שריון בשריון

העתק מס' 2
 חט' 117
 מב-890
 לט' חשרי חרפ"ט
 15 ינו' 19...

טודי
 מבצע "ברק"
 פקודת מבצע מס' 4

אל:

מפת: "צופן" גיליונות 1-2; 1:100,000

היעור:

1. אויב - חט' משורינת 2 מדיביזיה 4 בשחי-כינוס באזור 0815, נערכה להקפה.
2. כוחותינו - בהגנה, החלה היערכות למעבר למחפה.

הכונה:

3. החטיבה בסיוע ארטילריה תשמיד את החטיבה המשורינת עד 201800, כשלב ראשון במעבר להקפה.

השיטה:

4. כללי - הנחה מארב חוף שימוש בפיתיון וניהול קרב שב"ש בסיוע ארטילריה, כוננות בהיערכות - מ-200300.
5. כוחות ומשימה בשלבים

מס' סדר	השלב		שלב א	שלב ב	שלב ג	הערות
	הכוח ומשימתו	היערכות הכוחות	פעולת הפיתיון, תנועת הכוח לעבר שטח-ההשמדה האויב	השמדת האויב	הערות	
1	גדוד חרפ"ט 121 ועוד פל' חרמ"ש מגדוד 173 בפיקוד ה-סמח"ט - ייערך לבלימה ב-321-350. ישחף בהשמדת האויב.	נערך להגנה חפוזת.	ממשיך בהתבצרות. מסייע לפיתיון לנתק מגע, מנהל קרב עם כוחות האויב.	א. פל' סנקים, ב. פל' סיור, משחף בהשמדת האויב.	ד	ה
2	גדוד סנקים 173 פחות פל' חרמ"ש - כוח הולס. נערך באזור 380. משחף בהשמדת האויב ב-1-2 או ב-2-2.	נע להיערכות ונערך.	לפי פקודה נע לשטח ב-1 או ב-2-2.	משחף בהשמדת האויב.		
3	גדוד סנקים 84 פחות פל' סנקים - כוח הולס. נערך באזור 381. משחף בהשמדת האויב ב-1-2 או ב-2-2.	נע להיערכות ונערך.	לפי פקודה נע לשטח ב-1 או ב-2-2.	משחף בהשמדת האויב.		
4	פל' סיור ועוד פל' סנקים קלים מגדוד 84 - בפיקוד מ"פ סיור - ישמשו פיתיון. ייצרו מגע עם האויב וינהלו קרב לעבר היערכות כוחותינו. יצטרפו לכוח ההולס.	200700 - יציאה מהיערכות וחנוקה	200800 - יצירה מגע עם האויב וניהול קרב לאחור	מצטרף לכוחות הבולמים. ח"פ ה-סמח"ט		
5	פל' חה"נ פל' חה"נ חמקס לפני עמדות-החיפוי. תצטרף לכוח ההולס.	מבצעה מיקוס לפי חכניה.	ממשיכה במיקוס ומצטרפת לכוח הבולס.	בכוח הבולס.	ח"פ ה-סמח"ט	
6	סיוע גדוד חומ"ח 910 גדוד מכפ"ח 820	נפרסים בעמדותיהם.	מסייעים לכוח הפיתיון	מסייעים להשמדת האויב.		

6. סיוע - הקצאה קישור:-

- א. קח"ק - ל-פל' סיור.
- ב. 2 קח"קים - לגדוד 121.
- ג. קח"ק - לגדוד 173.
- ד. קח"ק - לגדוד 84.

מנהלה:

8. מקום המפקדים
9. דממת אלחוט עד יצירה מגע על-ידי הפיתיון.
10. סיסמה.

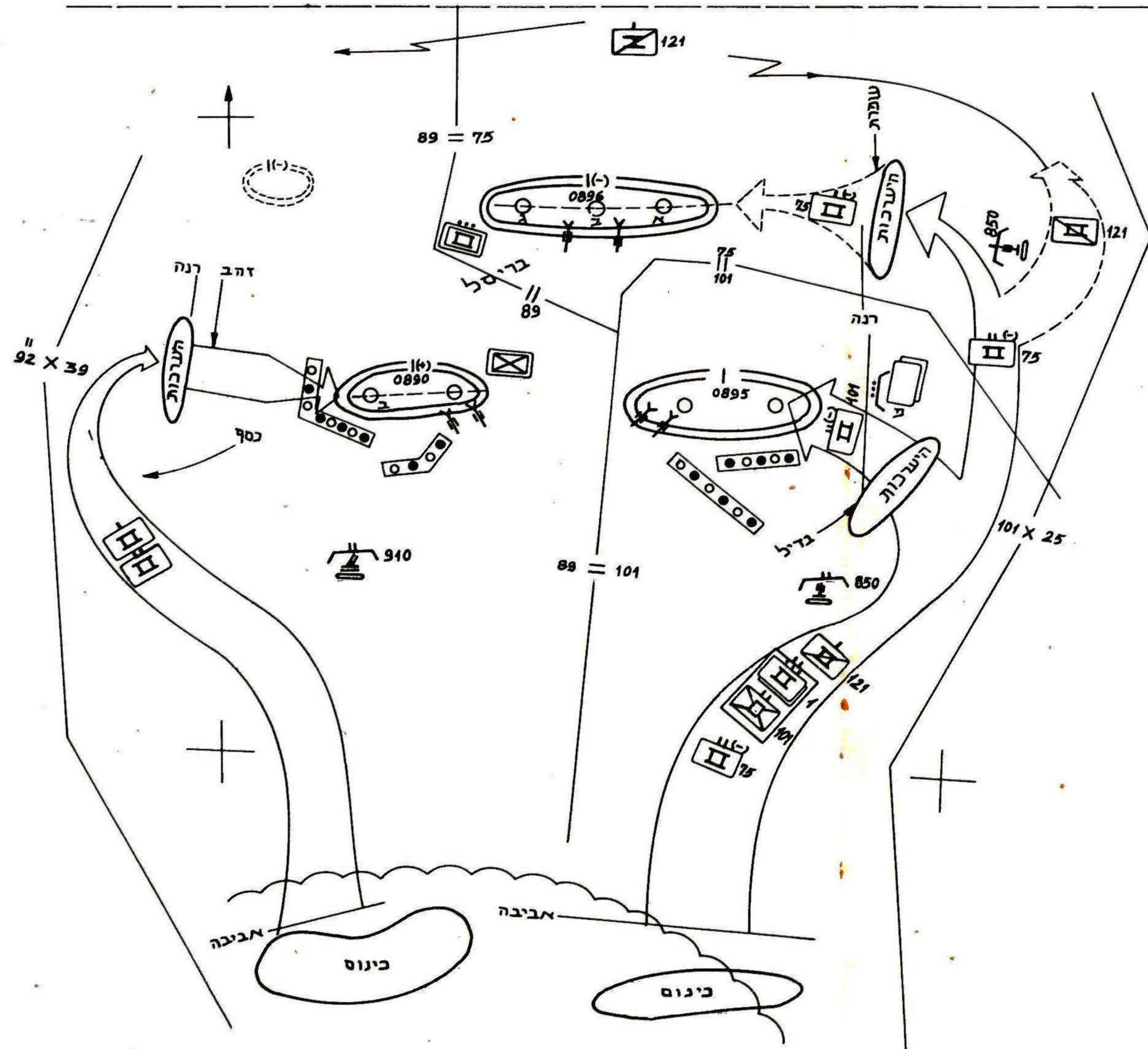
7. גמר הכנות מנהליות - 200500

דוגמה לפקודת-מבצע לחטיבה ממוכנת בהתקפה

נספח ד

העק מס' 1
חט' 30
מב-217
כ' תמוז תשכ"א
15 דצמ' 1961

סודי
מבצע "יעל"
פקודת מבצע מס' 2

סודי

אל:

מפות: "צופן" גיליונות 1-2; 1.100,100;

ידיעות

1. אויב - גדוד ח"ר מתוגבר בסנקים ותוחתי-ג"ס ערוך להגנה על 0890, 0895, 0896.

2. כוחותינו

- א. האוגדה בהתקדמות לעבר לונדון.
- ב. חט' 25 כובשת את יוהנסבורג.
- ג. החטיבה כובשת את מערך בריסל.

הכוונה

3. החטיבה תכבוש את מערך בריסל עד 211100 כדי לאפשר את התקדמות האוגדה לעבר לונדון.

השיטה

4. כללי - התקפת יום, בשני צירים ובשני שלבים, בסיוע ארטילריה ומטוסים.

5. השעה ש - 210630.

6. כוחות ומשימות בשלבים

מס' סדר	השלב		שלב א	שלב ב	שלב ג	שלב ד
	הכוח ומשימתו	תנועה והיערכות	תנועה והיערכות	כביש 896	מחארגן בהמשך תנועה	התארגנות להמשך תנועה
1	גדוד 89 - ועוד ח"פ:- א. פל' סנקים פחות 2 מחלקות. ב. מח' הנדסה. ג. כיתת-מורג. ד. קח"ק. כובש את 890. מסייע לכיבוש 896.	נע להיערכות ונערך להתקפה.	נע להיערכות ונערך להתקפה.	מסייע לכיבוש 896.	מחארגן במקומו להמשך התנועה.	מחארגן במקומו להמשך התנועה.
2	גדוד 101 - ועוד ח"פ:- א. 2 מחלקות סנקים. ב. מח' הנדסה. ג. כיתת-מורג. ד. קח"ק. כובש את 895. מסייע לכיבוש 896.	נע להיערכות ונערך להתקפה.	נע להיערכות ונערך להתקפה.	מסייע לכיבוש 896.	מחארגן במקומו להמשך התנועה.	מחארגן במקומו להמשך התנועה.
3	גדוד 75 - פחות פל' סנקים ועוד ח"פ:- א. כיתת-מורג. ב. פל' הנדסה פחות 2 מחלקות. ג. קח"ק - פקח אוויר.	נע אחרי גדוד 101.	נערך להתקפה.	כובש את 896. מקבל חיפוי מגדוד 89 ומגדוד 101 סיוע "נפלים".	מחארגן במקומו להמשך התנועה.	מחארגן במקומו להמשך התנועה.
4	פל' הסיוור - נעה לפני הכוחות ומאכפת את האגף המזרחי. חודרת לעומק ויוצרת מגע עם המערך העורפי.	נעה לפני הכוחות ומאכפת את האגף המזרחי.	מתחילה בתדירה לעורף.	יוצרת מגע עם הכוחות העורפיים של האויב.	במגע עם האויב.	במגע עם האויב.
5	גדוד חומ"ת 850, גדוד מכפ"ח 2,910 מטוסים חמושים "נפלים" - בסיוע לכוחות.	נפרסים מטווח-הטרדה ליעדים.	סיוע לכיבוש 890, 895, אש הטרדה על 896.	מסייעים לכיבוש 896.	מחארגנים להמשך תנועה.	מחארגנים להמשך תנועה.

7. סיוע - הקצאת קישורים:-

- א. גדוד 89 - קח"ק.
- ב. גדוד 101 - קח"ק.
- ג. גדוד 75 - קח"ק.
- ד. פל' סיוור - קח"ק.

מנהלה

8. גמר הכנות - עד 210010.

9. קידום הדרגים - באחריות החטיבה.

שליטה

10. חט"ק - בשלב א עם גדוד 101, בשלב ב - עם גדוד 75.

11. דמפת-אלחוט - עד ש פחות 30.

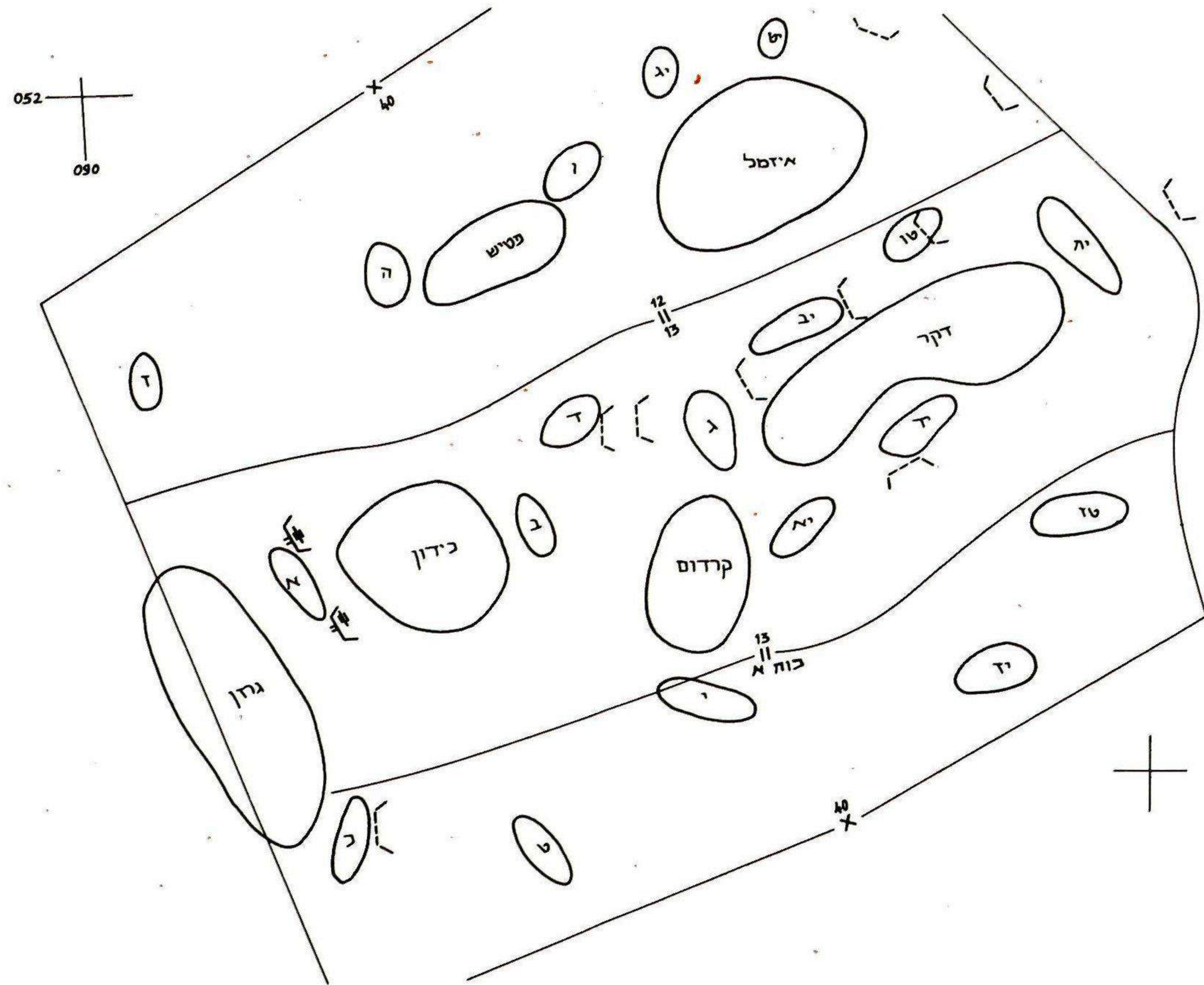
12. סיסמה.

דוגמה לפקודה-מבצע לחטיבה משורינת בהגנה ניידת

נספח ה

העתק מס' 5
 חס' 40
 מב-1563
 ל ניסן תשכ"ד
 15 פבר' 1964

סודי
 מבצע "ירדן"
 פקודה מבצע מס' 2

סודי

אל:

מפוח: "אחריה" גיליונות 1-2; 1,100,000

ידיעות

1. אויב - דיביזיה משורינת סתארגנת להמשכה ההתקפה.

2. כוחותינו - חטיבה 21 ועוד ח"פ גדוד חומ"ח 272, גד"ש 271.

הכוונה

3. החטיבה חגן על השטח בגבולות גזרתה ותמנע מעבר אויב מזרחה מקו היישובים (ארז, אלון, אילנות), עד ע ועוד 04004, והשמיר כוחות אויב בגזרתה.

השיטה

4. כללי

א. הגנה ניידת: קמ"ק - על ציר נורית; גייסות מחפים - מערבה לציר נורית; כוח הולם - במרכז הגזרה.

ב. כוננות להתקפה אויב - מ-ע ועוד 1 שעה 0400.

5. כוחות ומשימות

מס' סדר	הכוח והרכבו		המשימה		הערות	
	א		ב		ג	
1	גדוד 11 (שרמן) פחות:- א. פל' סנקיס ו. ב. פל' חרמ"ש ח. ג. סוללה דגס ד.	א. ישמש כוח הולם של החטיבה. ב. יחנך התקפות-נגד לפי קדימות:- גרון, כידון, פטיש, קדום, איזמל, דקר.	יקבל מ-פל' הסיוור בגמר קרב הגייסות המחפים, אח פל' סנקיס ו.			
2	גדוד 12 (שופ) פחות:- א. פל' סנקיס א. ב. 1 מח' סנקיס מ-פל' ב. ג. 1 סוללה דגס ד. ועוד ח"פ: 1 מח' חה"ג פחות כיתה מ-פל' חה"ג 32 - בגמר קרב הגייסות המחפים.	א. יבלום בגזרתו מה-קמ"ק. ב. יחנך היערכויות אפשריות נוספות בגזרתו. ג. יהיה מוכן להגבר כוחות בלימה והלם בגזרת המרכז.	יקבל מ-פל' הסיוור בחזרה, בגמר קרב הגייסות המחפים, אח:- א. סוללה דגס ד. ב. 1 זרוע בקרה. ג. מח' חה"ג פחות כיתה.			
3	גדוד 13 (חרמ"ש) פחות:- סוללה דגס ד ועוד ח"פ: א. פל' סנקיס א. ב. 1 זרוע-בקרה.	א. יבלום בגזרתו מה-קמ"ק. ב. יחנך היערכויות אפשריות נוספות בגזרתו. ג. יהיה מוכן להגבר כוחות בלימה והלם ביתר הגזרות.	יקבל מ-פל' הסיוור, בגמר קרב הגייסות המחפים, סוללה דגס ד.			
4	כוח א, בפיקוד סג"ד 11, יכלול:- א. פל' חרמ"ש ח. ב. 1 מח' סנקיס מ-פל' ב. ג. 1 סוללה דגס ד מ-גד' 11. ד. כיתה חה"ג מ-פל' חה"ג 32.	א. יבלום בגזרתו מה-קמ"ק. ב. יחנך היערכויות אפשריות נוספות בגזרתו. ג. יהיה מוכן להגבר בלימה והלם בגזרת המרכזית.				
5	פל' סיוור 31 ועוד ח"פ:- א. פל' סנקיס ו. ב. 1 זרוע-בקרה. ג. 2 כיתות חה"ג מ-פל' חה"ג 32. ד. 2 סוללות דגס ד מגדודים 12, 13.	א. חנהל קרב גייסות מחפים בגזרת חס' מהקו פריז - ברלין עד כ ועוד 1 שעה 1200. ב. בגמר קרב הגייסות המחפים יחזור הכוח, כמפורט לעיל, וישמש עתודה מטיבתי.	יעבור אח הגבול המדיני מ-ע שעה 2300.			
6	גדוד חומ"ח 272	א. בסיוע כללי, מחמקס בעמדות ראשוניות (ר' מרשם-הקרוב). ב. יחנך עמדות נוספות (ר' מרשם-הקרוב). ג. ידלג לפי פקודה.				
7	גד"ש 271	א. בסיוע כללי, יחמקס בעמדות ראשוניות (ר' מרשם-הקרוב). ב. יחנך עמדות נוספות (ר' מרשם-הקרוב). ג. ידלג לפי פקודה.				
8	פלוגת שדה חה"ג 32 פחות: מח' חה"ג ועוד: פל' שדה	א. חכין מערכים בגב ובחל יוסף. ב. חמקס אח שטחי ההשמדה החטיבתיים (ר' מרשם-הקרוב).				

שליטה

6. מפקדת חטיבה בודד.

7. ח"פ ועוד זרוע דרישה בצנזר.

8. חלוקת קודים:-

א. מפקדת-החטיבה - כלי-עבודה.

ב. גדוד 12 - צבעים.

ג. גדוד 13 - כלי-נגינה.

ד. כוח א - רהיטים.

ה. פל' סיוור - פרחים.

ספר זה הוא רכוש צבא-הגנה לישראל

הפ"1-3 לחמת שד"ן

ש מ ו ר

4

משרד הבטחון
ארכיון צה"ל ומערכת הבטחון

סוף הת'ק

5000 (1.70)

28/דא